

O neporušeném panenství

Marie, matky Boží,

a o tak zvaných bratřích Páně

pojednává a lidu křesťanskému na uvážení podává

JOSEF KLÍMA,

farář v Kloboukách

V BRNĚ, 1889.

Tiskem v nakladatelství popelářské knihtiskárny Benediktinův náhradských.

Příčiny,

pro které tento spisek vydáváme.

Roku 1885. vystavil ruský malíř Vereščagin ve Vídni své obrazy, aby každý se na ně podívali a případně některý si i koupiti mohl. Obrazů těch byl počet velmi značný. Mezi jinými pak vyvěšen tam byl také obraz představující dvorek domku se skupením 9 osob. V pozadí u vchodu viděti ženu, ona sedí na zemi a skloněna jest nad kojencem, jehož chová na klíně; u levé zdi sedí pacholík a čte v závitku listu. U protější zdi pracuje tesař a starší syn mu pomáhá. V prostřed dvorku považuje se několik hochů po trámech a kolem nich pobíhá drůbež.

Obraz tento dle souhlasného úsudku znaleců neměl žádné umělecké ceny a byl by si ho nikdo valně ani nepovšiml, kdyby byl neměl nápis: „svatá Rodina.“ Dle tohoto nápisu tedy vyobrazen tu dvorek onoho domku v Nazaretě, kde Kristus Pán byl vychován; žena kojící nemluvně představovati má Marii Pannu, tesař — sv. Josefa, pacholík čtoucí — Pána Ježíše a ostatní jsou prý děti Marie a Josefa, tedy bratři a sestry Páně! ¹⁾

¹⁾ Jak kalendář pro živé a mrtvé duše z r. 1885. uvádí, popisovaly tak obraz Vereščaginův „Nár. Listy.“

Patrnó, že Vereščagin obrazem tímto na nejvýš urážlivě, ano zrovna rouhavě dotkl se náboženského citu katolického lidu. Neboť měli Kristus Pán staršího bratra, pak On sám nebyl nadpřirozeně. zázračně vtěleným synem Božím, nýbrž přirozeným synem Josefa a Marie, nebyl Bohem, nýbrž pouhým člověkem, a matka jeho nebyla onou od věků vyvolenou, v písmě sv. naznačenou, důstojností Bohorodičky vyznamenanou pannou, nýbrž prostou, obyčejnou ženou. Nenlí však Kristus Pán Bohem a matka jeho Maria matkou Boží. rozpadává se, jak se samo sebou rozumí, celé křesťanství v niveč. Co kdy zapřísáhli nepřátelé křesťanského náboženství a bohopustí nevěrci buďto ústně anebo písemně na zkázu křesťanstva a na potupu jeho hlásali, totéž učinil Vereščagin svým obrazem. Obrazem tímto zamýšlel malíř naplniti srdce křesťanského lidu hrůzou asi takovou, jako když kdo zbrání střelnou míří na srdce svého bližního. Neboť vezměte srdci lidskému Bohočlověka, Ježíše Krista, s Jeho zásluhami, s Jeho milostmi, s Jeho Božskou k nám láskou a s důkazy této lásky nám zanechanými a hle! způsobíte, jako byste přefali žílu, která oživující a zahřívající krev srdci lidskému přivádí, aby pak krev tato odtud opět nemohla prouditi do celého těla -- společnosti lidské -- a je oživovati a zahřívati! Čím by byl bez Krista Pána člověk a celá společnost lidská? Těleso mrazivou nevěrou ztuhlé, mravní pokleslostí vysílené, záhubě věčně propadlé. A strhněte se skráně Marie důstojnost Bohorodičky a svatozář neporušeného panenství a svatosti její -- a odejmete člověčenstvu nejvznešenějšího vzoru dokonalosti křesťanské a utnete ruku, která nás nejbezpečněji k Božskému Srdci Paně vede.

Proto, když liberální časopisy vůbec a nevěrecko-židovské zvlášť úsklebně o tomto obrazu rozepiso-

vati se počaly, rouhání onoho zastávající a dané jim pohoršení všemožně ještě podpalující. zachvělo se rozhořčením kde které svému náboženství ještě neodumřelé srdce kat. a, když v katolickém(?) Rakousku nenalezlo se tak mocné ruky, která by předmět pohoršení byla odstranila, tu křesťanská zbožná mysl aspoň čelnými projevy nevole a na vyzvání vídeňského arcibiskupa Ganglbauera i chrámovými veřejnými pobožnostmi snažila se odčinití urážku Božskému Spasiteli a Jeho panenské matce učiněnou. Tyto smířovací pobožnosti konány ve mnohých chrámech vídeňských s tak hojným a vroucím účastenstvím, že kat. vědomí v mnohém srdci poutuchlé se probudilo. jinde zase znova se vzpružilo.

Vereščagin se svými obrazy odejel z Vídně do Pešti a ukazoval je pak i v Praze; ale ani tam ani tu pohoršlivý obraz vystaviti již nesměl. Vystaviti jej sice nesměl. ale poněvadž všechny téměř časopisy o jeho obrazech vůbec a o onom pohoršlivém zvláště se rozepisovaly a mnohé časopisy se uscho-
vávají a v knihovnách se ukládají, udržel se památka na rouhání. Vereščaginovým obrazem znázorněné, ještě po dlouhou dobu.

Daleci jsme sice toho, abychom nebláhe následky bezbožeckých jakýchkoli projevů stěteem, dlatem anebo pērem vyjádřených přeceňovali, přece však s druhé strany nepokládáme za moudré je podceňovati. Zle působí špatný nemravný anebo nevěrecký spis; rovněž tak, ano ještě zhoubněji působí nemravný aneb rouhavý obraz. Spis nebo knihu přečtíš a zažítí, zejména jeli objemna a učeně psána, mnohý nema ani času ani trpělivosti, mnohdy ani schopnosti a vzdělání, aby všemu porozuměl; na obrazu však má vše před očima, na jednom lístku, živě a tak srozumitelně

vyličeño, že i hlava sebe obmezenější snadno všemu porozuměti může. Účinek tedy nedobrého obrazu bývá mocnějším, úchvatnějším a zhoubnějším na lid, než sebe důkladnější a obšírnější písemné pojednání.

A tento účinek škodný tím rozsáhlejší a mocnějším bývá, čím více takové projevy v novinách se přetřásají, což v míře svrchované se dělo s obrazem Vereščaginovým. Jaktě živý by obrazy jeho tolik diváků nebyly přilákaly, kdyby se s obrazem oním nebylo nadělalo tolik hluku. I v Praze, kde »Rodina Páně« již vystavena nebyla, na 20 000 lidí, jak se psalo, výstavu navštívilo, a nebylo tuším z nich nikoho, kdo by v mysli své s obrazem zakázaným se byl nezabýval, ba zajisté veliký počet byl těch, již jen k vůli obrazu, byť i schovanému, se byli dostavili. —

Uvědomělého a horlivého katolika všeliký projev a všeliké rouhání proti sv. náboženství, ať jest rouhání takové buďto obrazem anebo písmem vyjádřené, dojistá bolestným naplňuje pocitem, ale jinak mu valně neuškodí. Připomíná si tu slova Krista Pána: »musí býti, aby přicházela pohoršení, ale však běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází« (Mat. 18, 7.): ano mnohý povzbuzena se cítí, aby se tím více přitulil k duchovní matce své, k sv. církvi, tak jako kuřátko k slepici utíká a pod křídla její se schovává, když mrazivý zavane vítr, anebo když nějaké nebezpečí hrozí. Ale takových uvědomělých, k církvi sv. celým srdcem hloučících křesťanů jest, žel Bohu, počet přece jenom skrovný: tím větší pak jest počet lhotejných, vlažných, ba chladných křesťanů, u nichž mrazivý dech nevěry, jenž je ovane, a všeliké rouhavé zlehčování, jehož svědky se stávají, beze škodných následků neostává.

Škodné pak tyto následky jeví se tím, že v duši lidské vznikají pochybnosti o pravdě té, na niž nevěra nebo rouhání útočily.

A nedosti na tom. Pochybnost zapustivši v lidském srdci kořeny, nezůstává obmezena jen na jednu pravdu, nýbrž přechází i na jiné. Jestliže se v nějakém stavení rozviklá jeden kámen, nepotrvá to dlouho a viklati se počne i vedlejší, jenž se o něj opíral, pak třetí a čtvrtý atd. Tak ve sv. náboženství opírá se jedna pravda o druhou a všechny na jedněch spočívají základech, následkem čehož, můželi se jedna pravda v pochybnost bráti, přestává příčina, proč by se v kteroukoliv jinou pravdu pevně věřití mělo. V kostele slyším na př. dle učení církve sv. kázati, že Maria Panna po celý život svůj vyznačovala se neporušeným panenstvím. Připustímli sobě dnes pochybnost o předmětu tomto a pronesuli ji slovy: „kdo ví, jeli to pravda,“ snad zítra již pomyslím si: „kdo ví, bylli Kristus skutečně Synem Božím?“ pozejtří o jiné opět pravdě pochybovatí počnu, až pak celá budova mého náboženského přesvědčení různými pochybnostmi se rozviklá a za silnějšího nárazu nějakého pokušení se shroutí, t. j. v nevěru se obrátí. Avšak i kdyby smutné následky takových pochybností vezdy k na-
značeným smutným koncům, totiž k úplné nevěře nedospěly, tož nejmenší škoda, kterou způsobí, zá-
leží zajisté v tom, že radostnému, živému přesvědčení v srdci vzniknouti nedají; vůbec tak účinkují v srdci lidském jako ruda čili rez, objevili se na obilí. Dnes vidíš ještě pšenici bujně růsti a těšíš se na hojnou zdárnou žeň: avšak po nějakém čase přijdeš opět na pole a tu s podivením se zastavíš řka sám u sebe: „pro milého Pána Boha, co pak se s tou pšenicí jen stalo? bujná temnozelená barva ta tam, listy žloutnou, klásek jako zvadlý, zrnko

se nevyvinuje, scvrká se a zůstává zunkou!« »Padla na ni ruda,« ihned si sám odpovíš, »anebo chytá se jí rez!« Podobně děje se i v srdci lidském. Pravdy sv. náboženství utěšeně se v něm ujaly, zapouštějí vždy hlouběji kořeny a zvlažovány jsouce rosou nebeských milostí a zahřívány paprsky lásky Boží vzbuzují naději na hojnou žeň celého náboženského života i plného živého přesvědčení, Bohu milých ctností a záslužných skutků. — Tu však vplíží se do duše pochybnost — a mnoho slibná úroda zakrňuje vesměs.

Tak působí v srdci vzniklé pochybnosti vůbec a vzhledem ku poslední Vereščaginem napadanému učení o panenské neporušenosti matky Spasitelovy zvláště.

Jak milá, krásná, ušlechtilá, významná a v účincích blahopodna jest úcta Marianská v církvi katolické! Snižte však hodně předmět oné úcty, notně jej pošpiňte a ještě blátem poházejte — a v mnohé duši udusíte úctu onu na dobro aneb aspoň valně seslabíte, blaživé vroucnosti ji zbavíte a o Bohu milé účinky ji připravíte!

Přiznáváme se, že bychom se k vůli Vereščaginovu obrazu, jakkoli mnoho pohoršení natropil, nyní péra byli již neuchopili. Jest zajisté mnoho lidí, kteří až dosud o pohoršlivém obrazu nic neslyšeli a pro ty věru nebude škodou, když o něm nic se nedočkou a nic neuslyší. Jiní asi naň již zapomněli. Jestliť vůbec známkou našeho věku, že se mnoho nemyslí a pak že nových věcí jest příliš mnoho, tak že obraz jeden jinými rychle jej stihajícími v duši brzy setřen bývá. V mnohých případech jesti to chybou, v takových však, jakým je případ náš, rádi řekneme: »dobře tak se děje« -- a nemoudro by tedy bylo, obrazy takové v duši obnovovati. Kde pak Vereščaginův obraz třeba

čtenářům časopisů z let minulých snad dosud pohoršení působí, tam, pomyslili bychom si, jesti to věci každého strážce na Sionu, aby vhodné věci opatřil a tak pohoršení zamezil.

Ale my žijeme v krajině, kde obyvatelstvo je mábožensky smíšené, t. j. kde vedle katolíkův usazení jsou ve větším neb menším počtu protestanté čili. jak v našich krajinách si říkají: evandělci. Tu pak záležitost o bratřích Páně aneb o synech a dcerách Marie, matky Ježíšovy, nikdy úplně nevymizí z počtu předmětův, o kterých v soukromých rozmluvách se pojednává a které zhusta na denním pořádku se ocitají.

Evandělci totiž rozhodně zavrhnou úctu, jaká se v církvi katolické Svatým vůbec a Marii Panně zvláště vzdává. Aby pak toto své jednání ospravedlnili, všelikým úsilím naproti katolíkům dokázati se snaží, že Maria, matka Spasitelova, od obyčejné, prosté ženy ničím se neliší. A nejednoho nevěcná tato horlivost, ba někdy i zášť proti odpůrci zaslepuje tolik, že ani mezi nejobyčejnější slušností nešetří a o matce Boží rouhavá jména a výrazy ústy svými pronáší, že by si jich žádná sprostá ženština líbiti nedala a pro urážku na cti na soudě žalovala. Názvy a výrazy takové, za které se ostatně mírnější a považlivější evandělci sami stydí, zůstanou věčnou, nesmazatelnou skvrnou a hanbou křesťanského jména tak zvaných evandělikův!

Proto snadno pochopíme, že veřejnou rozpravou, kterou vzbudil zmíněný Vereščaginův obraz, dostalo se ve smíšených krajinách záležitosti o synech Marie jen nového podpalu. Bylatě to pro mnohé voda na jejich mlýn. A není dále divu, že příležitosti té použil i evandělický list „Hlasy ze Siona“ a že v č. 22 ze dne 25. listopadu 1886. obšírným článkem dokázati se snažil a to z pisma svatého a z výpovědi nejstarších církevních spiso-

vatelů, že na pravdě se zakládá, co Vereščagin byl vyobrazil a nade všecku pochybnost že postaveno jest, že Kristus Pán měl bratry, ba i sestry. Jestli tomu skutečně tak, pak by ovšem nezbytně z toho vyplývalo, že Marii název »Panna«, co se týče jejího života po narození Páně, nikterak nepřisluší.

Článkem tím poskytnuta byla evandělickým čtenářům k oblíbeným proti matce Páně útokům vítaná zbraň, jak z četných sporů, zejména od doby té s katolíky vedených, alespoň ve farnosti spisovatelově pozorovati jest. Avšak nedosti na tom. Článek ten s obvyklou u evanděliků v takových věcech dotěrností vtírán byl také a příležitostně snad vtírán bude ku čtení i katolíkům a. psán jsa způsobem pro povrchního a věci neznalého čtenáře přesvědčivým, nejednoho i na rozpaky uvedl a ještě uvéstí může, jakož víme o jistém kat. čtenáři, jenž přečet dotčený článek se vyjádřil: »Toto mne přesvědčuje.«

U evanděliků se vůbec věci této o synech Marie taková důležitost přikládá, že i ve školním katechismu, který vydal r. 1886. kloboucký evand. farář. Ferdinand Císař, o ní se pojednává. Nalezámeť v něm na str. 208. otázku 111 tuto: »Co učí církev evandělická o Marii, matce Ježíšově?« Odpověď: »O Marii učí církev evandělická, že Ježíše, Syna Božího, zázračně porodila, ale co manželka Josefova tohoto ještě více syny obdařila, že ji co matku Ježíšovu v etné památce mítí náleží, nikdy však vzývati nesluší.«

Co evandělík nesoudného v mínění jeho utvrzuje a čím katolík věci neznalého na rozpaky uvádí a mate, jest neustálé odvolávání se na písmo svaté! »Vždyť to zřejmě stojí v písmě svatém«, tak tvrdí evandělík, maje s katolíkem o tomto předmětu řeč: a ihned písmo sv. přináší a jedno nebo druhé

místo, kde o bratřích Páně se mluví, vyhledává a ukazuje. Že pak to nebývá bez účinku, viděti z příkladu následujícího: Před dávnými již lety pracoval zdejší jeden kat. řemeslník v domě evandělíka a tu při vzniklé o Marii Panně rozprávce evandělík předkládá katoliku místo u sv. Mat. 13, 54 a 55. kde se jména domnělých bratří Páně uvádějí a o sestrách Páně zmínka činí; na milého našeho řemeslníka řádky ty takový učinily dojem, že ještě po letech pochybnost svou o neporušeném panenství matky Páně příteli svému v důvěrném hovoru pronášel odvolávaje se na to, že četl černé na bílém v písmě sv., že Maria měla více dětí! Viděti z toho, jak se i v našich dobách osvědčuje pravidlo Lutrovo: »hodně špiň, něco vždycky ulpí.«

Z řečeného již patrno, že otázka tato pro nás, již v nábožensky smíšených osadách bydlíme, velice jest důležitá a při tom vždycky časová.¹⁾ Časovou byla před Vereščaginem a časovou zůstane i tehdáž, až po tomto ruském malíři a jeho obrazech ani zmínky nebude.

Z té příčiny odhodlali jsme se o otázce této pojednati zevrubněji, nežli se to státi může novinářským článkem. Vedl nás při tom úmysl, aby

¹⁾ Že i v osadách ryze katolických záležitost tato časovou jest, viděti z případu, jenž minulé dny v blízké osadě se udál. Přišel tam kolportér (prodavač) s protestantskými biblemi a za laciný peníz také mnohou prodal. Jako za odměnu jal se pak dobromyslným občanům vykládati své evandělické rozumy o Marii Panně, že jim totiž kat. občanům sice se káže a oni že věří, že byla pannou, ale tomu prý není tak. Sami prý se mohou o tom přesvědčiti z písma sv., kde o bratřích Páně se čte, při čemž jim některé místo ukazoval a předčítal. To v myslích nejedných způsobilo nemalý rozruch, až místní duchovní o věci se dovědév s kazatelnou řečí písma sv. o bratřích Páně objasnil. Zajisté nebyla ona osada ani první ani poslední, kde onen rýpal — a jiní podobným způsobem si počinají.

lid náš měl o věci té, zajisté důležité, nějaké poučení v ruce, do něhož by nahlédnouti a jež by si přečísti mohl, kdykoli by toho potřebu viděl a cítil. Také nám ku práci této pohnutkou byla okolnost, že v řeči české nemáme žádného zvláštního spisku o předmětu tomto mimo malou brožurku od Kopřivy r. 1885. vydanou, kterýžto spisek, ač jinak výborně psán jest, přece nedostatečným se osvědčuje tomu, kdo si přeje důkladnějšího objasnění a vyvrácení důvodův, o které protivníci naši tak houževnatě se opírají.

Jinou ještě pohnutkou nám také bylo toto: My katolíci uvykli jsme Marii v duchovním smyslu nazývati svou matkou a název tento není nám názvem planým, bezvýznamným. Jestli pak svatou povinností dítek, aby ujalý se matky, kdekolivěk bývá napadena, tupena, zlehčována, a aby dle sil svých přispěly na obranu cti rodičky Boží Marie Panny!

Jen toho bychom si byli přáli, aby hlava bystřejší a péro obratnější v úkol tento se byly uvázaly. Ale řeklo se nám: máli záležitost o bratřích Páně čili o synech Marie pro vás ve smíšených osadách a krajinách zvláštní důležitost, tož vy v první řadě jste povoláni, seč síly stačí, útoky odrážeti. Špatný voják, který, blížili se nepřítel, ohlíží se po jiných, aby hájili toho místa, jehož on sám hájiti má.

Jestli to svatou pravdou. A proto dáváme se do práce jsouce toho mínění, že, bychom i vykonali málo, přece to něčím bude, lepším než nic a že jini doplní, co nám dle slabých sil, dle nezbytné roztržitosti myslí, v bezčetných přestávkách v práci a v nedostatku pomůcek vykonati nemožným bylo.

Abychom se pak při práci této nějakého pořádku drželi, seznámiti se napřed chceme s odpůrci

neporušeného panenství matky Páně a to hned od nejstarších dob až na naše dny; pak k vůli úplnosti krátce vyložíme, že Maria jakožto Panna Krista .Ježíše počala a porodila a přikročíme pak k věci, která vlastně a nejvíce nás zajímá, totiž že Maria, matka Páně, i po narození Spasitelově Pannou až do smrti zůstala. Při této poslední věci prozkoumáme napřed výroky písma sv., na které odpůrcové naši tak rádi se odvolávají, a vytkneme pak jiná místa písma sv., která v otázce naší téměř rozhodnou váhu mají; potom zeptáme se nejstarších církevních otcův a spisovatelů, co asi o věci té myslí, a konečně předložíme otázku zdravému rozumu, co vzhledem k povolání a povaze matky Páně, jakož i vzhledem k jiným ještě okolnostem o předmětu našem soudí. Namaneli se nám pak za našich úvah ještě jiná otázka s předmětem našim souvislá, i na ni, byť jen krátkou, uchystáme odpověď.

Při námitkách, které s protivné strany se číni, držeti se budeme zmíněného již článku v evandělickém časopisu »Illusy ze Siona«, poněvadž v něm asi všecko obsaženo jest, co popěrači neporušeného panenství matky Boží pro své mínění uvéstí mohou.

Počínajíc pak již dílo tak vznešené předsýláme z nehlubších útrob srdce svého prosbu tuto:

Kriste Pane! Zlehčuji matku Tvou! Chápajíc se péra na obranu její cti dobře sobě vědomi jsme nedostatečnosti své pojednati o tak vznešeném předmětu s náležitou důstojností a důkladností. Nepřinášíme k dílu než jen bolný pocit nad zlehčováním a nad urážkami, které se matce Tvé dějí a jež i na Tebe spadají. — nepřinášíme než jen dobrou vůli dle slabých sil svých přispěti k tomu, by svatozář její panenské důstojnosti v úplném lesku všudy ve vlasti naší zářila a všeliké další

třísnění a snižování se zamezilo. Ty, jenž rád malým a nepatrným silám žehnáš, požehnej i práci této, by se neminula s účinkem žádoucím!

O popěračích neporušeného panenství Marie, matky Páně.

Ani matka Páně, jak nám ji církev sv. představí, nebyla ušetřena útoků nepřátel mnohých. Není také divu. Již v ráji předpověděl Hospodin nepřátelství mezi hadem a mezi ženou (matkou Vykupitelovou) a rovně i vidění, jež měl sv. Jan a jež vykládá ve svém Zjevení v 12. kap. o ženě pronásledované drakem, vykládají sv. otcové o Marii, matce Páně.

Hlavní a nejúsilovnější útoky odpůrců marian-
ských směřovaly od jakživa k tomu, by sesazena
byla s důstojností božského mateřství svého a pak
aby oloupili matku Páně o důstojnost a zásluhu
neporušeného jejího panenství. Nájezdy proti bož-
skému mateřství jejímu odrazeny byly na vždy
hned na církevním sněmu v městě Efesu r. 431.,
kde slavně od 198 přítomných biskupů prohlášeno
bylo, že Marii název Bohorodičky vším právem
přisluší, tak že od té doby nikdo, kdo v Ježíše
Krista jakožto Syna Božího věří, jí názvu toho
upírali se neodváží. Nájezdy však proti nepo-
rušenému panenství jejímu dějí se i od lidí, již
křesťany se nazývají, až dosud.

První popěrači neporušeného panenství matky
Páně byli, jak pochopitelně, židé a pohané.
Oběma byl Kristus synem tesařovým z Nazareta a
Maria, matka jeho, obyčejnou ženou. Nadpřirozené,
zázračné početí Ježíše Krista z Ducha sv. považo-
vali židé za lež, pohané za pohádku, nevěřili tedy

v Krista Pána jakožto Bohočlověka a následkem toho nevěří i také v panenství matky Páně.

Avšak i mezi těmi, již na půdě křesťanské stáli, vyskytli se brzy odpůrcové panenství jejího. Bylité to předně tak zvaní Ebionité, náboženská sekta, která hned v prvním století mezi židy na víru křesťanskou obrácenými se utvořila. Byli to z polovice židé a z polovice křesťané věřící něco z víry židovské a něco z víry křesťanské. Hlásili se sice ku Kristu Pánu, ale učili o něm, že byl pouze přirozeným synem Josefa a Marie. Při tom pak zákon Mojžíšův prohlašovali za potřebný ku spáse a tudýž i křesťanům přísně ukládali, aby jej zachovávali i co do obřadů jeho. Tímto učením svým odlučovali se od ostatních křesťanů vždy víc a brzy za kacířskou sektu vším pravem považováni byli. Přivrženců nenalezli leč téměř jen mezi židy, udrželi se však zejména v Palestině dosti dlouho. Tolik pak je samo zřejmo, že, bylli Kristus Pán pouze přirozeným synem Josefa a Marie, nebyl pak synem Božím a Maria že nebyla Bohorodičkou, nýbrž obyčejnou ženou a následkem toho že nebyla a nemohla býti neporušenou pannou.

Že ze starých bludařů ti, kteří v Kristu Pánu jen člověka spatřovali, byt jinak i věhlasného, spravedlivého, svatého, s Bohem spojeného a pod. na př. Karpokrates, Kerinth, Basilides a j. též o Marii Panně bludně smýšleli museli, rozumí se rovněž samo sebou.

Ale brzy vyskytli se noví odpůrcové panenství matky Boží, kteří sice hlásali, že Kristus Pán nadpřirozeným způsobem z Marie Panny se narodil, spolu však svedení jsouce bezpochyby výroky písma svatého o bratřích Páně, totéž učili, co evandělický katechismus vyjadřuje slovy: „že po narození Páně Maria Josefa, svého manžela, ještě jinými syny

obdařila. • Že již na začátku 3. století takoví tupitelé matky Páně žili, dovidáme se z Origena, církevního to spisovatele: ale nebylo jich asi mnoho, jelikož hlasy jejich beze všeho hluku zanikají.

Hlučnější spory o panenství matky Boží vznikly teprve ve čtvrtém století a to jak na východě tak na západě.

Na východě osvědčili se tehdáž urputnými protivníky Marie Panny tak zvaní Antidikomarianité v Arabii. Tu objevily se v době té vůbec zvláštní protivy v úctě marianské. Kdežto totiž jedni, tak zvaní Kolliridiani, Marii zrovna božskou poctu prokazovali, jako bohyni druh koláčů jí obětující, druzí, jmenovaní již Antidikomarianité, zlehčovali ji vyznamenávající se příkrou zaujatostí a proto zvláště stále její panenství popírali. Opírali se při tom o různé výroky písma sv., na něž popěrači stálého panenství Marie až dosud se odvolávají. Tupení těchto a nesmysl oněch potíral v obširném listu sv. Epifan, biskup Salaminský († 403). rozebíraje zevrubně zároveň pravou vznešenost matky Páně. Oba tyto bludy byly zjevy rychle na povrchu zanikající tak, že bychom o nich tuším ani nevěděli, kdyby zmíněný list sv. Epifana o nich nepodával zprávy.

Na západě stropil nemalé pohoršení Jovinian, odpadlý mnich v Miláně, jenž své mravné poklesky ospravedlniti se snažil mezi jiným také tvrdě, že panenský stav není lepší, než manželský a rouhavě o Panně Marii se pronášel, že po narození Ježíšově nezůstala pannou. Nauky jeho odsouzeny na římském církevním sněmu r. 390. za papeže Siricia, jakož i na provincialním sněmu v Miláně od sv. Ambrože svolaném. Jovinian byl také z Milána, kamž z Říma se uchýlil, vypovězen. Sv. Augustin v knize o kacířstvech Joviniana mezi kacíře počítá.

krátkou jenom o něm zmínku čině, jakoby věc již byla odbyta.

Mimo Joviniana nalézáme odpůrce panenství matky Páně hlavně mezi Ariany. Mezi nimi uvádějí se zejména dva hlaváci Ariánů, totiž Eudoxius a Eunomius.

Ariáni byli bludaři, již útočili zrovna na základní učení víry křesťanské hlásajíce, že Kristus není pravým Bohem, nýbrž pouze tvorem, byť i nejprřednějším. — Na tomto jejich učení jest ovšem věcí zcela přirozenou, že k bludným náhledům dospívali též vzhledem na Marii Panuu. Učení o Marii, matce Páně, vřbec úzce souvisí s učením o jejím Synu, totiž, jeli Ježíš Kristus, syn její, Synem Božím a jeli tedy ona matkou Boží, — jak později ještě jasněji nám to ozřejmí. I pozorovati tu, jak Ariani popírajíce Božství Ježíšovo nezbytně dospívali k tomu, aby popřeli stálé její panenství a jak s druhé strany popěrači neporušeného jejího panenství ponenáhlu se blíží k bludům arianským o osobě Ježíše Krista.

Znamějším než dosud uvedené spory stal se spor o věčném panenství Matky Páně v 2. polovici 4. století s Helvidiem, známějším pro rozhodnou odpověď, jaké se mu dostalo od sv. Jeronyma.

Bylotě to r. 382., kdy na církevní sněm od papeže Damasa do Říma svolaný dostavil se také na zvláštní pozvání papežovo svatý Jeronym. Tehdáž to bylo, co se jistý Helvidius, muž bez hlubšího vzdělání, ale pln jsa kacířské domýšlivosti se spisem se vytasil, ve kterém panenství Rodičky Boží po narození Spasitelově popíral tvrdě, jako nyní naši evandělíci, že několik dítek měla — a toto domnění své některými výroky písma sv. odůvodniti se snažil, podobně jako Antidikomarianité na východě. Sv. Jeronym Helvidia osobně neznal,

avšak četl jeho spis a, poněvadž tento spis mezi křesťany římskými pohoršení a nepokoj působil a mysl jejich mátl, neváhal sv. Jeronym a vyzván byv od spolubratří svých spisem obranným tak pádně vyvrátil hanlivé tvrzení Helvidiovo, tak vítězně obhájil čest matky Páně, že Helvidius umkl naprosto. spis pak sv. Jeronyma všem následujícím věkům zůstal vydatnou zbrojnicí na odrážení případných sem směřujících útoků.

Avšak blud zasetý, zapustilli kořeny v srdci lidském. jedním rázem se nevyhubí. Byť se plenil sebe důkladněji, nějaký kořen zachová se v úkrytu půdy přece a netřeba pak než příhodného počasi a z kořene ženou výhonky nové. Tak bylo též s hanlivým mluvením o synech Marie. — Sv. Jeronym vyvrátil sice Helvidia dokonale, nicméně udržovalo se mínění to u hloučku přívrženců jeho, ano shledáváme, že 10 let později i jeden biskup mínění to zastává. Byltě to Bonosus, biskup ze Sardiky. Než i on s učením svým valně nepochodil. Biskupové illyrští s metropolitou svým Anisiem zasedli v soud nad ním, prohlásili učení jeho za bludné a zakázali Bonosovi vykonávati výkony biskupské. Bonosus nechtěl se podrobiti, pročež Anisius obrátil se do Říma k papeži Siriciovi a ten r. 392. zavrhl blud Bonosův.

Od čtvrtého století až do šestnáctého nenalezáme žádných závažnějších v křesťanstvu o věci té sporův a žádných vážnějších odpůrců stálého panenství Marie, matky Páně.

Ani Hus, jehožto evandělci naši tak rádi za svého muže prohlašují, nebyl ve věci této na straně, na které stojí naši odpůrcové. Učiltě — viz Lenzovo dílo o Husovi str. 189., — že Maria pannou byla před porodem, při porodu a po porodu.

Ba ani známý nevěrec naší doby Renan neodvážil se tvrditi, že by tak zvaní bratři Páně byli syny Marie, matky Páně. Jak noviny svým časem vypravovaly, pronesl se Renan tážán byv, co říká obrazu Vereščaginovu o »rodině Páně«, že tak zvaní bratři Páně jsou bezpochyby, jak někteří sv. otcové vykládají, synové Josefovi z prvního manželství.

Smutné tedy dědictví po Arianech čtvrtého století, jež i evandělci za kacíře považují a, pokud sami v Ježíše Krista jakožto Syna Božího věří, považovati musí. smutné, pravíme, dědictví ono přejali evandělci. Nevděčna to úloha, poněvadž na své straně nemají nikoho, ani, jak uvidíme, písmna svatého, ani křesťanské minulosti, ba ani té oprávněnosti, jakou měli kdysi arianští zlehčovatelé matky Boží. Těmto, ježto neuznávali Krista Pána za Syna Božího, nezáleželo následkem toho ani na jeho matce: kdežto evandělci věřice v Božství Kristovo prapodivně si vedou snižující matku Jeho na prostou, obyčejnou ženu. Učif, jak již výše jsme poznamenali, evandělický katechismus, »že Maria Ježíše, Syna Božího, zázračně porodila, ale co manželka Josefova tohoto ještě více syny obdarila, že jí co matku Ježíšovu v etné památce míti náleží, nikdy však vzývati nesluší.« Jak tato etná památka matky Páně ve skutečnosti vypadá, poznati hned ze slov, kterými zmíněný článek o bratřích Páně v »Hlasech ze Siona« končí. Pišet pisatel jeho takto: »my evandělci nemáme také žádné příčiny proto se horšiti, jeli řeč o bratřích Ježíšových, a my víme rovněž, že papeženci pravdě té proto jen se vyhýbají a ji uznati nechtějí, poněvadž by vlastně »královna nebes« tím jen trčila, poněvadž učení jejich o neposkvrněném početí pauny Marie na první pohled již mylným by se jevilo.«

Evandělický článkař zmiňuje se tu o nepo-

skvrněném početi Panny Marie; zdá se však, že ani ponětí nemá o tom, co učení ono v sobě obsahuje. V tom ovšem má pravdu, že katolikům velice na cti matky Boží záleží, že všemu se vyhýbají. čím by na cti a hodnosti své trátila a že tudíž i tomu se vzpírají, že by byla měla více synů, hájice rozhodně její panenské neporušenosti. Ale činí tak, poněvadž jim na Synu jejím záleží. Vždyť jest věcí přirozenou a na světě obyčejnou, že, kdo ctí syna, ve cti chová i matku jeho. Máme alespoň za to, že kdo na př. v náležitě uctě chová císaře pána, nebude snižovati matky jeho. I jesti tedy prapodivným a prazvláštním způsobem úcty Syna Božího se strany evandělíků, když jim na cti Jeho matky nezáleží.

Právě tedy neobmezená česť, kterou Ježíši Kristu, Synu Marie, jako pravému Bohu vzdáváme, vede nás k tomu, že zvláštní česť vyhradzujeme též Jeho svaté matce. Tato zvláštní jí prokazovaná česť záleží mimo jiné i v tom, že ji nazýváme vždy jen pannou. Hlásajíce pak neporušenost jejího panenství vyznáváme tím troji pravdu totiž: I. že Maria pannou byla do narození Páně, II. že její panenství mateřstvím žádné ujmy neutrpělo a III. že i po narození Páně až do smrti pannou setrvala čili, jak někteří sv. otcové zkrátka se vyjadřují: že byla pannou před porodem, v porodu i po porodu -- aneb, jak řečti sv. otcové ještě stručněji to naznačují: že byla: *aei parthenos* -- vždy pannou. Pravíme tedy:

I.

Maria byla pannou před porodem.

Napsavše tuto větu jakožto záhlaví čili nadpis zvláštního oddílu tohoto pojednání vyznáváme

zřejmě, že nám ani z daleka na mysl nejde, jako bychom tuto pravdu o Marii Panně jako z brusu novou dokazovati a vysvětlovati chtěli. Nikdo, kdo na půdě křesťanské stojí a zdravého rozumu jest, jí nepopírá a popírati nemůže. My jenom z té příčiny o ní tuto a to ve vši krátkosti se zmiňujeme: že toho úplnost našeho pojednání vymáhá. Mimo to nás také k tomu nutí okolnost ta, že se ve zprávě o Vereščaginově obrazu, již jsme svého času četli, mluví o starším bratru Ježíšově, který sv. Josefu při práci pomáhal. Dle toho byl by měl Ježíš staršího bratra a Maria staršího syna.

Tvrzení takové bylo by, jak již dříve jsme naznačili, bezbožné a rouhavé jak proti Ježíši Kristu, tak proti Jeho matce, nejvýše písmu sv. odporující a celé křesťanství podvracející.

Již ve Starém Zákoně předpovídá Duch sv. ústy proroka Isaiáše (7, 14) o matce budoucího mesiáše zřejmě, že bude pannou: *„Ať panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emmanuel.“*

Nový pak Zákon dosvědčuje panenství toto nade vši pochybnost. Sv. Lukáš vypravuje (1, 27), že anděl Gabriel poslán jest od Boha do města galilejského, kterémuž jméno Nazaret, *ku panně zasnoubené muži, kterémuž jméno bylo Josef a jméno panny Maria.* — Maria pak sama (u sv. Lukáše 1, 34) dotazovala se zřejmě: *„kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám.“* K tomu uvažme rozpaky Josefovy, o nichž sv. Matouš (1, 18) vykládá: *„Dříve než ji vzal do domu svého, nalezena jest mající v životě z Ducha sv.“* Josef pak, muž její, spravedlivý jsa a nechtě ji v lehkost uvést, chtěl ji tajně propustiti. Teprv anděl s nebe upokojil ho zvěstuje mu: *„neboj se vzíti k sobě Marii, manželku svou, nebo což v ní zrozeno*

jest, z Ducha svatého jest.« Sv. Matouš pak dokládá (1, 22): »toto pak všechno stalo se, aby se naplnilo, což povědino jest skrze proroka řkoucího: Aj panna v životě miti bude a porodí syna a nazvou jméno jeho Emmanuel, jenž se vykládá: S námi Bůh.« Konečně uvedeno zde budiž ještě svědectví sv. Lukáše (2, 7): »I porodila syna svého prvorozeného a plénkami jej obvinula a položila v jesle.« Všecky tyto výroky písma sv. jsou jasny a slavné vydávaji svědectví o panenství Marie do narození Páně.

Panenství Mariino ve smyslu tuto vytčeném popírali na začátku křesťanství jen nevěřící židé a pohané. Židé, jak již dříve zmíněno bylo, nevěřili v božské poslání Ježíšovo; nevěřili, že Synem Božím je, majíce za rouhání, kdykoli slyšeli, že za Syna Božího se vydává; jim byl Ježíš pouhým člověkem a tudíž ovšem nadpřirozené početi Jeho z Ducha svatého a narození z panny neuznávali. Pohanům pak, vše přirozeným způsobem vykládajícím, bylo ovšem věci nepochopitelnou a neuvěřitelnou, ba znělo jim zrovna jako báchorka, když slyšeli, jak křesťané o zakladateli svého učení tvrdí, že se nadpřirozeným způsobem narodil z panny. Pochopitelně tedy, že, jak onino židé, tak i tito pohané musili popíratí panenství Marie, matky Páně.

Tu však již vidíme, jak povstávají četní a mezi křesťany hlavní mužové, aby obhájili víry křesťanské vůbec a panenství Marie, matky Páně, zvlášť.

Prvním, jehož písemné svědectví nám se zachovalo, byl sv. Ignác, učeník sv. Jana evandělisty, biskup antiochenský, jenž r. 107. mučnickou podstoupil smrt. Ve svém listu ke Smyrnenským v 1. kap. píše mezi jiným: »Dokonale jsouce přesvědčení, že Pán náš skutečně z Davidova pokolení

jest podle těla, Syn Boží podle vůle a moci Boží v pravdě z panny narozený.«

K němu druží se sv. Justin, jenž asi r. 130. bezpochyby od učeníkův apoštolských na víru křesťanskou byl obrácen a r. 166. mučnickou smrtí umřel. Že Kristus Pán narodil se z panny, hájil, jak proti pohanům, tak proti židům. Proti pohanům učinil to v prvním spisu, který na obranu křesťanské víry v prvé polovici 2. století podal císaři a senátu (vysoké radě) v Římě (Obr. I. 33.). Poučuje v něm pohany, že křesťané věříce v nadpřirozený původ Ježíše Krista nevěří na slepo; že pro víru tu mají vážné důvody. Mezi jiným poukazuje k tomu, že Bůh to ústy proroka Isaiáše dávno byl předpověděl a že, co víře nepodobným a nemožným se býti zdálo, tu skutečně se vyplnilo. Ostatně to pohanům nemá býti nápadným. — dokládá též křesťanský mudřec, jelikož bajeslovi jejich podobné věci vypravuje.

Naproti židům hájí panenství Mariina svatý Justin ve spisu: »Rozmluva se židem Tryfonem.« V kap. 43. poukazuje na proroctví Isaiášovo: »Aj, panna počne a porodí syna.« Židé znajíce dobře váhu a tíhu tohoto proroctví vykrucovali z něho ten smysl, že prý není praveno: »aj panna počne,« nýbrž: »aj děvče počne.« Sv. Justin však dokazuje židům, že falešně vykládají. Tež jinými ještě výroky pisma sv. obhájití se snaží učení křesťanského.

Jiný církevní spisovatel, který zázračného početí a narození Páně z panny hájí, jest slavný biskup Lionský sv. Irenaeus, který se asi r. 140. narodil a r. 202. jako mučnický zemřel. Učentkem byl sv. Polykarpa, žáka to sv. apostola Jana. Ve spisu proti kacířstvím asi r. 180. dokončeném rozhodně se opírá domněnce mnohých bludařů, že Ježíš byl synem Josefovým. Řka mezi jiným: »ti, kteří praví,

že Kristus byl pouhým člověkem zrozeným z Josefa, kteří neznají toho, jenž z panny jest »Bůh s námi«, umírají ve služebnosti staré neposlušnosti a olupují se o život věčný.« Vykládá pak zevrubně známé proroctví Isaiášovo: »Aj panna počne« — a dokládá pak (III. 21, 4): »Bedlivě tedy označil Duch sv. řečenými slovy narození jeho z panny i bytnost jeho jakožto Boha (to značí jméno Emanuel).« Také v mnohých jiných výrocih písmá sv. nalezá též světec naznačené panenské početí Marie Panny.

K němu se druží Tertullian, narozený asi r. 150., † 220. — Hájl víry křesťanské proti Ebionitům a rovněž i proti hanopisu, který na křesťany vydal Celsus, pohanský mudřec. Tertullian byl před svým obrácením advokatem a s advokatskou důkladností a důmyslností hájí ve svých spisech nadpřirozeného původu Ježíše Krista a narození jeho z Marie panny.

Mezi obhájci víry křesťanské v narození Páně z panny zaujímá čestné místo také Origenes (nar. 185. † 254.). Ačkoliv jmenovaný hanopis Celsův na křesťany již asi 70 let dříve vyšel, přece dal se Origenes jedním z přátel svých polnouti a jako stařec sepsal spis proti Celsovi, aby snad slova tohoto hanopisce někoho z křesťanů nemátla. Velmi rozhodně hájí ve spisu tomto narození Páně z panny. Také v jiných spisech svých, zejména v kázáních, ku pravdě této se vrací a ji všestranně obhájiti a objasniti se snaží. Ve svém výkladu evandělia sv. Jana praví: »Věřili kdo, že Ježíš pod Pontským Pilátem ukřižován byl a světu spásu a požehnání přinesl, že však ne z Marie Panny a z Ducha sv., nýbrž z Josefa a Marie se narodil, ten nemá nejvýše potřebných částí k úplné víře.« Tu tedy zjevně víru v zázračné početí panny

Marie čili v panenství Marie za podstatný článek víry prohlašuje.

Mámeli ještě nějaká svědectví starého věku udati, tož uvéstí můžeme list o panenství (kap. 6.), jenž od jedněch sv. Klementovi římskému se připisuje, od jiných pak do 3. století klade. Tam zřejmě čteme: »Tělo, jež náš Pán nosil a ve kterém boj na tomto světě podstoupil, přijal ze sv. panny.«

Sv. Hippolyt, žák sv. Ireneae, ve spise r. 230. psaném proti kacířství Noětovu pronáší se takto: »Věrně tedy, bratři mili, dle podání apoštolů: že Bůh, Slovo, s nebe sestoupil do sv. panny Marie, aby z ní tělem učiněn byl.« Na jiném místě: »Jak zvěstováno bylo, tak se zjevil, nový člověk učiněn z panny a z Ducha svatého.«

Dále bychom jmenovati mohli Petra, biskupa z Alexandrie († 311), Lactancia († 322), sv. Cyrilla, biskupa Jerusalemského († 386), v jehož biskupství se dosud židovské sekty byly udržely. V jedné katechesce nazývá Krista z panny učiněným, jenž ne z vůle muže a ženy, — jak kacířové praví, nýbrž z panny a z Ducha sv. dle evandélií se vtělil.

Řehoř Nazianský († 391.) nazývá Marii čistou, panenskou matkou, Bohu podobnou, neposkvrněnou, neboť bez otce musil se Kristus naroditi.

Počet starokřesťanských svědků pro panenství Marie až do narození Páně dal by se ještě převážně rozmnožiti. Avšak nebylo tuším zapotřebi ani tolik uváděti, kolik jsme výše umístili.

Věc příliš zřejma a jasna.

Dle písma starého Zákona měl se Syn Boží naroditi z panny, dle svědectví písma nového Zákona z panny skutečně se narodil. Nebylali Maria pannou, nebylať ani matkou Vykupitele, poněvadž matkou jeho měla býti panna: následovně nebyl

by také Kristus, syn Marie, předpověděným Vykupitelem, nebyl by Synem Božím a, poněvadž za Syna Božího se vydával, tož byl by jenom klamal lid: všickni lidé po všecka minulá století co do osoby Ježíše Krista a jeho matky byli by bývali v bludu a zároveň také tak obmezeného rozumu, že ani klamu toho nepoznávali; vůbec celé křesťanství nebylo by, než holý mam a klam.

Panenství tedy Marie, matky Páně, před porodem dosvědčují svědkové nejzávažnější, dosvědčují dějiny křesťanstva veškerých uplynulých 19 set let. Popíratí panenství Mariina před porodem nemůže než, jak výše praveno, jen člověk, který zdravého rozumu nemá.

Vtělení Páně z Ducha sv. a Marie Panny jest základním článkem náboženství křesťanského a tento článek víry byl také křesťanským vyznáním od časův apoštolských. Modlíval se křesťanský lid po všechny věky ve snešení apoštolském: »Narodil se z Marie p a n n y.«

V otázce tedy této s nikým, kdo zdravého jest rozumu, na sporu nejsme. I naši evanděličti odpůrcové, ačkoli nepřeji účtě mariánské, neodvažují se popíratí, že Ježíš Kristus se nenarodil z Marie panny. Modlíce se s námi »Věřim v Boha« vyznávají též ve 3. článku: »Narodil se z Marie panny.« I katechismus evandělický učí, že Maria Syna Božího zázračně porodila a »Hlasý ze Siona« v článku o bratřích Páně výslovně podotýkají, že, mluvili se o bratřích Ježíšových. Ježíš tím ze své božkosti nic netratí.

Panenství Marie ani mateřstvím ujmy neutrpělo.

Doufáme, že ani této pravdy nám hájiti není potřebí. Kdo uznává pravdu v předešlém odstavci vyloženou, že Maria zázračně počala, přisvědčí také pravdě této, že zázračně, t. j. bez ujmy panenství svého porodila. Obě tyto pravdy co nejúžeji spolu souvisejí, tato jest jenom doplňkem oné.

Pravda tato jasně jest naznačena slovem Božím, prorockými totiž ústy Isaiáše v kap. 7. Jelikož proroctví toto v celé naší věci velikou má důležitost, zevrubněji tuto s ním se seznámiti chceme.

Proti judskému králi Achazovi spikli se Rázin, král syrský, a Fakej, král israelský. I poručeno bylo proroku Isaiášovi od Hospodina, aby ku králi Achazovi, jenž hradby města ohledával, vyšel a jemu srdce dodal. Jiněm Božím slibiti mu měl, že Bůh jemu a celému domu Davidovu, o jehož zkázu rovněž běželo, na pomoc přispěje. A aby Achaz o tom nepochyboval, měl si na Hospodinu vyžádati nějakého zázraku jakožto záruky čili jistoty slíbené pomoci. Čteme v 7. 10:

„I přidal Hospodin mluviti k Achazovi, řka:

„Požádej sobě znamení od Hospodina Boha svého (budiž) v hlubokosti pekelné aneb na výsosti vzhůru.“

Ale Achaz v nevěře své nechtěl slyseti o Bohu ani o slíbené pomoci a o znamení podivného Božího přispění.

I řekl Achaz: „Nebudu žádati a nebudu pokouseti Hospodina.“

Tu prorok Isaiáš, jak vykládá Sušil, vnuknutím Božím obrátil se od krále a pronesl celému domu Davidovu prorocká slova:

I řekl: »Slyšte tedy, dome Davidův: zdaliž jest vám málo, lidem býti k obtížení, že i Bohu mému k obtížení jste?«

Protož sám Pán dá vám znamení. A j. panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emmanuel, • t. j. s námi Bůh! čili jinými slovy: Jako jisto jest, že stane se něco neobyčejného, nevidaného, neslýchaného, že stane se zázrak ten, že panna počne a porodí syna, kterýž bude Emmanuel t. j. Bůh s námi, podstatou svou Bůh, — tak jisto jest, že Bůh Achaza ušetří a nedá čeledi Davidově zahynouti, ač se dotčení králové na zničení jich byli spikli. Isaiáš, — vlastně Duch sv. ústy jeho — předpovídá zázračnou událost, která se stane a v tom záležitosti bude, že panna počne a panna že porodí Emmanuela. Zdaž může býti jasněji naznačeno a slavněji dosvědčeno panenství Rodičky Boží nejenom před porodem, nýbrž také v porodu?!

Proto také přijato hned od sv. apoštolův anebo jejich vrstevníků do vyznání křesťanského: »jenž se počal z Ducha sv., narodil se z Marie Panny.« A z této víry, že panenství matky Páně se neporušilo, vznikly asi ony pověsti, které vykládají apokryfická evandělia a které i mimo to mezi křesťanským lidem kolovaly. Tak na př. vykládá Origenes na začátku 3. století o smrti Zachariášově, otce to sv. Jana Křtitele: »Došla na nás tato pověst: V chrámu Jeruzalémském bylo místo, kde jen panny státi a k Bohu se modliti směly. Provdané ženy tam státi nesměly. Když Maria po narození Páně do chrámu vkročila, postavila se na ono místo panen. Když pak ti, jižto věděli, že již syna porodila, odtud ji vykazovali, povstal Zachariáš a pravil k nim: Jestli hodnou místa panen, neboť pannou jest. Poněvadž pak Zachariáš tím

zdánlivě co nejpatrněji proti zákonu jednal, dovoliv ženě státi na místě panen, zavraždili jej mužové onoho pokolení mezi chrámem a oltářem.

Nelze ovšem posouditi, jeli na pověsti této vůbec co pravdivého a mnoholi, ale na tom nám také nezáleží. Ve věci naší pověst tato zajisté bez významu není. —

Spolehlivými svědky starokřesťanské víry jsou bez odporu staří sv. otcové. Nuže všickni, kteří věci naší buďto jen nepřímě se dotýkají aneb výslovně o ní jednají, víru v neporušenost panenství matky Páně dosvědčují.

Jmenovati bychom tu mohli všechny sv. otce a církevní spisovatele, kteří Marii nazývají ustavičnou, neporušenou pannou; tak zajisté by ji nejmenovali, kdyby se byli domnívali, že panenství její božským mateřstvím se porušilo.

Zde bychom dále zaznamenati mohli všechny výpovědi sv. otců vůbec a v předešlém odstavci vylčené zvláště, ve kterých Kristus Pán narozeným z panny se nazývá. Výpovědi těchto jest bez počtu; jen ve spisech sv. Justina († 166) a Ireneae († 202) více než třicet jich nalazáme.

K vůli stručnosti uvéstí tu chceme jen některé z oněch svědků, kteří s věcí naší ve spisech svých výslovně se zabývají. Sem náleží mezi jinými Klemens z Alexandrie († 217), jenž ve svém spisu r. 194 vydaném zřejmě a jasně pravdu naši pronáší a v jiných spisech svých zřetelně ji naznačuje.

Ani o jednom sv. otci jsme se nedočetli, že by byl pravdě, o které jednáme, odpíral; naopak, bývali v pochybnost brána nebo popírána, rozhodně ji zastávali.

Mezi nečetnými odpůrci uvádí se též Tertullian († 220), známý obhájce víry křesťanské. Jestli sice

pravda, že týž háje křesťanského učení proti Docketům, kteří bludně o člověčenství Ježíšově soudili, ve své horlivosti zaběhl až za zámezi a užil někdy slov, jež pravdě naší na odpor stojí. Ale na jiných místech téhož spisu panenství Marie zřejmě a jasně vyjádruje. Právě na př. o messiáši, že novým způsobem musil naroditi se a tento nový způsob že předpověděn jest slovy: »aj, panna počne a porodí syna« a dokládá pak: »Panna tedy počala a Emmanuela porodila.« Přes to však všecko vytčené bludné jeho mínění podotýká o něm sv. Jeronym: »O Tertullianovi pravím jenom tolik, že nebyl mužem církve,« — t. j. že nebyl mužem, jenž správně a církevně smýšlel.

Zjevným odpůrcem pravdy této — snad jediným byl, jak dříve pověděno, odpadlý mnich Jovinian. Mimo jiné bludné učení hlásal a v Římě rozšiřovati se snažil také to, že Maria stavši se matkou Ježíše Krista názvu »panna« pozbyla. Učení jeho však zavrženo ihned na církl. sněmu římském za papeže Siricia r. 390. Toto pak usnešení synody sděleno sv. Ambroži, biskupu milánskému, jenž svolav církevní sněm (synodu) své provincie s usnešením synody římské souhlasil. Jovinian, jenž mezitím do Milána se uchýlil, byl se svými přívrženci odtud vypuzen. Sv. Ambrož ve zvláštním listu papeži o sněmu zprávu podává a v něm o bludařství Jovinianově vzhledem na panenskou neporušenost matky Páně obšírně se rozepisuje. Stojtež zde z listu onoho aspoň nějaké úryvky:

»Jaká jest to šílenost neblahého štekotu těchto lidí (Jovinianistů) pravících, že Kristus z panny naroditi se nemohl . . . Kristus, ač se vtělil, aby člověka vykoupil a od smrti vysvobodil, přece jakožto Bůh neobyčejným způsobem na svět přišel tak, že narodil se z neporušené panny, a aby, jak

psáno jest, jako Emmanuel (Bůh) věren byl. Ale z cesty převrácenosti prohlašuji: jako panna počala, ale nikoli neporodila jako panna. Panna tedy mohla počítí, ale ne jakožto panna porodití, kdežto přece početí předchází a porod následuje! Ale nechťjili věriti učení kněžstva, nechať věří předpověděním Kristovým (skrže proroky) a slovům andělovým: nebude nemožno u Boha nižádné slovo. Nechať věří apoštolskému vyznání víry, jež římská církev vždy neporušeně zachovává. Maria slyšela hlas anděla a ta, která zprvu pravila, kterak se to stane, odpovídá později: ejhle, já děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého. Toť panna, která počala, panna, která porodila. Neboť tak psáno jest: aj, panna počne a porodí syna. Nejen počne panna, ale panna i porodí, řekl (prorok anebo Kristus ústy proroka). Kdo pak jest branou svatyně, onou zevnitřní branou k východu, jež zavřena jest a skrže níž nikdo nevejde, leč toliko Bůh israelský? Zdaž není branou touto Maria, kterou Vykupitel do tohoto světa vešel? Branou spavedlnosti, jak sám pravil: Nám sluší naplniti všelikou spravedlnost. Touto branou jest blahoslavená Maria, o níž psáno jest, že skrže ní Pán vejde a že zavřenou zůstane po narození, neboť jakožto panna počala a porodila.

Jak z tohoto uryvku patrné, mají sv. Ambroz rozhodně, že panenství Marie jejím mateřstvím ujmy neutrpělo a naznačuje zároveň také důvody, o které víru svou opírá. Jestli to předpovědění v písmě sv. obsažené, stálá víra křesťanská od dob apoštolských a pak uvážení, že u Boha nic nemožno není. Z písma sv. jsou to obzvláště dvě prorocká místa, totiž výše vyložené proroctví Isaiášovo (v kap. 7. 17) a pak místo u proroka Ezechiele (44. 2), kdež prorok takto dí: **• l ř e k l H o s p o d i n k e m n ě :**

Brána tato zavřena bude: nebudeť otvírána a muž nepůjde skrze ni: neboť Hospodin Bůh israelský všel skrze ni a bude zavřena.* Místo toto nejen sv. Ambrož vykládá o Marii, matce Páně, nýbrž i přčetní jiní sv. otcové hájíce neporušeného panenství jejího.

Proti bludům Jovinianovým psal též sv. Jeronym. Ve dvou knihách, jež r. 392. nebo 393. proti němu vydal, jakož i v listu Pammachiovi nadespaném nazývá Marii matkou a pannou, ustavičnou pannou, pannou po porodu, vztahuje na ni slova Ezechielova o bráně výše uvedená jakož i jiná ještě místa písma sv. a obraz neporušeného panenství matky Páně v nich spatřuje. Že ve spisu svém proti Helvidiovi rozhodně věčného panenství Mariina hájí, uslyšíme později.

Též sv. Augustin v knize své o kacířstvech Joviniana ke kacířům počítá a blud jeho naznačen je slovy, že Jovinian »panenství Marie zničil tvrdě, že porodem bylo porušeno.« Podobně naznačuje Jovinianovo učení jakožto blud i ve svém spisu proti Julianovi. Smýšlení pak své jasně vyjádřil slovy, jež čteme v jeho spisu proti Faustovi: »Nikterak zajisté nemohl Kristus matku svou svým z ní narozením snížití tak, aby jí, kteréž milost plodnosti udělil, ozdobu panenství odňal.«

Pravdu tuto všeobecně uznávanou a věřenou radili již staří křesťané mezi důkazy, že Kristus, syn Marie, byl Syn Boží. Tak na př. pronáší se Theodot v jedné homilii (kázání), která na sněmu efezském se předčítala, takto:

»Narodilli se Kristus po způsobu našem, pak byl člověkem: zachovali však matku svou pannou, pak narozený od soudných lidí uznává se za Boha.«

A biskup Proklus v kázání r. 429. v Cařihradě činěném takto praví:

•Nezůstalali matka pannou, byl narozený pouhým člověkem a narození nebylo zázračné; zůstalali však i po narození pannou, zdaž není narozený také Bohem a tajemství nevyslovitelným?•

Doufáme, že doklady z křesťanského starověku námi uvedené dostačí a že netřeba nám dalších ještě vzpomínati.

Že panenství Marie mateřstvím jejím ujmy neutrpi, předpověděno a naznačeno v písmě sv.; vyznávali tak křesťané od apoštolských dob a vyznávají až doposud. Odpůrců mezi věřícími křesťany pravda tato nemá.

III.

Maria až do své smrti pannou zůstala.

Kdo na stanovisku křesťanském stojí, t. j. kdo věří, že Syn Boží z lásky k nám a pro spásu naši na zemi sestoupil a vtěliti se chtěje Marii za matku si vyvolil, zajisté také uzná a uznati musí, že Maria stavši se matkou Boží k důstojnosti jest povýšena, jaké žádná důstojnost na světě se nevyrovná. Křesťan také nebude a nemůže upřáti, že osobě Bohem tolik povznešené důstojnosti její přiměřená nesluší úcta, čest a chvála. Že přiměřená takové osobě sluší úcta, čest a chvála, tím ochotněji přisvědčí, když uvažuje, že samo písmo sv. čili Duch sv. v písmě sv. ji nazývá „milostí plnou,“ že o ní dosvědčuje, že „nalezla milost u Boha,“ že „požehnána jest mezi ženami“ a, jak ona sama naplněna jsouc Duchem svatým o sobě vyznává, že „veliké věci učinil jí ten, který jest mocný a svatý:“ proto prorockým duchem

o sobě předpovídá: »aj od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové.«

Věřící křesťan přisvědčí dále tomu, že zajisté jen s největší opatrností přijímati lze svědectví taková, která by na osobu Bohem tolik vyznamenanou vrhala stín nějaké nedokonalosti, všednosti a obyčejné lidské slabosti.

Uvažili zejména, jak velikou váhu klade Bůh při matce své na panenskou neporušenost, tak že několik set let napřed ji jakožto pannu předpovídá a pak, když čas se naplnil, všemohoucností svou zázračně do obyčejného přirozeného pořádku zasahuje, by panenství její nezrušil: tu, nepravíme věřící křesťan, nýbrž žádný soudný, povážlivý člověk nedá lehkověrně víry tomu, kdož by mu namlouval, že Maria po narození Páně panenství se zřekla a svého chotě, sv. Josefa, jinými ještě syny obdarila. Zdáti se to bude samo o sobě každému věci pravdě nepodobnou, aby Bohu lhostejným bylo bývalo panenství, na kterém předtím tolik Jemu záleželo, a aby si Maria sama, tolik jsouc omilostněna, byla pak nevážila toho, co dříve nejdražším jí bylo pokladem.

Avšak řekne se nám s evandělické strany: »ve věci této jest všeliké uvažování zbytečným. Písmo svaté na mnohých místech výslovně praví, že Kristus Pán měl bratry a sestry a nejstarší církevní spisovatelé to dosvědčují. Svědectvím těmto věřití se musí.«

»Ovšem, že věřití se musí.« odpovídáme na to, »pravili písmo sv., staří sv. otcové a církevní spisovatelé skutečně, že Kristus Pán měl rodné bratry a sestry. Ale to právě jest, čeho my popíráme. A nedostí na tom. Nám jesti věci jistou a nepopíratelnou, že Kristus Pán žádných bratrů a sester neměl a že

Maria, matka jeho, až do své smrti neporušené panenství zachovala; a hle! i my hájící tohoto rovněž na písmo sv. a svědectví starých sv. otcův a církevních spisovatelů čili na tradici se odvoláváme.

Nastává nám proto úloha, bychom důkazy jak z písmo sv., tak i z tradice, na které naši odpůrcové se odvolávají a pak, na které my se odvoláváme, tuto uvedli a zvážili.

Komu z laskavých čtenářů na tom záleží, aby o věci důkladněji se poučil, nechať provází nás ve zkoumání našem. Budeť mu ovšem na některých místech poněkud napínati pozornost; ale kdo v důležité věci pevného přesvědčení nabyti chce, nějaké námahy lekati se nesmí.

A) Důkazy z písmo sv.

a) Výroky, na které se odvolávají odpůrcové.

Výroků v písmě sv., na které se odvolávají popěrači neporušeného panenství matky Páně a kteréž, jak se zdá, tvrzení jejich nasvědčují, jakoby Kristus Pán skutečně bratry a sestry měl a Maria mimo Ježíše více dítek měla, jest několik. Jako v jednu kytici sebrané všechny tuto uvádíme.

Jestli to předně místo u sv. Lukáše (2, 7): „I porodila syna svého *prvorozeného* a plénkami jej obvinula a položila v jesle

Pak náleží sem čelná místa, kde výslovně o bratřích Páně se mluví. Jsoutě to následující:

U sv. Matouše (12, 46) čte se: „Když On totiž Ježíš — ještě mluvil k zástupům, aj, matka a bratři jeho stáli vně hledajíce promluvit s ním. Řekl pak jemu někdo: aj, matka Tvá a bratři Tvoji vně stojí hledajíce Tebe.“

Podobně vykládá sv. Lukáš (8, 19).

Sv. Jan (2, 12): »Potom — po zázraku v Káně Galilejské — sestoupil do Kafarnaum On i matka Jeho i bratři Jeho i učenci Jeho.«

Sv. Jan (7, 34): »I řekli Jemu bratři Jeho: vyjdi odsud z Galileje a jdi do Judska, ať i učenci Tvoji vidí skutky Tvé, které činiš. Nižádný zajisté, kdo chce na jevě býti, nedělá nic ve skrytě; činišli tyto věci — zázraky — zjev se světu.«

Sv. Matouš (13, 54): »A přišed do vlasti své učil ve školách jejich, tak že se divili a pravili: odkud má tento moudrost tu a moc? Zdaliž tento není syn tesařův? zdaliž matka jeho neslove Maria a bratři jeho Jakob a Josef a Šimon a Judas a sestry jeho zdaliž nejsou všechny u nás?«

Podobně u sv. Marka (6, 3): »Zdaliž tento není tesař, syn Marie, bratr Jakobův a Josefův a Judův a Šimonův? zdaliž nejsou i sestry jeho zde mezi námi?«

Ve skutecích apoštolských vypravuje sv. Lukáš (1, 14): »Ti všickni byli trvající jednomyslně na modlitbách — po na nebe vstoupení Páně — se ženami i s Marií, matkou Ježíšovou, a bratřími jeho.«

Sv. Pavel píše ve svém listu ke Galatským (1, 18-19): »Potom po třech letech přišel jsem do Jerusalema, abych ušel Petra a pobyl jsem u něho 15 dní. Jiného pak z apoštolů neviděl jsem žádného, než Jakuba, bratra Páně.«

Rovněž v I. Kor. (9, 5) čini sv. Pavel zmínku o bratřích Páně slovy: »zdaliž nemáme moci ženy sestry s sebou voditi (ku posluze své), jako jiní apoštolové i bratři Páně i Petr.«

Abychom na nic nezapomněli, připomínají odpůrcové naši také místo ve Skutcích apošt. (12, 17),

kde sv. Petr zázračně byv ze žaláře vysvobozen praví: »povězte to Jakubovi a bratřím.«

Na všech těchto místech zřejmě o bratřích Páně se mluví, ano tito bratři uvádějí se i jménem: Jakub, Josef, Šimon a Judas. U sv. Matouše a sv. Marka mluví se dokonce též o sestrách Ježíšových. Kolik sester těchto bylo a jak se jmenovaly, v písmě sv. sice se nedočítáme, ale dosti na tom, že se tu zřejmě o bratřích a sestrách Ježíšových řeč vede. Dle zpráv některých starých spisovatelů byly domnělé sestry tyto dvě a jmenovaly se: Assia a Lydia, dle jiných jmenovaly se jinak.

K tomu přidejme ještě ona místa pisma sv., kde evandelisté Jakuba a Josefa nazývají syny Marie.

Tak vypravuje sv. Marek (15. 40): »Byly pak tu — totiž u kříže — i ženy z daleka se divající, mezi nimiž byla Maria Magdalena a Maria, matka Jakuba menšího a Josefa, a Salome.« —

Sv. Matouš (27, 55--56): »Byly pak tu ženy mnohé z daleka, kteréž byly přišly za Ježíšem z Galileje posluhující jemu: mezi nimi byla Maria Magdalena a Maria, matka Jakubova a Josefova, a matka synů Zebedeových.«

Podobně sv. Lukáš (24. 10): »Byla pak to Maria Magdalena a Joanna a Maria Jakubova a jiné, jež s nim byly.«

Konečně též sv. Marek (15. 47): »Maria pak Magdalena a Maria Josefova divaly se, kde by byl položen.«

Jak se těmto výrokům má rozuměti?

Vůči těmto výrokům pisma sv. zdá se skutečně, že odpůrcové naši mají pravdu tvrdíce, že Maria po narození Páně pannou neostala, a připouštíme také, že by nebylo divu, kdyby i mnohy

katolik, jenž místa tato běžně a povrchně přečte, na rozpaky uveden byl a ve své víře o neporušeném panenství Rodičky Boží másti a viklati se počal. Ale ne nadarmo napomíná pismo sv. (Mat. 24, 16): »Kdo čteš, rozuměj.«

Kdo písmu sv. nerozumi aneb rozuměti nechce, může si z něho vyčísti největší a nejhrubší bludy. Doložme to příkladem.

Základním článkem víry křesťanské jest zajisté, že Ježíš Kristus jest Syn Boží, že jakožto člověk neměl žádného otce, nýbrž že zázračně se počal z Ducha sv. a narodil se z Marie Panny. Pravdy tyto musí každý věřiti, kdo vůbec křesťanem slouiti chce. A kde nalazáme nejpevnější a nejbezpečnější důkazy nauk těchto? Zajisté v písmě sv. Tomu nikdo odpirati nebude, vždyť o celém písmě sv. nového Zákona říci lze, co ve svém evandéliu pravi sv. Jan (20, 31): »tyto jsou napsány, abyste věřili, že Ježíš jest Kristus, Syn Boží, a — abyste věřice život měli ve jménu jeho.« Dobře. A nyní otevřme sobě totéž pismo sv. a vyhledejme u sv. Lukáše kap. 2. 27. Tu čteme:

»I přišel v duchu do chrámu (stařeček Simeon). A když uváděli dítě Ježíše rodičové jeho, aby učinili za něj podle obyčeje zákona« atd.

U sv. Lukáše (2. 33): »Otec pak a matka jeho divili se těm věcem, kteréž praveny byly o něm (skrže Simeona).«

Tamže (2, 41): »I chodivali rodičové jeho po všecka léta do Jerusalema na den slavný velkonoční.«

Dále ve verši 43: »A když vykonali dni a navracovali se, zůstalo pachole Ježíš v Jerusalemě a nevěděli rodičové jeho.«

Na všech těchto místech nazývají se Josef a Maria zřejmě rodiči Ježíšovými, ve verši

33. nazývá se sv. Josef — otcem jeho a otcem Ježíšovým nazývá jej u sv. Lukáše (2, 48) též Maria; — pravilť k Ježíšovi v chrámě nalezeném:

»Synu, proč jsi nám tak učinil? ať, otec tvůj a já s bolesti hledali jsme tebe.«

Na jiných místech opět nazývá se Ježíš synem Josefovým. Tak na př. pravili židé nazaretští (Mat. 13, 54): »odkud má tento (totiž Ježíš) moudrost tu a moc? Zdaliž tento není syn tesařův?«

A u sv. Jana (1, 45) čteme následovně: »Filip našel Nathanaele a řekl jemu: O kterémž psal Mojžiš v zákoně a proroci, našli jsme Ježíše, syna Josefova z Nazareta.«

Nuže ptáme se svých evandělických odpůrců: »Byl sv. Josef skutečně otcem Krista Pána?« »Nebyl.« »Zdaž však, ptáme se dále, písmo sv. na uvedených místech zřejmě nemluví o Josefovi jakožto o otci Ježíšově?« »Mluví sice,« odpovědí nám, »ale Josef byl za otce Krista Pána a Kristus Pán za syna Josefova pouze považován a nevlastně jenom tak zván. Vždyť u sv. Matouše (1, 20) pravil zřejmě anděl k sv. Josefu: »Josefe, synu Davidův, neboť se vzíti k sobě Marii, manželku svou, neboť, což v ní zrozeno jest, z Ducha sv. jest.« A podobně též z předešlých jiných míst písmo sv. nad slunce jasněji vysvitá, že slovo otec, syn, rodičové na hořejších místech písmo svatého doslovně vykládati se nesmí.«

Souhlasíme úplně. Avšak, ptáme se, jak mohou naši odpůrcové žádati, abychom doslovně brali ona místa písmo sv., kde o bratřích Páně je řeč? Zajisté i tato místa musí býti bedlivě prozkoumána mezi sebou a s jinými výroky písmo sv. srovnána. A když se to stane, každý pozná a poznati musí, že v nich obsaženo není, co protivníci

naši jimi dokázati chtějí. že totiž rovněž doslovně vykládána býti nemohou.

Vytkněme tu předně místo u sv. Lukáše (2. 7). kde *Kristus Pán nazývá se prvorozeným synem Marie*. Že místem tímto v naši věci zhola nic se nedokazuje. jasně ukázal již sv. Jeronym ve svém spisu proti Helvidiovi. Odpůrcové naši ze slova »prvorozený« závěrkují, že se narodili ještě jiní bratři; nepovšimli si však, že v písmě sv. prvorozeným se nazývá též jedináček čili jednorozený. Avšak poslyšme sv. Jeronyma. Píšeť v tento rozumn: »My (totiž sv. Jeronym) vykládáme takto: každý jednorozený je prvorozeným; avšak není každý prvorozený také jednorozeným. Prvorozeným není ani tak ten, po němž jiní se narodili, nýbrž vlastně ten, před kterým se nikdo jiný nenarodil.« Sv. Jeronym poukazuje pak na předpis zákona 4. Mojž. 18. 15. dle kterého za prvorozence, poněvadž vlastně patřil Bohu, peněžitá výplata 5 lotů stříbra po jednom měsíci složití se měla a pak pokračuje: Samo tedy slovo Boží vykládá, co prvorozeným rozuměti se má . . . Nazývali se prvorozeným jenom ten, po němž bratři se rodí, není povinen za prvorozeného dáti kněžím výplatu dříve, než až jiní se narodí: neboť, kdyby jiný syn se nenarodil, byl by jednorozeným a ne prvorozeným. Avšak tu zákon praví: vyplatiš ho po jednom měsíci 5 loty stříbra. Tedy slovo Boží mne nutí, všecko, co první přichází na svět, vyplatiti cenou kněžím odvedenou. Mohu ovšem namítati: »proč mne zavazuješ do jednoho měsíce? Proč nazýváš prvorozeným, o kterémž ještě nevím, budouli po něm se roditi bratři? Počkej přece, až druhý se narodí. Vždyť knězi nic povinen nejsem, jestli druhý se nenarodí, poněvadž tím teprve první se stane prvorozeným.« Jelikož tedy zákon o prvorozených zavazoval také toho, po němž žádní bratři

se nenarodili, musíme z toho uzavírat: nenazývejž se prvorozeným ten, po němž později bratr se rodí, nýbrž ten, kdo prvý přichází na svět a před nímž nikdo jiný se nenarodil.* Sv. Jeronym upozorňuje též na II. Mojž. (1, 15), kde čteme: »Řekl Hospodin: O půl noci vyjdu do Egypta a pomře všecko prvorozené, od prvorozeného Faraona, jenž sedí na trůnu jeho až do prvorozené děvky, kteráž jest při žernovu; i všecko prvorozené hověd.* Ve verši 12, 29 pak se vypravuje, jak se vyplnilo, čím tuto Hospodin hrozil. Tu sv. Jeronym dokládá: odpověz mi: byli tehdaž zahubeni prvorození aneb také jednorození? Nazývali se prvorozenými jenom ti, kdož bratry mají, tož jednorození byli od smrti osvobozeni: jestliže však i jednorození umřeli, stalo se tak proti rozsudku: buďto tedy osvobodíš jednorozené od trestu, pak se však směšným činíš: anebo vyznáš, že zahynuli, pak se mimoděk z toho dovidáme, že jednorození rovněž prvorozenými se nazývají.*

K těmto vývodům sv. Jeronyma připojmež ještě jeden doklad. Zdaž nenazývá sv. apoštol Pavel v listu k Židům (kap. 1, 6) Krista Pána prvorozeným Otce nebeského? Odváží se naši odpůrcové i tu slovo »prvorozený« vykládati dle způsobu svého? —

Ze všeho toho patrné, že písmo sv. nazývajíce Ježíše prvorozeným nic jiného tím naznačiti nechce, než že Maria, matka jeho, před Ním žádného syna neměla; nikterak však ze slov těch, jak z řečeného vysvitá, nelze závěrkovati, že Maria po narození Páně matkou ještě jiných synů se stala.

Podobným trefným způsobem vyvrací svatý Jeronym také námitku, kterou proti neporušenému panenství matky Páně ze slov *sv. Matouše* (1, 25)

strojili již ve 4. století Antidikomarianité. Jelikož však naši nynější odpůrcové místem tím tvrzení svého nedokládají, i my na pouhé o něm zmínce tu přestáváme.

Na všech ostatních místech mluví se zřejmě o bratřích Páně a protož netřeba probírat každé místo zvlášť o sobě: dostačí, pojednáme o nich souborně čili rozebereme věc o bratřích Páně vůbec majíce ovšem stálý zřetel na výroky výše uvedené.

O bratřích Páně.

Vnůči všem výrokům písmá sv. o bratřích Páně, o kteréž popěrači neporušeného panenství matky Páně se opírají, pravíme zkrátka:

Jakub, Josef, Šimon a Judas, již bratřími Páně se zovou, nejsou skutečnými, přirozenými bratřími Krista Pána a Maria, jež se jakožto matka Jakuba a Josefa uvádí, není Marií, Rodičkou Páně, nýbrž jest to osoba jiná.

Abychom se o tom přesvědčili, přirovnějme některá místa písmá sv. k jiným místům téhož písmá.

Jak jsme výše položili, vypravuje sv. Marek (15. 40), že před křížem stály ženy z daleka se dívající, mezi nimiž byla Maria Magdalena, dále Maria, matka Jakuba menšího a Josefova a pak Salome

Totéž vykládá sv. Matouš (27. 55 a 56).

Sv. Lukáš rovněž o ženách zmínku činí (24. 10) a to těmito slovy: „Byla pak to Maria Magdalena a Joanna a Maria Jakobova a jiné, jež s nimi byly.“

Konečně čteme u sv. Marka (15. 47): „Maria, pak Magdalena a Maria Josefova divaly se, kde

by byl položen,« t. j. kde Kristus Pán byl pochován.

Na těchto místech setkáváme se se ženou, která se jmenovala Maria a která se tu nazývá matkou Jakuba menšího a Josefovou.

Co to bylo za Marii? Byla to snad Maria, matka Páně? Nikoliv.

Jesti věci nepopíranou, že Jakub menší, jenž u sv. Marka synem Marie se zove, byl apoštolem. I náš evandělický odpůrce v »Hlasech ze Siona« Jakuba menšího apoštolem klade. Nuže, vyhledejme si v písmě sv. třeba Skutků apoštolských a v těch (1, 13) čteme takto:

»A když vešli, — totiž po na nebe vstoupení Páně — vstoupili do večeřadla, kdež přebývali Petr a Jan, Jakob a Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš, Jakub Alfeův a Šimon Zelotes a Judas, (bratr) Jakubův.«

Tu se nám udávají jména 12 apoštolů. Mezi těmito apoštoly jsou dva, již mají jméno Jakub. Který pak z nich jest asi Jakub menší? O jednom víme, že měl bratra Jana, že byl synem Zebedeovým a matka jejich že sloula Salome. Ten jím patrně není. Jakubem menším musí býti tedy druhý Jakub mezi apoštoly jmenovaný a ten se tu nazývá podobně, jako u sv. Lukáše (6, 16): Alfeův, totiž syn Alfea. Z toho poznáváme, že Maria, matka Jakuba menšího a matka Josefova jest jednou a touže osobou a že byla manželkou Alfeovou, aneb jak přemnozí bohoslovci tvrdí, Kleofášovou, vykládajice, že Alfens a Kleofáš je totéž jméno. Ne dosti na tom. Z hořejšího seznamu apoštolů dovidáme se více ještě. Mezi apoštoly totiž na posledním místě uvádí se Judas a o tomto se dokládá, že byl Jakubův. Tímto přídavkem »Jakubův« se Judas patrně přesněji naznačuje.

Co však Jakubův? Otec? Nikoliv. Jakuba, kterýž by byl otcem Judy, neznáme, tím by tedy Judas označen nebyl. Musíme tedy doplniti, jak skoro všeobecně se děje a jak i evandělická bible v Praze roku 1874. vydaná doplňuje: Jakubův bratr. Jakub, jakožto bratr Judy je znám, vždyť Judas sám počíná svou epistolu: »Judas, Ježíše Krista služebník, bratr pak Jakubův, těm, kteříž jsou« atd. Tu Judas sám bratrem Jakubovým se nazývá. Ale kterého Jakuba? Prvého Jakuba, Zebedeovce, zajisté ne, poněvadž ten byl bratrem Janovým a že by měl ještě bratra jmenem Judu, o tom nikde ani zmínky se nenalezá. Byl tedy Judas bratrem Jakuba menšího a Josefovým a — synem Marie a Alfea. Známe nyní již tři syny Marie Alfeovy: Jakuba, Josefa a Judu.

Avšak kdo pak byli ten Alfeus čili Kleofáš a Maria? Vysvětlení bližší nám v té věci podává sv. Jan, jenž ve svém evandéliu (19, 25) takto píše: »Stály pak blízko kříže Ježíšova matka Jeho a sestra matky Jeho, Maria Kleofášova a Maria Magdalena.« Dle těchto slov tedy byla Maria, manželka Kleofášova sestrou anebo doložme ihned blízkou příbuznou Marie, matky Páně a její synové, z nichžto tři již známe, byli bratrancei nebo blízcí příbuzní Krista Pána.

Že Kleofáš čili Alfeus a Maria, jeho manželka, mimo tři jmenované syny ještě jiného syna měl, v písmě sv. výslovně se nedočítáme. Ale evandělický pisatel článku v »Hlasech ze Siona« odvolává se také na nejstarší církevní spisovatele. Nuže ptejme se jich i my a to těchž, které náš odpůrce cituje: zdali se tu něčeho nedopátráme? Skutečně nalazáme tu i v naší věci určitější zprávy. Eusebius totiž biskup z Caesareje, nejstarší církevní dějepisec, jak později uslyšíme, (narozen asi r. 264), vypravuje ve

své církevní historii v 3. knize k. 11, že „po smrti Jakuba, přijímám Spravedlivého, zvolen úradkem apoštolův a učenníků jakož i příbuzných Páně za jeho nástupce na biskupském stolci Jerusalemském Simeon, syn Kleofášův, o němž sv. evandélium zmínku činí: ten byl, jak se pravilo, bratranec Páně, nebo Hegesippus svědčí, že Kleofáš byl bratr Josefův“. A na jiném místě (III. 32), kde se vykládá o krutém mučení tohoto Simeona za času císaře Trajana a místodržitele Attika, zřejmě se Eusebius odvolává na písmo evandélické, které svědčí o Marii Kleofášově, jejížto syn byl tento Simeon.

Z řečeného dosud vychází na jevo, že Alfeus či Kleofáš a Maria jeho manželka měli 4 syny: Jakuba, Josefa, Simeona a Judu a že z těchto 4 bratrů dva byli apoštolové, totiž: Jakob, jenž příjmi měl — menší a Juda.

A nyní přečteme si opět místo u sv. Matouše (13. 54) neb u sv. Marka (6. 3), kde se vypravuje, jak nazaretští židé podivujíce se moudrosti a moci Kristově se ptají: „odkud má tento moudrost a moc? Zda-liž není syn tesařův? Zda-liž matka jeho neslove Maria a bratři jeho Jakub, Josef, Simon a Judas a sestry jeho zda-liž nejsou všechny u nás?“ Tu uvádějí se jménem 4 mužové, jež nazaretští bratři Páně zovou a kteří stejná mají jména jako výše vyznačení synové Alfea a Marie, manželky jeho.

I nastává nám předuležitá ano rozhodná otázka:

Jsou 4 synové Kleofáše a Marie totožní s bratři Páně či nejsou?

Jsou-li totožní, jsou-li to totiž muži, pak jest věc rozhodnuta. Jakub, Josef, Simon a Juda byli synové Alfea a Marie, jeho manželky, nebyli tedy synové matky Páně a sv. Josefa a následkem toho

také nevlastně jenom bratřími Páně se nazývali: byliť pouze bratranci anebo blízcí příbuzní Páně.

My totožnost jejich tvrdíme; protivníci naši ovšem ji musí popíráti. Popírajíce však, že 4 synové Alfeovi totiž muži nejsou, jež židé nazaretští u svatého Matouše a u sv. Marka bratřími Páně zovou, nezbytně musí hlásati a učiti, že Maria se sv. Josefem rovněž 4 syny a téhož jména měla, jako Alfeus s manželkou svou totiž: Jakuba, Josefa, Simeona a Judu. „Hlasy ze Siona“ skutečně to také tvrdí. Pišit v článku častěji již jmenovaném takto:

„Mnohým lidem vedlo se při tom ovšem jako oněm Nazaretským; zhoršili se proto na Ježíši, že by prvorozeným mezi bratřími býti měl. Nechtěli připustiti, že by Maria ještě jiné dítky byla porodila. Kterak však vysvětliti jasná v té příčině místa v písmě sv.? Řeklo se jednoduše, že jmenování bratří vlastně Ježíše bratranci byli: připadlo se na to tím spíše, poněvadž bratranci příbuzenského kruhu Ježíšova podobná jména mají. Což nemá řecká řeč, kterouž nový zákon psán jest, žádného slova pro „bratrance“, že by se slova bratr užiti muselo? Ba má, nazýváť bratra adelfos, bratrance anepsios, strýčka theios. V evandéliu sv. Marka 15, 40 a sv. Matouše 27, 56 ovšem se jmenuje Maria Jakuba menšího a Josefova matka a v evandéliu sv. Jana 19, 25 naznačena jest tato Maria jako sestra matky Ježíšovy, jako žena Kleofášova; avšak tento Jakub menší nikde není zaměněn za Jakuba, bratra Páně nebo spravedlivého, a pouze lidé, jimž tento rozdíl ušel, popletli si bratrance Jakoba s bratrem Jakobem; vždyť byl ještě třetí Jakob, bratr apoštola Jana. Že bratranci často též jména mají, není přece nic divného, an obyčej tento do dneška oblíben jest, aby jméno rodičů, dědečkův a pradědečků nevyhynulo.“ — Tolik „Hlasy ze Siona.“

Mnoho-li toto rozumování váží, uhlídáme hned.

Předně se nám zdá, že pisatel článku toho jen ukázati chtěl, že i z řeckého jazyka něčeho pochytil, když vykládá, že řecká řeč má zvláštní výrazy pro bratra, bratrance a strýčka a že, kdyby o bratrancích nebo strýcích Páně v písmě sv. byla řeč, nemusilo se užívatí slova »bratr« — neboť, že tím ve věci naší pranic nedokazuje, zajisté dobře věděl. Vždyť i hebrejský jazyk má slova pro bratra — ach, pro strýce — dod s otcovské strany a achi em s mateřské strany; má i slovo pro bratrance — dod ben bath a přece často užívá slova »ach« bratr tam, kde není řeč o bratru, nýbrž o bratrancu neb strýci. Jestli to, řekněme způsob písmá sv., způsob starých a na mnoze vždy až na naše časy obvyklý, že užívalo se slova »bratr« i tam, kde nebyla řeč o »rodných« bratřích, nýbrž jen o »příbuzných,« jak ještě později uvidíme.

Potom budiž podotčeno, že by bylo věci skutečně velice nápadnou, aby dvě blízké příbuzné, snad dokonce sestry, každá právě 4 syny měla a těmito 4 synům aby obě stejná jména daly. Nikdo by se nedivil, kdyby jednoho aneb i dva syny stejně pojmenovaly, »aby jméno otce, nebo dědečka nebo pradědečka nevyhynulo,« ale příkladů, tuším, na světě se nenašlo a nenajde, aby ve dvou příbuzných rodinách 4 synové též jména měli!¹⁾

Dále by bylo nápadno, že Kristus Pán bylili Jakub, Josef, Simeon a Judas jeho pokrevní

¹⁾ Ba naopak svědčí dějiny, že v rodech příbuzných úmyslné jména zcela různá se synům jejich dávala, aby se odvarovaly omyly v jejich osobách, vždyť nebyvalo ani žádných příjmení! A podnes v rodech příbuzných zcela různá jména křestní se dávají synům, aby se odvarovaly nejen omyly, nýbrž i nahodilá přezdiska, která přes všechna různá příjmení nejčastěji povstávají na označenou osob rozdíl.

bratři, — žádného z nich nepovýšil k hodnosti apoštolské. V počtu 12 apoštolů nalezáme sice Jakuba a Judu, ale tito jsou synové Alfeovi a dle našich odpůrců rozdílni od bratří Páně. Tedy: ani jeden z bratří Páně by nebyl mezi apoštoly a ze 4 bratranců by byli dva! Nebyli snad bratři jeho apoštolské důstojnosti hodni aneb k tomu schopni? Neuvěřitelné! Čteme sice u sv. Jana (7, 5): že na začátku ani jeho bratři v Něho nevěřili, t. j. v jeho nadpřirozené božské poslání; ale rovněž se dočítáme, že zejména jeden z nich, Jakub, zrovna sloupem církve se nazývá a pro své vznešené ctnosti neobyčejné úcty nejen mezi křesťany, nýbrž i mezi židy požíval a přijímám „Spravedlivého“ vyznamenán byl. A ani tohoto Jakuba byl by Kristus Pán apoštolem neučinil!? Řekne se nám snad, že Kristus Pán při volbě apoštolů na rodinný svazek schválně žádného zřetele nebral a bratry své z důstojnosti apoštolské úmyslně vylučoval. To však by mělo jenom smysl, kdyby hodnota apoštolská byla bývala spojena se životem pohodlným, bezstarostným, bohatstvím a světskou slávou oplývající. Ale apoštolství — zdaž nebyl to život plný neúporné práce a nadlidské zrovna námahy, plný neustálých bojův a sebe zapírání? A jaká za to odplata? Snad statky, snad česť a sláva? Ó, nikterak, nýbrž kruté, krvavé pronásledování a konečně mučnická smrt, — ovšem také převeliké zásluhy a zvláštní přehojná odměna — ale až na věčnosti! Apoštolové měli býti sloupy, na kterých spočívati mělo království Boží, k vůli němuž, aby je založil, sestoupil Syn Boží s nebe. I věru divnou a nápadnou by bylo věci, že Kristus Pán žádného ze svých přirozených bratří neuznal za hodna býti take „sloupem“ církve a zasloužiti si té zvláštní přislíbené odměny v království nebeskem!

Již tyto uvedené věci musí, pravíme, každému býti nápadnými, měli Kristus Pán skutečně 4 bratry. A kdyby někdo již na základě řečeného čtyry známé muže za bratry Páně nepovažoval, každý by uznati musil, že opírá mínění své o závažné důvody.

Avšak kdo tvrdí něco nového, musí tvrzení své také dokázati. Nuže, jaké pak důvody uvádějí protivníci naši pro náhled svůj, že Jakub, Josef, Šimon a Judas, — bratři Páně zvaní, — jiní mužové jsou, než 4 Alfeovci téhož jména?

Mimo jeden jediný důvod nedočetli jsme se žádného a ten jeden, který uvádějí, je lichý.

Odpůrcové naši tvrdí, že byli tři Jakubové! a pouze ti lidé, jimž toto ušlo, popletli prý si bratrance Jakuba s bratrem Jakubem.

Aby laskavému čtenáři váha tohoto tvrzení neušla, podotknuto budiž, jak se věc má. Věc se má takto: Bylili pouze dva Jakubové, tož, jak víme, byl jeden synem Zebedeovým, druhý Alfeovým, nemohl tedy žádný býti synem Josefa a Marie, matky Páně, a tudíž žádný skutečným bratrem Páně. Bylili pouze dva Jakubové, jsou naši evanděličti odpůrcové poraženi; to oni dobře vědí a proto volají na pomoc třetího Jakuba. Že však tento třetí Jakub nemaje masa, kosti a krve jim nic nepomůže, i bez velikého nabýstvení rozumu, pozná každý, kdo jejich tvrzení o 3 Jakubech všestranně uváží. Tedy: dle rozumu jejich byli tři Jakubové a to

1. Jakub, bratr Janův, syn Zebedeův, apoštol,
2. Jakub menší, syn Alfeův, apoštol a
3. Jakub, bratr Páně, přijmím Spravedlivý, jenž byl biskupem v Jerusalemně, ale apoštolem prý nebyl.

Zakládá se toto tvrzení na pravdě? Nezakládá. A abys, milý čtenáři, i ty se o tom přesvědčil, vyhledej si v písmě sv. Skutky apošt. 9, 26. Tam se

vykládá, jak sv. Pavel, když v Ježíše Krista u Damašku uvěřil a 3 léta na poušti pobyl, do Jerusalema přišel a se pokoušel připojit se k učeníkům a jak se všichni báli přijati jej mezi sebe nevědouce, že jest již křesťanem a učeníkem. Tu pojav Pavla Barnabáš, vedl ho k apoštolům, kdež Pavel vykládal, co se s ním bylo událo a kterak v Ježíše Krista uvěřil.

Ale kteří pak apoštolové to byli, k nimž Pavel zaveden byl? Na to odpovídá on sám v listu ke Galatským: vykládá tam totiž o svém obrácení a zázračném za apoštola vyvolení a zmínku pak činí též o svém pobytu v Jerusalemě, a to v kap. 1. 18. a 19. těmito slovy: »Potom po 3 letech přišel jsem do Jerusalema, abych ušel Petra a pobyl jsem u něho 15 dní. Jiného pak z apoštolů neviděl jsem žádného, než Jakuba, bratra Páně.«

Nuže ptáme se: byl Jakub, tak zvaný bratr Páně, apoštolem či nebyl? Byl, vždyť tu sv. apoštol Pavel zřejmě praví, že mimo Petra z apoštolů jiného neviděl, než Jakuba, bratra Páně. Místo toto je, jak pochopitelně, protivníkům našim velmi nepohodlné a protož vykrucují z uvedených slov, jakoby byl sv. Pavel řekl: »V Jerusalemě jsem neviděl žádného, jen apoštola Petra a pak bratra Páně Jakuba.« Ale všeliké vykrucování tu marno. Slova sv. Pavla jsou jasna a nemají smyslu, jaký mu odpůrcové naši podkládají. Objasníme si to příkladem: Na moravském severu zvolen na př. dr. Ž... za poslance do říšské rady. Na své cestě do Vídně zajel by si nový poslanec do Brna, by tam poznal vůdce národní strany dra. Š... a jiné poslance a s nimi se o mnohých věcech domluvil. O tomto svém pobytu psal by pak dr. Ž... některým známým svým: »Zajel jsem si do Brna,

abych ušel dra. Š . . . a pobyl jsem u něho několik dní. Jiného pak z poslanců neviděl jsem žádného než archiváře Brandla. Předložte tuto větu kterémukoli žákovi z první gymnasijské třídy anebo profesorovi na vysokých školách anebo komukoli jinému — a zajisté všichni stejným způsobem vám ji vykládali budou, že dle slov dra. Ž . . . archivář Brandl je poslancem. Tak soudí zdravý rozum a jinak souditi nemůže, sice by to byl nerozum. — Podobně též slova sv. Pavla dle obvyklého způsobu řeči a dle znění věty v jazyku řeckém jiného smyslu nemají, než že sv. Jakub, bratr Páně zvaný, byl skutečně apoštolem. To také od vážných a nestranných vykladačů písmo sv. i z nekatolické strany nyní se již nepopírá.

Vysvětluje to také ze souvislosti řeči. Sv. Pavel totiž dokazuje Galatským, že jedině od Krista Pána zázračným způsobem povolán jest a, co káže, že zjevení Božího ví a že tomu od nikoho vyučen nebyl, ani od apoštolů; vždyť nikde s nimi neobcovač leč za své krátké návštěvy v Jerusalemě a tam že jen Petra viděl a Jakuba. Tu by zajisté nemístným bylo bývalo odvolávati se na bratra Páně, který by apoštolem nebyl, poněvadž bratr Páně, jenž apoštolem nebyl, neměl žádné váhy ve věci té, nesciti, že někteří z bratří Páně dle svatého Jana (7. 5) v Pána uvěřiti se zpěchovali. Sv. Pavlu o to běží, aby Galatům dokázal, že od apoštolů nauky nepřijal a proto odvolává se na apoštoly. Jiných apoštolů jsem neviděl než Petra a Jakuba, bratra Páně. (Suš.) Poznatě zajisté svatý Pavel za tohoto svého pobytu v Jerusalemě ještě jiné osoby, jež v církvi Jerusalemské důležité místa měly, na př. Barnabáše, ale o nikom nečiní zmínky, poněvadž, jak řečeno, na jiných osobách, jež apoštoly nebyly, u věci, o které tu jednal, nezáleželo.

Tedy směle tvrditi můžeme: Jakub, bratr Páně zvaný, byl apoštolem.

Dobře. Mezi apoštoly však byli dva Jakubové: větší a menší. Který pak z nich byl tím bratrem Páně? Jakuba většího, syna Zebedeova, bratrem Páně nazývati nikoho nenapadlo a nenapadá. Bratrem Páně musí tedy býti Jakub menší. Jiného nám nezbývá.

Z toho pak následuje:

1. Není pravda, co protivníci naši tvrdí, že Jakub, bratr Páně zvaný, nebyl apoštolem. Byl jím skutečně.

2. Jakub, bratr Páně zvaný a Jakub menší, apoštol, jsou jedna a táž osoba a následkem toho není pravda, tvrdili odpůrcové naši, že byli tři Jakubové. Byliť pouze dva.

3. Jakub menší, jak známo, jest syn Alfeův; jeli s Jakubem, bratrem Páně, totožným, tož, jak se samo sebou rozumí, je Jakub, bratr Páně, Alfeovec či synem Alfea a Marie, manželky jeho, kterou sv. Jan nazývá sestrou matky Páně. Jakub tedy, bratr Páně zvaný, není skutečným bratrem Páně, nýbrž pouze bratrancem anebo blízkým příbuzným.

4. Jakub menší měl tři bratry, totiž: Josefa, Simeona a Judu. Jeli tento Jakub menší čili bratr Páně Alfeovcem, jsou i jeho bratři: Josef, Simeon a Judas Alfeovci a tudíž blízkými příbuznými Páně a mohli tímže právem a způsobem bratřími Páně slouiti, jakým jejich bratr, Jakub, bratrem Páně se nazýval. A ze všeho toho

5. následuje, že tito čtyři bratři: Jakub, Josef, Simeon a Judas, synové to Alfeovi a jeho manželky Marie, a oni čtyři muži, jež dle sv. Matouše a sv. Marka nazaretští židé bratřími Páně nazvali, jsou totožnými, t. j. tytéž osoby. Chápeš to. laskavý

čtenáři? Jestli to samo od sebe zřejmým. Nevývratně to vyplývá ze zpráv, jež o osobách těch písmo sv. obsahuje. —

Ještě jiné důkazy, že nebyli tři Jakubové.

Mohli bychom na tomto důkazu, že nebyli tři, nýbrž jenom dva Jakubové, úplně přestat. Odpůrcové naši toho nevyvrátí nikdy. Ale lze zajisté říci, mluvili naši odpůrcové o synech Marie, že nejsilnější podpěrou této jejich víry je tvrzení, že byli tři Jakubové. Abychom tedy ještě více do-
tvdili důkaz o dvou toliko Jakubech, zarazíme do řeči protivníkův o třech Jakubech ještě dva klíny, jak to bývá, jeden s té a druhý s oné strany. A tyto klíny nám podá následující úvaha.

1. Byli tři Jakubové, tož, abychom to prostě řekli, musili jsouce z masa a kosti přece někde býti, t. j. musíme o nich přece vědět, kde působili aneb alespoň, kde a jakou smrtí zemřeli. Vždyť o každém apoštolu nějaká, byť sebe menší zpráva, nás došla, nadto tedy očekáváti můžeme nějaké zprávy o Jakubech, kteří v apoštolské církvi vynikající muži byli. Nuže, o Jakubu starším, synu Zebedově, nám známo jest ze Skutků apošt. (12, 2), že král Herodes jej dal mečem zabít, což stalo se asi r. 42. O Jakubu, tak zvaném bratru Páně, přecházejí zprávy zvěstují nám, že pro vznešené ctnosti své měl přijmení „Spravedlivý“, že byl biskupem v Jerusalemě a že zemřel svržen byv s makovice chrámu a že dobit byl valchařským sochorem. A co víme o svatém apoštolu Jakubu „menším“, zvaném, jež i evandělický kloboucký katechismus sloupem církve nazývá? Byli osobou od Jakuba předešlého rozdílnou, tož bychom o něm po sestlání Ducha sv. nevěděli zhola nic. Nikde o něm ani v písmě sv. ani v jiných starých písem-

ných památkách nejmenší není zmínky. Musil se zrovna v zemi propadnouti. Jest sice v písmě sv. i z doby po seslání Ducha sv. ještě několikráte řeč o Jakobovi, ale místa ta, jak snadno lze dokázati a jak některá z nich naši odpůrcové sami dobře vykládají — nevztahují se na Jakuba menšího, apoštola, nýbrž na Jakuba, bratra Páně.

Sv. Pavel totiž v listu ke Galatským v 1. a 2. kapitole třikráte činí zmínku o Jakobovi. V 1. kap. v. 19 zmiňuje se, že za svého pobytu v Jerusalemě kromě Petra jiného z apoštolů neviděl, leč J a k u b a, bratra Páně. Tu sv. Pavel sám označuje Jakuba, o kterém mluví, jakožto bratra Páně. — V 2. kap. v. 12 vykládá sv. Pavel o sv. Petru, že v Antiochii prve, než přišli někteří od J a k u b a, Petr jidal s bývalými pohany; ale když oni přišli, vzdaloval se jich boje se těch, kteří byli z obřizky, t. j. když přišli do Antiochie někteří křesťané z Jerusalema, kteřížto nepřestávali zákon Mojžíšův přísně zachovávat i křesťanů z pohanstva obrácených se vzdalovali, tu i svatý Petr vzhledem k těmto od Jakuba přichozím bývalých pohanů se vzdaloval. Že Jakub, o kterém tuto zmínka jest, nebyl Jakub menší, nýbrž Jakub, bratr Páně zvaný, výslovně tvrdí »Hlasy ze Siona.« Píšu totiž:

„Ostatně Pavel i Lukáš způsobem psaní již činí rozdíl mezi apoštoly a Jakobem, Páně bratrem, jenž po smrti Ježíšově křesťanského sboru v Jerusalemě správcem jest. Sluší se srovnati I. Kor. 15, 17 (potom vidím od Jakoba totiž Kr. P. po svém vzkříšení — potom ode všech apoštolů) Gal. 1, 19 (jiného pak z apoštolů neviděl jsem žádného, než Jakoba bratra Páně;) a zvláště připomenuté již místo Sk. ap., kdež zázračně ze žaláře vysvobozený Petr v noci v domě Markově společníkům svým pokynuv vše vypravuje a dí: povězte to Jakobovi

i bratřím. Tento Jakob nepochybně i bratři jeho velké těšili se vážnosti, vždyť i Petr obává se onoho; prve než přišli někteří od Jakoba, jídá s pohany a když přišli, uchází a odděluje se, boje se těch, kteří byli ze židovstva. Gal. 2, 12.“

Jakub tedy, o kterém sv. Pavel Gal. 2, 12. se zmiňuje, nebyl, jak protivníci naši sami vykládají, Jakub menší, nýbrž Jakub, bratr Páně zvaný.

Ještě na jednom místě v témže listu ke Gal. 2, 9 zmiňuje se sv. Pavel o Jakubu a to následovně: „Když poznali milost, kteráž mi dána jest, Jakub, Petr a Jan, kteří se zdáli býti sloupové církve, podali mně a Barnabášovi pravic k tovaryšství, abychom my mezi pohany šli a oni mezi židy.“ Jelikož tu sv. Pavel Jakuba zevrubněji neoznačuje, rozumí se samo sebou, že míní tu téhož Jakuba, o kterém v téže epístole 1, 19. a 2. 12. mluví. Vždyť píšuli někomu list a v listu tom o nějakém známém na př. Jakobovi, jehož i dle stavu na začátku naznačují, tož rozumí se přece samo sebou, mluvímli v témže listu, snad na téže straně ještě dvakráte o Jakobovi beze všeho určitějšího označení, že téhož Jakuba na mysli mám, o kterém na začátku listu jsem psal. Tedy Jakub, o kterém sv. Pavel v listu ke Gal. v 2, 9 mluví, nemůže býti jiný, než o kterém v kap. 1. 19 a v kap. 2. 12 řeč je — a to jest Jakub, bratr Páně zvaný. A tohoto Jakuba nazývá sv. Pavel zřejmě se sv. Petrem a Janem sloupem církve. Že tímto Jakubem, jenž tuto sloupem církve se nazývá, rozumí se Jakub Spravedlivý čili bratr Páně, vysvětá jasně ze slov sv. Klementa († 217), jež později uvedeme, jimiž Jakuba Spravedlivého k Petrovi a Janovi řadí a přednost před ostatními apoštoly jim dává.

Mimo tyto zmínky v listu ke Gal. již jen ve Skutcích apošt. řeč je o Jakubovi. Tu totiž v kap. 15. 13 vykládá se, že při prvním sněmu v Jerusalemě po sv. Petru mluvil Jakub, a že slovo jeho takovou váhu mělo, že návrh jeho vedle návrhu sv. Petra od shromáždění byl schválen a přijat. Tu zase není určitěji naznačeno, který Jakub to byl, ale dle všeho nemohl to býti jiný než ten, kterého sv. Pavel sloupem církve nazývá. kteréhož i „Petr se bál“ a kterýž byl biskupem Jerusalemským. A to byl Jakub, bratr Páně.

Pravdouli tedy, co popěrači panenství Marie tvrdí, že byli tři Jakubové, není o Jakubu menším. apoštolu. skutečně nikde ani zmínky; nedovídáme se odnikud, ani kde působil, ani kde a jak zemřel. A to zajisté věc nápadná velice velmi a silně oťřásá tvrzením, že Jakub, bratr Páně a Jakub, bratranec Páně, byli osoby dvě.

2. Nadto uvažme ještě následující: Rozumili se ve všech hořejších místech, kde o Jakubu se mluví, nikoliv apoštol Jakub. nýbrž Jakub, bratr Páně. jenž dle „Hlasů ze Siona“ apoštolem nebyl, tu ptáti se musí každý, nač vůbec Kristus Pán sbor apoštolů zřídil? Jednání jeho by skutečně bylo nepochopitelným. Jak velikou váhu klade Kristus Pán hned od prvního počátku na sbor tento! Před volbou apoštolů trvá celou noc na modlitbách (sv. Luk. 6, 12); jim důrazně a významně (u sv. Jana 15, 16) připomíná: „ne vy jste mne zvolili, ale já zvolil jsem vás, byste šli a ovoce nesli a ovoce vaše aby zůstalo“; oni (dle sv. Marka 3, 12) „s ním měli býti,“ aby byli svědkové všech jeho skutků. je postupně vyučoval. jim slibil Ducha sv., jenž je osvíti a naučí všemi věcmi; je neobyčejnou mocí vyzbrojuje řka k nim: „jako mne poslal Otec. tak i já pošlu vás“; jim zřejmě úlohu jejich nazna-

čuje slovy: »prijmete moc Ducha sv. a budete mi svědkové v Jerusalemně a ve všem Judsku a Samařsku a až do posledních končin země« (Sk. ap. 1, 8); jim před svým odchodem slavnostně rozkazuje: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jdouce učte všechny národy křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv., učíce je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám: a aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« (Mat. 28, 18—20.)

Jakou váhu apoštolové sami na svěřený sobě úřad apoštolský kladli, nejlépe poznáme z toho, co se dělo, když o doplnění sboru apoštolského na místě Jidáše se jednalo. Mezi jiným mluvil tu apoštol Petr: »Z těch mužů, kteří s námi jsou shromážděni po všecken čas, v němž vcházel a vycházel mezi námi Pán Ježíš počav od křtu Janova až do dne, v kterémžto vzat jest od nás, -- jeden z těch musí býti s námi svědkem vzkříšení jeho.« A celé shromáždění modlilo se: »Ty, Pane, který znáš srdce všech, ukaž, kterého z těchto dvou (Barsabáše nebo Matěje) jsi vyvolil, aby přijal místo posluhování tohoto a apoštolství, z něhož jest vypadl Jidáš. (Sk. ap.)

Podle slov a jednání Krista Pána, ba dle celého písma sv. musí čtenář se domnívati, že dle vůle a ustanovení Kristova budou a mají býti apoštolové nej přednějšími svědky Jeho, nejhlavitejšími sloupy nového Jeho království na zemi, nejvyššími správci církve sv. a učiteli -- a hle, sotva Kristus Pán na nebe vstoupí, slíbeného Ducha sv. jim sešle a sotva tento Duch sv. zázračným způsobem apoštolů ku vznešené úloze uschopní, tu vyskytá se vedle nich z nenadání muž, o němž do té doby jiné zínky se nečiní, leč že Nazaretští »bratrem Páně« kdysi ho nazvali, který apoštolem není, který také vykáhati se nemůže, že by ho Kristus Pán

nějakým zvláštním způsobem jako na př. Šavla byl povolal, muž, kterého ani sv. apoštolové — jako Pavla a Barnabáše podáním ruky do sboru svého nepřijali a který přece v církvi Kristově větší váhy nabývá než sami apoštolové; jehož i apoštolové, ba i sám Petr se bojí! Toť zajisté věc opět velice nápadná. Řekne se nám snad, že Jakub této vážnosti a přednosti si zasloužil svou vynikající horlivostí a ctností. Ale což Kristus Pán jakožto vševědoucí Bůh toho nevěděl, jakým jeho příbuzný Jakub se osvědčí? A věda to a klada na apoštolství tak velikou váhu, proč, ptáme se tu opět, jej neučinil apoštolem? A požívali tento Jakub, bratr Páně, tak veliké vážnosti ve sboru Jerusalemském, proč pak nebyl na místo Jidáše za apoštola zvolen aneb aspoň navržen? Toť by zajisté bylo hádankou nerozluštitelnou.

Viděti tu patrně, jak při výkladu, který si oblíbily „Hlasy ze Siona,“ uzel místo aby se rozvolňoval, vždy více ještě se zadrhuje, ba jak vždy nových uzlů ještě přibývá, nové hádanky se vyskytují, jichž uspokojivě rozluštití nelze.

Jak jinak věc se má, přijmemeli výklad, jaký nám písmo sv. samo podává, že Jakub menší apoštol a Jakub Spravedlivý, bratr Páně zvaný, jedna a táž jest osoba. Tu všechny obtíže se odklízují, všechny hádanky se rozlušťují a záhady se vysvětlují. Dle toho byl Jakub, bratr Páně apoštolem. Mezi apoštoly pak již za živobytí Krista Pána někteří nad ostatní vynikali, sám Kristus Pán některým nejednou dával přednost: tu tedy nebude nikomu divno, když čte, že i po smrti Páně někteří obzvláštním způsobem za sloupy církve se považovali, že někteří mezi nimi větší a někteří menší vážnosti požívali, že zejména svatý Jakub menší jak pro své vznešené ctnosti, tak i pro při-

buzenské svazky s božským mistrem, s Petrem a Janem v popředí stáli, že i sv. Petr v Antiochii s velikou šetrností k Jakubovi se měl, k témuž Jakubovi, kterému hlavně o obrácení židů šlo; my za pochopitelnou, samozřejmou věc uznáme, že Petr zázračně byv ze žaláře vysvobozen zvlášť apoštolu Jakubovi jakožto správci a biskupu církve Jerusalemské a ostatním apoštolům, bratřím, zvěst tu donéstí káže. My známe Jakubovo působíště a jakou mučnickou smrtí apoštolský úřad svůj v Jerusalemě zpečetil, byv svržen s věže a dobit valchářským sochorem.

Z řečeného tedy můžeme všim právem a se vsí jistotou uzavíratí, že žádného Jakuba třetího nebylo. Písmo sv. alespoň o něm ničeho neví.

3. Nedostačujili popěračům panenství Marie, matky Páně, ani tyto důkazy, nechat si ještě přečtou v círk. dějinách Eusebia, jehož i „Hlasy ze Siona“ za hodnověrného svědka považují v II. knize, kapitolu 1. Tam vypravuje Eusebius, že Jakub, který bratrem Páně nazýván byl a kterému pro zvláštní ctuost jeho přijmí „Spravedlivého“ dali. prvním biskupem byl církve Jerusalemské. Na to pak uvádí, co o tom v 6. knize Hypotyposi napsal Klemens, totiž: „Petr, Jakub a Jan po na nebe vstoupení Spasitele našeho, ačkoliv od Pána svého jiným byli předkládáni, avšak mezi sebou o slávu a přednost žádných odporů neměli ale jednomyslně Jakuba přijmím Spravedlivého za biskupa v Jerusalemě ustanovili.“ Těž Klemens, píše Eusebius dále, v knize 7. téhož spisu i toto o něm připomenul: „Jakubovi Spravedlivému, Janovi a Petrovi udělil Pán náš po svém na nebe vstoupení zvláštní známost, kterouž oni potom ostatním apoštolům vydali a tito zase sedmdesáti učeníkům,

z jejichžto počtu byl i Barnabáš. A k těmto vynatkům z Klementova spisu dokládá pak Eusebius:

»Byliť pak *dva Jakubové*: jeden příjímím Spravedlivý, kteréhož židé s makovice chrámové dolů svrhše kopiští či sochorem valchářským zabili, a druhý, kterého král Herodes Agrippa k vůli židům stíti dal. O tom, který slul Spravedlivý, také svatý Pavel v jedné epístole zmínku činí těmito slovy: jiného z apoštolů neviděl jsem žádného kromě Jakuba, bratra Páně. — To snad dostačí.

I staří křesťané tedy, jak z těchto úryvků patrno, o třech Jakubech nic nevěděli. Třetí Jakub jest pouhým výmyslem a zbožným přáním odpůrců Marie Panny a vylíhl se v mozku jejich, aby popíratí mohli její věčné panenství.

Ze všeho, co písmo sv. o věci, o které tuto píšeme, obsahuje a co i právě uvedení staří svědkové zaznamenali, vyplývá tolik, že Jakub Spravedlivý, bratr Páně zvaný, nebyl nikdo jiný než Jakub, jehož sv. Marek (15, 40) Jakubem menším nazývá, jenž s bratrem svým Judou byli z počtu 12 apoštolův a s ostatními ještě 2 bratřími, Josefem totiž a Simeonem, syny Alfea a Marie manželky jeho: že byli blízkými Páně příbuznými, nikoli však skutečnými Páně bratřími a nikoli syny Marie, matky Ježíšovy. — — —

Tu však nám nastává další otázka: Jestliže Jakub, Josef, Simeon a Judas bratřími Páně nebyli.

Proč bratřími nejsouce tak se zovou?

Na to odpovídáme opět slovy sv. Jeronyma, jimiž odbývá Helvidia:

•Věz, v ten smysl praví, že slovo „bratr“ v písmě sv. ve čtverém smyslu se vyskytuje a to dle přirozenosti, dle národnosti, dle příbuznosti a dle přátelské náklonnosti..

Dle přirozenosti byli bratřími: Ezau a a Jakub, 12 patriarchův, Ondřej a Petr, Jakub a Jan (Zebedeovci).

Dle národnosti jmenují se všickni židé mezi sebou bratřími, jak se dočítáme v 5. knize Mojž. (15, 12): „Kdyby tobě prodán byl bratr tvůj žid aneb židovka a šest let sloužil by tobě, sedmé léto propustíš jej svobodného“ a tamže (17, 15): „ustanoviš nad sebou za knížete toho, kohož by Hospodin Bůh tvůj vyvolil z počtu bratří tvých. Nebudeš moci z jiného národu člověka učiniti králem, kterýž by nebyl bratr tvůj;“ v kap. 22.: „nepomineš vola neb ovce bratra svého, když uhlídáš, že bloudí, ale přivedeš je k bratru svému, byť pak nebyl blízký bratr tvůj a byť ho i neznal: uvedeš je do domu svého a budou u tebe, dokudž by jich nehledal bratr tvůj a zase nevzal.“ A sv. apoštol Pavel praví: „Žádal jsem já sám zavrženým býti od Krista pro své bratři, kteřížto jsou moji příbuzní podle těla, kteřížto jsou Israelští.“ (Řím. 9, 3—4.)

Na základě příbuzenství jmenují se bratři, kteří z téže rodiny, totiž s otcovské strany pocházejí. Na důkaz sloužíž 1. Mojž. (13, 8): „Řekl tedy Abraham k Lotovi: Prosim, ať není sváru mezi mnou a tebou a mezi pastýři mými a pastýři tvými, neboť bratři jsme.“ A tamže v. 11: „I zvolil sobě Lot krajinu okolo Jordanu a odstoupil k východu i oddělení jsou jeden bratr od druhého.“ A přece nebyl Lot bratr Abrahamův, nýbrž syn bratra jeho Harama. Thara totiž zplodila Abrahama a Nachora a Harama, Haram pak zplodil Lota:

ostatně čteme výslovně (12, 5): »Abraham byl v 75 letech, když vycházel z Haran a vzal Saru manželku svou a Lota, syna bratra svého.« Pochybuješ-li ještě, že syn bratrův bratrem se nazývá, sloužiž ti za příklad I. Mojž. (14, 14): »Když uslyšel Abraham, totiž že by jat byl Lot, bratr jeho, sčítl hotových k boji služebníků svých 318.« A vyličiv porážku nočního přepadnutí dokládá: »I přivedl zase všecken statek i Lota, bratra svého, se statkem jeho« Podobně též syn sestry bratrem se nazývá, na př. I. Mojž. (29, 15): »Řekl Laban k Jakubovi: »Zdali že bratr můj jsi, darmo mi sloužiti budeš.« Jakub však nebyl bratrem Labana, nýbrž synem sestry jeho. — Příkladů podobných jest v písmě sv. počet nesčíslný. — Bych řeči neprotahoval, přikročím k poslední části hořejšího rozvrhu, totiž že

jméno bratr také se dává z přátelské náklonnosti. Tak z duchovní lásky zovou se všickni křesťané »bratři« jako na př. když žalmista Páně praví (132, 1): »Hle, jak dobře jest to a jak utěšené, když přebývají bratři v jednotě,« a v jiném žalmu di Spasitel: »Vypravovati budu jméno tvé bratřím svým« a u sv. Jana (20, 17) řekl Kristus-Pán k Maří Magdaleně: »Jdi k bratřím svým a pověz jim.« U sv. Mat. (23, 8): »Nechtějte býti nazýváni rabbi: neboť jeden jest mistr váš, vy pak všickni jste bratři.« V I. epístole ku Kor. (15, 5) vykládá sv. Pavel, jak Kristus Pán po svém vzkříšení vidin jest od Petra, potom od jedenácti a potom vidin jest od více než od 500 bratří spolu. Rovněž (I. Kor. 5, 11) nazývá sv. Pavel křesťana vůbec bratrem. Dále, poněvadž všickni od téhož nebeského Otce stvořeni jsme, všickni vespolek jsme bratři. Tak Isaiáš (66, 5) a jiná místa více.

Nyní se tážu, podle kterého smyslu asi v evan-

dělu bratří Páně se jmenují? Dle přirozenosti? — Ale písmo sv. to nepraví a nenazývá jich ani syny Marie ani syny Josefa. Dle národnosti? — Ale to by bylo nesmyslné, aby jen někteří ze židů bratřími Páně se nazývali, ani všickni přítomní rovněž tak nazváni býti mohli. Snad dle přirozené lidské aneb duchovní náklonnosti? — Jestliže však bratřími byli ve smyslu tomto, pak více ještě bratřími jeho byli apoštolové, jež vyučoval, jež matkou a bratřími nazýval. Jestliže pak v tom smyslu, v jakém všickni lidé bratřími jeho se zovou, bylo pošetilé označiti jako něco zvláštního: »hle! bratři tvoji hledají tebe,« jelikož tímže právem všickni lidé bratřími jsou. Nezbývá tedy, než aby se tu dle hořejšího výkladu jen bratři dle přibuzenského svazku rozuměli a nikoli dle přátelství, nikoli dle národnosti a nikoli dle přirozenosti, t. j. aby v tom smyslu se brali, v jakém se nazývá Lot bratrem Abrahamovým. Jakub bratrem Labanovým atd.

Výklad sv. Jeronyma je jasný. Netřeba k němu nic dokládati. Vysvitá pak z něho patrně, že z toho, nazývali se v písmě sv. někdo bratrem Páně, ještě nenásleduje, že též skutečně bratrem Páně a synem Marie, matky jeho, byl. Neužívá se slova »bratr« pouze na označení bratrů pokrevních, nýbrž slovo to vyskytuje se, jak svatý Jeronym dokazuje, ve smyslu různém. V kterém pak smyslu v jednotlivých místech bráti se má, musí se posouditi buď ze souvislosti, buď srovnáním s jinými výroky písmo sv.

Dokázali jsme, že místa o bratřích Páně v písmě sv. se vyskytující v doslovném smyslu vykládána býti nemohou, a srovnáneli je s jinými výroky písmo sv., že nikdy nedokazují toho, co jimi popěrači panenství Marie dokázati chtějí. A jiných

závažných z písma sv. čerpaných důkazů pro tvrzení své odpůrcové naši nemají.

K tomu ke všemu přidejme pak ještě tyto poznámky:

V písmě sv. Jakub, Josef, Simeon a Judas nikde se neuvádějí jakožto synové Marie, matky Páně. Maria nikde se matkou jejich nenazývá. Uvádí se sice Maria jakožto matka Jakubova a Josefova, ale přesvědčili jsme se, že touto Marií, matkou jejich, není Maria, matka Páně, nýbrž Maria Kleofášova čili Alfeova.

Kristus Pán často v písmě sv. jmenuje se synem Marie, aneb Maria matkou jeho, ale nikde se na př. sv. Jakub, který nejčastěji bratrem Páně se nazývá, nejmenuje synem Marie, aneb Maria matkou jeho. Ani obyvatelé Nazaretští Marii, matku Páně, matkou oněch 4 mužů, tak zvaných bratří Páně nenazývají.

Podobně sv. Josef, pěstoun Krista Pána, nikde se v písmě sv. otcem jejich neklade. Nazývají se sice židé nazaretští Krista Pána mylně synem tesařovým, ale nikde ani zmínky, že by Jakub aneb jeho bratří syny Josefovými byli.

Psáti tedy, že písmo svaté jasně mluví, že Kristus Pán měl bratry a Maria, matka jeho, že měla se svým chotěm, sv. Josefem, několik synů, může jenom ten, kdo buďto sám v písmě sv. náležitě čísti neumí anebo kdo hřešiti chce na nevědomost a nesoudnost čtenářů svých. —

Nade vši pochybnost postaveno jest, že Jakub, Josef, Simeon a Judas nebyli rodnými bratři Páně, nýbrž pouze jeho příbuznými.

Nyní nám však namítá se otázka:

*Jak dalece byli asi příbuzní svaté rodině tak zvaní
bratři Páně?*

Přiznáváme se bez obalu, že na otázku tuto určité, jisté odpovědi dáti neumíme. Scházejíť nám určitější zprávy o osobách, o nichž tuto jednáme. Na příklad:

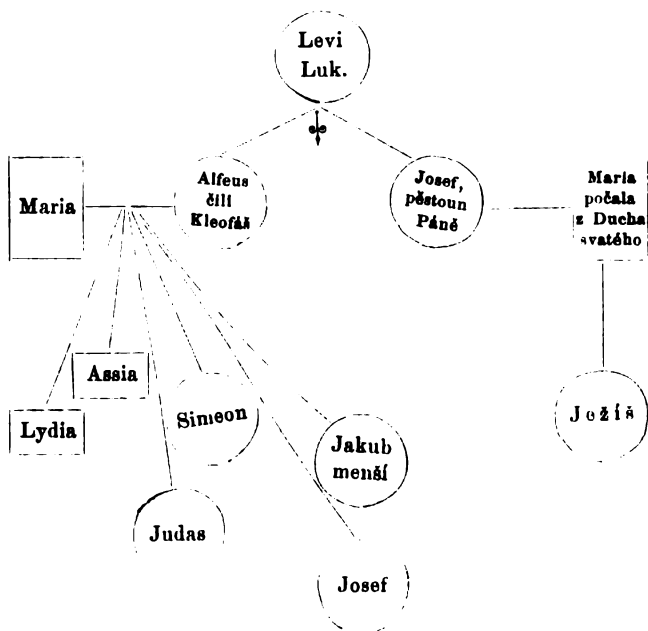
O Kleofášovi tvrdí, jak jsme již slyšeli, Hege-sippus, že byl bratrem sv. Josefa, pěstouna Páně. Nemáme příčiny, proč bychom o tom pochybovali. Ale, je Kleofáš a Alfeus jméno totéž? Většina bohoslovců totožnost zastává vykládajíce různé znění různým téhož jména vyslovováním. I jiné okolnosti tomu nasvědčují a pravdě velmi podobným činí, že Alfeus a Kleofáš je jedno a totéž jméno, byli však a jsou dosud jiní učenci, kteří tvrdí, že to byli dva rozdílní mužové.

Dále. Sv. Jan nazývá Marii Kleofášovu sestrou matky Páně. Avšak nikde nepraví, bylali tato Marie Kleofášova dcerou aneb manželkou Kleofášovou. My držíme s těmi, kteří ji mají za manželku Kleofášovu: jsouť však opět jiní, kteří za dceru Kleofášovu ji vyhlásují.

A dále se ještě ptáme, byla zminěná Marie Kleofášova skutečně sestrou matky Páně aneb jen její příbuznou? Kloníme se k výkladu, že byla pouze příbuznou, poněvadž pravdě velmi nepodobno jest, aby v jedné rodině dvě dcery — sestry — totéž jméno měly. Stává se sice a bezpochyby se stávalo, že rodiče, umřeli jím milé dítě, novorozenému dávají jméno zemřelého miláčka, ale těžko bude v dějinách dohledati se příkladu, že by dvě živé sestry totéž jméno měly. My alespoň jen o jednom jediném jsme se dočetli a to o 2 živých sestřích téhož jména v rodině

římského císaře Augusta. Jestli tedy nanejvýš pravdě nepodobno, že Maria Kleofášova a Maria, matka Páně, dvě sestry byly. Bylyť bezpochyby sobě pouze příbuzny.

Přijmemeli tedy, že Alfeus a Kleofáš je totéž jméno znamenající osobu jednu; dále že Kleofáš byl bratrem sv. Josefa, chotě Marie Panny a že Maria Kleofášova byla manželkou Kleofášovou, tož by rodokmen těchto osob byl takový, jak následující obrazec ukazuje.

Rozluštění toto bylo by nejjednodušším, všelike obtíže by se jím nejsnáze odklidily a dle našeho zdání nejvíce se přibližuje pravdě a je také nejobyčejnějším. Dle tohoto výkladu by Jakub, Josef,

Simeon a Juda byli bratřenci Páně a to nevlastní, pouze zákonní, poněvadž Kristus Pán nebyl synem Josefovým. Maria, matka jejich, a manželka Alfeova, byla švekrůši Marie, Matky Páně, a mohla jakožto nejbližší příbuzná sestrou nazvána býti podobně. jako se v písmě sv. dočítáme na př. v knize Tobiašově (8. 9.), kde mladý Tobiaš se modlí: »A nyní, Pane, ty víš, že ne pro smilství pojmám sestru svou za manželku« — ačkoliv Sara, dcera Raguelova a Anny, jeho manželky, byla toliko příbuznou jeho.

Tomuto výkladu nasvědčuje také tradice, dle které Maria, matka Páně, jedináčkem jsouc starých rodičů, Jachyma a Anny, žádných příbuzných po smrti tety své Alžběty a Zachariáše se strany své neměla. Nasvědčují tomu, jak brzy uvidíme, též ještě okolnosti jiné.

Nejedni, jak jsme výše podotkli, totožnosti Alfea a Kleofáše popírají a tvrdí, že Marii Kleofášovou nemíní se manželka Kleofášova, nýbrž jeho dcera. A tato Marie že provdána byla za Alfea a s tímto 4 syny a 2 dcery zplodila. Dle tohoto výkladu by Jakub, Josef, Simeon a Judas v příbuzenství s Kristem Pánem ustoupili o jeden stupeň níže, jsouce pouze vlastníci, a Maria, matka oněch 4 synů, byla by matky Páně neteří. Pochybujeme však, že by výklad tento došel mnohých zastavatelů.

Byli dále mnozi sv. otcové, zejména řeční, kteří se snažili dotčená zahadná místa o bratrích Páně vysvětliti míníce, že sv. Josef s Pannou Marií se zasnoubil jsa již vdovcem, že tedy již prve byl ženat a z tohoto prvního manželství že pocházejí čtyři výše jmenovaní mužové, kteří tedy dle toho výkladu byli by nevlastními bratři Páně. Ale mínění tohoto, jež ni nejmenší opěry v písmě sv. nemá, hájiti nelze a ani našim protivníkům z evan-
dělického tábora se nelíbí.

Jiní jinak snad ještě vyložití se snaží záhadu o bratřích Páně. Ale nechať již s větší nebo menší pravdě podobností, s větší nebo menší důmyslností, s větší nebo menší opěrou o písmo sv. věc naši rozluštění usilují, výklady jejich zůstanou přece jenom domněnkami, z nichž se snad některá s pravdou skutečně srovnává, jen že pro nedosta- tečné zprávy nám a nikomu určitě nelze říci, která z nich to jest.

O to nám však tu také ani nejde, abychom na jisto rozhodli, v kterém stupni všechny jmenované osoby s rodinou Páně spřízněny byly, ačkoliv by bezpečnou, určitou odpovědí i naše otázka svého rozřešení došla; nám šlo jediné o to, abychom dokázali, že z výroků Písma sv., jichž se popěrači neporušeného panenství matky Páně dovolávají, nikterak dokázati nelze, že by tak zvaní bratři Páně: Jakub, Josef, Simeon a Judas, přirozenými, skuteč- nými bratřimi Páně a skutečnými syny Marie P. a sv. Josefa byli — a důkaz ten, jak doufáme, již z písma sv. nezvratně jsme podali.

b) Svědectví písma sv. pro panenskou nepo- rušenost' matky Páně.

Hájíce neporušeného panenství matky Páně i po narození Ježíšově nemůžeme se spokojiti s dů- kazy až posud podanými. Ovšem dokázavše, že odpůrcové naši nemají pravdy, již tím podali jsme nepřímý důkaz, že pravdu máme my; ale nám běžeti musí o to, abychom, čeho hájíme, také přímo dokázali. Nuže, ptáme se, neobsahuje písmo sv. nic, co by nasvědčovalo, že Maria neporušenou pannou zůstala až do smrti své? Odpovídáme: ó ano, a uvedeme tu ihned dva

důkazy, jimž závažnosti téměř rozhodující upíratí nemůže nikdo.

1. První důkaz vedeme ze slov zaznamenaných u *sv. Luk. 1, 34.* a následující. Tu se vypravuje, jak Maria na zprávu andělovu, že totiž od Boha vyvolena jest za matku Vykupitelovu, těmito slovy odpověděla: »Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám...?« »Tato slova,« píše ve svém výkladu písmá Sušil, »nemohou pouze značiti, že posud muže nepoznala, ježto o budoucnosti řeč jest: nýbrž slova ta, (jak i z bez-artikuli jde — *ἄνευ τίνος*) značí obyčej a slib. Slovem: »nepoznávám« udává panna mravnou nemožnost, ana slibem ovšem ne bez vnuknutí a nástrojení Ducha *sv.* učiněným, se byla k zachování čistoty zavázala. Zasnoubena sice byla, ale Josef měl býti pěstounem a ochráncem panenství jejího, poněvadž v panenství žiti mezi židy ještě věc ne velmi obyčejná byla. Jenom když přijmeme, že *sv. Maria* slibem panenství se zaslíbila, slova její smysl mají a bez toho slibu ta otázka její na ničemnou a nemotornou trivialnost, ba na holý nesmysl se zvracuje. Byla chot, nevěsta, zasnoubenkyně a anděl jí syna opovídá: i kterak mohla tu tázati se, jak by to možno bylo? Nemohla tu o nemožnosti mysliti, leč pod tím, že dříve učinila slib, že věčně pannou ostati volí a tak o bohulibosti slibu toho přesvědčena byla, že raději o slovech anděla než o slibu svém nějaký rozpak připouštěla. Bylat tedy patrně na rozpacích. Nuže, jak pak tyto rozpaky její anděl zaplašuje? Prohlašuje snad slib její za závazek nepřírozený, nedovolený a neplatný, za věc, které dbáti netřeba? Nikoliv! Jeho známá slova patrně jiného smyslu nemají než: »Neboj se, Maria, nemusíš slibu svého rušiti, nepřiči se slibu tvému,

co já ti zvěstuji. Nadpřirozeně, zázračně se stane, co opovídám tobě. Duch sv. sestoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tebe a proto, co se z tebe svatého narodí, slouti bude syn Boží.* A na toto ujištění andělovo svoluje Maria: »Aj děvka Páně staniž mi se podle slova tvého!« Na toto přivolení stává se skutkem, co anděl zvěstoval jí. Duch sv. sestoupil v ni a moc Nejvyššího ji zastínila. Byla sice, jak anděl ji ujišťoval, již před tím milosti plnou, »nyní noví proudové milosti vnikají v útrobu a duši její, anaf pozdvižena byla nade všechny tvory a nad nejvyšší cheruby a serafy matkou Páně stavši se.« (Sušil.)

I ptáme se, jaké pak asi účinky toto nade všecku mysl lidskou vyšší omilostnění mělo na mravní její povahu? Soudil by zajisté každý soudný člověk, že tato od Boha tolik vyznamenaná panna tím úzeji k Bohu se přivine, tím výhradněji Jemu a Jeho službě se odevzdá a zasvěti, tím více ve svých dřevních svatých úmyslech a předsevzetích se upevní, že jí tedy nyní nade všecko jiné na tom záležitosti bude, aby splnila svůj slib věčného panenství, jež patrně z vnuknutí Ducha sv. kdysi učinila. Tak zajisté souditi bude a musí každý soudný člověk, jenž vážně ony tajemství plné děje uvažuje; ale evandělik přichází k závěrkům právě opačným. »Evangelická církev učí,« káže jejich katechismus. »že Maria jakožto manželka Josefova tohoto ještě více syny obdařila.« Divná to věc! Napřed ji milost Ducha sv. vede k tomu, že ve svatém úmyslu svém, aby srdce její nerozdvojené náleželo Bohu, zachovávatí panenství se zavazuje, a nyní, když Duch sv. sám sestupuje v ni a ona nejužšími svazky připoutána jest k Bohu, vrhá se dle evandělického výkladu v plný proud všedního smyslného života!! A nedosti na tom. Ona i zjevně, hříšně nevěr-

nosti se dopouští zapomínajíc úplně na slova písma sv.: »Když slib učiníš Hospodinu, Bohu svému, nebudeš prodlévati splniti ho; nebo vyhledávati bude toho Hospodin, Bůh tvůj; budešli meškati, bude tobě počten za hřích. Jestliže nebudeš chtíti slíbiti, bez hřichu budeš. Což pak jednou vyšlo ze rtů tvých, zachováš a učiníš, jakož jsi slíbil Hospodinu, Bohu svému a z vlastní vůle a ústy mluvil jsi.« (5. Mojž. 23, 21—23.)

Nežádáme jiného, než abys, laskavý čtenáři, všechno toto nepředpojatě uvážil a jsme přesvědčeni, že čím víc a čím vážněji rozjímati budeš o předmětu tuto naznačeném, tím zajisté rozhodněji výsledek uvažování svého vyjádříš slovy: Zavázalali se Maria Panna slibem věčného panenství — a o tom dle její vlastních slov pochybovati nelze. — pak o nějakých její synech a dcerách naprosto ani řeči býti nemůže.

Věru, vůči tomuto svědectví písma sv. o panně mezi ženami požehnané jen s podivením tázati se musí člověk, jak může lidem záležeti na tom i všechno to, co písmo sv. nám předvádí jakožto vznešené, svaté, příkladné, ideální, srážeti s výše té a vláčeti prachem všednosti a kalem zrovna hříšné obyčejnosti!

2. Jiný snad ještě závažnější důkaz podává nám sv. Jan 19, 25—27. Čtemeť tam:

»Stály pak blízko kříže Ježíšova matka jeho a sestra matky jeho, Maria Kleofášova a Maria Magdalena.«

Tedy uzřev Ježíš matku a učeníka tu stojícího, kteréhož miloval, dí matce své: ženo, hle, syn tvůj!

Potom dí učeníkovi: »Hle, matka tvá! A od té hodiny přijal ji učeník k sobě.«

Těmito slovy se vykládá, jak umírající Spasitel, aby naplnil synovskou povinnost k matce své, doporučí ji svému apoštolu, sv. Janovi. Podivné to jednání božského Spasitele! Uznává za potřebné před skonáním svým postarati se o svou matku, má dle našich protivníků 4 bratry a několik sester: a hle! žádnému z nich ji nedoporučí, nýbrž člověku cizému, sv. Janovi. Sv. Jan byl sice jeho miláčkem, ale nikde se nedočítáme, že by nějakými svazky příbuzenskými s Kristem Pánem byl spojen býval. Byltě bratrem Jakuba staršího a synem Zebedeovým. Komu pak náleží opuštěné matky se ujímati než dětem jejím, synům a dcerám? Tak to ukládá již zákon přirozený a zřejmě velí zjevený zákon Boží. A Kristus Pán, jak sám praví, nepřišel zákona rušit, nýbrž naplnit. Proč tedy, měli bratry a sestry, proč, ptáme se, nedoporučí matky své ochraně některého z bratří svých? Proč nedoporučí jí alespoň některé ze sester svých a její dcer? Vždyť u dcer bývá o matku nejlépe postaráno!

Měli Kristus Pán bratry a sestry, hle! jaká to byla pro ně urážka, jim před celým světem a přede všemi následujícími věky učiněná, že svou a jejich matku žádnému z nich nedoporučil! A urážka tato musila by býti tím citelnější, poněvadž, jak víme, židům na povinnostech, jež 4. Boží přikázání ukládá, velice záleželo a ještě více záleželo a dosud záleží, než na povinnostech jiných. Podivná to věru věc! A ještě podivnější, uvážumeli, že sv. Jan, jak píše, od té hodiny matku Páně přijal k sobě a, jak tradice svědčí, o ni se staral až do smrti — a čtyři synové její a dcery mlčky by na to hleděli? Žádný z nich by se nehlásil ku své povinnosti starati se o matku opuštěnou? Či byli by bratři jeho a sestry tak špatnými a všeho citu prázdnými, aby nedbali povinnosti své? — Ale pro Bůh! jakých to konců do-

spějeme přemýšlejíce o těchto otázkách? Bylo by si lze mysliti, že taková omilostněná rodina, jakou byla rodina Páně, která ve svém středu Boha nej-světějšího chovala, bude ve svých údech v každé věci vzorna, pro všechny budoucí rodiny příkladna; bylo by lze mysliti, že stálá přítomnost Krista Pána, původce to všeliké milosti a svatosti, jeho život, jeho příklad, jeho slova budou přeblahodárně působiti na všechny, kdož s ním blíže stýkati se budou a přede všemi na rodinu, ve které 30 let strávil — a hle! my ku podivu svému — na základě »evangelického« výkladu — pozorujeme, že poměry svaté rodiny byly tak rozhárány, tak roze-rvány, že Kristus Pán si netroufal svou milou matku odevzdati na starost některému ze svých bratři anebo některé své sestře! A tuto hanbu rodiny hlásal by Kristus Pán s kříže ještě veškerému světu!? — Ruka se nám hrůzou a rozhořčením chvěje, když píšeme řádky tyto a uvažujeme, jaká bez-měrná potupa a hana padá tu na Krista Pána, na jeho matku a vůbec na celou rodinu Páně. A k těmto koncům nevyhnutelně dospívá, kdo se staví na stranu našich »evangelických« protivníků tvrdících, že Kristus Pán měl 4 bratry a více sester! Do takových konců zabíhá »evangelický« výklad písma sv. a výkladu tomu se pak ještě říká: »čisté, ryzi slovo Boží!« kdežto skutečně obsahuje v sobě rouhání proti božskému Vykupiteli!

Odváží se tedy ještě kdo tvrditi, že Kristus Pán měl bratry a Maria, matka Jeho, syny a dcery?

Z toho, že božský Spasitel umíraje na kříži matku sv. Janu doporučil, jasně a nade vši pochybnost vysvítá, že Kristus Pán tak učinil proto, že byl jediným synem Marie a žádných bratři ani sester neměl.

Z vytčeného jednání Krista Pána zajisté vysvítá, o čemž již dříve jsme se zmínili, že Maria se své strany vůbec žádných příbuzných na živě neměla, což s tradicí úplně souhlasí. Rodičové její, Jachym a Anna, kteří při jejím narození byli u velikém věku, Zachariáš a teta její Alžběta, kteří při narození Janově rovněž staříčci byli, byli již zemřeli. Zdá se tedy, že Maria Panna byla jediným dítkem rodičů svých a spolu také poslední ratolestí nathanské linie z rodu Davidova — dcerou dědičkou. A proto doporučí ji umírající syn konaje synovskou povinnost sv. Janu, muži sice cizímu, ale nejmilejšímu učeníku svému. máje bezpečnou záruku, že u Jana o matku jeho bude nejlépe postaráno.

B) Důkazy z tradice.¹⁾

a) Svědectví, na které se odvolávají popěrači panenství matky Páně.

Nemálo jsme se podivili čtouce, jak se popěrač panenství Marie, matky Páně, v „Hlasech ze Siona“ odvolává také na tradici, aby doložil tvrzení své o bratřích Páně. Píšeť takto:

„Chcemeli otázku o bratřích Páně zodpovídati, musíme se otázať v prvé řadě historie, musíme vyhledati nejstarší výpovědi o „svaté rodině“ a tyto srovnati s pozdějšími dotyčné rodiny se týkajícími výpověďmi. Musíme tudíž hledati v listinách, kteréž o životě Ježíše vůbec

¹⁾ Doklady z tradice čerpány jsou ponejvíce ze spisů 1. Die Marienverehrung in den ersten Jahrhunderten von Dr. F. A. Lehner 1886. 2. Aufl. a 2. Die Darstellung der allerh. Jungfrau und Gottesgebärerin Maria auf den Kunstdenkmälern der Katakomben von H. Jos. Liell 1887. Freiburg.

zprávy podávají a k těm náležejí v první řadě listy Pavlovy, dále evandělia, jejich vrstevníci a konečně jim nejbližší církevní spisovatelé.“

Úplně souhlasíme a přáli bychom si jénom, aby naši evandělští odpůrcové na církevní staré spisovatele ve zdy náležitý obraceli zřetel a nejenom tehdaž, když domnívají se, že výroků jejich ve svůj prospěch užití mohou. Církevní spisovatelé jsou zajisté zpravodaji o mnohých věcech, jak o nich soudili křesťané za doby jejich, jsou nosiči a svědkové podání a spisy svými velice pomáhají vyložiti a objasniti mnohou temnou stránku. Úplně tedy souhlasíme, aby i oni tázáni byli, co ve věci naší praví a soudí. Náš evandělický odpůrce dovolává se jich jakožto svědků pro tvrzení své. Nuže, vizme, činili tak právem či neprávem? Píše takto:

„V první řadě mezi vrstevníky evangelistů stojí tu před námi starý židovský dějepisec Palaestyny Josephus, jenž v 37. r. po Kristu jsa narozen ve 103. roce zemřel a vrstevníkem apoštolů a jich učedníků byl. Týž vypravuje o svrchu připomenutém Jakobovi v r. 62. dle našeho počtu (Archeolog. 20. 9, 1): Nejvyšší kněz Ananas svolal soud a postavil před něj bratra Ježíše, Krista zvaného — jméno jeho jest Jakob — a několik jiných, obžalovav je, že se prohřešili proti zákonu a vydal je, aby ukamenováni byli.“ K církevním spisovatelům, kteří něco o bratřích Ježíšových zaznamenali, náleží Hegesippus, jenž asi v r. 170. dle našeho počtu své „pamětihodnosti“ napsal. V úryvcích tohoto rozeného Palestýňana, jež nám církevní dějepisec Eusebius zachoval (II. 23), dočítáme se: „Jakub, bratr Pána, od dob Kristových až na naši dobu špravedlivý zván, chopil se pak s apoštoly správy církve.“ Týž Eusebius praví (III. 20): „Bylť touž dobou ještě vnukové Judovi, jenž bratrem Páně podle těla sluje.“ Všecka tato místa apoštolův, jejich vrstevníkův a starších

církevních spisovatelů dokazují nám, že až do 3. století beze všech vysvětlivek vedlejších a beze všeho zatemňujícího vykrucování o bratřích Ježíše se mluví a to tím spíše, an evangelista sv. Lukáš v kap. 2, 7. o prvorozeném synu Marie píše.“ Dále pak z tradice uvádějí „Hlasy ze Siona“ ještě toto: „Po mučednické smrti tohoto Jakuba kolem 63. r. po Kr. zvolen nástupcem jeho Šimon, syn Kleofášův, jenž Páně bratrancem byl. Tento Šimon uvádí se výslovně jakožto syn strýce Ježíšova (Eus. III. 32, 6). Po něm následoval Jakub, vnuk Judův, třetího Páně bratra. Ze všeho patrné, že se o bratřích Ježíšových mluví a že žádné příčiny o tom pochybovati není.“ — Tážeme se ještě, zdali slovo „bratr“ Ježíšův nemá znamenati snad bratra nevlastního, tak totiž, že snad Josef, pěstoun Ježíšův, dříve než zapsán byl s Marií, zasnoubenou sobě manželkou, již jednou ženat byl a sice rovněž s nějakou Marií a že jmenovaní bratři a sestry z tohoto prvního manželství pocházeli. Origenes († 254) holduje této domněnce, podporuje jí svá dogmatická mínění, ač tvrzení takového historicky nedokázal; rovněž evangelia apokryfická, v nichž podobné a mimo to rozličné prapodivné věci vysloveny jsou, nedokazují ničeho. Jiní staří církevní učitelé, jako Tertullian a Hieronym mluví o synech Josefa a Marie. Ostatně všechna svrchu uvedená místa nového zákona jasně mluví o bratřích Páně.“

Tolik praví „Hlasy ze Siona.“ Že místa sv. písma o bratřích Páně nejsou jasna, toho patrným důkazem jsou zajisté různé jejich výklady. Že mezi sebou a s jinými výpověďmi písma sv. srovnána jsouce opak dokazují toho, co „Hlasy ze Siona“ tvrdí, rovněž že i místo u sv. Lukáše o prvorozeném synu Marie pranic v naší věci nedokazuje, ukázali jsme dříve.

Nuže ohledejme nyní zevrubněji uvedené důkazy z tradice. „Hlasy ze Siona“ předvádějí na prvním místě Josefa Flavia.

Jest sice pravda, že *Josef Flavius* vypravuje o Jakubovi, správci církve Jerusálémské, jak nejvyšší kněz Ananas svolal soud a postavil před něj Jakuba, bratra Ježíše, Krista zvaného a několik jiných, kdež obžalováni byli z přestoupení a porušení zákona a vydání pak, aby ukamenováni byli.

Ano my dokládáme k tomu, jest pravda, že týž Josef ve své historii na místě, kde mluví o příčinách zkázy Jerusálema, takto dosvědčuje: «Toto pak přihodilo se židům pro Jakuba Spravedlivého, bratra Ježíše, jenž slove Kristus, který, ač za souhlasu všechněch byl nejspravedlivější, od židů přece zabit byl.»

Avšak nám se zdá, že ve věci naší hlas Josefa Flavia, žida, žádné rozhodné váhy nemá. Týž Josef byl by bezpochyby také o Kristu Pánu psal, jak nazaretští židé soudili, že je syn tesařův. — a jak velice by se byl mýlil! A tak i nazýváje Jakuba bratrem Páně nepsal tak, že rodinné, příbuzenské svazky Spasitelovy důkladně byl prozkoumal, nýbrž že Jakuba bratrem Páně nazývati od jiných slyšel. Že pak mu tak skutečně říkali, víme z písmá sv., závažnějšího to pro nás pramene, než je Josef Flavius.

Dále se náš protivník odvolává na církevního spisovatele *Hegesippa*, jenž v 2. století v Palestině žil a roku asi 170. své památnosti napsal. Jest opět pravda, že tento církevní spisovatel, apoštolům velmi blízký, v 5. knize svých památností dle Eusebia (II. 23.) o sv. Jakubu zaznamenal: «Ve správu církve uvázal se s apoštoly Jakub, bratr Páně, jenž od časů Kristových až na naši dobu Spravedlivým zván byl.» Že však ani toto svědectví Hegesippovo nás neporáží, o tom se i náš evandělický protivník sám přesvědčiti může, když

si v téže knize Eusebia II. přečte konec 23. kapitoly. Tam vykládá Eusebius, že tomužto Jakubovi se připisuje epištola, která mezi obecnými čili katolickými epištolami jest první. K tomu nechať si protivník náš otevře evandělickou bibli v Praze r. 1874. vydanou. Tu na str. 226. čísti bude nápis: Epištola obecná sv. Jakuba apoštola. Aneb nechať vyhledá v evandělickém katechismu, r. 1885. od evandělického faráře klobouckého. Ferd. Císaře, vydaném, str. 45 otázku 53. a tu rovněž se dočte, že Jakub, pisatel epištoly, jak se ostatně všeobecně za to má, byl apoštolem.

Tedy dle Hegesippa uvázał se ve správu církve s apoštoly Jakub, bratr Páně; dle svědectví Eusebia považován tento Jakub za pisatele epištoly; dle evandělické bible a evandělického katechismu byl Jakub, pisatel epištoly, apoštolem. — nuže, zatáhněme to oklisko, co z toho následuje? Že Jakub, bratr Páně, byl apoštolem. Byli apoštolem, tož Jakub Zebedeovec to nebyl; poněvadž však mezi apoštoly byli pouze dva Jakubové, tož to nemohl býti nikdo jiný než Jakub Alfeovec čili syn Alfea a ten nebyl skutečným bratrem Páně, nýbrž, jak jsme dříve dokázali, jeho bratrancem anebo blízkým příbuzným. Tedy i Hegesippovo svědectví neprospěje našemu protivníkovi nic. Komu by tento důkaz nedostačoval, nechať jenom má trochu strpení, k Hegesippovi ještě co nevidět se vrátíme.

S výsledkem, k jakémuž jsme na základě svědectví i od našeho odpůrce uznaných, dospěli, souhlasí ostatně také, čeho dočítáme se v listu sv. Jakuba a v listu sv. Judy. Jakub začíná svou epištolu takto: „Jakub, boží a Pána našeho Ježíše Krista služebník, dvanáctého pokolení... pozdravení.“ Judas pak píše následovně: „Judas,

Ježíše Krista služebník, bratr pak Jakubův; těm kteříž jsou v Bohu... milosrdenství vám a pokoj. • Že by byli bratři Kristovi, o tom ani zmínky, a přece by nemalé váhy bylo dodalo slovům jejich, kdyby se byli označili jakožto bratři Páně. Neučinili toho, poněvadž — skutečnými bratřími Páně nebyli.

Popěrač neporušeného panenství Marie Panny uvádí dále za svědka tvrzení svého *Eusebia*. Tento Eusebius (narozen okolo r. 265. po Kr. † r. 340.) pocházel z Palestiny, tam také působil a později biskupem v Caesareji se stal. Byl muž věhlasný a učený, jenž bohužel později poskvřnil slavnou památku tím, že se klonil k bludům arianským. Sepsal mnoho spisův a zejména jakožto církevní dějepisec veliké zásluhy si získal, tak že otcem církevního dějepisu se zove. S velikou pilností sbíral zprávy, jichž o církvi sv. od jejího založení až do r. 323. se dopídil a v 10 knihách je sestavil. Tyto jeho církevní dějiny jsou neocenitelným a bohatým pramenem pro každého, kdo nějakých zpráv o osobách neb událostech prvých věků křesťanských dovědět se chce. Rozumní se tedy samo sebou, že k jeho dějinám sahá každý, kdo zvědět si přeje, jak se v nejstarších dobách křesťanských smýšlelo o věci naší. A skutečně nalezá nejedno místo, kde je řeč o osobách, o něž nám běží. Eusebius zaznamenává tu doslovně, co o nich píšou jiní spisovatelé, na př., jak jsme již slyšeli Josefus Flavius, Hegesippus a jiní, aneb sám o nich zmínku činí a svými slovy zaznamenává, čeho se byl dopátral. A tu nezapíráme, že se na četných místech, kde o Jakubu je řeč, skoro vždycky čte přístavka •bratr Páně;• rovněž o Judovi jakožto o bratru Páně se mluví.

Avšak tu nesmí se přehlédnouti, že Eusebius

určitě o Jakobovi nepraví, že bratrem Páně byl, nýbrž že bratrem Páně se nazýval. A to bez odporu velice na váhu padá. A takto Eusebius píše o sv. Jakobovi téměř vesměs. Na př. čteme II., 1.: »Těch časů také Jakub, kterýž bratrem Páně nazýván byl, protože byl syn Josefa, domnělého otce Kristova . . . , kterémuž t. j. Jakobovi mnozí — pro obzvláštní ctnost přijmí Spravedlivého dali, byl prvním biskupem církve Jerusalemské.« — V III. knize vykládá Eusebius o zkáze Jerusalema a podotknuv, že každý člověk doznati musí, jak Pán Bůh za celých 40 let po zločinném skutku ukřižování Páně se židy shovíval a tresty odkládal, dokládá pak III., 7.: »v kterémžto čase apoštolové a skoro všickni učenci a Jakub sám, první toho místa biskup, ten, jenž bratrem Páně slul, tehdaž ještě živi jsouce a v Jerusalemě bydlíce tomu městu za nejpevnější baštu stáli.« — V knize IV., 5. vypočítává jménem biskupy Jerusalemské až do času císaře Adriana a píše: první tedy byl Jakub, bratr Páně nazvaný, druhý Šimon, třetí Justus — a nikoliv, jak »Illasy ze Siona« píšou, Jakub vnuk Judův — čtvrtý Zacheus atd.

A podobně se tu praví též o Judovi, druhém bratru Páně, nikoliv určitě, že bratrem Páně byl, nýbrž že se tak nazýval. V knize III., 19. na př. vykládá Eusebius, jak císař Domician i ty, kteří z rodu a pokolení Davidova posli, vyhledávati a pobjeti přikázal, a tu že dle staré pověsti od nějakých kacířů někteří udání byli jen proto, že se za potomky Judy, bratra Páně podle těla, pokládali a tudy nejen od krále Davida, ale od samého Krista rodu svého starožitnost vedli. Na to uvádí Eusebius doslovně, co o tom Hegesippus vypravuje. Stůj tu ze zprávy Hegesippovy jenom začátek:

•Byli ještě tehdaž živi někteří z rodu Páně, vnukové Judy, kterýž bratrem Páně podle těla nazýván byl« atd.

Vůči těmto zprávám o Jakubovi a Judovi se nyní ptáme: »Kde a kdo psal na př. Abel tak zvaný bratr Kainův, Josef tak zvaný bratr Benjaminův, Esau, jenž bratrem Jakuba se nazýval, Petr, tak zvaný bratr Ondřejův atd., kde žádné pochybnosti není, že skutečnými bratřími byli?! Dejme tomu, že by tobě, milý čtenáři, bylo Josef a že bys měl rodného bratra Jakuba a oba že byste jako rodní bratři právo měli na veliké dědictví po otci. Tu by pak někdo začal mluvit o tobě: »Josef, tak zvaný bratr Jakuba« . . . Uslyše řeč tu, co bys tomu říkal? Bezpochyby, že bys náramně se rozhorlil a řekl: »co mi říká »tak zvaný bratr,« což nejsem já skutečným jeho bratrem?« A snad bys ho i u soudu žaloval, že v pochybnost uvádí původ tvůj, stejnorodost s bratrem tvým, aby tě snad připravil o dědictví tvé. Ten smysl má přívlastek »tak zvaný.« Nuže, ptáme se: »byli Eusebius a Hegesippus dle jejich vlastních slov přesvědčeni, že Jakub a Juda skutečnými bratřími Páně byli?« Nikoliv. Lze se tedy na ně jakožto na svědky odvolávat, že Kristus Pán skutečně měl bratry a Maria, matka jeho, syny? Nikdy.

Hegesippus sice na místě výše uvedeném, kde o Jakubu zmínku činí, nepřidává: tak zvaný bratr, - ale dosti na tom, že připojuje slůvko to při bratru jeho Judovi. Byli Juda jen tak »zvaný bratr Páně, tož zajisté musil jím býti též jeho bratr Jakub. -

Ostatně z knih Eusebiových zároveň se domakáváme, na jakém základě, z jaké příčiny Jakuba bratrem Páně nazývá. V III. knize totiž kap. 19. píše Eusebius o biskupské stoliči Jakubově

takto: »Také stolice Jakuba, kterýž za prvního biskupa církvi Jerusalemské od Spasitele našeho a jeho apoštolů zvolen a bratrem Páně, jakož pismo sv. svědčí, nazýván byl« atd. Tu jak praveno, máme naznačenou příčinu, pro kterou Eusebius a bezpochyby i jiní staří spisovatelé Jakuba bratrem Páně nazývají. Poněvadž se tak nazývá v písmě sv. Že však z písma sv. nelze uzavíratí, že skutečným bratrem Páně byl, dokázali jsme dříve.

Nejčastěji pismo sv. a nejstarší církevní spisovatelé nazývají Jakuba bratrem Páně. Že však tento Jakub ve starém křesťanském věku za skutečného bratra Páně považován nebyl, poznati také z toho, že podle tradice židů — pravdě však nepodobné — jak ji sv. Epifan vykládá, Jakub umřel 24 let po na nebe vstoupení Páně v stáří 96 let. Dle toho byl o 40 let starší než Kristus Pán a nemohl býti mladším jeho bratrem.

Co se pak Judy ještě zvláště dotýče, tož Judu, jenž »bratrem Páně« se zove, má za bratra Jakubova a za apoštola též sv. Epifan. Za apoštola mají Judu, bratra Jakubova, rovněž Tertullian, Athanáš, Ambrož a Jeronym. Klemens Alexandrinský považuje našeho Judu za pisatele epištoly. Byli však Judas, bratr Páně zvaný, dle těchto svědkův apoštolem a bratrem Jakubovým, tož oba byli, jak patrné a jak již dříve jsme dokázali, syny Alfea a Marie, jeho manželky a nemohli tudíž býti synové Josefa a Marie, matky Páně. —

Nyní vraťme se opět k Eusebiovi a přečtème si místo v III., 11. Tam vypravuje, jak »po smrti Jakuba, přijmím Spravedlivého, zvolen úradkem apoštolův a učeníků jakož i příbuzných Páně za jeho nástupce Simeon, syn Kleofášův, o němž sv. evandélium zmínku činí: ten byl, jak se pravilo, bratranec Páně, neboť Hege-

sippus svědčí, že Kleofáš byl bratr Josefův.* Ptáme se: kde čini sv. evandélium o Simeonu příbuzném Páně zmínku? Nikde, leč u sv. Matouše (13. 54) a u sv. Marka (6. 3). Tu však židé nazaretští Simeona s Jakobem, Josefem a Judou bratřimi Páně nazývají. Byli Simeon, jak tu Eusebius zřejmě praví, synem Kleofášovým a jenom bratrancem Páně, tož rozumí se samo sebou, byli i jeho bratři: Jakub, Josef a Judas Kleofášovi, bratřenci Páně a nemohli tedy býti syny Josefa, pěstouna Páně a Marie jeho choti.

Dle tohoto tedy svědectví není i Simeon, jehož židé nazaretští bratrem Páně nazývali, skutečným bratrem Páně, nýbrž pouze jeho bratrancem anebo blízkým příbuzným.

Že Simeon bratrem Krista Pána býti nemohl, vysvitá jasně také ze zprávy Hegesippa, kterou Eusebius v III., 32 vypravuje, totiž: že Simeon za císaře Trajana obžalován byv mučnickou smrtí podstoupil roku 106. neb 107. maje věku svého 120 let! Umřeli Simeon r. 107. po narození Páně ve stáří 120 let, tož byl očividně o 13 let starší než Kristus Pán a nemohl tedy býti mladším jeho bratrem. Ale nemohl také býti starším bratrem Páně, poněvadž Kristus Pán v písmě sv. prvorozeným Marie se zove. Zdá se pak, že Simeon byl jedním z mladších bratří svých. U sv. Marka alespoň uvádí se mezi svými bratřimi na místě posledním, u sv. Matouše na místě třetím. Byli však již Simeon, jak horejší zpráva dosvědčuje, starší než Kristus Pán, byli pak ještě starší jeho bratři a nemohli se tedy naroditi po narození Páně, nemohli býti — skutečnými bratřimi Jeho.

Kdo všechno, co jsme z tradice až dosud uvedli, střizlivě uváží, zajisté diviti se musí té

smělosti, s jakou popěrač panenství Marie, matky Páně, v »Hlasech ze Siona« psáti se opováží:

„Všecka tato místa apoštolů, evangelistů, jejich vrstevníků a starších církevních spisovatelů dokazují nám, že až do 3. století beze všech vysvětlivek vedlejších a beze všeho zatemňujícího vykrucování o bratřích Páně se mluví a to tím spíše, an evangelista Lukáš v kap. 2, 7. o prvorozeném synu Marie píše!“

Jenom povrchný, nesoudný čtenář aneb článkař, který čtenářstvo své klamati chce, může tvrditi, že i spisy Josefa Flavia a starých církevních spisovatelů — zejména Hegesippa a Eusebia — nepopíratelně dokazují, že Kristus Pán měl bratry a Maria, matka Jeho, více synů. Eusebius i Hegesippus mluví jenom o tak »zvaných« bratřích Páně. Eusebius zvláště zřejmě praví, že byli jenom dva Jakubové — jeden Zebedeovec a druhý Alfeovec; — Simeona nazývají zřejmě »bratrancem Páně«; Klemens, jak ze dvou úryvků z jeho spisu, jež Eusebius uvádí, jsme viděli. Jakuba Spravedlivého, tak zvaného bratra Páně, v stejnou řadu staví s Petrem a Janem, tedy patrně jej za apoštola považuje. My však již víme, že, bylli Jakub, bratr Páně zvaný, apoštolem, nikdo jiný jím býti nemohl než Jakub syn Alfea — ale nikoli syn Josefa a Marie, matky Páně.

Starých křesťanských spisovatelův Eusebia, Hegesippa a j., na které se popěrač panenství matky Páně v »Hlasech ze Siona« odvolává, nikdy tedy a nikterak nelze za svědky vydávati, že Kristus Pán měl bratry a Maria, matka jeho, syny. Spisové jejich dokazují pravý opak toho.

b) Svědectví kladná pro panenskou neporušenost matky Páně

a sice ze století II. a III.

Popěrač panenství matky Páně v »Hlasech ze Siona« zmínku činí o apokryfických evangelích, jež prý podobně jako Origenes o synech Josefových z prvního manželství vypravují a jiné rozličné prapodivné věci obsahují, ale ničeho prý nedokazují.

Pisatel článku toho měl bezpochyby na mysli obzvláště tak zvané *protoevangelium sv. Jakuba*. Jestli to spis z první polovice 2. století, tedy z nejstarších dob církve pocházející a podle způsobu svatých knih starého i nového zákona psaný. Kdo jej psal, se neví, — jisto jest jenom, že to nebyl sv. apoštol Jakub. A neznámý spisovatel připsal knihu svou sv. Jakubu bezpochyby jen z té příčiny, aby na ni větší pozornost obrátil a větší váhy jí dodal. Církev sv. do počtu sv. knih jí nepřijala a proto se čítá mezi tak zvaná evangelia apokryfická či nepravá. Toto evangelium sv. Jakuba jedná o mládí Ježíšově, větší částka však o Marii, matce Páně: o jejím zázračném narození, o jejím mládí a pak vyvolení za matku syna Božího. Ve východní církvi byla kniha ta ve velké vážnosti a při výkladech písma sv., písemných i ústních, od řeckých otců zhusta užívána, o slavnostech mariánských i předčítávána. Na západě vrážela na začátku na dosti tuhý odpor a teprve v pozdějších dobách příznivějšího posouzení a přijetí docházela. Poněvadž od církve sv. kniha tato do písma sv. vřaděna nebyla, netřeba nám všemu věriti, co podivného a zázračného ze života Marie Panny vypravuje; nicméně však vzhledem na neporušené panenství Matky Páně bez závažného významu není. Sv. Josef líčí se tam jako starěcký kmet, jenž již odrostlé syny z prvního manželství

má a s Marií ne bez zdráhání a teprv po mnohých božských zjeveních s tím vědomím se zasnuje a ji přijímá, že panny jemu zasnoubené jako drahocenného pokladu jemu střici bude. Ze spisu toho a z vážnosti, které požíval, zajisté poznáváme, jak se hned v prvých dobách křesťanských smýšlelo o Marii, matce Páně, vůbec a o jejím panenství zvlášť. Maria v celém tom spisu se nám předvádí jakožto bytost neobyčejná a zvláště omilostněná: tím, že tak zvaní bratři Páně se připisují Josefovi a jeho prvé manželce, hájí se neporušené panenství matky Páně; ano, že panenství její ani božským jejím mateřstvím neutrpělo, zvláštním zázrakem, který prý po narození Páně se udál, se dokazuje. Vůbec celé tak zvané evangelium Jakubovo činí na čtenáře dojem, že podnětem k sepsání jeho byla vroucí snaha oslaviti Marii a podati i dějepisný důkaz, že manželství její se sv. Josefem bylo pouze duchovní. —

Bychom tedy, jak řečeno, i všemu, co kniha tato vypravuje, viry nepřiložili, tož přece zajisté neupíratelným je svědkem, že neporušené panenství matky Páně již na začátku 2. století mezi křesťany nebylo neznámou věcí, jak „Hlasý ze Siona“ tvrditi se opovažují, nýbrž že již tehdaž horlivé mělo zastance. Že by zastanci tomu někdo z pravověrných křesťanů byl odpíral, nikde jsme se nedočetli.

Evandělický popěrač panenství Marie, matky Páně, zmiňuje se ještě o jednom svědku z 2. století, totiž o *Origenovi*. Rádi a všim právem i my jej za svědka přijímáme. Bylť Origenes (narodil se r. 185. a zemřel r. 254.) již v prvých dobách křesťanských z nejvýtečnějších učencův a církevních spisovatelův prvních křesťanských století. Nadání jeho bylo výtečné, pilnost podivu hodná, paměť ohromná, horlivost

a nadšenost pro viru křesťanskou horoucná, tak že již v mladém věku vroucim jeho přáním bylo, podstoupiti mučnickou smrt. Školy, na kterých vyučoval, byly proslulé, jeho žáků nejen z křesťanů, nýbrž i z pohanů počet veliký. Věhlas jeho v křesťanstvu byl rovněž znamenitý. Počet spisů jeho udává sv. Jeronym na 2000, jiní ještě větší. Spisovatelská činnost jeho byla tak rozsáhlá, že jistý bohatý přítel jeho vydržoval mu 7 písařů, které stále zaměstnával. Žřimeli na tolikéře spisy a na dobu, ve které žil, nic se nedivíme, že i některé bludy se vmísily do nich, pro kteréž se ani mezi svaté v církvi nepočítá ani mezi církevní otce. Přes to všechno platila jeho slova a platí dosud za velmi vážné svědectví starobylosti křesťanské. Nuže, jak pak se pronáší o věci naší? Náš evandělický odpůrce praví o něm, že holdoval domněnce, že bratři a sestry Páně pocházeli z prvního manželství Josefova — tedy nikoli z manželství Josefa a Marie, matky Páně, — ale Origenes prý toho tvrzení svého historicky nedokázal. Podivné to počínání! Flavius, Hegesippus, Eusebius také historicky nedokazují, že Jakub skutečně byl synem Marie, oni jej nazývají pouze »tak zvaným« bratrem Páně, a to popěračovi panenské neporušenosti Marie pranic nevadí: jejich výroky, kterýmiž se však — jak jsme dokázali, — nic nedokazuje, uvádí jakožto jasné důkazy tvrzení svého, že Maria, matka Páně, více synů měla. Že však Origenes svědčí proti němu, již svědectví jeho zlehčuje, že prý historicky tvrzení svého nedokázal! Nuže, poslyšme Origena samého, jak ve věci naší se pronáší:

Při výkladu slov písmá sv. (Lukáš 1. 42): »požehnána jsi mezi ženami« takto se projadruje: »Při tomto místu musíme, aby se prostomyslní klamati nedali, vyvrátiti, co kacířové

obyčejně namítají. Zabředli do nesmyslu, tvrdíce, že Kristus Pán Marii zapřel, poněvadž prý po narození Jeho s Josefem manželsky žila . . . Kdyby vám (katolickým křesťanům) tedy někdy kacířové něco takového předstírali, odpovězte jim slovy: »Požehnaná mezi ženami. Prohlašují se Maria za požehnanou od Ducha sv., jak pak ji mohl Spasitel zapřít? Jestliže dále tvrdí, že po porodu svém manželsky žila, nemají pro to žádného důkazu. Neboť ti, kteří syny Josefovými slujou, nebyli z Marie narození a není žádného spisu, který by o tom zmínku činil.«

A na jiném místě pravi: »Podle soudu těch, kteří rozumně o Marii smýšlejí, není žádného syna Marie kromě Ježíše.« — Co se tak zvaných bratrů Páně týče, kloní se Origenes k domněnce tehdejší známého spisu apokryfického evandělia sv. Jakuba, o němž se výše zmínka stala. dle kterého to byli synové Josefovi z prvního manželství. a dokládá pak: »Mám za to, že bez podkladu není, že Ježíš čistou prvoobětí se stal čistoty mužů, Maria pak žen. Nelze přece připustiti, aby jiná mimo ni prvooběť panenství sobě přivlastnila.«

Aj. toť svědectví ve věci naší nad míru důležité! Předně se ze slov Origenových dovídáme, že za jeho doby, na začátku třetího století, žili lidé, kteří jako naši evandělci ustavičně panenství Marie popírali, ale lidé tito nebyli z počtu pravověrných křesťanů, nýbrž byli to *kacíři* a tvrzení těchto kacířů vyvrací Origenes. Tento na slovo vzatý křesťanský učenec znal zajisté výborné písmo sv. — vždyť byl proslulým vykladačem jeho a upravil znamenité vydání jeho ve 3 jazycích a 8 sloupkách: znal zajisté také knihy a spisy mezi křesťany až

do té doby vydané a mezi nimi kolující: věděl zajisté také vše, čemu apoštolové a jich učenci učili, — a hle! on se prohlašuje takto: »ti, kdož tvrdí, že Maria s Josefem syny měla, nemají pro tvrzení své žádného důkazu a nemají žádného písma, na které by se odvolávati mohli.« »Kdo rozumně, kdo právě o Marii soudí, neznají než jediného jejího syna, Ježíše Krista, a nelze připustiti a si pomyslit, že by Ona nebyla první, která věčné panenství své Bohu zasvětila.« Zdaž může býti jasnějšího a stkvělejšího svědectví pro neporušenost panenství Marie, matky Páně, než toto svědectví výtečného křesťanského učenice na začátku třetího století! A Origenes svědectví toto vydává na základě sv. písma, na základě podání a dle soudu zdravého svého rozumu.

Řekne se nám snad, že to jest jenom svědectví jednotlivce a nad to učenice, jenž, jak v některých jiných věcech, snad i ve věci této nesprávně soudil, pobloudil? — Těm, již by tuto námitku činili, odpovídáme tolik: Nechat jenom uváží, jak vědomí křesťanské dle svědectví dějin vezdy velmi citlivým bylo naproti učení novým, bludným; kterak se vši vzpíralo silou je přijati a uznati a kterak vůbec v sobě nestrpělo bludných mínění. Dlouhé a kruté boje s rozmanitými kacířstvími jsou toho svědectvím výmluvným. Co v našich časech pozorujeme, sledujeme ve všech dobách křesťanských. Proneseli nějaký učenec ústně nebo písemně nějaké mínění, jež se s učení křesťanským nesrovnává, ozývají se brzy hlasy proti němu; vznikne spor a neutichne, dokud blud všeobecného zaslouženého zavržení nedojde. Tak se dělo i s Origenem. Ano proti němu povstali zvláště mnozí a zarytí odpůrcové, kteří velmi pilně v četných jeho spisech bludných učení vyhledávali a pro ně pak obžalobu naň vedli. Ale

nikdo mu nevytýkal, že by, co se týče neporušeného panenství Marie, matky Páně, chybně byl soudil. Z toho pak zajisté vším právem uzavíratí můžeme, že se, jak Origenes o Marii Panně smýšlel, tak v druhém a třetím století všeobecně mezi křesťany smýšlelo.

K Origenovi připojme ze století třetího ještě svědka jednoho. Jestli to Hippolytus, biskup a plodný církevní spisovatel, bezpochyby žák sv. Irenaea, zemřel r. 235. Nejen že Marii vždy nazývá pannou, na jednom místě ve spisech svých vyjadřuje se také, že, jako archa Noemova byla z neporušitelného dřeva, tak že i Pán byl bez hříchu a dle svého člověčenství z neporušitelného dřeva, t. j. z panny a z Ducha sv. Neporušitelné dřevo bylo mu patrně obrazem neporušeného panenství matky Páně.

Řekli jsme nám, že těch svědectví, jež jsme pro věčné panenství matky Páně z 2. a 3. století uvedli, jest přece jenom počet skrovný, tož odpovídáme takto:

Neupíráme, že pro věc, již hájíme, z prvních tří křesťanských století mnoho písemných dokladů po ruce nemáme, ale ptáme se, kolik pak dokladů z časů těch mohou uvéstí pro tvrzení své popěrači panenství matky Páně? Nemajíť, jak jsme viděli, svědka, o něž by se opíratí mohli, ani jednoho, leč — kacíře.

Z toho tedy, že z nejprvnějších dob křesťanských málo svědkův uvéstí můžeme, že Maria až do své smrti pannou byla a tudý mimo Krista Pána žádných synů neměla — nelze ničeho uzavíratí proti panenské neporušenosti matky Páně. Právě naopak. Nesmíme zapomenouti, že církev v dobách těch málo ještě byla rozšířena, že mnoho spisů, písemných památek z dob těch také se potratilo,

že to byly doby častého, skoro neustálého krvavého pronásledování, že v dobách těch, pokud myslí strachem před krvavým pronásledováním nebyly zcela naplněny, skoro všechna pozornost obrácena byla jen k osobě zakladatele křesťanské církve a o Marii že se jen příležitostně jednalo. Nezapomínejme, že spisy starých církevních spisovatelů měly většinou účel obhajovací a tudíž ovšem častěji a obsírněji jednaly o oněch částkách učení křesťanského, proti kterým směřovaly útoky nepřátel církevních. Na začátku popíral se na příklad často nadpřirozený původ Ježíše Krista a zázračné jeho narození z panny a proto, jak jsme dříve ukázali, četní církevní spisovatelé narození Páně z panny, tedy neporušené panenství Marie před porodem a při porodu — rozhodně zastávali. Pozdější náboženské spory neskytaly žádné pilné příčiny zabývatí se věcí o neporušeném panenství Marie po narození Páně, poněvadž ho nikdo zřejmě a tvrdošíjně nepopíral, poněvadž nikdo, že měla více synů, nehlásal, a proto také nebylo potřebí, aby křesťanští spisovatelé výslovně ho hájili — aby se vůbec o předmětu našem zvláště a výslovně rozepisovali. Teprve tehdy, kdy a pokud i Maria do sporu vtažena byla, a bludně a urážlivě o ní se mluvilo, povstávali v řadách křesťanských spisovatelů četní a horliví zastancové její. Tak pozvedali hlasu na úkor panenství jejího někteří kacířové a proti nim, jak jsme slyšeli, ozval se Origenes; povstali ve 4. století Antidikomarianité a proti nim psal sv. Epifan; vystoupil Helvidius a jej porážel sv. Jeronym atd. Nebyti oněch neznámých kacířů, nebyti Antidikomarianitů, nebyti Helvidia, nebylo by ani písemných svědectví Origena, Epifania, Jeronyma a j. A bylo by se mohlo, ptáme se, v případě tomto tvrditi, že Origenes, Epifan, Jeronym a ostatní křesťanský

svět v neporušené panenství Marie i po narození Páně nevěřili? Nikoliv. A proto nelze závěrkovati: Výslovných svědectví o panenské neporušenosti Marie v 2. a 3. století je málo, tedy patrné, že křesťané v ně nevěřili. Proč písemná svědectví o neporušeném panenství matky Boží z dob těch tak řídká jsou, dostatečně tím, co jsme naznačili, jest vysvětleno.

Ostatně, že i v dobách těch, o kterých mluvíme, totiž v prvních 3 stoletích křesťanských, Maria za pannu neporušenou se uznávala, poznáme také z toho, že církevní spisovatelé jako vůbec všech, tak i také těch dob ji jinak nepojmenují než pannou. A tito církevní otcové nenazývají ji tak jenom tehdy, když předmět toho žádá, když řeč je o jejím životě a událostech do narození Páně, nýbrž i když o Marii vůbec mluví. Ve spisech jejich jest Panna obyčejný a vlastní přívlastek rodičky Boží. O Marii mluví jako o panně vůbec, jako o panně v plném smyslu slova toho.

Tím potvrzují se slova, která, jak uslyšíme, ve 4. století napsal sv. Epifan: »Kdo, kdy a ve kterém věku opovážil se vysloviti jméno sv. Marie a nebyl by tázán jsa přidal panna?!«

A na tomto přívlastku »panna« tolik tehdejšímu věku záleží, že vyskytneli se o Marii někde jiný výraz zdánlivě onomu se přičítí, výraz ten ihned náležitě se vykládá, by se ukázalo, že panenství Marie na úkor není. Připomeňme si tu na př. nám již známá slova sv. Pavla v listu ke Gal. (4. 4): »Když přišla plnost času, poslal Bůh syna svého, učiněného ze ženy. Tu Maria nazývá se ženou. Aby pak někdo při názvu tom nemyslel na ženu obyčejnou, podotýká ihned Origenes: »Namítali někdo, že Maria v písmě ženou se zove, odpovídáme jemu, že tu apoštol ji nenazývá ženou

pro ztrátu neporušenosti, nýbrž k označení pokolení. «
»Mimo to,« vykládá dále, »označuje se slovem
žena dospělý věk,« tak jako mladík (dospělého
věku) mužem se nazývá, byť i ženy neměl. Podobně
i neporušená panna, její dospělého věku, ženou
zvátí se může. Uvádí také za příklad Rebeku,
která v písmě sv. ženou se zove, ačkoliv ještě
pannou byla.¹⁾

»Panna« tedy jest stálým přívlastkem Marie,
matky Páně; z toho pak jasně vysvitá, že manželství
její se sv. Josefem již staří křesťané považovali za
panenské, za duchovní. Kdyby tehdaž byli soudili,
že Maria se sv. Josefem v manželství žila jako jiní
lidé, nebyli by ji nazývali pannou, podobně jako
nikomu nepřipadá na př. sv. Alžbětu nazývati
pannou, ač se ve svobodném věku svým panenskou
nevinností stkvěla. —

Kdo tato námi stručně naznačená svědectví
z 2. a 3. století nepředpojatě uváží, ochotně zajisté
přisvědčí tomu, byť i počet výslovných písemných
dokladů nebyl valný, že o víře v panenskou ne-
porušenost matky Páně v dobách těch pochybovati
nelze. Nebylo popěračův a následkem toho nebylo
také obhájcův a křesťané sami slovem »panna« jasně
a zřetelně vyjádřovali, jak o Marii, matce Páně,
smýšlejí.

Svědectví pro panenství matky Páně ze století IV.

Teprve ve 4. století, jak již víme, uvedena
odpůrci mariánskými otázka o věčném panenství
Jejím na veřejný přetřes a tu již také přčetná

¹⁾ Také známo, že až dosud všeobecným jest zvykem
v rodinách vznešených (císařských, královských atd.) nazývati
všecky princezny svobodné čestným jménem »paní.«

svědectví o tomto předmětu nám zaznamenati lze. V století tom honosí se církev přehojnými muži jak svatostí života tak učeností svou na slovo vzatými; a nejen že nikdo z nich nestojí na straně popěračů panenství matky Páně, nýbrž všickni téměř vydávají ve spisech svých jasné svědectví pro neporušenost panenství jejího; nejedni činí to se svatým zápalem, s obsáhlou učeností a důkladností.

Na prvním místě jmenujeme tu dle letopisného pořádku sv. *Epifania*, biskupa salaminského na ostrově Cypru. Žil od r. 310—403. Vydal zvláštní spis proti Antidikomarianitům, kteří, jak nám již známo jest, v Arabii neplešili. Jaké ozvěny jejich tupení matky Páně v křesťanstvu docházelo, poznáváme ze slov sv. Epifania, kterýmiž se o nich zmiňuje: »Ze stáda Antidikomarianitů,« tak píše. »postoupili někteří jako ze zvláštní zášti proti panně, aby zatemnili slávu její, aneb ze závisti aneb z poblouzení, by myslí smrtelníků poskvrnili, ve své opovázlivosti tak daleko, že tvrdili, že Maria po narození Kristově se svým chotěm Josefem manželsky obcovala.« Přecházejí pak k tomu, aby vyvrátil jejich rouhavé učení, rozhlíží se po dřívějších kacířstvech a praví: »mnozí kacířové napadali a tupili po sobě jednotlivé osoby Trojice, nyní tupení jejich postoupilo dále, neboť slyším, že se opovážují o sv. Marii, věčné panně, neodůvodněné mínění chovající, pomluvačné podezření na ni uvaliti.« Nařiká pak na zlý rouhavý věk: jak prý možno na něco takového jen připadnouti? »Zdaž již jméno její není svědectvím? Zdaž již toto tě zpurniku nepřesvědčuje? Kdo se opovážil kdy a ve kterém věku vysloviti jméno sv. Marie, a kdo jsa tázán nepřipojil slovo »panna«? Neboť z příjmení poznají se známky ctnosti... Maria má příjmení »panna« a to se

nezmění, neboť neporušenou zůstala svělice . . .
 Ó nerozumná novota! . . . Ó smutné časy naše! . . .
 jak pak se mohou odvážit na neposkvrněnou pannu,
 která odůstojněna byla stánkem býti Syna, která
 k tomu z tisícův a tisícův israelských vyvolena
 byla, by jediná nádobou a přibytkem byla božskému
 dítěti. Po takovém úvodu jímá se vyracei jednotlivé
 důvody sekty. O bratřích Páně je Epifan rovněž
 toho mínění, že jsou to synové z prvního manželství
 Josefova odvolává se na tradici židů. Že Maria
 mimo Ježíše žádných synů neměla, vysvitá prý také
 z toho, že Kristus doporučil Marii Janovi, což by
 byl neučinil, kdyby byl měl bratry — a Janovi prý
 ji doporučil patrně jen pro jeho panictví. K histo-
 rickým důkazům přidává sv. Epifan též vnitřní
 z povahy osob a z povolání jejich plynoucí: „oba,
 di, byli spravedliví. Proto nemohl sv. Josef, jenž
 slyšel, že, co v ní je, z Ducha sv. je, po tomto
 božském zařízení odvážit se, blížiti se k nádobě,
 která odůstojněna byla obklíčiti toho, jehož nebe
 a země obsáhnouti nemohou pro prevelikou slávu Jeho.
 A podstupují nyní ještě, t. j. za času sv. Epifana,
 „panny na jméno jeho vítězně boj čistoty a zdrženli-
 vosti, čím více domýšleti se toho musíme o Josefovi
 a Marii, kterážto všechno, jak psáno jest, ve svém
 srdci ukládala. A kmet zpraven byv o tak velikém
 a nevyslovitelném úradku Božím, ten že obcova-
 l s čistou a převelebnou pannou?! Syn jeho Jakub
 byl Nazirajský a tedy neženat. Jestliže pak dívky
 Josefovy panický stav a povinnost Nazoreů zacho-
 vávaly, čím více musil ctihodný stařec uměti za-
 chovávat panictví a v úctě míti nádobu, v níž
 spása světa přebývala! Slyšev zástupy andělů při
 narození Páně velebiti Boha a viděv pastýře a všechny
 ty zázraky, zdaž směl se opovážiti zneuctiti svaté
 tělo, v němž Bůh přebýval! Ačkoliv manželství

posvěceno jest, vzdal se přece Mojžiš po svém povolání manželského obcování se ženou svou, dcery apoštola Filipa dosáhly pro své panenství daru prorocství, Thekla upustila od svého ženicha, uslyševši sv. apoštola Pavla; čím více musila Maria zůstatí pannou* atd. Těmito a jinými ještě důvody hájí sv. Epifan panenské neporušenosti matky Páně listem, z něhož několik úryvků jsme podali. Jasně z nich poznáváme, jak prohlašuje za něco nového, neslýchaného. cit křesťanský na nejvýš urážejícího, když kdo neporušeného panenství Mariina popírá.

Sv. Řehoř z Nyssy (331. † 395.) spatřuje ve své řeči na slavnost narození Páně v keři, který hořel, ale neshořel, obraz nikdy neporušeného panenství matky Páně. —

Sv. Řehoř Nazianský († asi r. 390.) vykláda ve své chvalořeči mučeníku Cypriánu o křesťanské panně Justině, která za pronásledování Dioklecianova (na začátku 4. století) mučnickou smrt podstoupila, jak tato sv. panna, když její ctnost čistoty se octla v nebezpečenství, útočiště brala k Bohu, který Zuzanu a Theklu zachránil, a k všemohoucímu Kristu — a jak také vzývala Marii *Pannu*, aby jí, panně, v nebezpečenství tonoucí ku pomoci přispěla. A tuto událost vykládá sv. Řehoř, nikoliv aby jednání sv. Justiny jako nenáležité vytýkal, nýbrž aby příkladem jejím posluchače své vzdělal, poučil a povzbudil.

Sv. Basil, biskup Caesarejský, pro svou neobyčejnou moudrost a svatost života „Velikým“ zvaný, důvěrný přítel světce předešlého a bratr sv. Řehoře z Nyssy (nar. r. 330. † 379.) vydal mimo jiné také spis proti náboženské sektě v Kappadocii, která manželství zatracovala, v němž dotýká se manželství sv. Josefa a Panny Marie píše: „Ucho věřících nesnese tvrzení takového, t. j., že manželství jejich nebylo pouze duchovní.

Svědectví sv. Jeronyma a sv. Augustina.

Nejvíce však bez odporu ve věci naší na váhu padá svědectví *sv. Jeronyma* obsažené v jeho spise proti Helvidiovi vydaném. Bylť sv. Jeronym muž věhlasný a nad jiné učený. Církev sv. nejen jakožto světec ho ctí, nýbrž i pro četné jeho učené a důkladné spisy — jako ss. Basilia a Řehoře Nazianského — titulem „učitele církve“ ho vyznamenává. Sv. Jeronym znal také — a to z vlastního názoru — přechetné země a spolehlivým nám tedy může býti svědkem víry a názorů křesťanských tehdejších dob. Narodiv se r. 346. ve Stridoně na hranicích Dalmacie a Panonie studoval v Římě vynikaje již jako mladík vroucností náboženskou a horlivou snahou po vědách. K dovršení vzdělání svého vydal se na cesty, pobyl delší čas v Treviru nad Rýnem, znamenitém to tehdáž městě, zabýváje se tam učenými pracemi. Odtud se vrátil do Říma, pak se odebral do Aquileje, kde se tuhé tenkrátě boje vedly s kacíři ariánskými. Cestoval po Malé Asii a navštívil Antiochii, aby poslouchal výklady písmá Apollinara Laodicejského. R. 374. vydal se na poušť chalcidskou, kdež ztrávil 4 léta pilně si se svými přátely dopisuje. Navštívil teěž Cařihrad, kdež poslouchal přednášky věhlasného Řehoře Nazianského. Že se roku 382. dostavil do Říma na církevní sněm od papeže Damasa svolaný, již na jiném místě jsme poveděli R. 385. odebral se do Betléma chtěje tam zarazití stále bydlisté své. Než však se tam trvale usadil, procestoval svatou zemi, aby se s ní seznámil. Poslední svá léta trávil pak v Betlémě věda život poustevnický a zabýváje se modlitbou, rozjímáním a vědeckými pracemi.

Tento tedy učený světec povstal za svého pobytu v Římě proti Helvidiovi. Helvidius, učeník to

ariánského biskupa Auxentia v Milaně, — předchůdce sv. Ambrože — začal učit, jak již víme, že Maria Panna po narození Páně pannou nezůstala porodivši sv. Josefu ještě několik dítek, právě jako nyní učí naši evandělci. Aby vyvrátil jeho tvrzení vydal sv. Jeronym zvláštní spis. Co pak ho asi k tomu pohnulo? Byl o to požádán, poněvadž učení Helvidiovo působilo pohoršení a některé i mátló tak, že se přidávali na jeho stranu. Co z toho vysvitá? Že Helvidius hlásal něco nového, neobyčejného, cit křesťanův urážejícího, — jinak by byl netropil žádného pohoršení. Před Helvidiem tedy, jak patrnó, bylo přesvědčením křesťanských národů, že Maria Panna i po narození panenskou neporušenost si zachovala. Viděti to také z toho, že, jak se dí, nejedni svedení jsouce Helvidiovými důvody přidávali se na jeho stranu. Dříve tedy na jeho straně nebyli, dříve tedy s ostatními křesťany v něco jiného věřili, — totiž že Maria Panna pannou zůstala i po porodu, tehdy však od svého mínění odstupovali a k jinému, které Helvidius hlásal, přistupovali. Ale sv. Jeronym povstal, jenž skoro celý tehdejší křesťanský svět procestovav křesťanské učení zajisté dobře znal a pro učenosť svou převeliké vážnosti požíval, a nepopíratelně se stkvělým, rozhodným úspěchem proti chatrným důvodům Helvidiovým neporušenosti panenství matky Páně se zastával. A celý křesťanský svět, pokud bludy arianskými nakažen nebyl, mu přizvukuje, nikdo mu neodpírá -- a Helvidius sám umlká. --

Helvidius odvolával se jako Antidikomarianite na některá místa písma sv. nám již známá, kdež o synu prvorozeném Panny Marie a o bratřích Páně je řeč, a výroky těmi podpíral rouhavé tvrzení svoje. Nejednou doslovně jsme uvedli odpověď

sv. Jeronyma, bychom ukázali. jak trefně a důkladně vyvrací důvody zlehčovatele rodičky Boží.

O tomto spisu sv. Jeronyma proti Helvidiovi neměl bezpochyby evandělický pisatel článku v »Hlasech ze Siona« ani nejmenšího zdání, jinak by byl nenapsal, že Jeronym mluví o synech sv. Josefa a Panny Marie. Jak mohl sv. Jeronym mluvit o synech Panny Marie, když zvláštním spisem a s velikou horlivostí a rozhodně zastával se mínění, že žádných synů neměla. že neporušenou pannou až do smrti setrvala?! —

Vedle sv. Jeronyma je nejhörlivějším zastancem panenské neporušenosti matky Páně sv. Ambrož, biskup milánský. Z bezčtých svědectví obsažených ve spisech jeho uvedena tu buďtež jenom některá.

Že popěrač neporušeného panenství P. Marie, Jovinian, se svým učením odsouzen byl na provinčním církevním sněmu od sv. Ambrože svolaném, pověděli jsme již na jiném místě. Sv. Ambrož v dlouhém listu podává papeži Siriciovi zprávu o sněmu konaném a rozhorleně touží na dotčené tupení rodičky Boží. Týž sv. Ambrož r. 396. ve svém listu k církvi ve Vercelli opět ke přednětu tomu se vrací, dva mnichy, přívržence Jovinianovy, tepe a jasné a rozhodně se stálého, neporušeného panenství Panny Marie, matky Páně, zastává.

Když se i biskup ze Sardiky, Bonosus, v řadách popěračů panenství matky Páně objevil, sv. Ambrož ve zvláštním spisu r. 392. vydaném panenské neporušenosti rodičky Boží vřele se ujal. námitky strojené z různých výroků písma sv. podobným způsobem jako sv. Jeronym vyvracel a z poměru Marie Panny k božskému Vykupiteli a k sv. Janovi dokazoval, že Maria až do smrti své pannou zůstala. »Zdaž by si byl Pán.« tak mezi jiným píše, »za

matku vyvolil ženu, kteráž obcujíc s mužem nebeský palác by mohla zneuctiti. ženu, kteréž nemožno bylo panenskou kázeň zachovati?! Ta, jejížto příkladem věřící k horlivému pěstování čistoty se povzbuzují, ta by stanoviště, jež skrze ni jiným se vykazuje, sama byla opustila?! A komu měl Pán větší určití zásluhu, větší odměnu uschovati, než matce své? Neboť žádnému jinému stavu větších milostí nepropůjčil než panenskému, jak učí písmo sv. — (Izaiáš 56, 3.)

A na jiném místě píše: »Nemohlo se státi, aby ta, která Boha nosila, byla myslila, že člověka nositi smí, aniž upadl sv. Josef, — onen spravedlivý muž, — v šílenost, aby s matkou Páně manželsky byl žil. Syn Boží sám jest toho svědkem, jenž vise na kříži učeníka svého matce své za syna doporučil, ji učeníku svému jakožto matku odevzdal. — —

Že pak slovo sv. Ambrože v příčině naší rovněž velikou váhu má, o tom není žádné pochybnosti. Náležíť sv. Ambrož, jenž okolo r. 340. se narodil, r. 374. biskupem milánským se stal a r. 397. zemřel, k nejslavnějším biskupům křesťanským. Pro svatost života ctí se za svatého, pro mnohé a výtečné spisy vyznamenán byl jako jeho současníci, sv. Jeronym a sv. Augustin, názvem církevního učitele; bojovník proti kacířství ariánskému tehdaž bujícímu neunavný a úspěšný, hajitel práva církve neohrožený, kazatel proslulý a podivu hodný ke zvláštním díkům zavázal si celou církev, že mocnou výmluvností svou, svým řečnickým darem upoutal a získal sv. Augustina, tohoto veleducha a neocenitelnou perlu církve sv.

A *sv. Augustin*, chloubka církve křesťanské, jenž i mezi evandělíky s velikou úctou se jmenuje, nevydal v otázce naší žádného svědectví? Vydal — a zajisté mnohonásobně a velmi závažně.

Za prvé mluví ve svých spisech nejednou o slibu panenství, který Maria dříve byla učinila, než nejmenší tušení o svém povolání měla. Patrně pak jest, jak dříve jsme ukázali, že zavázalala se slibem, bez rouhání nelze o zrušení slibu jejího ani mluvíti.

Roku 428. nebo 429. vydal sv. Augustin knihu o kacířstvích, v níž mezi kacířství počítá také učení Antidikomarianitův a Helvidiovo, že Maria se sv. Josefem ještě syny měla.

Ve svých spisech vyjadřuje se sv. Augustin o Marii Panně následovně: »Jakožto panna počala, jakožto panna porodila a po porodu neporušenou pannou zůstala; a na jiném místě: jakožto panna umřela, ačkoliv tesaří byla zasnoubena.«

Asi r. 416. napsal výklad evandělia sv. Jana, v němž při výkladu kap. II, 12. zmiňuje se též o bratřích Páně a to těmito slovy: »Odkud měl Pán bratry? Což snad Maria častěji porodila? Odstup od nás domněnka taková! Od ní běře počátek důstojnost panenská. Mohla býti matkou, ale nikoliv manželkou. Odkud tedy bratři? Bratři Páně byli příbuznými Panny Marie, v nějakém stupni příbuznými. Jak to dokážeme? Ze samého písma sv. Bratrem Abrahamovým nazván jest Lot — a byl přece jenom synem bratra jeho. Podobně byl Laban jen Jakubovým strýcem... Čti jen písmo a shleďáš, že strýc a sestřenec (syn sestry) v písmě bratřími se zovou. Poznaje pravidlo toto také shleďáš, že všichni pokrevní příbuzní Panny Marie bratřími Páně byli.« A v tomtéž spisu napomíná dále čtenáře své: »Slyšiteli tedy o bratřích Páně, mějte na mysli příbuzné Panny Marie, která po druhé neporodila. Neboť jako ve hrobě, do kterého uloženo bylo tělo Ježíšovo, ani před tím ani potom žádný

mrtvý neležel, tak i život Marie Panny ani před ním ani po něm nic smrtelného nepočal.

Roku 419. vydal sv. Augustin knihu o manželství a v knize té mezi jiným dokazuje, že manželství mezi Josefem a Marií bylo pravé, svátostné, ač žádného tělesného spojení mezi nimi nebylo, což jinými slovy tolik znamená, že Maria neporušenost panenskou po celý život svůj zachovala. —

Sv. Augustin, jenž r. 353. se narodil a r. 430. zemřel, svědkem jest víry křesťanské na konci století čtvrtého a na začátku století pátého (až do sněmu efeského.)

Počet svědectví pro panenskou neporušenost matky Páně z dob těch dal by se ještě převálně rozmnožiti, doufáme však, že námi uvedená svědectví již dostačí: pocházejí od mužů, jež pro svou učenost a svatost života v křesťanstvu největší vážnosti požívali, jichžto svědectví tedy ani naši evanděličtí odpůrcové rozhodné váhy upirati se neodváží.

*Jiná ještě svědectví křesťanské starobylosti
v otázce naší.*

S velikou horlivostí obracejí v době naší mnozí zasloužili vlastencové pozornost na různé starozitnosti, jež se ve vlastech našich z minulých dob zachovaly. Bedlivě hledá se v knihovnách a šfourá se v starých knihách — a s radostí velikou vítá se každý objevený starodávný obrázek, horlivě kope se v zemi a sbírá se každá nalezená stará nádoba ba i každý střep: s pílí neobyčejnou sbírají se staré písně, popisují staré zvyky a obyčeje, hry a zábavy velikých i malých a pátrá se i po starých stehách a výšivkách předků našich. Děje se tak, nejen aby se staré památky zachovaly, nýbrž také

proto, poněvadž ze všech těch zmíněných starožitností nám poznati a posouditi lze i naše předky : jejich vzdelanost, — jejich názory o různých věcech, jejich smýšlení, jejich mravy a způsoby. zkrátka celý jejich život.

Nuže. nevypravují nám *starožitnosti křesťanské*, jichž tak přehojný počet ze všech dob se zachoval, ničeho o předmětu našem? Co nám hlásají písemné památky pozůstalé po slavných, učených mužích. toho přecečné doklady již jsme uvedli. Pátrejme také, *jak asi smýšlel a soudil první věk křesťanský o Marii, matce Páně, vůbec a o jejím panenství zvláště?* Vkročíme za tou příčinou do chrámu Páně v hlavním městě východu. v Cařihradě. roku po narození Páně asi 428. Koná se v něm u přítomnosti četného lidu kázání o Marii, matce Páně. Na kazatelně stojí kněz Anastasius, dle jiných jest to biskup Dorotheus, a jeho silný, zvučný hlas rozléhá se rozsáhlými prostorami chrámovými. Lid poslouchá z prvu s napjatou pozorností, čím dále však, tím více pozorovati mezi posluchači nepokoj. na tvářích jejich zračí se trapný dojem. až konečně strhne se ve chrámu náramný hluk a rozhorčený lid houfně a kvapně opouští chrám. Co asi bylo příčinou, že se lid pobouřil tak, že ani posvátnosti místa nešetřil? Kazatel dovozoval ve své řeči, že Marii název Bohorodičky nepřináleží a odvažil se konečně říci: „vyobcován buď (z církve), kdo by Marii Bohorodičkou nazval.“ Slova těch důstojností Marie urážlivě se dotýkajících ucho křesťanského lidu snesti nemohlo, proto ten hluk a útěk z chrámu. Bouře tím způsobená šířila se pak i v městě tak, že obyvatelstvo až na malé výnimky, jakož i všechny téměř kláštery, přestali načisto obcovati s těmi, kdož mínění Anastasiova byli, bojíce se, aby na víře úhony neutrpěli. Tu vložil se nešťastně do sporu sám patriarcha cařihradský, arcibiskup

Nestorius, a jal se zastávati mínění Anastasiova v kázáních hlásaje, že v Kristu rozeznávati se musí Bůh od člověka: Bůh že od Otce nebeského zplozen jest od věčnosti a Maria že porodila pouze člověka, a proto prý Bohorodičkou není. Účinek kázání jeho byl týž jako dřívějších: Lid hlasitě reptal, nejednou i kázání hlasitým odporem přerušoval, nejedni z kněží jeho zřejmě proti němu kázali. Vzniklý rozruch šířil se i mimo Carhrad. Dle svědectví Cyrilla, slavného biskupa Alexandrinského, nebylo nikoho, nechať z kteréhokoli města nebo z kterékoliv krajiny přišel, jenž by se byl netázal: »co jsou to za nepokoje? Jaké jest to nové učení, jež vpašovati chtějí do církve Boží?« — Věc oznámena římskému papeži, Coelestinu I., který r. 430. v Římě synodu (sněm) konal, na niž Nestorius za kacíře prohlášen byl a sesazením mu pohroženo, jestliže neodvolá. Aby pak rostoucímu zmatku a sporům učiněn byl konec, svolán všeobecný církevní sněm na den 7. června 431. do města Efezu v malé Asii. A tu zaznamenati nám jest věci pozoru hodné.

1. Sněm konán ve velkém biskupském chrámu efezském zasvěceném Marii, matce Páně. Vímě to z řeči slavného biskupa, Cyrilla z Alexandrie, kterou u příležitosti té v řečeném chrámu činil. Pravilť mezi jiným: »Budiž od nás pozdravena svatá, tajemství plná Trojice svolavši nás všechny do tohoto chrámu Bohorodičky Marie.« Zřejmě to také ze zprávy do Říma papeži Coelestinu o sněmu zaslane, ve kteréž čteme: »Sněm konán ve velkém chrámu v Efezu nazvaném Maria. Z toho poznáváme, že na začátku 5. století úcta marianská tak rozsáhlá a hluboká byla, že stály již chrámy zasvěcené ke cti a chvále Marie, matky Páně. Ovšem tu řeč jenom o chrámu v Efezu. Avšak že efezský chrám nebyl ani prvním ani jediným ani něčím

novým, neslýchaným názorům křesťanským snad se přičiním. — poznati předně ze slov jmenovaného již biskupa Cyrilla, jež ve zmíněném kázání pronesl slova : „Zdráva buď Maria, Bohorodičko, pro niž v evandéliu se praví: požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně! pro niž ve městech, vesnicích a na ostrovech pravověrců chrámy zřízeny jsou.“ Viděti to dále z toho, že ani nejmenší zprávy se nezachovalo že by který ze všech 198 biskupů na usneseníh sněmu podepsaných něco nenáležitého v tom byli shledávali. A biskupové tito sešli se ze všech končin, mnozí z nich dočkali se zajisté již starých let: považovati je tedy můžeme vším právem za svědky víry a církevního života doby tehdejší — tedy začátku století pátého a konce století čtvrtého. Nuže :

Ku cti a chvále prosté, praobyčejné ženy, za jakou evandělici Marii, matku Páně, rádi vyhláší, nikdy zajisté a nikde nestavěly se asi chrámy.

2. Pozorujme chování se lidu efezského i z různých stran četně zajisté shromážděného vůči sněmu, na kterém se výslovně o Marii Panně jednalo. Zprávy z doby té nám vypravují, že v den prvního sezení, kde o učení Nestoriově jednáno, lid po celý den s napjatostí čekal na rozhodnutí sněmu. A když pak k večeru dvěře chrámové se otevřely a usnesení sněmu ohlášeno bylo : že učení Nestoriovo jest zavrženo a tudýž Marii Panně že název Bohorodičky vším právem přísluší, tu vypukl lid ve všeobecný jásot, že nepřítel Marie jest potčen a čest její obhájena. Město bylo osvětleno a biskupové s pochodněními byli doprovázeni do bytů svých. Nej přednější oběně vedli průvod, paní a panny pak cestou před biskupy ve zlatých a stříbrných nádobách zapalovaly vonné věci.

Tu máme obrázek — z Cařihradu a Efezu — z prvních křesťanských století a na něm jasně na-

značeno jest stanovisko, které křesťanský lid zaujímal naproti matce Boží. Naši evandělci rádi se vychloubají, že řídí se podle prvotní církve. Nuže nechať jen se přirovnají po stránce, jak se k Marii, matce Páně, chovají, jak o ní smýšlejí a jak o ní mluví, ku křesťanům 4. a 5. století — a zajisté v nich svých křesťanských svědků nepoznají. Tam v těch starých dobách působí slovo veřejně pronesené a cti matky Páně urážlivě se dotýkající náramné pohoršení. u evandělků našich působí radost; tam slavné zastání se cti její vítá lid s velikým jásotem. naši evandělci ze všelikých slavností marianských si tropí úsměšky; tam stavěly se ke cti a chvále Marie, matky Páně, chrámy; naši evandělci prohlašují již za modlářství, zjednali si kde katolici jenom sochu Panny Marie a v chrámě ji umístí. V našich evandělcích by tedy staří křesťané svých potomků naprosto nepoznali. I Nestoriáni by se k nim hlásiti zpěchovali. jelikož i ti s větší uctivostí o matce Páně mluvili, než jak v obyčeji mají evandělci.

Avšak, abychom hořejší obrázek svůj doplnili, pátrejme ještě, jak *tehdejší křesťané o Marii, matce Páně, a o její ustavičném panenství* smýšleli — a tu zajisté spolehlivým nám bude svědkem Cyrill, biskup z Alexandrie, jeden z nejpřednějších a nejproslulejších biskupů na sněmu efezském, jenž také, než dostavili se vyslanci papežští, sněmu tomu předsedal. Dne následujícího po slavném onom zavržení bludu Nestoriova shromáždil se lid v marianském chrámu Páně, dostavili se též biskupové — a tu sv. Cyrill měl kázání takovou láskou a úctou k Marii, Bohorodičce, planoucí, že ochotně jej družíme k nejslavnějším chvalořečníkům marianským církve katolické. Právil pak mezi jiným: »Veselé vidím shromáždění svatých, kteří vesměs ochotně se sešli na hlas sv. Boho-

rodičky, Marie, ustavičné panny... Buď od nás pozdravena, ó Maria, rodičko Boží, ctihodný poklade celého světa, neuhasitelná lampa, koruna panenství, žezlo pravověrnosti, nezrušitelný chrám, nádoba Nevystihlého. Matko a Panno, skrze kterou se nám zjevil ten, jenž v evandéliích požehnaným se nazývá a přicházejícím ve jménu Páně...» Podobnými chválami oplývá celé jeho kazání tehdejší jakož i druhé, které později v témže chrámu činil.

Nuže, jak pak dle slov těch představovali sobě tehdejší křesťané Marii? Patrně jakožto osobu od Boha vyvolenou, vyznamenanou, obzvláště omilostněnou, svatou matku a spolu neporušenou pannu. Nazýváť ji sv. Cyrill zřejmě: ustavičnou pannou, korunou panen, matkou a pannou.

Provázeli jsme na dvou různých místech: v Cařihradě a Efezu, křesťanský lid do chrámu Páně chtějice poznati jeho smýšlení o rodičce Boží; nyní za tímže účelem naslouchejme také *zpěvům a modlitbám jeho*: nahlédneme také do jeho modlitebních knížek, ze kterých se modlí a ve kterých k duchovnímu svému vzdělání čítá.

Tu nám mimo jiné do oči bije úryvek z liturgického chvalozpěvu, tedy z chvalozpěvu při veřejných pobožnostech užívaného, který ke cti Marie, matky Páně, složil biskup Rabulaj z Edessy, jenž roku 435. zemřel. Zní v překladu takto:

«Zdráva buď, v každé příčině svatá Boží rodičko Maria, zázračná a ctihodná pokladnice celého světa, jasné zářící světlo, bydlíště Nevystihlého, čistý chrám, Tvůrce všelikého stvoření. Podravena buď, neboť skrze tebe zjeven nám jest ten, který sňal hříchy světa a svět vykoupil.»

Na hoře Horeb viděl tě. ó svatá panno, podivu plný prorok Mojžiš ve kři, který hořel, ale neshořel. Tebe naznačuje také od spravedlivého Jakuba na poušti viděný žebřík, na kterém andělé nebeští vystupovali a sestupovali. Syn Isaiášův (David) sáhl rovněž po duchovní kytarě své a jal se prozpěvovati, že Bůh jako jemný déšť sestoupí na zemi a v panně přebývatí bude. Nechať tedy dostaví se hebrejské dívky a panny a nechať hrají ve sv. Duchu před královským synem a nechať osloví tě: blahoslavená jsi ó Maria, neboť hle! jakého syna jsi porodila! •

• Jak máme velebiti Tebe, ó pokorná, kterážto jediná v každé příčině svata jsi, kteráž všem věřicím vesměs pomoci a posily poskytuješ? My všichni na tomto světě vzhledáme k Tobě naděje spásy od Tebe očekávající. ó pokorná! Posiluj víru naši a uděl pokoje celému světu! Za to my věřici chceme tě velebiti jako cherubinský trůn a bydliště Boha v čase. Pros a oroduj za nás všechny, aby duše naše od budoucího hněvu uchráněny byly. •

• Ó nejčistější matko, pomoz nám ubohým, jak v obyčeji míváš. Vždyť vidíš, jak my pozemšťané zhoubě se blížíme a jak hyneme. Zjednej nám tedy milost přimluvou svou, čistá a svatá panno; pros stále za nás, bychom pro svou zlobu nezahynuli. Ó požehnaná, ujmí se nás orodujíc za nás u svého jednorozeného z Tebe zplozeného syna, by se smíloval nad námi pro svatou přimluvu tvou! Zdráva buď, ó svatý hrade, do kterého král králův sestoupil, aby v něm přebýval! Pozdravena buď, ó pokorná panno, matko Boží! Sláva Ti, pežehnaná, spása Ti, blahoslavená! Přednášej za nás přimluvy své jednorozenému, z Tebe zplozenému synu svému. •

• Ó světice, přimlouvej se u svého jednorozeného za hříšníky, kteří k Tobě útočiště berou! Neboť

všechny metly, jimiž dřívější pokolení trestána byla. jsou nyní uschovány na nás a dotýkají se nás. Poopatř, jak zhoubce svůj luk napíná a šíp na tetivu klade, aby, jak obyčejně, trefil. Viz také všeliká znamení na nebi i na zemi, jakož i srdce jinající rány. Proto ulíkáme se k Tobě, abychom k synu Tvému volati a jemu říci mohli: Ó, trestateli zpozdilých srdcí, Kriste, jenž raníš a zase hojíš, pokárej nás v milosrdenství svém, ziskej nás milosti svou pro sebe, ušetři nás a smiluj se nad námi!«

Zdaž se nám čtoucím tyto prosby nezdá, že čteme krásnou modlitbu z nejnovější modlitební knížky katolické? A zdaž z celého chvalozpěvu nevyznívá jasně a stále chvála rodičky Boží jakožto svaté neporušené panny? A to jest modlitba, kteráž se Marii, matce Boží, přednášela v křesťanstvu na začátku století pátého! —

Abychom tu ještě jeden nebo druhý příklad zaznamenali, stůjž zde modlitba sv. Athanasia, věhlasného biskupa a neohroženého bojovníka proti kacířstvu ariánskému, jenž zemřel r. 373.: »Slyš nyní,« tak modlil se, »ó dcero Davidova, a nachyl ucha ku prosbám našim. Buď nás pamětliva, ó nej-světější panno! a za nepatrnou chválu, kterou Tobě vzdáváme, uděl nám velikých darů z pokladů milosti svých, kteráž jsi milostí plna! Královno, matko Boží, oroduj za nás!«

Jiná modlitba připisuje se sv. Efrému, nad jiné věhlasnému chvalořečníku mariánskému, jenž umřel mezi r. 370—380. Zaznamenáme tu z ní jenom ona místa, která ve věci naší významna jsou. »Neporušená,« tak prosí, »neposkvrněná, přecistotná a čistá Panno a rodičko Boží, Maria, královno všech, naděje zoufajících, naše slavná, nejlepší a převýborná paní, atd. Následují pak čestné názvy, kterými Marii oslavuje: mezi

jiným nazývá ji: »slávou proroků, chválou apoštolů, cti mučovníků, radostí svatých, svítilnou nejčistších, korunou panen a všech svatých« a j. a pokračuje pak: »Boha jsi porodila a člověka: pannou bylas před porodem, pannou při porodu, pannou po porodu... Tebou jsme s Kristem Pánem, nejsladším synem Tvým, smířeni. Ty jsi hříšníkův a opuštěných jedinou prostřednicí a pomocnicí, nejbezpečnějším přístavem na moři tonoucím, útěchou světa;... pod ochranu Tvou utíkáme se sv. Boží rodičko, ... v Tebe důvěru svou skládáme, neposkvrněná panno; neboť od narození jsme ubozí Tobě, paní své, oddáni a chráněnci Tvými zvaní.«

K těmto svědectvím, jež viru křesťanského lidu v panenskou neporušenost matky Páně nade vši pochybnost staví, přidáno budiž ještě toto: Již od nejstarších dob křesťanské církve sepsáno a vydáno bylo zajisté mnoho knih a spisů nejen učených, nýbrž také duchovní vzdělání lidu na zřeteli majících, na př. výklady písma sv., kázání, rozjímání a j. a nikde v nich nenalezáme ani nejmenší zmínky o Marii jakožto matce četné rodiny. A zajisté by křesťanští spisovatelé v domnělém mateřském životě jejím mnohou stránku byli vystihli a křesťanskému lidu, zejména matkám, jakožto příklad k následování předložili, kdyby v křesťanstvu se bylo věřilo, že Maria mimo Ježíše ještě několik synův a dcer měla.

Tot svědectví, jež o *Marii Panně* mnoho násobným způsobem vydávají staré památky písemné.

A nyní ohledneme se ještě po stěnách oněch místností, ve kterých staří křesťané na služby Boží se shromažďovali. I tu nalézáme převzácné památky starobylosti křesťanské a to památky, jež nám zanechal *stětec*. Zachovaly se nám obrazy z nej-

starších dob. Zejména římské katakomby, podzemní to místa, kde se křesťané v prvních 3 stoletích, v dobách to pronásledování, scházeli na služby Boží a kde i mrtvé své pochovávali, přehojný a drahocenný chovají a skrývají poklad. Tu na stěnách i na hrobkách vidíme až dosud přečetná náboženská vyobrazení, spatřujeme tu i vyobrazení Marie a to již z 2. století — ale vezdy s jediným jen Božským dítětem jejím, Kristem Pánem. A i z pozdějších dob a až na naše časy zajisté nikdo nikdy neviděl, neslyšel a nečetl o obrazu svaté rodiny, na kterém by mimo Krista bylo viděti ještě nějaké jeho bratry nebo sestry. Snad byl Vereščagin teprve v naší době prvním malířem, jenž se toho odvážil a ten se svým obrazem způsobil všeobecné pohoršení. A přece, pravíme opět, kdyby ve vědomí křesťanského lidu bylo žilo podání, že rodina svatá byla četná, nebyla by zajisté zbožná mysl opominula vyobraziti oku křesťanskému Marii také uprostřed četných dětí, jak si mezi nimi vede a příkladem býti může zejména matkám, jimž v podobných okolnostech uprostřed četné rodiny jest působiti. Nikde o takovémto obrazu po všechny minulé věky ani zmínky. Ani štetec a přidejme ani dláto křesťanských umělců Marii křesťanskému lidu jinak nepředvádí, než buďto jako pannu aneb jako matku Ježíše Krista a mohou tedy vším právem také za svědky uvedeny býti, že po všechny věky křesťanské Maria, matka Páně, ctěna byla jakožto neporušená panna.

Svědectví námi uvedená sahají do sněmu efezského r. 431.; pocházejí tedy z nejstarších křesťanských dob. Mohli bychom ovšem počet svědků zejména ze 4. století ještě valně rozmnožiti; mohli bychom různá svědectví pro neporušené panenství Marie, matky Páně, stopovati též v následujících

dobách aspoň až do sněmu Lateránského r. 649., na kterém za papeže Martina I. o panenství Marie, matky Páně, toto usnesení se stalo: »Kdo nevyznává, že dle otců vlastní a opravdová Bohorodička, svatá a vždy neposkvrněná Panna Maria, Boha Slovo, jenž od Otce od věčnosti zplozen jest, skutečně a opravdově v posledních časech z Ducha sv. počala a bez porušení porodila a že její panenství i po porodu nerozlučitelným zůstalo, budiž vyhovován.« Mohli bychom jiti ještě dále až snad do 6. všeobecného sněmu r. 680., na kterém rovněž neporušené panenství matky Páně před porodem, při porodu a po porodu bylo prohlášeno, ale nečiníme toho předně proto, že by ze spisku malého, ježž tuto vydáváme, vzrostla objemná kniha a že po druhé máme za to, že zaznamenaná svědectví každému, kdo přesvědčiti se dá, úplně dostačí. Co pak se doby po sněmu efezském týče, všeobecně známo, že tu účta mariánská vždy hlubší kořeny zapouštěla a většího rozkvětu nabývala tak, jako stále mohutní strom ze zrna horčičného vypučelý. V dobách těch, tuším, ani naši evanděličti odpůrcové neodpírají, že křesťanský svět v neporušené panenství Marie Bohorodičky nevěřil. Kde pak není žádných odpůrců, netřeba obhajců.

Námítky.

Než však v tomto dílu obranném závěrečné proneseme slovo, odkliditi chceme ještě námítku, která by se nám s evandělické strany činiti mohla

Evandělikům se totiž mnoho o tom povídá, že se církev Kristova svým časem zejména od té doby, kdy svobody nabyla, všelikými bludy, ježž do sebe vssála, porušila. A na základě tohoto článku jejich víry budou snad svědectvím námi uvedeným uprati

váhy pod záminkou, že spadají valně již do doby, kdy církev rozličnými bludy jsouc pro-
sáklá, již byla pokažena. Co na to odpovíme?

1. Svědectví, která jsme pro neporušenost pa-
nenství matky Páně zaznamenali, pocházejí nejen
ze století 4. a 5., nýbrž také z 2. a 3., tedy z celého
křesťanského starověku. Příčinu, pro kterou z prvních
dob počet písemných dokladů je menší, objasnili jsme
na jiném místě.

2. Svědky námi uvedené nelze nikdy považovati
jen za svědky doby, ve které žili a psali, nýbrž
také za svědky víry dob předešlých. Píseli na př.
Origenes na začátku třetího století, že žádného
důkazu nemají a žádného písma že není, které by
zmínku činilo, že by tak zvaní bratři Páně byli
synové Marie a sv. Josefa, tož zajisté mluví zřetelně
o minulosti; a pravili sv. Epifan ve 4. století:
»Kdo opovážil se kdy a ve kterém věku vysloviti
jinéno sv. Marie a jsa tázán, nepřipojil slova
»panna;« tož slovy »kdy« a »ve kterém věku,« po-
ukazuje rovněž k dobám minulým a i o těch vydává
svědectví, že Maria jakožto panna vždy byla ctěna.
Podobně když sv. Jeronym píše proti Helvidiovi:
»Kdo tě před touto rouhavou řečí znal? ... Dosah-
l jsi, čeho jsi chtěl, slavným stal jsi se — zločinným
skutkem ... Zdaž nemohu tobě celou řadu starých
spisovatelů uvést, Ignáce, Polykarpa, Irenea, Justina
mučedníka a mnohé jiné apoštolské a výmluvne
muže, kteří proti Hebionu a Theodotovi byzantskému
a Valentinovi, kteří stejného s tebou byli smýšlení,
knihy plné moudrosti napsali? Kdybys je byl někdy
četl, moudřejším bys byl.« Zdaž tu sv. Jeronym,
až teprv ve 4. století psal, nemluví ve jménu celého
křesťanského starověku? —

Ani Origenes ani Epifan, ani Jeronym nebyli
by mohli tak psáti, kdyby v církvi Kristově v dobách

předešlých se bylo mělo za to, že tak zvaní bratři Páně jsou skutečnými syny Marie.

3. *Mluvíti o porušení, zkažení církve* Kristovy jest nesmyslné a zrovna rouhavé blábolení, kterému uvěří jenom člověk, který bez rozvahy papouškuje, co mu jiní předřikávají, anebo kdo tak slabé hlavy jest, že vůbec ani s to není, aby rozvažoval a soudil. Jestli věru nepochopitelnou věcí, jak může někdo s písmem sv. v ruce tvrditi, že církev Kristova se porušila! Vždyť přece v bibli se dočítá, že ten všemohoucí a vševědoucí Zakladatel církve sv. o ní předpověděl, že ani brány pekelné ji nepřemohou (Mat. 16, 18.), že slíbil, že s církví svou bude po všechny dni až do skonání světa (Mat. 28, 20.) a že ředitelům církve pošle utěšitele. Ducha pravdy, aby s nimi byl až na věky (Jan 14, 16.). Což Ježíš Kristus ve 4. a 5. století na svou připověď již zapomněl anebo s Duchem sv. již o církev se nestaral anebo ve své všemohoucnosti s to nebyl, aby ji od bludů, porušení, zkažení zachránil? Jaké zrovna rouhání proti Bohu pronáší, kdo tvrdí, že církev bludy v sebe přijala a tak se pokazila!

Mohouť ovšem jednotliví údové zkaženými býti tak, jako mezi apoštoly byl Jidáš; můžeť mezi pšenici, jak Kristus Pán v podobenství vykládá (Mat. 13.) a podobenstvím tím o církvi předpovídat, i koukol se objeviti, nasetý nepřítelem; ale jako pšenice nikdy v koukol se nezvrhne, tak také nikdy státi se nemůže, aby se, co v církvi v jedné době platilo za lež, v jiné době věřícím předkládalo za pravdu. Tak vůbec a tak i ve věci naší o neporušeném panenství matky Páně. Po všechny věky bylo zajisté starostí Kristovou, aby církev, kterou tolik miloval a za kterou sebe samého vydal, byla slavná, nemající poskvrny ani vrásky nebo cokoli

takového, ale aby byla svata a neposkvrněna. (Ef. 5, 27.) A svatou a neposkvrněnou přestala by býti v tom okamžiku, ve kterém by se nějakým bludem porušila.

Kdyby na růžovém keři vyrostl a rozkvetl bodlák, ocún nebo jiný jedovatý květ, mohl bych mluvit, že vnitřní podstata keře se pokazila; ale rozvíjeli se mi na něm růže, nespatruje v tom nikdo nic jiného, než přirozený vývoj keře, účinek přírodních v keři působících sil. A podobně se to má i s církví svatou. Jestliže se za minulých časů až na naše dny v rozličných dobách o tom neb onom učení více jednalo, mluvilo a psalo, až pak i slavnostním způsobem za článek víry prohlášeno bylo, dělo se tu něco podobného, jako při onom růžovém keři, rozvíjeli se na něm růže. Prohlásili se některé učení za článek víry, nepřijímá se v církvi nic nového, neřkuli bludného, nýbrž staré učení, které dosud mnohým, jako růže v poupěti, nejasným, skrytým pochybnostem podrobeným bylo, jasně, určitě a pro všechny závazně se vyjadřuje. Objasněme si věc tu příkladem:

Na sněmu efezském prohlášeno bylo slavnostně, jak nám již povědomo, že Marii Panně název „Bohorodička“ vším právem přísluší. Stanoveno tímto prohlášením snad něco v církvi nového? Nikoli: právě naopak. Hlasem sněmu měly se zameziti bludné novoty a zachovati neporušené starý sklad učení církevního. Vímeť, když Nestorius upírali se jai Marii nazvu „Bohorodičky,“ že tím velký rozruch v církvi povstal a nepokoje vždy větších nabývaly rozměrů. „Co jsou to za novoty, které se do církve pašují?“ Tak stěžováno si se všech stran. Nám známý již slavný biskup Alexandrinský, sv. Cyrill, psal tehdaž papeži Coelestinovi: „Nestorius odvažuje se kázati, co nesmyslné a ne-

rozumno jest, co odchylno jest od apoštolské a evandělické (v evandělich obsažené) víry, kterou otcové s velikou statečností vždy zachovávali a nám jako drahocennou perlu doručili.* Papež Coelestin pak píše Nestorioví: »Kdo kdy nebyl za kletbě propadlého považován, jenž k víře něco přidal neb od ni odňal? Jelikož totiž úplně a jasně nám od apoštolův odevzdána byla, nepotřebujeme ani rozmnožení ani zmenšení. Z mnohého, co celá církev z bezbožného kázání tvého zavrhuje, my obzvláště na jedno stížnost vedeme totiž, že jsi z vyznání víry, co apoštolové nám zůstavili, slova vypustil, jež nám slibují naději celého života a spásy.* Sněmu pak efezskému psal též papež: »Společnou snahou musíme působiti k tomu, bychom zachovali, co jsme až dosud apoštolskou posloupností přijali.* Na sněmu pak efezském předčítáno bylo nejen vyznání víry sněmu nicejského r. 325. konaného, nýbrž také spisy sv. otců předchozích dob, jako sv. Petra, biskupa Alexandrinského, Athanasia, Theophila, Řehoře Nazianského, Řehoře z Nyssy, Basilia, Cypriana, Ambrože, papežů Felixe a Julia a j. a na svědectví těchto mužů odvolávali se — jak Vincenc Lirinský, slavný církevní spisovatel († 450.) dokládá, — shromáždění biskupové z té snahy, aby na potomky nic se nepřeneslo, co sami od předků byli nepřijali.

Se stejnou, zrovna úzkostlivou péčí, jako tuto, vedla si církev svatá po všechny věky, aby věrně a neporušeně zachovala, co jí svěřeno bylo, tak že se s naprostou oprávněností říci může: učení, které v kterékoli době v církvi všeobecně se uznávalo, je původu apoštolského. Jestliže tedy evandělíci popěrači neporušeného panenství matky Páně na základě bezčetných svědectví upíratí toho nemohou, že se ve 4. a 5. století vše-

obecně ve věčné panenství Marie, matky Páně, věřilo, tím samým již také, ač nechtíce, vyznávají, že se o něm v církvi nepochybovalo nikdy. „Hlasy ze Siona“ sice tvrdí, že se až do 3. století v křesťanstvu všeobecně věřilo, že Maria po narození Páně pannou neostala, ale ptáme se, jakým pak divem se stalo, že se v následujících stoletích opak toho věřilo? Kdo byli ti, již tak náhlý a úplný převrat beze všeho i nejmenšího odporu ve smýšlení křesťanského lidu způsobili? Či ulehli snad jednoho dne křesťané jakožto popěrači a vstali ráno dne druhého jakožto horliví zastancové panenství rodičky Boží? Anebo máme snad hrstku nesmyslných Antidikomarianitů, pak mravně pokleslého Novatian, obmezeného Helvidia, arianského Eudoxia a j. považovati za zástupce pravověrné církve, — svatého Augustina pak, Jeronýma, Ambrože, Epifana, Řehoře, Efrema a j. za bludaře a kacíře? K takovýmto nesmyslům nezbytně vede mluvení evandělikův o synech Marie a o porušení církve.

Závěrky ze svědecké tradice.

Nuže, když se rozhlédneme po všech svědeckých, které nám o panenství Marie, matky Páně, křesťanský starověk podává, dospíváme bez odporu k následujícím závěrkám:

Popěrači neporušeného panenství rodičky Boží nemohou ani jednoho svědka, jehož slovo by v křesťanstvu váhu mělo, uvést pro tvrzení své, že Maria po narození Páně ještě více dítek měla a Kristus Pán několik mladších bratrův a sester.

Církevní spisovatelé, na které se odvolávají, nemluví o skutečných, nýbrž jen o tak zvaných bratrích Páně; že pak tito syny Marie, rodičky Boží, a sv. Josefa nebyli, nezvratně jsme dokázali.

Že Kristus Pán měl několik bratří a Maria matka Jeho, několik dětí, tvrdili a hlásali jenom lidé, kteří ve křesťanském světě byli považováni za kacíře.

Nezachovala se žádná památka, ani písemná, ani malířská, ani sochařská, která by Marii uváděla nebo představovala jakožto matku četné rodiny.

Naopak uvážímeli.

že se Maria po vsecky věky důsledně pannou nazývala, tak jak v písmě sv. a ve snešení apoštolském se jmenuje:

jak svědek 2. a začátku 3. století, učený Origenes, výslovně praví: ti, již tvrdí, že Maria po narození Páně manželsky žila, nemají pro to žádného důkazu. Neboť ti, již synové Josefovi slouží, nebyli z Marie narozeni a není žádného písma, jež by o tom zmínku činilo: a jak k tomuto historickému důkazu připojuje ještě vnitřní důkazy z povahy a povolání Marie plynoucí těmito slovy: podle soudu těch, již rozumně o Marii smýšlejí, není žádného syna kromě Ježíše!

připomenemeli si dále, jak ve 4. století věhlasný biskup sv. Epifan bolestný nářek vede na smutné časy a rouhavý věk, protože tehdaž Antidikomarianité neporušené panenství matky Páně popírali se odvážili a jak tvrzení, že Maria více dětí měla za něco nového, neslýchaného, cit křesťanský na nejvyšší urážejícího prohlašuje a jak ve svaté rozhorlenosti volá: kdo opovážil se kdy a v kterém věku vysloviti jméno sv. Marie a nebyl by jsa tázan připojil slovo: panna?

uvedemeli si dále na paměť, jak v témže století sv. Basil praví: »ucho věřících nesnese tvrzení takového.« t. j. o synech Marie — a jak vůbec

mužové učeností svou prosluli a největší vážnosti v církvi křesťanské požívající. neporušenost panenství Marie hlásají a jí za všeobecného souhlasu hájí; naproti tomu pak.

jak tvrzení Joviniana, Helvidia. Bonosa mezi lidem a kněžstvem pohoršení působí. učení jejich jakožto nové, od dosavadního odchylné, pohoršlivé a bludné se odsuzuje: jak se i na sněmích církevních zavrhuje a proti hlasatelům jeho církevními tresty zakročuje:

na základě všeho toho. co nám tradice hlásá. zajisté každý soudný. nepředpojatý čtenář — i evandělík — vyznati musí: všechny i nejstarší věky Marii. matce Páně. slavně vydávají svědectví. že až do své smrti neporušené panenství zachovala.

C) Co soudí o neporušeném panenství matky Páně rozum, když povolání a povahu její uvažujeme?

Písmo sv. i tradice. jak jsme dokázali. slavně a zajisté nevyvratně vydávají svědectví. že Maria. matka Páně. neporušené panenství zachovala až do své smrti. Nuže. ptejme se ještě. co tomu říká náš rozum. uvažujeli zevrubněji zejména vznešene její povolání a mravní povahu

Rozum náš svědectvím písma a tradice radostně přivzukuje. nebo rozjímáli vážně o povolání Marie. matky Kristovy. dospívá nezbytně k následující závěrečce: Byl-li Kristus pouhým člověkem. matka jeho od jiné ženy se neliší: byli však Kristus — Synem Božím. — a tím byl, vždyť jest učení toto základním článkem víry

křesťanské — pak Marii, matce Jeho, žádná matka se nevyrovná. Tak alespoň soudíme my: zdali právem či neprávem, posoudiž, laskavý čtenáři, sám — aspoň z toho, co tuto v krátkosti naznačíme.

Není bez odporu v dějinách světových události znamenitější a v následcích svých požehnanější a milostiplnější — než bylo vtělení Syna Božího. Byl děj tento úradkem nejvyšší, věčné moudrosti a Božské lásky.

Mohl pak zajisté Všemohoucí Bůh vtělení Syna svého uskutečnití rozmanitým způsobem. V nevystihle moudrosti své ustanovil, že naroditi se má z matky. A tu se ptáme: ponechal snad Bůh volbu této matky nějaké náhodě? Mysleti něco podobného, bylo by zrovna rouháním proti Bohu. Jako vtělení Syna Božího bylo úradkem Božím od věčnosti, rovněž také od věčnosti vyvolena byla ta, která se státi měla požehnanou mezi všemi ženami. Milosrdný Bůh slibuje hned na prvním listě pisma svatého kleslému a záhubě propadlému prvnímu člověku Vykupitele, nemluví prostě jenom o Vykupiteli, nýbrž zároveň již i o jeho matce a matku tuto a její povolání v nejužší spojení uvádí s povoláním Syna svého slovy: »potře hlavu tvou,« t. j. hadovu. Pozorujme dále, jak matka tohoto Vykupitele předmětem jest i slavného proroctví. Sám Duch sv. ji ústy Izaiáše proroka (7. 14.) ohlašuje jakožto pannu, která počne a porodí syna, jehož jméno bude Emmanuel. V rysech, jak viděti již určitých stavi se tu před oči lidu israelskému; proroctvím tím a jinými navádí se lid, aby se v myšlénkách s ní zabýval, aby v ní doufal jako v dennici, která zvěstuje blízký příchod slunce. Ona také zajisté, jak snadno lze se domysleti, častým byla předmětem zbožného rozjímání doufajícího lidu. Vůbec celý věk 4000 let

Starého Zákona nebyl než přípravou na příchů Páně. Přípravu tuto řídil Bůh, jakož vůbec všechno na světě: Bůh tedy připravoval i matku synu svému. Nuže! Bůh všemohoucí, nejvyšší moudrost a svatost, byl by synu svému neuchystal a nepřipravil za matku než prostou ženu, která — jak alespoň z evandělické strany se líčí — smyslností, slabostem a křehkostí lidským tak se poddává jako jiná žena obyčejná?! Tomu věř, kdo můžeš, — nám tomu uvěřiti nemožno!

Bylať by to přepodivná věc! V Starém Zákoně vypravuje se nám o zbudování svatostánku, o jehož stavbě dal Bůh sám Mojžíšovi zevrubné předpisy (II. Mojž. 25. 27) a to hned tehdaž, když na hoře Sinaj po prohlášení 10 přikázání po 40 dni a noci prodléval, zjevil a nařídil mu do nejmenších podrobností, co a jak udělati se má. Pán Bůh i stavitele svatostánku zvlášť povolal a „duchem Božím, moudrostí a rozumností i uměním i všelikým naučením k vymyšlení a udělání díla ve zlatě, stříbře a mědi i při rytí kamenů a díle tesařském, cožkoli řemeslně nalezeno býti může,“ jej obdařil. Bůh také zjevně nařídil, aby lid nejvzácnější věci k dílu tomu snašel a obětoval. Dle předpisu Hospodinem daných zbudován byl tedy důstojný stánek i všechny příslušné věci: stůl, svícen, oltář pro zápal kadidla, oltář oběti zapalné, síň, archa úmluvy. Nejskvostněji, jak písmo svaté svědčí, zbudován byl svatostánek, archa úmluvy. A když stánek byl postaven a všechny věci se dokonaly, tu, jak se dočítáme v II. Mojž. (40. 31. a 32.) „přikryl oblak stánek svědeckví a sláva Hospodinova naplnila jej.“

Uvažme jen dále, co bylo příčinou, že místo onoho stánku byl zbudován pak přenádherný chrám v Jerusalemě — a jaké přípravy se k jeho stavbě

činily. Myšlénku vystavěti chrám Hospodinu, pojal již král David, a co ho k tomu pohnulo, naznačuje sám slovy, jež pronesl ku proroku Nathanovi (II. Kr. 7.): »Vidíšli, že já bydlím v domě cedrovém a archa Boží postavena jest uprostřed koží,« t. j. v pouhém stánku z koží? Písmo sv. nám také vykládá, jak ohromné přípravy činil již David ku zamýšlené stavbě. Sám vypravuje shromážděnému lidu (I. Par. 22.), že »podle možnosti připravoval náklady na dům Boží: zlata hřiven sto tisíc, stříbra tisíc tisíců hřiven, mědi pak a železa není váhy, neboť množství převyšuje počet, dříví i kamení připravoval jsem ku všem potřebám.« A ještě důtklivě vyzýval lid, aby dle možnosti své přispíval, což také v míře přehojné se dělo. A co asi vedlo Davida při těchto ohromných přípravách? Pomyšlení, kteréž i s lidem svým sdělil (I. Par. 29. 1.): »Dílo toto veliké jest, nebo ne člověku připravuje se přibytěk, ale Bohu.« Před svou smrtí pak odevzdal David synu svému Šalomounovi plány celé stavby, čili dle písma svatého: »vypodobnění síně i chrámu i sklepů a večeřadla a komor uvnitř i domu slitování« dokládaje: »všecko to došlo mne psané rukou Hospodinovou, abych vyrozuměl všem dílům toho vypodobnění.« V započatých přípravách pokračoval Šalomoun ještě 4 léta; 7 let trvala pak stavba — a zbudován byl chrám, jenž se pro velikolepost, nádheru a velebnost za div světa počítal.

Když pak po dokonání stavby Šalomoun u vronci modlitbě chrám Hospodinu zasvěcoval, sestoupil, jak opět písmo sv. vypravuje (II. Par. 7. 1.) »ohněň s nebe na oběti zápalné a jiné oběti a velebnost Hospodinova naplnila dům.«

A v Jerusalemě stavěli Hospodinu příbytek lidé: Ve svatém pocitu, že konají dílo veliké, jak mohli se přičinili, aby dílo účelu svého bylo důstojno. Bůh jejich počínání se zalíbením sledoval, rozum jejich osvětloval, vůbec jim ve všem díle pomáhal a dokonanému dílu zjevně i zázračně žehnal.

Podobně pozorujeme po všechny věky, že lidé, budující chrámy, co nejusilovněji se snažili, aby dílo jejich bylo důstojno. A jaké vznešené, obdivuhodné stavby vzdělány byly božstvu po všem světě!

I v některých pohanských zemích dosud nalezame budovy, které pohané vystavěli modlám svým — pagody — a nemůžeme se ubrániti úžasu nad velikolepostí a nádherou jejich. A cit, který je v díle jejich vedl, jest zajisté všeho uznání a chvály hodným. Nebyl to cit jiný než vyjádřený slovy: bohu náleží příbytek co nejvznešenější!

Nuže! Maria, matka Páně, byla, jak již svatí otcové v nejstarších dobách ji nazývají, chrámem Božím — v pravém smyslu slova toho příbytkem Boha nejvyššího a nejsvětějšího, bytí pravým a skutečným svatostánkem, chrámem, jež velebnost Boží nejenom oblakem, nýbrž podstatně a skutečně naplňovala

Stavitelem tohoto svatostánku, tohoto chrámu, byl všemohoucí Bůh sám, věčná moudrost a svatost:

odvěčné plány chrámu tohoto z částky jenom, v jednotlivých rysech a v různých dobách zjevoval Bůh pokolení lidskému ve svých prorockých předpovědích a v četných nastíněných obrazech. — ale již z jednotlivých nárysů těch lze souditi na dílo úkolu a stavitele — trojjediného Boha — důstojné — a hle! z evandělické strany se nám namluvíti chce, že Maria, tento živý chrám,

který Bůh Bohu stavěl. nebyla než — avšak raději toho ani nedořekněme a neopakujeme slov výše zmíněného, nedůstojného úsudku, jakýž jenom slepá zaujatost o matce Boží pronéstí může, necítice ani, že pronáší rouhavou urážku nejvyššího Boha.

Ku podivu! Máli býti někdo povýšen do nějaké důstojnosti, jesti zákonem a požadavkem nejobyčejnější opatrnosti, aby vlastnosti jeho se hodily k důstojnosti, do které se povyšuje. Když najímám dělníka, ptám se ho, jeli schopen díla, ku kterému ho zjednávám. Čím pak vznešenější, čím důležitější jest úloha, tím jsou i lidé také vybíravější v osobě, již provedení úlohy hodlají svěřiti. A věčná moudrost by ani takové obyčejné opatrnosti byla nešetřila? Či snad u volbě se zmýlila, jak se krátkozrakým lidem nezřídka stává? —

Nejvznešenějším dílem milosrdného Boha bylo zajisté vtělení Syna Božího. A při tomto díle nelze zajisté vznešenějšího úkolu si ani pomysleti — než jest bezprostředné tělesné i duchovní spolupůsobení, jakéhož účastnou se stala Maria, jakožto matka.

Lidské přirozenosti nemohlo se většího vyznamenání dostati, než že přirozenost tuto Syn Boží na sebe vzal — a osobě lidské nemohlo se většího vyznamenání dostati, než milosti mateřství Božího!

Nelze dále dokonalejšího spojení s Bohem si mysliti: nemohl Bůh dokonaleji tvorů se oddati, jeho vlastnictvím se takorčka státi, než jak se stalo milosti mateřství.

O tom bohdá nebude — a nemůže ani býti žádného sporu mezi námi. Co však z toho následuje?

Že Maria důstojnosti svou všechny i sebe více omilostněné osoby daleko převyšuje? Či nepřipustíte toho? Nuže, jmenujte osobu jinou, která by důstojnosti a milostmi ji převyšovala? Není žádné. Již

Sv. Basil († 379) v kázání na slavnost Zvěstování Panny Marie se takto vyslovuje: »kdo by nežasl, jak vysoko vyniká Maria nade všechny, jež za svaté ctíme? Neboť propůjčili Bůh sluhům svým tolik milosti, jaká teprv moc, jaká ctnost v materi jeho? Zdaž nemusíme uznati, že jest mnohem větší, než u poddaných jejich? Každému to zjevno jest. Bylli Petr jediný nazván blahoslaveným a bylli mu kliče království nebeského svěřeny, proč by neměla jedna přede všemi ženami blahoslavenou nazvána býti, ona totiž, kteréž dáno bylo poroditi toho, kterého Petr ústy vyznal? A bylli Pavel vyvolenou nádobou nazván, že převelebné jméno Kristovo nesl a všudy na světě hlásal, jakou teprv nádobou bude matka Boží?!

Jeli Maria nejvznešenější a nejblahoslavenější mezi všemi tvory pro svou důstojnost, nade všechny jiné vynikající, zajisté také důstojnosti této přiměřenou náplní milosti od Boha byla obdařena

Bylt Bůh povinen své cti matku svou takovou milostí opatřiti, aby službu, kterou jemu prokazovati měla, důstojně také prokazovati mohla a aby v nejužším s Ním jsouc obcování, jemu také byla podobna.

Vyžadovalať toho láska, kterou syn Boží povinen byl materi své. Tolik snad nám naši evandélišti odporcové připustí, že Kristus Pán byl hodným synem matky své a že příkázání Boží, které dětem ukládá matku milovati, také sám zachovával. Zajisté byla láska jeho vznešenější a světější než láska ostatních synů lidských. Nuže, bylli synem hodným a milovall matku svou, zdaž pro ni neučinil, co učiniti mohl? Nebude asi na světě syna krále, jenž by dopustil, aby matka jeho chudíčkou byla žebračkou. Co se statků vezdejších týče, byl ovšem Kristus Pán sám chudíčkým a byla

chudičkou i jeho matka, ale nesmírně bylo bohatství jeho ze statků duchovních a z těch by byl materi své ničeho neustědřil?! —

Vyžadovalať toho dále láska, již si Bůh Marii za svou dceru, za svou nevěstu, za svou svatyni vyvolil, aby k tomuto spojení s Bohem dokonalým způsobem byla připravena a mocí a následkem tohoto spojení aby také účastna byla jeho dokonalosti.

Byloť by jinak věru věcí nepochopitelnou, věcí zrovna nepřirozenou, aby ona, které způsobem zvláštním, způsobem v historii jediným, původu a pramen všelike milosti svěřen a přivlastněn, a jejímž prostředkováním pramen tento světu byl dán, aby sama z něho v hojnější míře než ostatní lidé podělena nebyla!

Již rozum lidský takového povznesení Marie Panny žádá — a že se jí ho skutečně dostalo, písmo sv. zřejmě dosvědčuje. Nebeský vyslanec, archanděl Gabriel, výslovně ji nazývá: milosti plnou, požehnanou mezi ženami a ubezpečuje ji, že Pán jest s ní.

Maria, matka Páně, se nám tedy objevuje jakožto mezi všemi tvory nejvyš omilostněna nejenom svým převznešeným povoláním, nýbrž také jinými převzácnými milostmi, kterými ji Pán Bůh obdařil u větší míře než ostatní tvory.

Tomu, trváme, přisvědčiti musí každý.

Nuže pokročme o krok dále. Mezi nejvzácnější milosti, jež Bůh duším službě jeho se věnujícím uděluje, náleží zajisté milost ustavičného panenství. Sami Božský Spasitel vyhláshuje milost tuto za milost zvláštní slovy (Mat. 19, 11): „ne všickni chá-

pají toho slova, ale kterým dáno jest, — a jak převzácnou ctnost tato u Boha býti musí. poznati jest z toho, že duším v neporušeném panenství nebo panictví život svůj ztrávilším, zvláštní odměna v nebeském království v písmě sv. se slibuje. Tak ve Zjevení sv. Jana (14, 3. 4.): »Následnji Beránka, kamžkoli jde, — a zpívají píseň novou před trůnem, již žádný naučiti se nemůže.« Těto milosti se zejména v křesťanstvu dostalo duším bez počtu. Tato milost ustavičného panenství byla pro Marii, matku Páně, zajisté také nejprůměrnější, ať máme na mysli její povolání, ať osudy a různé okolnosti života jejího. Připomeňme si jenom její útěk do Egypta a pobyt v cizině až do dalšího rozkazu Božího, její obývání skrovňoučkého domku v Nazaretě! Nuže, ptáme se, lze si jenom pomyslit, že by se milosti této nebylo dostalo matce Páně, — té, kterou již ve Starém Zákoně Duch sv. pannou byl nazval?

A dosáhli Maria milosti této, což u ní žádného účinku neměla? Opovázíte se tvrditi, že působivosti a síly milosti té a přemnohých milostí jiných milostí onu provázejících a podporujících nepocítila a nezkusila? Či odvážíte se snad tvrditi, že působení milosti té srdcem zatvrzelým se vzpírala? Již v druhém století odpovídá vám učený Origenes: »nelze připustiti, aby žena jiná, než Maria, prvooběť panenství sobě přivlastnila.

Jak mocně účinkovala přítomnost Páně, Jeho slovo, Jeho pohled na všechny, jenž dobrého byli srdce! Na apoštoly působí obcování s Ním tak, že opouštějí všecko a věnují se službě jeho, jak sv. Petr dotvrzuje (Mat. 19, 27.): »opustili jsme všecko a následovali jsme Tebe.« Duch pak svatý, jehož jim Kristus Pán po svém na Nebevstoupení

seslal, tak mocným v účincích milosti své se osvědčuje, že i vselike nezřízené žádosti a choutky v srdci jejich poutuchují, a apoštolé, jak celý starý věk jim svědectví dává, velikými světci se stávají. — Hřišnice Magdalena stává se vzorem bohumilých kajicníků a vznešeným příkladem důvěrného, rozjímavého, svatého, duchovního obcování s Bohem tak, že sám Božský Mistr pochvalně o ní svědčí: »Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odňata od ní.« (Luk. 10. 42.) Připomeňme si dále, jak milostivý pohled Spasitelův a jeho návštěva působila na Zachea! jak slova Božského Spasitele nadšenými ústy jeho učeníků hlásaná pohanským národům v bahně nepravosti se brodicím, obnovovala tvářnost země, jak zejména tisíce a tisíce panen a mláďenců žiou věrou po-
javše nauku Jeho a upřímnou láskou zahorevše k Němu a k Jeho matce se svatým zápalem od nejstarších křesťanských dob až na naše časy Spasiteli Božskému se zaslibovali a zaslibují. — že zřikají se všech radostí, které skýtá manželský život, a z lásky k Němu že zachovati chtějí neporušené panenství po celý život až do smrti. Že panictví ctitele nalezalo již v prvých dobách křesťanských, vysvítá mezi jiným ze slov sv. Ignáce, († 107.) učeníka apoštolského, kteráž napsal sv. Polykarp, rovněž učeníku sv. apoštola Jana: »Můželi někdo, tak praví, ve zdrženlivosti ostávati ke cti vtěleného Pána, ostávej: ale beze chlouby« (I. Kor. 7. 8). A Athanagoras, slavný obhájce křesťanství z druhého století, do-
svědčuje takto: »Mezi námi mnoho jest osob obojího pohlaví, jež dobrovolně ve svobodném stavu se-
starají plni jsouce naděje, že tak úzeji s Bohem spojení budou.« Církevní pak dějiny Eusebiovy nejeden příklad takového života zaznamenávají. Tak

na př. (VI, 41) vypravují o smrti Apollonie, panny velmi pobožné a již letité, která jí napřed zuby byly vytlučeny a pak na hranici byla upálena. V kap. VIII. dočítáme se o dvou pannách, z nichž jedna slula Thea a druhá Valentina. Obě hrozné mučeníctví podstoupily a obě také čistotu panenskou zachovati si byly umínily. Z roku 308. jmenuje se v též knize (VIII.) mezi mučeníky Eunathas z Kythopole, o níž rovněž se dokládá, že korunou panenskou krásně byla ozdobena. Připomeňme si mimo to sv. Theklu, sv. Anežku v Římě, sv. Caecilii a mnohé jiné. V katakombách, v starých to pohřebištích křesťanských jest obraz, jenž dle mínění znalců pochází z první polovice druhého století, tedy zrovna z dob poapoštolských a na němž vyobrazena jest panna, jak z rukou biskupových závoj přijímá, při čemž biskup ukazuje na obraz, na němž vyobrazena jest žena s dítětem — bez odporu rodička Boží. Panny, jež se zasvěcovaly Bohu, přijímaly závoj. Poznati tedy lze z obrazu toho, že křesťanství hned od začátku pěstovalo panenské duše a za vzor že jim kladen byl Kristus a panenská jeho matka. Se zvláštní horlivosti schvaloval a odporoučel sv. Ambrož, věhlasný onen biskup ze 4. století († 397), zachovávání čistoty panenské. Moc jeho řeči sahala daleko až přes moře do Afriky a slova jeho naplňovala tisíce divokých zápalů takových, že mnohé matky zapovídaly dcerám svým čísti Ambrožovy dotčené spisy, znajíce jejich účinky a nerady vidouce, že dcery jejich manželstvím pohrdajíce volily žiti ve stavu panenském.

A kdo jest s to, aby počítal všechny ty tisíce osob obojího pohlaví, jež od nejstarších dob až na naše časy nejen v klášterní samotě, nýbrž i ve světě, nejen ve stavu duchovním, nýbrž i ve stavu

světském a častokráte ve společnosti mravně zkažené — poklad svaté čistoty bez porušení až do smrti zachovati se byly uvolily a také zachovaly! — Jak mocně působí učení Kristovo i za našich dob všudy, kde nalézá půdu dobrou, nezkaženou, toho stojí zde aspoň jeden příklad z doby naší: Nedávno jsme četli zprávy missionářů z Bulharska, z východní Rumelie, a v nich mezi jiným o tamějším katolickém obyvatelstvu toto krásné svědectví: krádež, opilství, hra a nemravnost jsou velice řídky: panenský stav pak, což zajisté měřítkem jest snahy po ctnostech, jest v tak veliké vážnosti, že P. Canova (missionář) počet panen, které na znamení svého přání nev dávati se, nosí bílý šátek na hlavě, na 20 pro každou osadu obmeziti musil. Avšak panny od missionářů nad onen počet odkázané vzaly šátek modrý a mladíkům, již si hledají družky života, dobře jest známo, že šátek modrý týž má význam jako bílý. —

A co v nesčetném tomto zástupu svatých mládencův a panen vzbudilo myšlenku takovou, co je pohnulo vésti život panický, co je sililo, že slibu svému věrně dostáli, ano že mnozí z nich zrovna andělskou čistotou se vyznamenávali? Bylať to slova, která Kristus Pán promluvil, nauka, kterou hlásal a kterouž oni věřícím srdcem přijali, bylť to ono důvěrné obcování, jaké ve zbožných moudlích a v duchovním rozjímání jeho božských slov a jeho nám zanechaného příkladu pěstovali. Předem však a hlavně bylo a jest to ono spojení svaté a co nejužší, ve které duše vcházejí se Spasitelem svým přijímajíce Ho v nejsvětější Svátosti oltářní. Toť jest škola, kdež se zbožné, bohumilé duše naučily nevinnost milovati: toť pokrm a nápoj, kterým se silily a kterým posilněny jsouce všechny neřizené žádosti v sobě přemáhati dovedly: toť ohnisko, kde

se lásce jejich vždy nového podpalu dostávalo tak, že pak žádná oběť jim těžkou nebyla. že jako sv. Pavel (Filip, 3. 8.) všecky věci pokládaly škodou pro vyvýšenou známost Ježíše Krista. Pána (srdce) svého, pro Něhož všechno ztratily a měly jako za lejno. jen aby Krista získaly. Nejsvětější svátost totiž ono obilí vyvolených a víno plodící panny, o kterémž prorok Zachariáš (9. 17) mluví. —

Živá víra, zbožná modlitba, slovo Boží, příklad Kristův, duchovní rozjímání a svátostné spojení s Ježíšem po všechny křesťanské věky na duše dobré vůle tak mocný měly účinek, takový zrovna nedolatelný vliv! — Nuže komu pak všeho toho u svrchovanější míře se dostávalo než rodičce Boží?! Zdaž přítomností Ježíše Krista nebyl onen skrovný domek nazaretský pravým chrámem Božím? Zdaž nenaslouchala Maria slovům syna svého, tedy v pravém slova toho smyslu »slovu Božímu«¹ téměř po celých 33 let? Zdaž si lze mysliti světější rozmluvy, důvěrnější obcování, výbornější poučování a povzbuzování slovem i příkladem, užší, milostiplnější spojení, než jakého byla účastna matka Ježíšova? A všechno toto působem jejího božského syna — ptáme se tu opět — by bylo zůstalo bez účinku? vše to by ji nebylo povzneslo nad obyčejnost a všednost? nebylo by v ní upevnilo úmysl, aby Bohu slibem se zasvětila až do smrti pannou setrvati?

Ba což pravíme: nebylo by mělo žádných dobrých naznačených účinků! — Kdyby pravdou bylo, co evandělci hlásají, že Maria více synů a dcer měla, v jakém to smutném světle mravně zrovna porušenosti by se nám tu jevila matka Syna Božího?! Ona, jak již dříve jsme pověděli, se zavázala slibem, že panenství neporušené zachová, —

a slib svůj by byla zrušila; byla choti Ducha sv. — a učenci evangelické církve z ní činí nevěrníci; Maria jsouc milosti plna přijala, jak výše bylo naznačeno, také milost věčného panství a milost tuto jakož i mnohé jiné milosti, kteréž jí na podpěru dány byly, tuto hřivnu od Boha sobě svěřenou, by byla ne snad jen zakopala, nýbrž zrovna promrhala!? A připomenemeli si, jak Kristus Pán služebníka hřivnu zakopavšího přísně kárá slovy: »Služebníče zlý a lenivý; jak káže: vezmětež od něho hřivnu a dejte tomu, který nejvíce z ní vytěží, a jak konečně přísný pronáší soud: ne- užitečného služebníka uvrzte do temnosti zevnitřních; tamť bude pláč a skřípění zubů« (Mat. 25, 26.—30.), poznáváme z toho osud, jaký matce Boží chystá učení evangelické církve! Tím asi naznačen jest zároveň také konec bezedného nesmyslu a sprostáctví — ba zrovna rouhání, k jakémuž se dospívá a dospětí musí po cestě, kterou svým učením o synech Marie nám ukazuje evangelický kloboucký katechismus a »Hlasy ze Siona« ! Pravíme dospívá, jelikož je skutečně a často- krátě jenom slabou ozvěnou toho, co jsme pravili, to, co od evangelického lidu o matce Boží slyšeti bývá. I po smrti jako matka Boží jenom jako z milosrdenství propouští se a proklouznouti nechává matka Páně do nebe. Slyšímeť od evangeliků dosti často: jak může Maria pomáhati jiným, může býtí sama ráda, že do nebe jest přijata!

Do tak smutných konců zavádí člověka blud a tvrdošijná předpojatost!

Budiž vzdáleno od nás tak nízce, nedůstojně smýšleti o nejsvětějších osobách, jež na světě kdy jenom žily! Nemáme k tomu také žádného oprávněného podkladu. Sám Duch sv., jak víme, proročnými ústy naznačuje matku syna Božího jakožto

pannu. Jméno panna pronesené slavnostným způsobem Duchem sv. o budoucí jeho nevěstě neznačilo zajisté jenom pannu dle svobodného stavu, nýbrž skutečný ideál panny, značilo děvů zářící leskem všech stavu jejímu přiměřených milostí a ctností. Vyvolena jsouc od věčnosti k důstojnosti nejvznešenější zajisté také v nejplnější míře všemi dary duchovními byla obdařena. Musili bychom se báti, že hanu, ba zrovna rouhání vyslovíme proti trojjedinému Bohu, kdybychom smýšleli jinak. Nelze pak dále souditi jinak, než že panna nade všechny tvory omilostněná co nejvěrněji a nejsvědomitěji svých milostí ku svému zdokonalení používala, že vlité ctnosti a uštědřené milosti do nekonečna — k zásluze své — rozmnožovala všemi skutky, ba všemi vzdechy vůle své, jim vyhovujíc, všecko své smýšlení, dychtění a jednání úplně dle vůle Boží řídíc a spravujíc. Tak jenom vysvětlení dochází pozdravení andělovo: zdráva buď, milosti plná, Pán s tebou, jež, jak Sušil pravi, nebylo zajisté žádnou frázovitou, planou poklonou, jaká mezi lidem v obyčeji jest. nýbrž pozdravem, jímž vyjadřovalo samo nebe stav duše sv. panny, jaký ve skutečnosti byl.

Odpůrcové naši snad řeknou nám, že takový byl stav duše její do narození Paně. Dobře. A co dále? ptáme se. Snad neodvažíte se tvrditi, že zhoršil se po narození Kristově, když se zázračně věci na ní vyplnily a ona služebnicí Boží v pravém smyslu slova se stala, když Bohu mateřské služby prokazovala a na vzájem důkazy dětinné ucty, lásky a vděčnosti od Něho přijímala: když přes 30 let s Ním žijíc nejvýbornějším pokrmem duchovním duši svou živila? Snad neodvázíte se nové pronést rouhání, že ji Bůh, když úlohu svou vykonala, jako upotřebený nástroj odhodil a že pak v povolání obyčejné ženy

zanikla?! Tak se neodměňuje Bůh za služby sobě prokázané. —

Bylali Maria milosti plnou před narozením Páně, nescházela jí žádná milost ani napotom; naopak všecky milosti a ctnosti, kterými ozdobena byla její duše, na prvním místě ctnost povolání jejímu nejprůměrenější, totiž ctnost neporušeného, věčného panenství, v nejlepší škole, ve které žila, a pod řízením nejvýtečnějšího učitele, Božského jejího Syna, zajisté jenom utvrzení, zdokonalení a nejpečlivějšího pěstování docházely. A v tomto smyslu lze říci, že svědectví archandělem Gabrielem před narozením Páně jí dané: ty jsi milosti plna, v plnější ještě míře se jí týkalo po narození Páně.

Bylali milosti plnou, tož nezbytně z toho následuje, že byla čista a prosta ode vši vady, ode vši skvrny, ode vši zkaženosti a porušenosti, ode všeho zohyzdění, vždyť jinak by jí milost nějaká byla scházela a tedy by již nebyla bývala milosti plnou. Toto její omilostnění zahrnuje v sobě zejména úplnou čistotu ode všeho hříchu a všeho, co s hříchem souvisí: zahrnuje v sobě dokonalé a všestranné vítězství nad ďáblem, světem a tělem, jehož Maria skrze Krista a Kristus v Marii dobývá, zahrnuje v sobě milost dokonalé čistoty a nevinnosti čili dokonalého panenství.

Tak jediné a nejinak lze důstojně smýšleti o matce Syna Božího, o matce pravého Boha. Zajisté bychom krátce vyjádřili výsledek svého uvažování:

Čím hlouběji ponořuje se nepředpojatý rozum lidský do rozjímání převznešeného tajemství vtělení Syna Božího, tím více děsí se jako nějakého rouhání myšlenky, že by ta, která povýtečně chrámem Ducha sv., živým svatostánkem, matkou Boží se

stala, prostou, neřkuli, jak od nejedněch evanděliků slychati jest, sprostou ženou byla;

rozumu lidskému protivi se mysliti, že by Duch sv., dárce všeliké milosti, pro nevěstu svou, Syn Boží pro matku svou ničeho byli neučinili; že by Syn Boží pro matku svou neučinil ani tolik, co každý hodný syn pro matku svou učiniti za povinnost si klade.

Rozum lidský naopak nevyhnutelně toho vy-
máhá, že Maria byvši nade všechny tvory vyvýšena
také nade všechny tvory milostmi byla obdařena

a že v koruně těchto milostí nejméně směl
chyběti diamant veškerých ctností, panenská ne-
porušenost:

rozumu lidskému nanejvýš protivi se mysliti,
že působení všech převzácných milostí vůbec a každé
zvláště bylo bezúčinné.

Že by zejména, co se ctností panenské ne-
porušenosti týče, se ve škole božského Syna
svého byla ani tomu nenaučila, čemu tisíce a tisíce
panen se naučily ve škole jeho učeníků;

rozum lidský, anebo jak sv. Basil praví, ucho
věřících nesnese tvrzení, že Maria po narození
Páně sv. Josefa ještě jinými syny obdařila: nesnese
toho tvrzení, že Maria neporušenou pannou ne-
setrvala až do smrti.

Písmo sv. jakož i tradice o panenství Marie,
matky Páně, slavně hlásá a rozum náš, jak na
základě řečeného uznati musíme, ochotně svědectví
těmto přisvědčuje. K tomu doložme ještě, že

Bůh sám panenství Marie, matky Páně, potvrzuje.

„Jestliže svědectví lidské přijímáme, svědectví
Boží větší jest,“ praví sv. Jan ve své I. epistole
(5. 9.). Nuže, jakým pak způsobem mimo písmo sv.

Bůh sám svědectví vydává o panenství rodičky Boží, čili jakým způsobem potvrzuje svědectví námi již uvedená?

Křesťanství zajisté povýtečně jest dílem Božím. Bůh řídí osudy jednotlivce i celých národů, zvláště pak církve své. A v církvi nalazíme úctu Marie, jakožto neporušené panny, od nejstarších dob. Bylali tato úcta snad poblouzením lidským, nezakládali se na pravdě, proč se i v této příčině nevyplnila slova Gamalielova, mající všeobecnou platnost: „Jestli z lidí rada tato anebo dílo to, rozpadneť se.“ (Sk. ap. 5, 38.) Čím to, že nezanikla? že se po všechny věky udržela, ba stále vzrůstala? Zdaž již v tom nemusíme spatřovati potvrzení dalších prorockých slov jmenovaného učitele zákona: „pakli z Boha jest, nebudete je moci zrušiti.“ (v. 39.)

Nedosti na tom. Jeli úcta Marie, neporušené panny, poblouzením lidským, jak to možná, ptáme se dále, že Bůh netu tuto a prosby k sv. Panně vysílané tak často zázračně vyslyšel? Pochybovati o vyslyšeníh těch anebo zcela je popírati, bylo by nerozumno. Modlitba sv. Bernarda: Vzpomeň, ó milostná panno, že nebylo slýcháno, abys koho opustila, kdo ve svých potřebách k tobě se utíkal o přimluvu vzýváje tebe — a píseň podle modlitby té složená: Vzpomeň, ó královno milá, že nebylo slýcháno, — výrazem jsou vědomí lidu katolického z bezčetných zkušeností čerpaného a tak hluboce zakořeněného, že je vyhladiti nelze.

Čím to, ptáme se dále, že i dle posledního zázračného zjevení Lurdského nám nelze představit si Marii jinak než jakožto neporušenou pannu? Předvidáme sice, že evangelický čtenář při této zmínce o událostech Lurdských

úsměšně rty svými pohne a snad i nahlas pronese slovo: klamy, avšak ani úsměškem, ani prohlašováním oněch událostí za mamy a klamy skutečnost a zázračnost věcí, jež se v Lurdech sběhly, odčinití se nedá. Byliť i za času Krista Pána nejedni, již slyšíce o zázracích Jeho ba i vidouce je v Něho neuvěřili — ano za svůdce lidu Jej měli, — při tom však v nevěře své zahynuli, místo aby pravdu zkoumajíce se byli přesvědčili a o ní se přesvědčivše k Němu se byli připojili. Tak děje se i nyní. Divy v Lurdech jsou nepopíratelný. Komu se to nezdá, nechať zkoumá, nechať o pravdě jejich hledí se přesvědčiti. Nejsouť Lurdy tak vzdáleny, aby nemožno bylo osobně je navštívití a na místě samém -- z prvních pramenů čerpati poučení. Komu na pravdě záleží, nějakých výloh želeťi nebude. Tolik zajisté jisto jest: Jsouli zázraky zmíněné nepopíratelný — a nemáme proč o tom pochybovati, -- pak jsou také neklamným svědectvím samého Boha pro úctu Marianskou v církvi. Bůh přece zázraky nebude a nemůže ani potvrzovati — blud! — Křesťanský lid velebi Marii jakožto pannu. Bůh úctu jejich zázraky provází a milostmi svými odměňuje; nuže ptáme se, může Bůh odměňovati blud?

Tedy: Bůh sám naznačeným způsobem Marii slavné svědectví vydává, že byla tím, zač celý křesťanský věk ji ctil: svatou, neporušenou pannou.

Pokročně ještě dale: „Každý strom,“ dosvědčuje věčná Pravda Syn Boží, u sv. Lukáše (6, 44) „po svém ovoci poznán býva,“ -- totiž každý strom dobrý (Mat. 7, 17, 18) ovoce dobré nese, zlý pak strom zlé ovoce přináší. Nemůžeť dobrý strom zlého ovoce nésti, ani strom zlý ovoce dobrého vydávati. Výrok tento platí o stromu, platí však i o lidech, platí také o různém učení: Učení dobré je v účincích svých blahoploďné,

učení však špatné, bludné nemůže ploditi než ne-
ctnosť, hřích a zkázu.

Nuže, ptejme se, jaké pak ovoce vydalo učení
církve katolické o Marii jakožto neporušené panně?
Zajisté ovoce nejkrásnější a nejlíbeznější. V tom
souhlasiti bude s námi celý svět.

Maria Paňna stala se vzorem, ideálem, jenž
čisté, šlechetné duše mocným, — ba zrovna ne-
odolatelným kouzlem k sobě vábí.

Soudilo se o Ni všim právem, že jest prvním
a nejspanilejším kvítkem, jež na půdě křesťanské
zásluhami Ježíše Krista zkyplené vypučelo a v do-
konalé kráse se rozvilo, t. j. jinými slovy, že Ona
božského Syna svého nejlépe pochopila a nej-
dokonaleji v životě svém všechno zachovávala,
čemu slovem a příkladem Spasitel učil, a že tedy
následovníkům jejím nejbezpečněji lze se zalibiti
Bohu, dosíci na světě dokonalosti křesťanské — a po
smrti slávy věčné.

Ovšem klade se nám za vzor Kristus Pán sám,
jenž často nás vyzývá: učte se ode mne, následujte
mne, příklad dal jsem vám, abyste i vy činili,
co jste viděli mne činiti a pod. Ale jeho dokonalost
jest božska, nám nedostižitelná. Již Rousseau, známý
francouzský nevěrec, pronesl jen čirou pravdu, když
řekl, že život a smrt Ježíše Krista svědčí
o Bohu. O tom pak uvažujíc jest slabost naše
náchylna pozbyti mysli: vidí před sebou cíl v zá-
vratné výši, zrovna nedostižitelný — a proto ohlíží
se po vzoru, po ideálu, jenž by nám byl bližším,
přístupnějším, řekněme lidštějším, při tom však prece
tak povýšeným, aby nám býti mohl skutečně vzorem.
Nelze si také ani pomyslití, že by se Bůh, věčná
Moudrost, o tak vznešený, dokonalý vzor nám byl
nepostaral, aby na něm nám ukázal, co člověk

s milostí Jeho dokázati, k jaké výši mravní dokonalosti se může povznést. — A již staří sv. otcové vzpírali se myšlence, že by v křesťanské dokonalosti někdo jiný měl mít přednost než Maria, matka Páně. Proto tak často poukazují na Její svatý život a odkazují posluchače a čtenáře své na příklad Její, aby na něm se učili — následovati Krista. Tak na př. mluví k pannám sv. Ambrož, známý milánský biskup ze 4. století: »Vylíčím vám jenom v obrazu panenský život P. Marie, z něhož zářila jako ze zrcadla krása panenství a podoba ctností. Tu si berte příklad pro život svůj, kde jako v jasném obrazu se objevují mistrně vyznačené ctnosti a vám se ukazuje, co napravit, co zdokonaliti, co zachovati máte. Hlavním podnětem učení vždy bývá výbornost učitelova. Co jest výbornějšího nad matku Boží? Co jasnějšího nad Ni, již jasnost sobě vyvolila? Co čistotnějšího nad Ni, která nedotýkáje se těla tělo porodila? A co mám říci o ostatních ctnostech jejích? Pannou byla nejen dle těla, nýbrž i dle ducha neposkvřenou zachovavši mysl svou. Srdcem pokorná, v řeči vážná, moudrého ducha, v mluvení šetrná, čtení dbala — ne v nejisté bohatství ale v modlitbu chudých naději svou skládaje, pilná v práci, stydlivá v řeči, zvykla dbáti na soud Boha a nikoliv lidí . . Celá podoba Její byla odleskem Jejího ducha, obrazem ctností.»

Kdož jest s to, aby vystihnul a nakreslil všechny vznešené a milostné stránky příkladu Jejího, jež duše lidské tak mocně povznášely z hloubi smyslného, světáckého života k výši mravní ušlechtilosti?!

Zejména po stránce panenské neporušenosti jest obraz Její takovou nebeskou milostností ovanut, že nelze naň pomyslit ani pozírat, aby srdce v nej-

hlubších útrobach se nepohnulo, aby nejčistější a nejšlechetnější pocity v něm se neprobouzely.

V životech svatých nejednou dočítáme se, jak obcování s nevinnými, čistoty milovnými dušemi na celé okolí tak blahodárný mělo účinek, že nikdo neodvážil se u přítomnosti jejich pronést neslušné slovo. Když na př. sv. Alois, tento anděl v těle lidském, blížil se ke spolužákům svým, zakřikovali sebe, bylli hovor jejich rozpustilý, slovy: ticho, Alois přichází!

Podobně, jenom že u míře nezměrně větší, lze říci, že úcta Marie Panny dýše svatou čistotou.

V srdci lidském zajisté nesnesou se vroucí úcta Marie Panny a žádosti nezřízené. Srdce, ve kterém upřímná láska a vroucí úcta vzplane k nejsvětější Panně, zahoří také láskou k ctnosti, láskou k nevinnosti.

Mnohé duše tuhým pokušením zmítané vzpomínkou na nejčistější Pannu, ano již pohledem na Její obraz, jenž vzpomínku takovou v srdcích jejich budí, v boji svém se posilují.

Pro křesťanskou matku dostatečnou bývá zárukou zachovalosti dítek jejich v cizině meškajících, víli, že dítky její horlivými jsou ctiteli svaté Panny. A její víra zakládá se nejen v její pevné důvěře v mocnou přimluvu matky Páně: že ctitelů svých neopustí, nýbrž i v tom oprávněném pocitu, že, pokud mysl a srdce dítek jejich zaujato jest předmětem tak vznešeným, čistým a svatým, nic hříšného a nezřízeného do něho přístupu nenalezne. —

Z toho, že Syn Boží pannu čistoty našle všecko milovnou tolik významenal, že za svou matku si ji vyvolil, vším právem se soudilo, že panenská čistota převzácnou ctností před Bohem byti musí. Uvažování toto jakož i přemilostný zjev zosobněné ctnosti

a čistoty, jakýž v Marii P. křesťanským duším se objevoval, byl příčinou svatého zápalu, v němž bezčetné duše nadšeně po příkladu rodičky Boží v panenství nebo panictví Bohu zasvěceném žiti se uvolily. Vznešené to zajisté divadlo a Bohu milé a podiv světa a úctu vzbuzující, — v starém však předkřesťanském světě nevidané a neslýchané.

Co nám sv. Řehoř vypravuje o sv. panně Justině z doby dioklecianského pronásledování, opakovalo se v křesťanském světě až po naše dny nesčíslněkrát. Aby se zalíbily Bohu, následovaly čistotné duše nejčistější Panny; panny Pannu ctily a k ní braly útočiště své, když se ocitla ctnost jejich v nějakém nebezpečení. »Ustavičná Panna,« praví o Marii, matce Páně, sv. Jeronym, »matkou jest mnohých panen.« A sv. Athanas († 373.) dí: »Co Marii se stalo, slouží ku slávě všem pannám, neboť všechny visí od času toho jako panenské výhonky na ní jako na kořeni svém.«

Přemnohé duše s milostí Boží zachovaly si neporušené roucho svatě nevinnosti až do své smrti, přemnohé zrovna andělskou čistotou se vyznamenávaly a životopisci o přemnohých výslovně podotýkají, že byly vroucní ctiteli sv. Panny.

A zdaž účta Marie, nejsvětější Panny, v církvi katolické neměla též přebíhající, zušlechťující vliv i na všeliké umění? Zdaž to nejsou obrazy nebo sochy panenské rodičky Boží, jež se nám v chrámech a obrazárnách ukazují jakožto výtečná mistrovská díla křesťanských umělců, jež tito byli vytvořili v dobách svého nejsvětějšího a nejčistějšího nadšení?!

Dobře. Zlé náklonnosti přemáhati, pokušením odpírati, v ctnosti setrvati a prospívati nedovede nikdo bez milosti Boží. Když tedy účta Marie Panny tolik požehnaného ovoce přináší — a toto

ovoce bez milosti Boží růsti a dozrávati nemůže. — pak jest patrno, že milost Boží příkladu Marie Panny používá, aby čisté duše roznitila láskou ke ctnosti a láskou k Bohu, čili že Bůh sám, jenž dárce jest všeliké milosti a Bohem pravdy, tím panenství matky Páně potvrzuje, že úctu panenství jejího požehnáním svým provází. —

Toť, doufáme, jasno jest a nepopíratelno. —
Avšak

Zdaž pak úctou Marie Panny netrpí ujmy čest' Ježíše Krista?

Výtku v otázce této obsaženou činí nám. katolíkům, evandělci velmi často a učiní ji snad i evandělický čtenář této naší obrany. Proto nelze mlčením pominouti ji. Odpovídáme zkrátka takto:

Co se cti Boží týče, jest zajisté Bůh sám soudcem nejoprávněnějším. Jestliže pak Pán Bůh sám úctou Marie Panny naznačeným a zajisté nepopíratelným způsobem odměňuje a potvrzuje, tož tím také jasně na jevo dává, nejen že úctou Marie Panny ve své cti zkrácena se nevidí, nýbrž že úcta dotčená Jemu mila jest.

Jsoutě to tedy zbytečné strachy, že úctou Marie se skrácuje úcta Bohu povinná. A aby nepodstatnost oně výtky čtenáři dokonale ozřejměla, objasněme si věc příkladem. Stojím na př před krásnou sochou, mistrovským to dílem umění sochařského. Socha se mně náramně líbí a já opět a opět přicházím, abych se pokochal pohledem na ni. Podivu a chvály není ani konce. Ujímá se snad — tak ptáme se — tímto velebením sochy čest umělci, jejímu mistru? Nikoli. Právě naopak. Vždyť všechna chvála padá vlastně na něho. Nemyslíme, že by dotčený umělec přítomen jsa a slyše chválu

dilu svému vzdávanou se horšil aneb snad žárlil: bezpochyby upřímnou z toho by měl radost. Nuže, co nám brání, abychom příkladu tohoto neobrátili na mistrovské dílo Ducha sv., na Marii Pannu a na samého umělce božského?! Co pak jsme pravili o Marii Panně? Že ji nebeský Otec, božský její ženich Duch sv. a božský její Syn co do jejího nevýslovně vznešeného povolání přiměřeně naplnil svými milostmi hned v jejím života počátku a ji též za života jejího novými dary obdařoval měrou tak hojnou, jakou žádné jiné duše na světě neobmyslil. Velebic Hospodina vyznala Maria sama (Luk. 1. 48): „Shlédl Hospodin na ponížení děvky své, neboť aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývají budou všickni národové: neboť veliké věci mi učinil ten, jenž mocný a jehož jméno svaté jest.“ Při výkladu slov těchto již sv. Jeronym upozorňuje: „Povšimni si toho dobře, že blahoslavenou se nazývá ne pro vlastní zásluhy a ctnosti, nýbrž pro milost Boha, který v ní se ubytoval.“

Ovšem mohla Maria, jako kdysi Eva, milosti Boží jí udělené se protiviti, ano jí i pozbyti: ale tu pravíme, že svobodnou svou vůlí co nejvěrněji s milostí sobě uštědřenou spolupůsobila, jí žádných překážek nečinila, působení milosti Boží co nejochotněji se poddávala a tím způsobem že dosáhla onoho vrcholu mravní dokonalosti, že k ní jakožto ku vznešenému ideálu, vzoru, každá duše křesťanská pohlížeti může, byť sama na stupeň svatosti sebe vyšší se byla povznesla. Mohlať Maria Panna zajisté vším právem o sobě říci jako sv. Pavel (I. Kor. 15, 10): „Milostí Boží jsem, co jsem, a milost Boží ve mne marna nebyla.“

Velebice tedy rodičku Boží velebíme v ní a s ní Toho, jenž veliké věci učinil jí.

Jinou ještě slyšíme pronášeti výtku, totiž že snižujeme manželský stav, líčíce věc tak, jako by pro Marii, matku Páně, nectným bylo bývalo, trávit s jejím chotěm, sv. Josefem, život manželský.

Odpovídáme: Tím, že jednu věc chválím, jiné ještě nehaním ani nesnižuju. Chválí se na př. pšenice a mezi obilím na prvé místo se klade. Ale každý ví, že chválou pšenice žito (či, jak jinde říkají, rýž) na své ceně, na své hodnotě, na svém významu pranic netratí. Každý ví a dobře cítí, že chlebo-dárné rži jest nám nevyhnutelně potřebí, ba že jest nám zbožím zrovna nenahraditelným. A přece, kdyby se při nějaké slavnosti sebe škrovnější a hostině sebe skromnější hostem pečivo jen z rezné mouky předkládalo, nedošlo by u hostí valné přízně a milosti. I člověk nejchudší, strojili nějaký slavnostní oběd, ohlíží se po mouce bělejší a jemnější, než jest mouka rezná. Proto však nikterak a nikdy nelze říci, že moukou reznou pohrdá, že o ni nestojí. Jestliť mu k živobytí nezbytnější než pšeničná. Tak tomu i při jiných věcech a zejména při různých stavech. Každý má své zvláštní přednosti, svou zvláštní cenu, svůj zvláštní význam, své zvláštní právo, svou zvláštní důstojnost.

Vysoko se cení a váží — zejména v církvi katolické — stav manželský. Bůh jej hned v ráji ustanovil a jemu požehnal — a od té doby za svatou věc u všech téměř národů považován byl. Kristus Pán pak jej jakožto zřízení Boží nejen potvrdil (Mat. 19. 4—6.), nýbrž jej ještě povzněl a posvětil na svátost nového zákona jej povýšiv.

Sv. apoštol Pavel nazývá svátost tuto (Efez. 5, 32) velikou v Kristu a církvi, t. j. proto velikou, že spojení křesťanských manželů vypodobňuje spojení Krista Pána s církví. — Jako totiž v božské osobě Kristově obě přirozenosti, božská a lidská, v nerozlučnou jednotu jsou spojeny a jako Kristus s církví svou jeden svatý a nerozlučný svazek uzavřel, aby celé člověčenstvo pro nebe znova zrodil: podobně jest i manželství svazek muže se ženou, který známku jednoty, nerozlučnosti a svatosti na sobě nese a jehožto účelem jest nebí nové obyvatele přiváděti. Každá křesťanská rodina jest tedy svatyní, v níž otec a matka vypodobňují, zobrazují Krista a církev, děti pak věřící. Tak vznešený pojem má katolická církev o manželství.

V ýše však nad stav manželský klade již sv. apoštol Pavel stav panenský. V prvním svém listu ke Korintským v hlavě 7. stav manželský k němu zrovna přirovnává a ve verši 38. se vyslovuje: »Kdo vdává pannu svou, dobře činí, ale kdo nevdává, lépe činí«; a zřejmě také naznačuje příčinu, proč tak soudí: »kdož jest se ženou, pečuje o to, což jest světa, kterak by se líbil ženě, a jest rozdělen. A žena nevdaná a panna myslí na to, co jest Páně, aby byla svata tělem i duchem; ale která jest vdaná, myslí na to, co jest světa, kterak by se líbila muži (I. Kor. 7, 34). Svatý apoštol však zřejmě vyznává, že nikoho k panenství nezavazuje, že nemá příkázání od Boha k tomu a na nikoho že uvalovati nechce břemene, jež by se mu nebezpečným státi mohlo, ale radi k tomu uznáváje to za počestné a přál by si, aby všickni tak byli, jako on sám (neženat); radu k tomu dává jako milosrdenství došlý u Pána, aby byl věrný, t. j. věrným tlumočníkem vůle Jeho; hodenť jest

tedy, aby se mu víra dala. an nemluvi od sebe, nýbrž z vnuknutí, osvětlení a zjevení Páně. Že pak věrně tlumočil vůli Páně, vysvitá jasně ze slov, jež o předmětu tom promluvil Kristus Pán sám (Mat. 19, 11); když totiž svatí apoštolové o neženění se zmínili, řekl Pán jim na to: „ne všickni chápají toho slova, ale kterým dáno jest,“ t. j. ne všickni osvojují si tak vznešenou mysl, aby panictví po celý život svůj zachovávat se uvolili, nýbrž ti, kterýmž zvláštního daru milosti Boží se dostalo. V další pak řeči své zmínku činí o panících, kteří sami v panictví se oddali pro království nebeské, t. j., kteří se oddali stavu tomu ne snad pro pohodlnost života, ani pro chválu lidskou, ani z jiné nechvalné příčiny, nýbrž jediné z úmyslů Bohu milých, z lásky k Bohu a z důvodů k vlastní nebo bližního spáse směřujících a se odnášejících. Slovy těmi dává Kristus Pán sám patrně přednost stavu panickému před stavem manželským. Ale ku stavu tomu, t. j. panickému nezavazuje Kristus Pán, neporoučí a nepřikazuje ho, nýbrž jenom radí a schvaluje těm, kdož k tomu povolání, sílu a statečnost v sobě cítí. Přidává slova: „Kdo pochopiti může, pochop.“

Tedy: vznešený jest stav manželský, vznešenější však stav panenský. Ale panenství Marie, jemuž se podivujeme, nevrhá žádného stínu na manželství na př. Zachariášovo s Alžbětou. „My,“ praví sv. Ambrož, slavný biskup milánský 4. století, „my tak panny velebíme, že vdovami nepohrdáme, a tak ctíme vdovy že i manželství ze cti nevylučujeme.“

Ostatně však upříti nelze, jak již na jiném místě bylo podotknuto, že by na mravní hodnotu Marie, matky Kristovy, skutečně nemalou vrhalo

skvrnu. kdyby pravdou bylo, co dle evandělického katechismu evandělická církev o ni učí.

Skvrnou by bylo, že zrušila slib Bohu učiněný. o kterém sama zmínku činí slovy: »kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?«

Skvrnou by bylo, jelikož by se nám představovala jakožto žena, jižto nedostačovala láska jejího syna, o němž ze slov andělových věděla, že synem Božím jest, nýbrž kteráž dle sv. Pavla byla by rozdělena a která by na mysl měla, co jest světa a která by se líbila muži.

Skvrnou by bylo, poněvadž v jednání takovém by byla spočívala hrubá urážka božského ženicha jejího. Ducha svatého, jehož povýtečným chrámem se stala.

Skvrnou by bylo, poněvadž milost Ducha sv., kteréž ona měrou tak velikou se stala účastnou, jako žádná jiná duše lidská. u ní by byla bývala bezúčinnou. Kdežto přemnozí jiní milostí Ducha sv., ač měrou mnohem skrovnější jim byla udělena, téměř k vrcholu křesťanské dokonalosti dospěli, ona nad obyčejnost by se byla nepovznesla.

Slovem: bylať by osobou praobyčejnou. jaké bez počtu po všechny věky všudy nalzáme a nad níž mnohem dokonalejší a světější vypěstovala víra křesťanská bez počtu

A takovou osobu chcete ustanoviti za matku Synu Božímu? —

Přesvědčení jsme, kdyby Syn Boží nyní v těle lidském na zemi se objevil a byť jen v chudobě a poníženosti na 33 let mezi námi se ubytoval, že by i evandělci naši k obsluze Jeho v domku, ve kterém by příbytek svůj vyvoliti ráčil, neusadili rodinu se 6 malými dětmi. Při vši předstírané vážnosti stavu manželského dobře by usoudili,

že rodina ta, byť jinak zachovalá byla, ke službě té za okolnosti u ní stávajících se nehodí. Zajisté by i evandělíci naši s největší bedlivostí vyhledávali a vybírali ke službě nejsvětějšího a vševědoucího Bohočlověka panny a mládence nejzachovalejší a nejctnostnější. ba nezmýlíme se řkouce, že by vyvolené ke službě té se zvláštní pečlivostí vychovávali. A zajisté i vyvolenci sami by nade všecko pilni byli toho, aby bezúhonností života nad jiné vynikali a tím vyznamenání, jakého by se jim takto dostalo, hodnými se osvědčili. Tak, opakujeme, dělo by se zajisté při yši vážnosti stavu manželského. Hájíce tedy paňenské neporušenosti matky Páně soudíme dobře, že tím stav manželský na své cti ničeho netratí. —

O svatém Josefu.

Nelze nám ukončiti úvah našich, abychom aspoň několik slov nepronесли o světcí, jenž s předmětem, o kterém jsme pojednávali, v nejužším jest spojení, totiž o svatém Josefu, choti Marie Panny a pěstounu Páně. Citíme se k tomu pohnuty, poněvadž zajisté nejednou již pozornému čtenáři vtírala se zrovna na mysl otázka, jak se to má s panictvím jeho? A neradi bychom byli, aby otázka některá s předmětem naším souvislá zůstala nerozřešena a v srdci čtenářově neutkvěl snad osten nějaké pochybnosti, jejížto neblahé následky hned na začátku spisku tohoto stručně jsme vylíčili. Činíme tedy otázku: byl svatý Josef, pěstoun Páně, panicem čili nic?

V církvi katolické není sice výslovným článkem víry, že sv. Josef, chof Marie Panny a pěstoun Páně, byl až do své smrti panicem, ale nikdo zajisté

neodváží se popíratí toho a kdo by se toho od-
vážil, na všeobecný by vrážel odpor.

Tomuto však všeobecnému katolickému mínění
odporují dvoje nám již známá mínění, jež tu a tam
v křesťanstvu se pronášela a z nichž jedno až dosud
jest učením evandělické církve.

U jedněch ujala se hned v prvých křesťanských
stoletích pověst, kterouž vykládala tak zvaná apo-
kryfická, t. j. nepravá evandělía, zejména nám
rovněž již známé apokryfické evandélium sv. Jakuba,
dle kteréžto pověsti sv. Josef, jak dříve již podotčeno
bylo, když s Marií Pannou se zasnuboval, již prý
vdovcem byl a z prvního manželství známé nám
čtyry syny a dvě dcery měl. Pověst tato zamlouvala
se mnohým již z té příčiny, poněvadž nedotýkala
se panenství Panny Marie všeobecně uznávaného
a mimo to podávala snadné a jednoduché rozluštění
oněch míst písma sv., kde je řeč o bratřích Páně.
Jakub, Josef, Simeon a Judas jsouce synové Josefovi,
byť z prvního manželství, byli by, jak zřejmo, nikoli
sice pokrevnými ale přece zákonnými bratry Páně.
Výkladem tímto se ovšem popírá panictví sv. Josefa,
ale domněnka, že sv. Josef prve, než poznal Marii
Pannu, byl otcem a již vdovcem, cit křesťanský
tolik neurážela, ježto byl toliko pěstounem Páně.
Proto nemusí nám býti divno, že i někteří sv. otcové,
zejména ve východních krajinách, tohoto mínění
se drželi.

Domněnka jiná, jež, jak víme, rovněž v starých
křesťanských dobách tu a tam se pronášela a nemalé
pohoršení působila (domněnka ta --- jest nyní
učením evandělické církve), záleží v tom, že
prý po narození Páně Maria Panna sv. Josefa,
chotě svého, ještě několika dítkami obdařila. Kdo
tohoto výkladu se drželi a drží dosud, popírají

ovšem jak neporušené panenství matky Páně, tak i panictví sv. Josefa.

Obě uvedené domněnky: jak první, (že tak zvaní bratři Páně byli synové Josefovi z prvního manželství), tak druhá, (že to byli synové Josefovi a Marie Panny), vznikly patrně ze snahy vysvětliti záhadná místa písma sv. o bratřích Páně. Že však žádná z nich na pravdě se nezakládá, nazná pozorný čtenář našeho pojednání sám. Vždyť jsme přece, jak doufáme, jasně dokázali, že tak zvaní bratři Páně byli Alfeovci, t. j. synové Alfeovi a jeho manželky Marie. Byli-li Alfeovci, nemohli býti ani syny sv. Josefa z prvního manželství ani syny sv. Josefa a Marie Panny, matky Páně. Toť věc jistá. O jiných pak synech Josefových ani písmo ani tradice ničeho neví. Nebyli-li tedy Jakub, Josef, Šimon a Judas synové Josefovi a nevíli nikdo o jiných Josefových synech a dcerách, tož není také žádné důvodné příčiny popírati aneb jenom v pochybnost bráti neporušené panictví jeho. —

Byl tedy sv. Josef panicem až do své smrti? Doufáme, že již na základě řečeného bezpečně lze odpověděti: byl.

A abychom se v tomto přesvědčení utvrdili a všeliké pochybnosti bránu zatarasili, s laskavým čtenářem ještě následující uvážiti chceme:

Co se miněni týče, že tak zvaní bratři Páně byli synové Josefa a Marie, toto mínění vyvracíti zbytečným by bylo zajisté dilem. Musili bychom jenom opakovati, co jsme o předmětu tomto v celém svém pojednání byli pověděli. Vždyť hlavní účel našich dosavadních úvah nebyl jiný, než dokázati, že domněnka o synech Josefa a Marie ani v písmě svatém ani v tradici žádného pevného základu nemá.

Že pak i druhá domněnka o synech Josefa z prvního manželství v písmě sv. žádné, ani nejmenší opěry nemá, uznávají i *Hlasy ze Siona*.«

Mohl by nám však tu někdo namítati, že i někteří sv. otcové, zejména sv. Epifan, mluví o synech Josefa z prvního manželství a že se při tom odvolávají na tradici židův. Odpovídáme:

Sv. Epifan, biskup Salaminský na ostrově Cypru, byl bez odporu muž slavný a veliké horlivosti a velikých zásluh o zachování ryzí víry a o přísný mravný život jemu nřpirati aneb zlenčovatí nesmí nikdo; ale povšimněme sobě dobře, že sv. Epifan pro mínění své jiného pramene neuvádí leč tradici židů; tu pak ptáme se: lze pramen tento považovati za pramen bezpečný? Může tradice židovská pro nás mítí rozhodnou váhu? Nikoliv.

Ano, kdyby sv. Epifan se byl odvolával na tradici církvi apoštolských, t. j. církvi od některého ze sv. apoštolů založených; kdyby se byl odvolával aspoň na tradici církve Salaminské, jejíž biskupem byl a o niž víme, že založena byla sv. Pavlem (Sk. apošt. 13. 5.) a že později působili v ni Barnabáš a Marek (Sk. ap. 15. 39.):

ano, kdyby se sv. Epifan byl odvolával na podání církve ve svaté zemi mezi židy od svatých apoštolů založené, zejména církve Jerusalemské: tu by ovšem svědectví to mělo velikou, téměř nevyvratnou váhu

Ale sv. Epifan se neodvolává ani na podání církvi apoštolských, ani církve Salaminské -- a na podání církve křesťansko-židovské, zejména Jerusalemské, odvolávati se ani nemohl a to proto, že původní církev Jerusalemská, jejíž prvním biskupem byl sv. Jakub tak zvaný bratr Páně, po ukončené válce židovské za času císaře Hadriana roku 135.

po Kristu se rozpadla. Od doby té nebylo žádného křesťansko-židovského biskupa. Na místě starého hlavního města vystavěno bylo město nové, ryze pohanské, Aelia Kapitolina a rovněž v ostatní zemi usadilo se obyvatelstvo převahou pohanské. Ovšem i mezi tímto pohanským obyvatelstvem šířilo se náboženství křesťanské, povstala církev znova, ale první biskup církve této Markus byl, abychom tak řekli, již pohansko-křesťanský, s ním počíná. Jak Eusebius ve své historii 4, 9. a 5, 15. naznačuje, nová řada biskupů, následkem čehož církev Jerusalemská ustupuje, jak samo zřejmo, v 2. a 3. století do pozadí. Nového lesku nabývá teprve v době císaře Konstantina.

Tradice židů tedy, na kterou se sv. Epifan odvolává, nebyla a nemohla býti tradice staré církve Jerusalemské.

Snad měl sv. Epifan mluvě o tradici židů na mysli spisy Hegesippa, církevního to a nám již známého palestinského spisovatele z 2. století? Ovšem nelze upřít, že některá udání, jež Eusebius (4, 29. a násl.) z jeho »památností«¹ uvádí, nasvědčovati se zdají mínění Epifanově. Ale spisů Hegesippových již nemáme a z úryvků na naše časy dochovaných nelze žádného určitého pronéstí soudu, jelikož se tyto od nynějších učenců v různém smyslu vykládají.

Ostatně nač vymýšleti a pronášeti všelike domysly o věci, kterou nám Origenes nade vši pochybnost objasňuje. Ve svém výkladu sv. Matouše k. 13, 55. praví určitě a zřejmě: »Někteří tvrdí na základě tradice tak zvaného evandělia sv. Petra aneb na základě knihy sv. Jakuba (t. protoevangelia), že bratři Ježíšovi syny Josefovými byli po prvé ženě, se kterou v manželství žil před Marií. Ti, již tohoto mínění se

drží, chtějí zachrániti česť Marie vzhledem na její ustavičné panenství.*

Origenes byl, jak už víme, muž nad jiné učený. žil v prvých dobách církve († 253.). znal zajisté dobře tradici křesťanských církví a všechny spisy křesťanských spisovatelův až do té doby vydané. Nuže a týž Origenes neudává v otázce o synech Josefových žádných pramenův ani Hegesippa, leč evandélium sv. Petra a sv. Jakuba. Spisy tedy apokryfickými, a udání těchto spisů nejsou mu pravdivými a věrohodnými, nýbrž jak z hořejších jeho slov patrné, pouhou domněnkou, zbytečně pronesenou za tím úmyslem, aby se uchránila česť věčného panenství matky Páně.

Pro domněnku tedy, že sv. Josef byl již prve ženat, jiného dokladu naléztí nelze, než evandélia apokryfická: ale tato evandélia právě proto se jmenují apokryfická, že v církvi svaté za čisté prameny uznány nebyly. Pouze z pramenů těchto ničeho dokázati nelze. -- Jako bychom nemohli uvěřiti tomu, kdo by nám neporušenost panenství matky Páně dokazovati chtěl jenom z těchto nepravých evandélií, tak také nedostačuje důkaz pouze z tohoto pramene uvedený, že sv. Josef již jako vdovec s Marií Pannou se zasnoubil.

Byla to, jak bylo pověděno, pouze domněnka, kteráž, jak výše jsme podotkli, z té příčiny mnohým se zamlouvala, poněvadž obsahovala snadnické rozřešení věci o bratřích Páně -- a proto se pronášela i od některých sv. otců. Že za pouhou domněnku byla považována, viděti z toho, že ti sv. otcové, kteří o synech Josefových se zmiňují, žádné tradice na doklad svého mínění neuvádějí a že sv. Ambrož ve spisu o křesťanské panně zřejmě se vyjadřuje takto: »Tito bratři Páně mohli pocházeti od Josefa

a nikoliv od Marie.* Nepraví: pocházeli, nýbrž: mohli pocházeti.

Miněni tedy, že sv. Josef dvakráte byl ženat, v křesťanské tradici žádného základu nemá. Naopak musila stará křesťanská tradice jakési podání obsahovati, že sv. Josef jako panic s Marií Pannou se zasnoubil. Důkazem toho nám jest sv. Jeronym, jenž ve spisu proti Helvidiovi panictví sv. Josefa se zastává, dále i to, že svatému Jeronymu ihned sv. Augustin a později i sv. Jan Zlatoústý a pak i jiní křesťanští učitelé, zvláště církve západní, přizvukovali, aniž jim a sv. Jeronymu byl kdo odporoval. Alespoň dějepis o nějakém odporu ničeho neví. Z toho lze souditi, že sv. Jeronym hlásaje panictví sv. Josefa neprojadřoval pouze své soukromé mínění, kteréž by nemělo žádného základu ve smýšlení tehdejší církve katolické, naopak že se zastával víry o panictví Josefově tehdáž všeobecně od církve přijaté.

Že staří křesťané sv. Josefa za panice měli, důkazem toho jest nám také umění starokřesťanské. Vyobrazení Marie Panny máme z nejstarších dob, vyobrazení sv. Josefa ovšem teprv z 3. století a z následujících. Ale nápadno jest, že na nejstarších obrazech vypodobněn jest sv. Josef, choť Marie Panny a pěstoun Páně, ve věku mladistvém a bez vousů.

Vypodobnění toto má u věci naší proto nepopíratelnou váhu, že se z něho učíme, kterak sobě křesťané v 3., 4. a 5. století sv. Josefa představovali. Písmo sv. neudává sice nikde jeho věku; avšak symbolické umění prvních křesťanských století domyslu našemu jde na pomoc. Umělcům totiž těch dob nebylo neznámo, jak asi vyobraziti mají muže z národu židovského, když jeho panický stav vytknouti chtěli. Okolnost tuto dosvědčují obrazy

svatých apoštolů z doby staré: někteří apoštolové zobrazováni byli vousati, jiní zase bez vousů. Bez vousů se zobrazoval obzvláště sv. Jan, jehož panictví, jak známo, již otcové církevní najisto stanoví. Proto jsou nám obrazy sv. Josefa jako mladíka nebo muže bez vousů důkazem víry prvních století o panictví Josefově.

Od 6. století zobrazoval se však sv. Josef jako muž dokonalého věku s vousem, ba dost často jako starce. Kdo by z toho soudil, že vypodobňovati sv. Josefa jako starce počlo z apokryfů, nebyl by oprávněn říci, že snad církev katolická svůj úsudek o apokryfech změnila a že pak o přednosti sv. Josefa jinak smýšlela. V dobách po svatém Jeronymu a sv. Augustinu bylo učení o panictví sv. Josefa již všeobecným v západní církvi a stalo se předmětem jeho úcty v bohoslužbě. Nemohli tedy již nikterak křesťané od své víry v panictví Josefovo do bludu uvedeni býti ani tenkrát, i když kdo sv. Josefa jinak, třebaš jako starce zobrazoval.

Ostatně pokládáme za věc pravdě podobnější, že obyčej zobrazovati sv. Josefa jako muže věku již staršího, ba i jako starce, má svůj původ v byzantském umění, které od 6. století v západních krajinách zohelnělo; neboť mínění sv. Epifania vžilo se v lidu křesťanském v říši římské na východě takovou měrou, že si ho byzantští umělci všimati musili.

Na základě řečeného zajisté směle psati můžeme: Ti, kdož by panictví sv. Josefa popíráti chtěli, na tradici odvolávati se nemohou. Z písma sv. pak pro tvrzení takové jiného důkazu uvésti nelze, než že se tam mluví o bratrích Páně. Že se však tohoto důkazu žádný věcí znalý a soudný čtenář dovolávati nemůže, na základě všeho, co jsme dosud pověděli, rovněž bezpečně tvrditi můžeme.

Proti panictví sv. Josefa nelze tedy uvést žádných pevných důkazů, za to však vytknouti lze mnoho nejzávažnějších důvodů, jež nezbytně dokazují neporušené panictví jeho.

Sv. Jeronym naznačuje důvody ty, když ve svém spise proti Helvidiovi o sv. Josefu v ten smysl se pronáší: „Ty (Helvidie) popíráš neporušenost panenskou matky Páně. já vyhrazuji sobě více tvrdě, že i Josef byl panicem. Strážcem více byl než chotěm — a panicem byl ten, jenž za hodna uznán byl otcem Páně nazvánu býti.“

Sv. Jeronym panictví sv. Josefa dotvrzuje tedy vznešeným jeho povoláním.

Bylť sv. Josef pěstounem Syna Božího a jakožto pěstoun s Ním v neustálém důvěrném spojení a obcování: Maličkého v náručí choval a opatroval, s Ním později pracoval, s Ním nebeskému Otci na modlitbách se kořil, pod jednou střechou v jedné jizbičce s Ním přebýval, jsa účasten milosti stále jeho přítomnosti, jeho rozmluv, jeho poučování, jeho příkladu.

V pěstounském povolání svém byl nejednou andělským poselstvím vyznamenán, do úmyslů Božích zasnážen — a jemu provedení jejich bylo svěřováno.

Byl povýtečně služebníkem Boha živého, strážcem a ochráncem vtěleného syna Božího, zástupcem Otce nebeského na zemi, za otce jeho byl považován a otcem jeho nazýván.

Sv. Josef byl dále nejvyšším — manželským — svazkem spojen s nejsvětější matkou Páně. Byl ochráncem a strážcem tohoto přecistého a přesvatého chrámu Ducha sv. Znal převznešený úkol její a jsa mužem spravedlivým, jak Duch sv. v písmě sv.

svědectví mu dává, zajisté, jak mohl, pilen byl toho, aby ve všem vůli Boží vystihl a ve všem dokonale ji plnil. —

Byli sv. Jan, jak již staří sv. otcové poukazují, pro nevinnost svou a bezúhonné své panictví za hodna uznán těšiti se z obzvláštní náklonnosti a přízně božského Spasitele, — býti totiž jeho miláčkem, — a bylali mu jmenovitě pro tuto jeho ctnost matka Páně od božského svého Syna na kříži doporučena. — panici panna — vším právem lze z toho souditi, že i sv. Josef vždy panický vedl život.

Nelze si ani jinak mysliti, než že osoby, jež bezprostředně k službám Syna Božího byly určeny, obzvláštní svatostí života svého se vyznamenávaly nižádnými jinými rodinnými svazky nejsouce poutány. Výhradně se věnovali svoji úloze — toho vymáhala vznešenost úlohy jejich a toť bylo zajisté i nejvroucenější žádosti a nejpečlivější snahou jejich.

Maria Panna a sv. Josef byly také první osoby na světě, jež v Krista Pána, Syna Božího, jakožto Messiáše na svět příšleho uvěřily, byly nejprvnějšími odchovanci křesťanského náboženství. I byla by to podivná věc: Ve starém pohanském Římě byly ustanoveny za strážkyně posvátného ohně významné panny, Vestálky. - - (Bylo jich ovšem jenom 7, více jich pohanský svět nesehnal a sv. Ambrož také dokonale panenství těchto Vestálek naznačil slovy, že to bylo panenství placené, dočasné a vysokomyslné. Jiných dokonalejších panen pohanstvo vychovati nedovedlo. Ale byly to přece panny, a pohanský svět naznačoval, že panny k naznačenému ukolu nejlépe se hodi.) Nuže ptáme se: což by bylo náboženství pravého Boha, což by bylo křesťanství ani toho nedovedlo, co dokázalo pohanstvo? Což by křesťanství nebylo bývalo s to, aby dalo

za strážkyni a v službu — ne nějakého posvátného ohně nýbrž vtěleného Boha samého — osoby panenské. — panenskou matku a panického pěstouna? Máme se snad domýšleti, že to byly osoby počestné sice, ale duchem, smýšlením a obcováním praobyčejné? — To srovnej si s písmem, rozumnem a srdcem svým, kdo můžeš, — my toho nedovedeme. Pevného jsme přesvědčení, kdo vážně a opravdově rozjímati bude o všem, co jsme až dosud vyložili, že o Marii Panně a sv. Josefu nejinak souditi bude, než jak o nich soudí církev katolická. —

Příčiny, pro které se asi věčné panenství Marie Panny popírá?

Když na mysli uvážíme všechny námi naznačené důvody, které tak jasně a rozhodně panenskou neporušenost matky Páně dokazují, s podivením jistě se otážíme, jak mohlo a může lidem na tom záležeti, aby tak níze a nedůstojně smýšleli o matce Ježíšově a upírali jí nejkrásnější korunu, korunu totiž věčného panenství? Pochopíme však věc snadno, když řady — ostatně jen skrovné — popěračů neporušeného jejího panenství přehlédneme. Poznámeť, že to

1. byli a jsou lidé, kteří bludně, kacířsky smýšleli a smýšlejí o osobě Krista Pána. Ebionitům a Ariánům byl Kristus pouhým člověkem — i nelze se pak diviti, že i Maria Panna jim byla obyčejnou ženou. Vždyť právě proto, že Maria Panna byla matkou Krista Pána, Syna Božího, tedy matkou Boží, byla nade všechny pozemčany povznesena a právě pro tuto nad jiné vynikající důstojnost a důstojnosti této přiměřeně milosti a mravní dokonalosti ji ctíme a velebíme. Byloť jistě na světě mnoho žen vznešených, slavných a oslavovaných,

ale žádné z nich taková čest a chvála se nevzdávala, jako Marii Panně, poněvadž žádná z nich nebyla matkou Boží. Komu čest náleží, tomu také náležitě vzdávána budiž! Pochopitelno tudíž také, když i mezi protestanty ti, již se v nauce o Kristu Pánu Ariánům podobají, — a těch je nemálo, — již tedy se skráně Ježíše Krista svatou září jeho Božství strhli. Jej za Boha nemají: důsledně i v Marii Panně nespátřují než prosté děvče z lidu, jehož vlohy a vtip prvorozený její syn, Ježíš, byl zdědil. — Tak činí protestant Hase. Polemik.

2. Nalezáme mezi odpůrci neporušeného panenství matky Páně takové lidi, již v mravním životě frivolně, bezuzdně si vedli, jako na př. Jovinian ve 4. století. Kdo má bolavé oči, nesnese jasného světla a lidem porušených mravů jest příklad mravní dokonalosti a neporušenosti vždy kamenem úrazu, ježž z cesty odstraniti se snaží, poněvadž chování jejich odsuzuje.

3. Že pak i ti, kdo v Lutru, Zwinglim a Kalvinu cti reformatory, chvalotečníky věčného, Bohu zasvěceného panenství asi nejsou, dovtipí se snadno každý, kdo pováží, že dva první z nich byli katoličtí kněží, kteří při svém svěcení na kněžství před Bohem a církvi dobrovolně a nenuceně slib věčného panictví učinili -- a slib svůj zrušili, hlava pak reformatů, Lutr., že nad to ještě za manželku pojal bývalou klášternici, tedy osobu, která rovněž sliby věčného panenství byla vázána. Samozřejmě tedy jest, že tyto mužove života v panenství Bohu zaslíbeném tráveného velebiti nemohli, jelikož by jim lid byl odpovéděl: jeli oběť věčného panenství tak krásna a bohumila, proč pak vy, již se za muže od Boha poslané a za reformatory církve prohlašujete, sami nezachováváte, čím před Bohem jste se byli zavázali?!

Samo zřejmě jest, že tito reformatoři, aby manželský (?) život svůj před světem ospravedlnili, sliby věčné čistoty notně musili zlehčovati a hanobiti. Aby se před lidem ze svého jednání očistili, musilo jim záležeti na tom, aby přivedli lid k tomu, by takové sliby považoval za něco špatného, nepřirozeného. hříšného. pekelného. A v tom dokázali veliké věci! Zejména Lutr a stoupenci jeho nahromadili na panictví bláta a špíny tolik, že pozdějším stoupencům jejich netřeba ani dolévali studnice tohoto kalu. Stačilo zásoba její i jim až doposud. Že pak mnohá krůpěj tohoto kalu potřísnila i matku Páně, že i ona snížena byla ve své panenské hodnosti, rozumí se samo sebou. Proto pravíme, že v katechismu toho, jenž cti Lutra. Zwingliho a Kalvina dosud za reformatory, nebude a nemůže být místa pro chválu věčné, Bohu zasvěcené panenské nebo panické neporušenosti. Vždyť by chválil to, co zakladatelé jeho církve životem svým zapírali a slovy zatracovali.

4. Mezi odpůrce věčného panenství matky Páně zavádí mnohé, zejména mezi evandélickými duchovními, také věc, o níž i pisatel článku v „Hlasech ze Siona“ zmínku učinil, totiž celibat čili bezženství kněží.

V katolické církvi totiž jest a bývalo na tisíce osob obojího pohlaví, jež ve svobodném stavu Bohu a pro Boha bližnímu až do smrti sloužiti se uvolují. Kolik jest po celém světě ženských klášterů, jejichž údově v různé činnosti: tu v nemocnicích tu ve školách tu mezi neduživci tu mezi malíčkými tak požehnanou činnost rozvinují, že vzbuzují podiv i jinověrců. — V církvi katolické také veškero kněžstvo jest neženato a zřízení toto — zejména v dobách nakažlivých nemocí, v dobách pronásledování a pracích missijních každému nepředpojatému

pozorovateli velice se zamlouvá. Evandělická církev tohoto zřízení pohřešuje. V nové době snaží se sice protestanté napodobiti církev katolickou zřizující tak zvaný ústav diakonisek, ale poznávají již nyní, že jejich diakonisky klášterních panen katolických nikdy nedostihnou. Evandělští pak duchovní jsou ženati a, kamkoliv i missionář jejich zavítá, jde za ním i jeho žena se vším k rodinnému životu potřebným nábytkem.

Tyto rozdíly píchají do očí a sama sebou se tu evandělikovi vtírá myšlénka: proč není u nás, co jest v církvi katolické? A tu se nelze diviti, že se jako k vlastnímu obhájení i s jejich kazatelny káže, že žena jenom po boku mužově vyhoví úkolu svému; tu jest pochopitelné, že i obraz Vereščaginův, na němž vyobrazena jest Maria jsouc obklopena zástupem synův a deer, větší chvály u nich dochází a dojiti musí, než obraz Marie jakožto panny neporušené.

Máme však za to, že pro celibát v úctě Marie jakožto panny netřeba žádného různění mezi námi. Co katolickou církev přimělo k tomu, aby zavedla celibat kněžský, byla mimo jiné příčiny hlavně a na prvním místě vira ve skutečnou přítomnost Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti oltářní; byla povinnost, kterou katolický kněz na sebe bere: téměř denně přinášeti nejsvětější a nejvznešenější oběť, totiž oběť mše sv. a denně přijímati tělo a krev Paně. Pro viru tu a jmenované úkony je celibat v církvi katolické nezbytný.

Aby nám věc náležitě ozřejměla, pohlédneme byt jen povrchně -- ještě do Starého Zákona. Již sv. Jeronym poukazuje k tomu, jak v Starém Zákoně (I. Kr. 21. 4) kněz Achimelech Davidovi a jeho služebníkům posvátných chlebů chlebu

to, jež ve svatostánku jakožto oběť na zvláštním stole každých 8 dní počtem 12 byly kladeny - - nepodal, leč až byl ujštěn, že David a jeho soudruhové čisti jsou od žen. A k tomu dokládá týž světec: »Mezi posvátným chlebem židovským Zákona Starého a mezi tělem Krista Pána takový jest rozdíl, jako mezi stínem a tělem, jako mezi obrazem a pravdou, mezi podobenstvím a skutečností.«

Kněží Starého Zákona obětovali býky a jalovice. kladli na oltář Páně obyčejné chleby a jiné hmotné obětné dary, kteréžto oběti cenu měly jenom jakožto obrazy čistého, svatého, neposkrvněného obětního beránka, a aby schopni byli vykonávati svoje úkoly, musili po čas služby přebývati u chrámu a manželského obcování se zdržovati.

Žalmista Páně (23, 3) ptá se: »Kdo vstoupí na horu Hospodinovu anebo kdo bude státi na místě svatém jeho,« a odpovídá: »nevinný rukama a čistého srdce.« (4.)

Prorok Izaiáš (52, 11) napomíná: »očistte se, kteří nosíte nádoby Hospodinovy!« a

v II. knize Paral. (8, 11) dočítáme se, jak Šalomoun královně, dceři Faraonově, vystavěl dům a z města Davidova do něho ji přestěhoval. Proč? Příčinu udává sám slovy: »nebudeť bydliti manželka má v domě Davida, krále israelského, proto že jest posvěcený; nebo vešla do něho archa Hospodinova.«

Když tak se soudilo a jednalo v starém Zákoně, který byl pouze stínem Zákona nového, zdaž diviti se můžeme čtouce, jak se hned v 2. století pronesl Origenes: »Zda se mi, že pouze tomu přináležti ustavičnou konati oběť, kdo se věčně čistotě zasvětil.« Nebudeme se diviti čtouce, jak již 2. kartha-

ginský sněm konaný r. 390. se usnesl: »Usneslo se, aby biskupové, kněží, jáhnové a všickni, kteří se Svátosti dotýkají, čistotu zachovávali a lože manželského nepožívali, aby tak, co apoštolové učili a přikázali a co starobylost zachovávala, i od nás ostříháno bylo.« A my přisvědčíme sv. Janu Zlatoústému, jenž zvolal: »jak neposkvrněné mají býti kněžské ruce, které nevinného beránka denně se dotýkají a jej obětují!«

Z těchto příčin můžeme říci: kdyby dnes celibát byl zrušen, zítra již pomýšleti se musí na to, aby byl zase zaveden. Vymáháť bezženství svatá služba, kterou katolickému knězi denně na oltáři jest konati.

Pozoruhodným zjevem jest zajisté u věci té, že protestantská církev zrušila sice celibát, dovolila tedy duchovním se ženiti, zavrhlá však také učení v církvi křesťanské až do doby reformace všeobecně uznávané, učení totiž o skutečné přítomnosti Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti Oltářní; a pozoruhodno jest, že ruská církev zachovavši víru v nejsvětější Svátost, ačkoliv od jakživa duchem nepřátelským proti církvi katolické se nesla, celibát úplně zrušiti se neodvažila.

Evandělci v přítomnost Krista Pána v nejsvětější Svátosti oltářní nevěří, přesvaté oběti nemají a protož neznají nejhlavnější příčiny celibátu. Službě, jakou evandělickým duchovním jejich náboženství ukládá a kterou v čas nouze i jiný od církve jejich, tedy laik, zastati může a zastává, nepřici se život ve stavu manželském a proto evandělickým duchovním ženy jejich nikdo ani bráti ani hrubě vytýkati nebude a nemůže. Jistou však jest věc: kdyby dnes k více předků svých katolických se vrátili, že co neviděti usnášeti se budou, kterak obmeziti ženění duchovních. Vedl. ba nutil

by je k tomu onen náboženský cit, jehož člověčenstvo nikdy nebylo prázdno, že k oltáři totiž Nejvyššího nehodí se než ruce čisté a srdce panické. Vedl by je k tomu též náboženský cit, který je ovládal, když ustanovovali, jakým způsobem se evangelický křesťan připravovati má k Večeři Páně.

Naši evangelíci nevěří, že při Večeři Páně přijímají skutečně Krista Pána, přijímají pouhý chléb a víno: chléb a víno jsou jim pouze posvátnou zárukou a pečetí, že docházejí účastenství těla a krve Páně, t. j. dobrodiní od něho draze dobytých. — a hle! jak vážné a přísné přípravy k Večeři Páně požadují! Každý má zpytovati své svědomí, srdečně litovati hříchů. Boha za odpuštění pro Krista pokorně prositi, potom má v sobě vzbuditi upřímné předsevzetí život polepsiti, s bližním se smířiti, vzájemné křivdy sobě odpustiti a, aby vážnost k svatému výkonu a ctné smýšlení srdce projeвили, i ve slušném, čistém oděvu a v střídmosti a v nábožné pokoře k večeři svaté přistoupiti. I obecné veřejné vyznání hříšnosti prikazují. Zdaž se tento návod evangelického katechismu téměř na vlas — až na soukromou zpověď — nepodobá návodu, který podává katechismus katolický? Kdo pak by — uči jejich katechismus dále — bez takové přípravy přistoupil k Večeři Páně, ten by odsouzení sobě jedl a pil, t. j. uvalil by na sebe těžké zodpovídání před Bohem a pokutu pokrytce, lháře a pohrdáče Božího! Dle své viny, jak bylo pověděno, přijímají pouze chléb a víno — a jenom duchovně tělo a krev Kristovu — a tak vážnou přípravu odporučují věřícím svým! Nuže, nechať zbožný duchovní evangelický, když věřící své připravuje k Večeři Páně, v rozjímání o předmětu tomto pokročí dále a uváží: jak pak, kdybychom pod tou způsobou chleba a vna přijímali skutečně tělo a krev Kristovu a kdybych

tedy já, jakožto duchovní denně toho nejsvětějšího a nejčistějšího beránka ve svých rukou držel a denně ho obětoval a přijímal? - - Zajisté nezmýlíme se řkouce, že by dlouho neotálel duchovní ten, nýbrž že by s králem Šalomounem pravil: »Nebudeť bydliti manželka má v domu Davida krále israelského, protože jest posvěcený; neboť vešla do něho archa Hospodinova.« Nemýlíme se zajisté řkouce, že by za nedlouho stál na stanovisku katolické církve, která žádá od každého, kdo se knězem oltáře Nejsvětějšího státi chce, aby zachovával celibát. —

Vznešená služba katolického kněze vyžaduje nezbytně panictví jeho a, obrátímeli opět zřetel svůj k Marii, matce Páně, na základě již řečeného uznati musíme: vznešená její úloha vymáhá nezbytně věčného panenství. —

5. Konečně nemalou vinu nepřiznává proti Marii Panně u evanděliků má odpor, který se pěstuje proti všemu, co jest katolického. Odpor tento má vůbec od jakživa v protestantismu úlohu velikou. Často byl a je namnoze až doposud nejzávažnějším důvodem, proč se to neb ono u nich koná a jiné zavrhuje. Tak na př. o přijímání pod obojí způsobou (totiž chleba a vína) vyjádřil se Lutr: »Kdyby nějaký sněm dovolil pod obojí způsobou Svátost přijímati, tož bych jemu (totiž tomu sněmu) na vzdory jen jednu způsobu přijal anebo žádnou a každého bych za odpadlíka považoval, kdož by z vážnosti ku sněmu tomu pod oběma způsobama přijímal.« Kdyby tedy katolíci na základě usnesení církevního sněmu přijímali pod obojí, Lutr by byl ze vzdoru ustanovil přijímání pod jednou způsobou anebo by byl přijímání vůbec zrušil. Podobně z odporu proti katolické církvi děje se v mnohých věcech až doposud. Velebí se na př. Hus,

konají se slavnosti ke cti a chvále Lutra, Kalvina ba i Zvingliho — pod záminkou, že mužové tito byli nástroji v rukou Božích, ale ke cti a chvále té, která bez odporu byla nejvznešenějším nástrojem Božím v díle pro nás nejdůležitějším, není u nich nejmenší slavnosti, ba ani zbožné vzpomínky ze strachu, že by to bylo katolické! Pravíme tuto, co i nestranní protestanté nazývají a vyznávají. Tak na př. píše protestant Dietlein: »Jakási ustavičná bázeň před matkou Boží, stálá úzkost brání nám, že jí ani slůvka onoho pozdravení nepřejeme, jež přece věčný Otec jí poslal skrze ústa andělova... Za každým pozemšťanem, jenž nás do vlasti nebeské předešel, smíme volati, kolikrát chceme: ave, pia anima, jenom ne za matkou Ježíše Krista, -- neboť to by bylo katolické!« Jako omluva pak a ospravedlnění takového jednání ličí a představuje se věc tak, jakoby na Marii, matce Boží, nic nebylo, co by cti a chvály zaslouhovalo. Popíráť se i stále její panenství. —

Odporem tímto proti všemu, co jest katolického, naznačena jedna z příčin, proč evandělci odmítají se chovati k úctě Marie Panny. Ale jak vysvětliti si lze smutný zajisté onen úkaz, že tak rádi matku Páně vtahují do náboženských rozprav, že se neštítí často i neclnou, potupnou, — ano tak urážlivou řeč o ní mluviti, že uchu katolickému připadá jako rouhání? Doufáme, že s pravdou se nemíneme, naznačíme-li příčinu toho následovně:

Nemocný rád mluví o své nemoci a na místě bolavém jest velmi nedůtklivým. To víme ze zkušenosti.

Podobně, zdá se nám, že zamítati úctu Mariánskou jest jednou z nejbolavějších stránek vy-

znání evandělického. Rozum tu má něco schváliti, čemu, vážněli přemýšlí, přisvědčiti nemůže a co citu jeho rozhodně se protiví.

Členářové naši se přesvědčili, na jak mělkých, zpuchřelých, chatrných základech spočívají námitky proti neporušenému panenství Marie, matky Páně, — a proti účtě její vůbec.

Nelze si mysliti, že by hloubavý evandělický lid lichých námitek těchto nepoznával a necitil.

Zdravý rozum a nezkažené srdce nebude nikdy úzce, potupně smýšleti a souditi o matce Toho, jenž jest našim Bohem, naší spásou, našim budoucím soudcem. Zdravý rozum a cit nutí člověka, aby nad jiné ctil tu, kterou nad jiné poctil Pán Bůh sám. Rozum i cit vede i evandělíky k matce Boží, — ale vrhnouti se jí do náručí brání jim jejich evandělická církev.

Tento vniterný, byť mnohdy nevědomý, přece citěný rozpor mezi rozumem a citem s jedné a náboženským vyznáním s druhé strany pokládáme za jednu z nejhlavnějších příčin, proč evandělík v řeči o Marii Panně bývá tak nedůtklivým, proč mnohého z nich již zmínka pochvalná o Marii Panně rozčepejčuje a proč nezřídka i meč jazyka svého proti ní tasí.

Počínání toto jest zajisté všeho politování hodno.

Daleci jsme toho, abychom proto evandělický lid, jenž ve věci této našim jest odpůrcem, snad farizejsky odsuzovali: vedli bychom si, tuším, nejinak, kdybychom za týchž okolností, v témže duchovním ovzduší od malíčka žili, kdybychom učením jejich církve krmení a odchovávaní byli jako oni.

Kdykoli nám potupné a urážlivé výrazy slepé strannickosti proti matce Páně bylo slýchati, a když pišice pojednání toto jsme je zaznamenávali aneb aspoň

o nich zmínku učiniti musili, rádi jsme se nechávali ovládati soucitem, který se nás zinočňoval a jenž obyčejně vyzníval a i nyní, kdy spis svůj končíme, v upřímnou vyznívá prosbu: »Pane, odpusť jim, nevědí, co činí!« Vždyť i Šavel kdysi pronásleduje církev Boží domníval se, že koná bohumilé dílo. Jinak však smýšlel, — ano jedním z nejhorlivějších apoštolů se stal, když spadly šupiny s očí jeho. Popřel milosti podobné i bloudícím spolubratřím našim!

Ukaž se býti matkou i jim, ó nejsvětější Panno! Oceli se a trvají v řadách protivníků Tvých — ne vinou vlastní, nýbrž zanesení byvše v řady ty neblahým proudem časovým. Jsoutě s námi synové jedné vlasti a jednoho národu, který honositi se může tak četnými pomníky ochrany a pomoci Tvé jak jednotlivcům tak i celé zemi poskytované, jako žádný jiný národ. Nuže k těmto pomníkům nechať vděčný národ připojí nový, nechať mocnou přímluvou Tvou, svatá Panno, uvedeni jsou i tito odštěpení spolubratři naši v jednotu víry, aby, jak bývalo za předků našich, i jejich opět jednomyslným, mohutným shorem celá vlast velebila Trojjediného Boha a prozpěvovala i ke cti a chvale Tve: Zdráva buď, Panno Maria!

OBSAH.

	Strana
Příčiny, pro které tento spisek vydáváme	3
O popěračích neporušeného panenství Marie, M. P.	14
I. Maria byla pannou před porodem	20
II. Panenství Marie ani mateřstvím ujmy neutrpělo	27
III. Maria až do své smrti pannou zůstala	33
<i>A. Svědectví z Písma sv.</i>	
a) Výroky, na které se odvolávají odpůrcové	35
Jak se těmto výrokům má rozuměti	37
Kristus Pán nazývá se prvorozeným synem Marie	40
O bratřích Páně	42
Jsou 4 synové Kleofášovi totožni s bratřími Páně či nejsou?	45
Odpůrcové tvrdí, že byli tři Jakubové	49
Ještě jiné důkazy, že nebyli tři Jakubové	53
Proč Josef, Jakub, Judas a Šimon nejsou bratřími Páně tak se zovou	60
Jak dalece byli asi příbuzni svaté rodině tak zvaní bratři Páně	65
b) Svědectví písma sv. pro panenskou neporušenost matky Páně	68
Místo u sv. Lukáše 1, 34,	69
Místo u sv. Jana 19, 25,	71
<i>B. Důkazy z tradice.</i>	
a) Svědectví, na které se odvolávají popěrači panenství matky Páně	74

b) Svědectví kladná pro panenskou neporušenost Marie :	
ze století II. a III.	85
ze století IV.	93
Svědectví sv. Jeronýma, Ambrože a Augustina .	97
Jiná ještě svědectví křest. starobylosti v otázce naší	103
Námitky	112
Závěrky ze svědectví tradice	117
<i>C. Co soudí o nep. panenství matky P. rozum,</i>	
<i>uvážujeme-li povolání a povahu její</i>	<i>119</i>
Bůh sám panenství Marie, matky Páně, potvrzuje .	135
Zdaž úctou Marie P. netrpí ujmy čest Ježíše Krista?	142
O sv. Josefu	148
Příčiny, pro které se asi věčné panenství Marie P.	
popírá	158

Oprava hrubších omylů.

Poněvadž nám každý arch před tiskem k opravě zaslán býti nemohl, vplížila se do tisku nejedna chyba původní smysl rušící a nevyznačeny také náležitě nadpisy některých nových oddělení ku př. str. 144, 37, 45 a 49.

Na str. 4. ř. 16. shora oprav větu: Obrazem tímto atd. následovně: Obrazem tímto dotkl se malíř srdce katolického lidu měrou asi takovou, jako atd.

Na str. 25 ř. 11 shora místo věrně čti: věrme.

" " 30 " 11 " " vytčené čti: pro vytčené.

" " 96 " 17 " " mučeníku čti: o mučeníku.

" " 100 " 8 zdola " hodný ke čti: hodný. Ke

" " 106 " 7 shora " svědků čti: předků.

" " 107 " 8 zdola " Rabulaj čti: Rabulas.

" " 103 " 10 shora " první věk kř. čti: lid prvního věku.

Na str. 106 ř. 14 zdola místo jak tehdejší křesťané o Marii a jejím ustavičeném panenství smýšleli čti: jak tehdejší křesťané o ustavičeném panenství Marie, matky Páně smýšleli.

Na str. 112 ř. 8 zdola místo dílu čti: oddílů.

" " 132 " 14 " " po častokráte čti: co jsme pravili, jenom slabou ozvěnou jest toho, co od evanděliků atd.

Na str. 132 ř. 2 shora místo učenci čti: učení.

" " 149 " 13 zdola " poznal čti: za choť pojal

Na str. 153 ř. 9 shora po: apokryfickými dolož: dokládá mluvení o synech Josefových.

Na str. 167 ř. 11 shora místo úzce čti: nízce. .

" " 168 " 9 " " popřel čti: popřej.

Spisovatel.

MĚSÍC PANNY MARIE

NAŠÍ MILÉ PANÍ

NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI OLTAŘNÍ.

— • —

ROZJÍMÁNÍ

VYBRANÁ ZE SPISŮ DŮSTOJNÉHO

P. EYMARDA,

ZAKLADATELE TOVARYŠSTVA NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI.

S POVOLENÍM GENERALA ŘÁDU EUCHARISTIANŮ

PŘELOŽIL

JAN HORECKÝ.

V BRNĚ, 1899.

TISKEM A NÁKLADEM PAP. KNIHTISKÁRNY BENED. RAJHRAD.

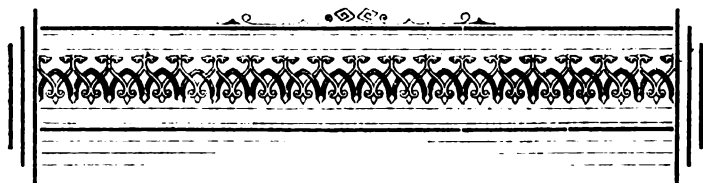
PŘEDMLUVA.

Pater Petr Julian Eymard, z jehož spisů rozjímání tato vyňata byla, narodil se r. 1811. v Mure, v departementu Isère. Nějaký čas byl světským knězem, pak vstoupil do Tovaryšstva Panny Marie, v němž byl příkladem všech ctností. Bůh však určil ho k tomu, aby otcem církevní rodiny se stal; od té doby co jasně poznal vůli Boží, bez váhání podjal se námah, kterých založení Tovaryšstva nejsvětější Svátosti vyžadovalo.

Toto Tovaryšstvo počátek svůj má v Paříži r. 1856., v domě, který mu nejdůstojnější pan arcibiskup Sibour prozatímně přenechal. Roku 1862. otevřel P. Eymard dům pro novice, a dne 8. května následujícího roku vydala Jeho Svatost papež Pius IX. dekret, kterým Tovaryšstvo nejsvětější Svátosti potvrdil. Brevem ze dne 12. srpna 1895. schválena jest regule P. Eymarda od sv. Otce Lva XIII. pro vždycky, čímž vřaděna jest kongregace Eucharistiánů, jak jinak kongregace nejsv. Svátosti se nazývá, mezi řády církevní.

Život nábožného zakladatele netrval sice dlouho, ale před smrtí jeho popřál mu Bůh té radosti, že viděl, jak jeho zbožná společnost pevně stojí a se množí. Dne 1. srpna 1868. zemřel P. Eymard smrtí spravedlivého, hoře láskou ku svátostnému Ježíši.

Překladatel.

Přípravné rozjímání.

Měsíc Naší milé Paní nejsv. Svátosti.

(M)ěsíc Panny Marie jest měsícem požehnání a milosti. Neboť božské milosti dostáváme skrze Marii, jak nás svatý Bernard a s ním mnozí svatí ujišťují. Tento měsíc jest svátkem trvajícím jedenatřicet dní ke cti Matky Boží. Jest také vhodnou přípravou k následujícímu měsíci nejsvětější Svátosti; skrze Matku k Synovi!

I. Jestliže se snažíme, abychom zvláštním způsobem nejsvětější Svátost uctívali, proto nesmíme přece pobožnost k nejblahoslavenější Panně zanedbávati. Rouhání by se dopustil, kdo by řekl: Pro mne postačí nejsvětější Svátost, Panny Marie nepotřebuji. Kde pak nalezneme Ježíše na zemi jinde, než na loktech Matky jeho? Nedala nám ona nejsvětější Svátost? S jejím svolením ve vtělení Syna Božího v lůně jejím veliké tajemství našeho smíření a sjednocení s Bohem počátek vzalo, které Ježíš smrtí

svou dokonal a o kterém v nejsvětější Svátosti stále pracuje.

Skrze Pannu Marii nabýváme snadným způsobem přístupu k Ježíši. Vždyť ona má Ježíše ve svém srdci. Na tomto srdci má Ježíš své zalíbení a kdo ctnosti a lásku jeho chce poznati, v srdci Panny Marie může je hledati. Kdo tuto dobrou Matku miluje, najde v jejím tak čistém srdci Ježíše.

Nikdy nesmíme Ježíše od Marie oddělovati. Nikdy neměli bychom opomíjeti se Synem ctíti Matku.

Tvrdím rozhodně: čím větší láskou k nejsvětější Svátosti planeme, tím více Pannu Marii milovati máme. Milujeme všechno, co přítel miluje. Zdali pak některý tvor od Boha více, některá matka od syna svého něžněji milována byla, než Maria od Ježíše?

Spasiteli našemu zcela jistě velice by se nelíbilo, kdybychom my, služebníci jeho Svátosti, Marii mnoho neuctívali, poněvadž jest Matkou jeho.

Spasitel náš jest jí díkem zavázán ve všem, co jeho lidské přirozenosti se týká. Tělem, které ona mu dala, Otce svého oslavil, nás spasil a ještě nyní neustává v nejsvětější Svátosti svět živiti a ku spáse přiváděti.

Spasitel náš chce, abychom Matku jeho nyní tím více ctili, čím více nám se zdá, že za svého pozemského života ji zanedbával. Není pochybnosti, že Ježíš Kristus Matku svou v soukromém životě velice ctíl; na veřejnosti

však tak mnoho jí si nevšímal; chtěl totiž především hodnost svou jako Syn Boží dokázati.

Dnes však Spasitel náš chce, abychom jaksi nejblahoslavenější Panně to vynahradili, čeho on na veřejnosti pro ni nechtěl konati, a jest naší povinností — závislé od toho naše spasení — abychom ji jako Matku Boží a svou vlastní Matku ctili.

II. Poněvadž však zcela zvláštním způsobem službě nejsvětější Svátosti jsme se zasvětili, jsouce jejími ctiteli, proto také nejblahoslavenější Panně Marii zvláštní úctu dluhujeme. Jako členové řádu nejsvětější Svátosti, svým povoláním jsme ctiteli Eucharistie. To jest náš krásný název, který papež Pius IX. schválil. Co pak znamená slovo: „ctitel nejsvětější Svátosti?“ To znamená, že jsme docela ve službě velebné osoby Pána našeho, který v nejsvětější Svátosti žije. Náležíme-li však Synovi, pak náležíme také Matce. Jestli že Synovi se klaníme, musíme Matku ctíti, a jsme povinni — abychom ve svém povolání vytrvali a je stále více pochopovali — nejblahoslavenější Panně jako Naší milé Paní nejsvětější Svátosti, zvláštní úctu prokazovati.

Tato pobožnost není ještě dostatečně připravena, a tato úcta Marii celkem dosud dostatečně se neproказuje. Úcta Panny Marie jest úzce spojena s úctou, kterou Ježíši Kristu prokazujeme. Kdo ctí Pána našeho na kříži, ten bere rád útočiště k bolestné Panně Marii, kdo ctí skromný a skrytý život jeho v Nazaretě, ten vezme si za vzor

skrytý život Naší milé Paní. Nejblahoslavenější Panna úzce souvisí s každým stavem svého Syna.

Dosud nikdo nikdy nepozdravil ji tím krásným jménem: „Naše milá Paní nejsvětější svátosti.“ Od nynějška však pobožnost k nejsvětější Svátosti vždy více se rozšiřuje; nikdy nebyla větší a rozšířenější, jako za našich časů, rozšiřujeť se na všech stranách. To jest ta milost, kterou neposkrvněné Početí světu přináší. Není pochyby, že pobožnost k nejsvětější Svátosti není nová; ale nové zjevení Eucharistie se udává. Skrytý Bůh vychází ze svého svatostánku; všady, dnem i nocí nejsvětější Svátost se vystavuje. Eucharistie má býti novým zdrojem spásy pro toto století. Pobožnost k nejsvětější Svátosti bude ctí tohoto století, ona bude je slavným dělati.

Pak zajisté úcta Naší milé Paní nejsvětější Svátosti s pobožností k Eucharistii vzrůstati bude.

Nenašel jsem žádné knihy, ve které tato pobožnost by vyložena byla. Nikdy jsem neslyšel o tom mluvit, ať ve „Zjeveních abatyše Marie z Agredy,“ kde o svatém přijímání P. Marie něco jsem četl, ať ve „Skutcích apoštolských,“ kde Pannu Marii ve večeřadle spatřujeme.

III. Co dělala nejblah. Panna ve večeřadle? Klaněla se, byla Královnou a Matkou všech klanějících se; slovem byla tamto Naší milou Paní nejsv. Svátosti. Vaším zaměstnáním v tomto měsíci má býti její úcta pod tímto krásným názvem; máte přemýšlet o tom, co činila; máte si představit, jak náš Pán její úkony kla-

nění se přijal; potom poznáte dokonalé spojení obou srdcí: Ježíše a Marie. Vaše pobožnost má odtrhnouti tajemný závoj, který zakrývá život Marie, tento život klanění se.

Jak máme království Boží v duši a život duše v Bohu popsat? Člověk není s to, aby podrobně jej vysvětlil; řeč nemá žádných výrazů, aby nebeské slasti jak se sluší a patří vylíčila; právě tak jest tomu se životem P. Marie ve večeřadle. Sv. Lukáš vypravuje nám toliko, že Maria ve večeřadle žila a se modlila. Jest to věci modlitby a lásky, abychom ducha tohoto života studovali. Všechno, co svatého a dokonalého ve ctnostech jest, můžeme vypočítati a Marii přisouditi. Ale poněvadž Maria ve večeřadle mnoho let ve spojení s nejasvětejší Svátostí žila, proto také všechny její ctnosti mají ráz eucharistický. Ctnosti tyto byly vypěstovány svatým přijmáním, klaněním se a stálým spojením se svátostným Ježíšem. Ctnosti P. Marie ve večeřadle dospěly k nejvyšší dokonalosti, k dokonalosti, která skoro hranic nemá, a kterou jen dokonalé ctnosti Ježíše Krista převyšují.

Proste Pána našeho, aby vám zjevil, co se mezi ním a Matkou jeho ve večeřadle dalo; on dovolí vám nahlédnouti do některých z těchto podivuhodných událostí; nedovolí vám sice nahlédnouti do všech, neboť toho nemohli byste snést. Něco však z toho dá vám poznati, a to vás oblaží.

O, jak šťastným bych byl, kdybych měsíc o „Marii klanějící se“ vydati mohl. Za tím účelem musíme mnoho se modliti, mnoho rozjímati a láskyplnou vděčnost Marie pochopiti. Přeji si toho z celého srdce, ale jest k tomu třeba delší přípravy.*)

IV. Ostatně ve večeradle všechna tajemství života P. Marie znova oživují. Přemýšlejte o narození jejího Syna v Betlémě, pak doplňte evangelium, a vizte svátostné narození téhož Syna na oltáři! Rozjímejte o jeho útěku do Egypta! Nespatřujete-li pak Spasitele našeho ještě stále mezi barbary a cizinci ve městech i na venkově, kde chrámy jsou zavřeny, a kde nikdo nepřichází, aby ho navštívil? Rozjímate o skrytém životě jeho v Nazaretě. Nevidíte ho zde ještě ve větší skrytosti? Projděte takto všechna tajemství, spojte je s Eucharistií a rozjímejte, jaký podíl na tom Maria má.

Nejdůležitější jest, aby každý se snažil v jedné z ctností nejblah. Panny se cvičiti. Zvolte si hned dle hodnosti ty nejnižší; naučíte se jim a pak ponenáhlu stoupáte až k jejím dokonalým ctnostem.

*) P. Eymard chopil se díla; máme od něho několik rozjímání o vnitřním životě Panny Marie; činí pokus, aby city jejího srdce, velikost její lásky ukázal. Tato rozjímání naléztí lze v této knize. Abychom pro každý den měsíce května jedno rozjímání měli, sestavili jsme výklady P. Eymarda o nejblahoslavenější Panně. Ve všem ukazuje nám tento kněz Marii ve spojení s Ježíšem, jak všechny milosti a dokonalosti od něho přijímá a od něho odvozuje.

Potom každého dne něco obětujte! Uvažte napřed, co vás to bude stát! Jsou oběti, které již předem známe, na př. viděti tuto osobu, touto záležitostí se zabývat. Přineste tuto oběť; nejsvětější Panna bude tím spokojena; bude o jednu květinu více v koruně, kterou ona vaším jménem Synu svému o jeho svátku, o Božím Těle, podá.

Nevidíte-li napřed žádných zvláštních obětí, pak vytrvejte na tom velikomyslném předsevzetí, že ony přijmete, které vám Bůh sešle. Jsou poslové Boží, kteří nám milost a trnovou korunu přinášejí. Musíme je s ochotou přijati. Předvídaná oběť působí, že hloubáme. Hloubání však snižuje její cenu. Oběti, které hned, velikomyslně, bez hloubání přinášíme, mají větší cenu. Bůh nás chce překvapiti; říká jen: Buďte připraveni! a věrná duše jest ke všemu odhodlána, co Bůh chce. Láska ráda překvapuje. Nedopustte, abyste takové oběti ztratili. Ničeho k tomu není třeba, než abychom byli velikomyslnými. Ó, jak krásná jest velikomyslná duše! Bůh jest od ní oslavován a on sám říká o ní, jako o Jobovi, s radostí a obdivem: „Neviděl jsi mého služebníka Joba?“ Milující duše nenechá si žádnou z těchto obětí ujíti; ona, ať tak dím, obrátila oko po větru; ví dobře, že kříž přijde a dovede jej také dobře přijati.

Čtěte tedy nejbláh. Pannu denní obětí. Přistupujte nejraději skrze ni k Panu našemu. Schovávejte se za ni, utíkejte se pod její plášť, odějte se jejími ctnostmi, buďte jen stínem P. Marie, obětujte všechna její jednání,

všechny její zásluhy a ctnosti Pánu. Potřebujete jen od Marie vzítí a Ježíšovi říci: „Obětujeme Tobě bohatství, které nám naše dobrá Matka nashromáždila.“ A Spasitel náš bude s vámi úplně spokojen.

Služebník Naší milé Paní nejsvětější Svátosti.

V pobožnosti ku své milé Paní nejsvětější Svátosti potřebujeme vzorn, patrona a vůdce. V tomto ohledu zvolíme si sv. Jana. Ježíš mu poručil matku svou. Svatý Jan pak denně za přítomnosti Panny Marie obětoval mši svatou. Týž vzal z oltáře božský chléb a vložil jej do úst Marie: „Matko, hle, Syn tvůj!“

Ó, jaké to slovo, jaký okamžik! Svatý Jan byl svědkem klanění se P. Marie; a jestliže velebným způsobem o Eucharistii mluvil, jestliže velebnou píseň díkyčinění, kterou jeho evangelium obsahuje, zpíval, pak příčinou toho jest, že to nejen od Ježíše, ale i od Marie slyšel. „Spasitel“, pravil Olier, „dal Jana Matce své, nejen aby místo Syna za něho zastával, ale také aby jí skrze sv. tajemství, která pro ni na její úmysly slavil, prostředku poskytl, aby přáním srdce jejího vzhledem k založení církve vyhověl, jakož i za nepřítomnosti jejího Syna tím štěstím ji těšil, z něhož se denním svatým přijímáním radovala.“ (Život Olierův 2. sv. 3. díl, str. 207.)

Ty, slavný sluho ve večeradle, budeš nás tedy učiti, abychom tajemství života své milé Paní nejsv. Svátosti

poznávali; ty nám vyprosíš. abychom pokaždé do její duševní nálady se vpravili, kdykoli jako ona nejsvětější Svátost přijímáme nebo jí se klaníme.

Povzbuzení. Plňme všechny eucharistické povinnosti své ve spojení se svou milou Paní nejsvětější Svátostí!

Střelná modlitba. Pozdravena budiž Maria, z níž svátostný Ježíš se narodil!

1. den.

Maria, Matka ctitelů Eucharistie.

Kdyby život náš nenalézal se pod ochranou Panny Marie, pak mohli bychom pochybovati o svém setrvání v dobrém a o svém spasení. Naše povolání, které nás zvláštním způsobem ke službě Krále králů víže, nutně nám ukládá, abychom k Marii se obrátili. V nej-světější Svátosti jest Ježíš-Král, jenž pro službu svou vyevičených sluhů žádá, kteří při zkouškách dobře obstáli. Každý učí se dříve sloužiti, než králi služby své nabídne. Dobrá! Ježíš zastavil nám Marii za matku a vzor. Jak všeobecně se vypravuje, nechal ji ještě mnoho let na zemi, aby nás učila, jak dokonale Bohu klaněti se máme. Jak krásný život tvoří tato léta zasvěcená klanění se! Uvažujeme-li lásku Pana našeho k jeho Matce, musíme nad tím žasnouti, že se od ní odlučuje. Nebyla snad

nejblahoslavenější Panna dosti svatá? Netrpěla snad ještě s dostatek ta, která na Kalvarii více vytrpěla, než všichni tvorové? Zajisté! Avšak zájmy nejsvětější Svátosti vyžadovaly přítomnosti Panny Marie. Ježíš nechtěl bez Matky své ve Svátosti zůstávati, nechtěl, aby první hodina klanění se nejsvětější Svátosti ubohým ctitelům ponechána byla, kteří by nevěděli, jak důstojným způsobem jemu by se klaněti měli. Apoštolé, jichž povinností bylo spěchati za spásou duší do celého světa, nemohli času k tomu použiti, aby toliko nejsvětější Svátosti se klaněli. Bez ohledu na jejich lásku, která ke stupňům oltáře byla by je upoutala, povolání jejich jako apoštolů jinam je volalo. Avšak ostatní křesťané, kteří podobni byli malým dětem, potřebovali matky, jež by je vychovávala, vzoru, kterého by následovati mohli. Takovým vzorem právě jest Maria, Matka Ježíšova, kterou tento křesťanům zůstavil.

II. Celý život Panny Marie obsažen jest ve slovech „klanění se“; klanění se jest zajisté dokonalým sloužením Bohu, které všechny povinnosti tvora ku svému Tvůrci obsahuje.

Maria byla první, která Slovu tělem učiněnému se klaněla; bylo v životě jejím, nikdo však na zemi o tom nevěděl. () jak dobře bylo našemu Pánu v lůně Matky jeho poslouženo! Nikdy nenašel ani ciboria ani dražocennější a čistotnější nádoby nad lůno Panny Marie. Klanění se jeho Matky působilo mu větší radost, než

klanění všech andělů. „Pán,“ praví Žalmista, „postavil svůj svatostánek do slunce.“ Tímto sluncem jest srdce Panny Marie.

V Betlemě u jeslí Maria jest první, která božskému Synu se klaní. Klaní se mu jako panenská Matka dokonalou láskou. Po ní teprve klaněli se sv. Josef, pastýři a mudrci.

Spasiteli našemu klaněla se bez ustání za jeho skrytého života v Nazaretě, za jeho apoštolského života i na hoře Kalvarii, kdež utrpení její klaněním bylo. Pozorujme způsob, jak Panna Maria se klaněla. Ona přizpůsobuje klanění své někdejšímu stavu Ježíšovu; tento stav jest podstatnou známkou jejího klanění. Klanění její bylo klanění se Pánu Bohu, jak v lůně jejím všeho se zbavil, jak v Betlemě ve veliké chudobě žil, v Nazaretě pilně pracoval, jak později evangelium hlásal a hříšníky obracel. Klaněla se mu plná soucitu v holestech jeho na hoře Kalvarii. Její klanění sleduje všechna rozpoložení myslí Syna jejího, která jí velmi dobře známa byla.

III. Říkáme vám, ctitelé nejsvětější Svátosti: Kľaňte se neustále Ježíši v Eucharistii, ale měňte svá klanění, jako Maria činila. Ožijte v sobě všechna tajemství v Eucharistii obsažená, sice propadnete bezduchému mechanismu. Nebude-li láska vaše novou formou, novými myšlenkami rozněcována, pak budete v modlitbě vlažnými; v Eucharistii musíme oslavovati všechna tajemství.

Tak to konala Panna Maria ve večeřadle. Myslíte, že každého roku, když ony dny se vrátily, o kterých veliká tajemství se udála, myslíte, že Maria bližší okolnosti, za kterých se stala, slova, která při tom pronesena byla, i milosti, jimiž naplněna byla, neuvážila? Když na př. Vánoce se blížily, nemyslíte, že Maria ku svátostnému Synu svému o jeho lásce a svém klanění, jakož i zbožnosti sv. Josefa, pastýřův a mudrců znova nemluvila? Tím, že mu lásku jeho připomínala, chtěla srdce jeho potěšiti. Týmž způsobem počínala si při všech ostatních tajemstvích.

Jak pak jednáme s přítelem? Mluvíme s ním ustavičně jen o přítomnosti? Ó nikoli! Rozpomínáme se na minulost, kterou necháváme takorčka oživnouti. Chce-li kdo otci nebo matce radost udělati, pak připomene jim stále velikomyslné oběti, které pro nás v dětství našem přinesli. Jestliže Panna Maria Ježíši ve večeřadle se klaněla, pak zajisté mluvila s ním o všem, co pro čest a slávu Otce svého byl učinil. Potom připomínala mu veliké oběti, které přinesl, a vpravila se takto v milost Eucharistie. Eucharistie jest památkou všech tajemství, obnovuje milosti jejich. Jako Maria musíte i vy této milosti vyhověti, když totiž všechna jednání Spasitele našeho necháte oživnouti, jemu v každém stavu klaněti se budete a s ním se spojíte.

Panna Maria tak velikou láskou k Eucharistii lnula, že od ní ani odloučiti se nemohla. Žila v nejavětější

Svátosti a od nejsvětější Svátosti. Dnem i nocí prodlévala u nohou božského Syna svého. Apoštolům a věřícím byla beze vší pochyby vzorem zbožnosti; láska k jejímu Pánu a Bohu ve Svátosti skrytému zářila na její tváři a její žár po celém okolí se šířil.

Ó Maria, uč nás životu klanění se! Uč nás, abychom jako ty, všechna tajemství a milosti v Eucharistii pojali, uč nás, abychom evangelium oživnouti nechali, uč nás, abychom je v eucharistickém Ježíši četli! Rozpomeň se, Naše milá Paní nejsvětější Svátosti, že jsi matkou ctitelů Eucharistie!

Naše vzory.

Mezi svatými, kteří v 17. století se proslavili, jest mnoho těch, kteří nám ukazují, jak úctu nejsvětější Svátosti s pobožností k Marii spojití můžeme.

Čtihodný kardinál de Berulle, kterého papež Urban VIII. poctil názvem: „apoštol vtěleného Slova,“ a jehož náhledy o Panně Marii spíše náhledy anděla než člověka býti se zdají, jakož i Pater de Condren, jemuž Bůh dle svědectví velmi učených theologů vznešená osvěcení v tajemstvích našeho náboženství dopřál, měli zvyk každou sobotu mši svatou na úmysl Panny Marie obětovati.

Olier, svatý zakladatel kolleje sv. Sulpice a reformátor kněžstva, který téhož času žil, dělal totéž, jako dva výše jmenovaní. Dal totiž každého dne tři mše svaté

sloužiti, jichž ovoce do rukou Panny Marie vložil, aby je božskému Synu obětovala a tím nesmírných pokladů milostí církvi svaté získala.

V Quebecu žil nábožný Jesuita, který P. Eudesovi, zakladateli kongregace dle něho nazvané, svůj záměr oznámil, založiti totiž spolek kněží zvaný: „Sluhové Naši milé Paní,“ kteří by se zavázali, že mši svatou na úmysly vznešené Královny nebes obětovati budou. Takovýmto způsobem — dle výroku jeho — měl Syn Boží v hostii ku svému Otci vstupovati skrze nejčistší ruce té, kterou si vyvolil, aby k nám při vtělení svém sestoupil. (Život Olierův II. díl.)

Povzbuzení. Obětujeme svá klanění Ježíši v Eucharistii skrze ruce Panny Marie!

Střední modlitba. Ó Maria, Tys požehnaná mezi ženami, a požehnaný jest Ježíš v Eucharistii, plod života Tvého!

2. den.

Neposkvrněné Početí a svaté přijímání.

1. Neposkvrněné Početí Panny Marie bylo již v ráji předpověděno. Nejblahoslavenější Panna jest tou požehnanou ženou, která patou svou pekelnému hadu hlavu potříti má. Stvořením neposkvrněné Panny Bůh slavně vítězí nad ďáblem, obnovuje říši svou, chrání Pannu

Marii ode skvrny hříchů dědičného; neboť Bůh při všech svých skutečích především svou vlastní slávu na zřeteli míti musí.

Poněvadž každý tvor při početí svém vinou stížen a poskvrněn byl, nebyl Bůh úplně pánem jeho. Bůh nemohl stánek svůj v něm zvoliti. Satan měl duši v moci své hned od jejího stvoření. Bůh ji stvořil a satan dostal dílo Tvůrce do moci své. Sláva Boží byla snížena v jeho tvorech, a když Bůh Adama a Evu z ráje vyhnal, satan jaksí zvítězil.

Než pohleďte na Marii! Bůh chrání ji zcela zvláštní výsadou. Přirozeným způsobem byla sice počata, jako všichni lidé od Adama. Ale Bůh sám za povinnost svou pokládal, aby ji čistou zachoval. Eva, první matka byla poskvrněna; Maria, pravá Matka živých, bude neposkvrněna. Bůh ji zastíní. Ona jest jeho zamčenou zahradou, jeho zapečetěnou studnicí. Král sám bude z jejích vod pít. Satan nebude míti odvahy, aby k Marii se přiblížil. „Dominus possedit me in initio viarum Suarum.“ (Hospodin vládl mnou na počátku cest mých.) Ona jest pravou dcerou Boží: Primogenita ante omnem creaturam. Syn Boží nesměl za Matku svou se stydět. Dal jí všechno. Při pohledu na Marii viděl Bůh svou slávu a velebnost. Celá nejsvětější Trojice činně působí při neposkvrněném Početí Panny Marie. Dluhuje to slávě své. Přijde-li hřích dříve než Bůh, pak jest satan vítězem. Kdo otrokem se

narodil, vždycky něco z toho podrží, třeba by mu sebe větší svoboda dána byla.

Tak byla sláva Boží ve vtělení Syna Božího obnovena. Obraz Boží jest obnoven. Bůh může bez váhání do lůna Mariina sestoupiti. Ona jest svatostánkem, čistší než slunce. Maria jest pro svou čistotu nebem Boha; jí obnoví svět. Co pak nám neposkvrněné Početí všechno dalo? Nejprve Syna Božího; Maria jest ranním červánkem slunce spravedlnosti. Dále nám přineslo všechny svaté, ony zářící hvězdy na obloze církve svaté; všichni stali se svatými pomocí Panny Marie. Od ní, od toho ráje Božího, dostáváme všechno. Neposkvrněné Početí jest zárodkem všech milostí, které jsme obdrželi. Jako mráček, který Eliáš spatřil, tak neposkvrněné Početí jest o sobě jen jediným bodem, ale zveličuje se do šířky i do délky a božský vliv jeho přechází na celý svět.

II. Pro nás ctitele nejsvětější Svátosti jest však v tajemství neposkvrněného Početí ještě něčím jiným, čeho dlužno si všimnouti. Chrání-li Bůh Marie od veškeré poskvrny, pak činí to proto, poněvadž v ní bydleti chce. Chce sestoupiti do svatého, čistého a dokonalého příbytku. Nebeský Otec a Duch svatý očišťují Marii, aby důstojný příbytek Syna Božího z ní učinili. Zcela nové, zcela čisté nebe muselo býti stvořeno. Měla-li Maria slovo v sebe pojeti, musela býti neposkvrněna. Neposkvrněné Početí jest přípravou, aby se stala Matkou Syna Božího. S jakou radostí přihlíželo slovo na tento

příbytek, který samo sobě připravovalo! Slovo sestupuje do příbytku toho kroky obra: Exultavit ut gigas.

Kéž by Ježíš totéž nám učinil ku sv. přijímání. Vždyť s velikou žádostí touží po tom okamžiku, kdy ze svatostánku vystoupiti ho necháme, aby nás s radostí navštívil, jako kdyby ještě k Marii zavítal. A s velikou radostí přijde, jsme-li čisti. Žádá od nás přípravy, k dosažení čistoty; sám nás o to prosí. Všeliká čistota ku sv. přijímání má nám býti ovocem neposkvrněného Početí. Bez čistoty všechny naše ctnosti neměli by žádné ceny. Bez čistoty přišel by k nám Spasitel náš proti vůli své, a srdce naše bylo by mu žalářem. „Ach,“ tak potom mohl by ku svému knězi zvolati, „kam mne neseš? Do srdce, které mne nemiluje, ve kterém můj nepřítel sídlí? Nech mne, nech mne v mém svatostánku!“

Ó Maria, Ty propůjčíš nám svůj plášť čistoty, Ty přioděješ nás čistým zářícím rouchem svého neposkvrněného Početí. Matčinou starostí jest, aby dítě své o svátcích zvláště ustrojila. Budu-li od tebe, Maria, oděn, pak mne Ježíš dobře přijme. S radostí ke mně zavítá; on bude tebe ve mně viděti, a velikou slastí bude pro něho, že může v mém srdci zůstávati.

Jak Panna Maria o svatém přijímání myslila.

Mezi krásnými naučeními, která nejblahoslavenější Panna služebnici své Marii Agredské*) dala, jest zvláště

*) Abatyše kláštera neposkvrněného Početí v Agredě, ve Španělsku, z řádu sv. Františka; žila v 17. století. Panna Maria častěji

to velmi dojemné, které sv. přijímání se týká. Panna Maria vyslovuje se takto: „Ó dcero má, kdyby ti, kteří ku katolické víře se přiznávají, svá zatvrzelá srdce otevřeli, aby nabyli pravého názoru o svatém tajemství a neocenitelném dobrodiní nejsvětější Svátosti, nebo kdyby, prosti jsouce pozemských náklonností a tyranství náruživostí svých, věnovali se rozjímání, že mezi sebou, v nejsvětější Svátosti, věčného Boha mají, že ho přijímají, navštěvovati a účinků této nebeské manny účastni býti mohou, kdyby velikost tohoto daru uvážili, kdyby jeho sladkosti okusili, kdyby chtěli porozuměti, že v něm skrytou moc svého všemohoucího Boha naleznou: pak nemuseli by ve vyhnanectví svém ničeho více si přát ani se báti.“ Dále pak ještě dodává: „Chceš věděti, co jsem u sebe myslila, když jsem Syna i Pána svého ve Svátosti přijala? Připomeň si, co víš o mých darech, o mé milosti, o mých skutcích a zásluhách života mého! Myslila jsem, že dostala jsem prevelikou odměnu za všechna namáhání, kdybych jen jednou svaté tělo Syna svého v Eucharistii byla přijala; ano i potom pokládala jsem se tak veliké milosti za nehodnou. Nyní uvaž, dcero má, co ty a ostatní dítky Adamovy při přijímání této podivné Svátosti mysliti mají.“ (Duchovní město Boží, 2. díl, 11. kapitola.)

se jí zjevila, o životě svém ji poučujíc. Zjevení tato obsažena jsou v obsáhlém díle zvaném: „Duchovní město Boží,“ které nábožná abatyše sama napsala.

Povzbuzení. Připravujme se s velikou péčí a ve sjednocení s Marií na sv. přijímání!

Střelná modlitba. Ježíš ve Svátosti svatý přibytěk Marie více miluje, než všechny svatostánky Jakobovy.

3. den.

Výbava neposkvrněné Panny.

Maria dostala v den neposkvrněného početí svého v poměru ku vznešeným povinnostem svým a nevyrovnatelné důstojnosti své jako Matka Boží skvostnou výbavu. Obdržela poklad milostí, který ji s dílem našeho spasení úzce spojití měl.

I. Nepochybují ani dosti málo, že milost neposkvrněného početí Pannu Marii povyšuje nad všechny milosti, kterými byla obdařena, ano i nad milost božského Mateřství jejího. Milost neposkvrněného Početí má sice menší důstojnost, za to však větší váhu před Bohem a pro Marii; ono jest základem a zdrojem všech důstojností a privilegií, která jí proto udělena byla.

Nemohlo to býti, aby Matkou Boží a hříšnicí zároveň byla. Velikým před Bohem nečiní důstojnost, ale svatost a čistota, kterou ji přiodíváme. Oblécme královský plášť žebráku, zůstane vždycky žebrákem. A poněvadž neposkvrněné Početí bylo přlíčinou čistoty a svatosti Panny

Marie, jest také největší ze všech jejích milostí. Od okamžiku Početí jejího má Bůh v Marii větší zalíbení, než ve všech tvorech dohromady. Jeden jediný úkon lásky tohoto něžného tvora, jenž ještě v lůně mateřském odpočívá, jest záslušnější a Bohu milejší, než všechna láska svatých i andělů dohromady. Úroky jsou poměrný s kapitálem; Maria má listinu nesčetných milostí, která stonásobné úroky vynáší.

II. Neposkvrněné Početí jest počátkem všech ctností Panny Marie; ono jest její převládající ctností v tom smyslu, že fond milostí, který při početí obdržela, bojně úroky přinesl. Jest základní pravdou, že Maria nikdy ani nejmenšímu vnuknutí Ducha sv. nevěrnou nebyla, a že všech milostí z celé síly použila. Žádný světec nedosáhl tak velikého stupně svatosti, jako Maria. Proto také anděl pozdravuje ji jako milosti plnou. „Pán s tebou,“ praví k ní; s tebou vždycky a ve všem; v tobě není ani místečka prázdného, aby ho milost nebyla naplnila. Ó Maria byla věrnou v plnění všech povinností svých, v plnění všech přání Boha! Nikdy neopomenula do podrobnosti to dobro vykonati, které vykonati mohla. Ona zachytává všechny paprsky božské svatosti a v sebe je pojímá.

A jakou věrnost dokázala ve všech milostech, tak věrnou zůstala i ve všech ctnostech. To jest velikým naučením pro nás. Ať milosti naše jsou jakékoli, buďme vždy na stráž. Maria, která po všechny časy hříchu

prosta byla, nikoli od přirozenosti, ale pro své spojení s Bohem, ona, která vnitřního pokušení neznala, bdí sama nad sebou a neustále pracuje na díle posvěcení svého, denně dělá pokrok, ve stáří tří let ubírá se do chrámu; chvěje se před andělem, čistým to duchem, který jen o Bohu k ní promlouvá. Maria se domnívá, že nikdy nevykonala všechno, co činiti třeba. Později vytrpí mučeníctví, jsouc bez útěchy. Roucho neposkvrněného Početí svého zdobí nejkrásnějšími květy ctností; neposkvrněné početí jest vždycky první milostí, kterou ctnostmi a oběťmi svými krásnější činí.

III. Neposkvrněné Početí jest také měřítkem její moci a slávy. U Boha zmůže něco jen duše čistá a svatá. Bůh koná veliké věci jen na prosby čistých duší; vyslyší jen nevinné nebo čisté duše. Čistota Panny Marie nebyla však nikdy ani tou nejmenší skvrnou potřísněna. Jak veliká tedy bude její moc! Říká se, že matka vládne srdcem syna svého. Jestliže však ztratila čest, pak velikou moc míti nebude. Avšak jak bychom mohli stále čistou matku odstrčiti? Šalomoun pravil matce své, když vykonala pokání: „Nemohu ti ničeho odepřeti.“ Co máme říci o Marii? Žádné milosti jí Syn její neodepře, Matce své a Matce naší.

A jaká jest sláva Panny Marie? Čistota její učinila ji hodnou, aby matkou Krále králů byla. A nyní povýšena jest na trůn na pravici Syna svého. Marii prokazovány jsou všechny pocty a všechna holdování, vy-

jímaje klanění se; jest tak velebná, tak slavná, že by sama již nejvyšším štěstím nebes býti mohla.

IV. Z toho viděti, že všechny milosti, všechny ctnosti Panny Marie, její moc i sláva v neposkvrněném Početí původ svůj mají a její nádhernou výbavu tvoří. Křest svatý očišťuje nás, činí také nás neposkvrněnými. Po křtu sv. byli jsme chrámem Božím, pravým rájem. S jak velikou bdělostí musíme také my hleděti, abychom čistotu zachovali. Jestliže jsme ji však ztratili, můžeme se očistiti ve svátosti pokání. Musíme přede vším býti čisti! Nemluvíme zde o čistotě smyslů. Velikou čistotu musíme míti také ve vůli své, ve všech úmyslech svých. Hlavní věcí jest čistota života. Bez čistoty nemůžeme se Bohu ve svátosti skrytému líbiti. On jest čistota sama. Jen čistá srdce ho vidí, jen ta proniknou závoj, který ho zakrývá. On zjevuje se jen čistému srdci, neboť čistota jest láska, něžnost přátelství, které chce se líbiti. Proto namáhá se Spasitel náš, kdykoli do duše naší sestupuje, aby nás vždy více očistil. Když nás očišťuje, posvěcuje nás; když nás posvěcuje, spojuje nás těsněji se sebou samým. A jsme-li s dostatek čisti, pak bere nás k sobě do nebe a korunuje nás u Panny Marie.

Sv. přijímání P. Marie na den ustanovení nejsvětější Svátosti.

Pater Bernardin z Paříže, který žil v 17. století, jest spisovatelem velmi učeného a krásného pojednání, v němž dokazuje, že i nejblahoslavenější Panna v den

ustanovení nejsvětější Svátosti oltářní ku sv. přijímání přistoupila. Téhož náhledu jest spisovatel díla: „Maria obnovitelka a Eucharistie.“ Vskutku může každý docela dobře pochopiti horoucí touhu Ježíše i Marie, aby v témže těle a v téže duši spojenci se viděli. Maria Agredská a Kateřina Emmerichová ve svých zjeveních totéž potvrzují, jakkoli v některých věcech této události od sebe se liší. Sledujme zbožné vidění španělské jeptišky:

„Vznešená Královna naše,“ tak vypravuje, „v přijímání o Bohu pohřížena byvši, viděla ze světnice, ve které bydlela, všechno, co Ježíš ve večeřadle dělal. Když slova proměnění vyslovil, vrhla se Maria na kolena a klaněla se Synu svému v Eucharistii s nevýslovnou úctou. Viděla, jak Ježíš jednu částku od proměněného chleba oddělil a sv. archandělu Gabrielovi podal, aby Panně Marii Tělo jeho donesl. Maria čekala se slzami v očích na sv. přijímání. Archanděl vstoupil v průvodu nesčíslného zástupu ostatních andělů; tak přijala první z rukou nebeského knížete, velebného Syna svého, jehož pokorou svou následovala. Tímto způsobem byla nejavětější Svátost do lůna nejčistší Panny jako do pravé svatyně a do nejdůstojnějšího svatostánku uložena.“ (Duchovní město Boží, II. díl, 11. kap.)

Povzbuzení. Prosíme pro zásluhy P. Marie při všech sv. přijímáních, abychom čistě a dokonale žili.

Střední modlitba. Chceme pěti chválu Tvou, ó Maria, Ty slavné město Boží!

4. den.

Narození Panny Marie.

Pozdravme s radostí kolébku Panny Marie. Narození naší Matky a Královny zvěstuje radost nebesům, útěchu zemi, strach a hrůzu peklu. Hle, zde ta silná žena, vyvolená Matka Spasitele!

Nikdo nečiní zmínky ani o místě, ani o bližších okolnostech narození jejího; můžeme však předpokládati, že narodila se v chudobě, jako Syn její. Avšak narození Panny Marie spojeno jest se slávou, která všechna bohatství dcer této země převyšuje.

I. Maria má všechno, na čem si lidé tolik zakládají. Narodila se jako dcera a dědička králů z pokolení Judova. Syn Boží chce se naroditi z královské matky; dle těla chce býti bratrem králů, aby takto veřejně na jevo dal, že od něho každé království původ svůj má. Ano přijdou i králové, aby jemu, jakožto nejvyššímu Pánu svému se klaněli. Matka jeho jest tedy královnou. Syn její bude králem, bez pozemského království, bez bohatství, bez vojska; také matka jest chudá a neznámá. Ale v tomto všem království samo nepozůstává, nýbrž jen lesk království. Právo i tenkrát zůstává, když nebývá uznáno. Ostatně přijde den, ve který království Panny Marie a Syna jejího provoláno i slaveno bude. Církev pozdravuje ji jako svou Královnu, Královnu nebes i země: „Salve

Regina“ — Zdrávas Královno! Anděl zvěstoval: Bůh dá, Maria, Synu Tvému trůn Davida otce jeho. — Ale dříve musí trůnu toho pokorou, chudobou, utrpením sobě dobýti.

II. Maria má veškeru nadpřirozenou velikost. Nadpřirozená velikost není nic jiného, než odlesk Boha na nějakého tvora, kterého své moci a slávy účastným činí. Co činí Bůh pro Marii? Činí ji účastnou vznešeného tajemství svého. Otec nazývá ji svou dcerou; Syn miluje ji jako svou matku; Duch sv. chrání ji jako svou nevěstu. Ona jest k tomu povolána, aby ve velikých skutečích Boží moci účastenství měla. Pozorujte ji o velikém dni narození jejího. Popatřte na ni se sv. Janem Evangelistou, jak sluncem jest oděna (dle zjevení), jak od Boha přichází a jasností jeho září. Maria jest paprsky božskosti takofka proniknuta, jako čistý křišťál, na který slunce se všech stran svítí. Měsíc jest pod jejíma nohama, t. j. moc její jest nerozborná, vzdoruje vrtkavosti, pekelného draka přemohla na vždy. Hlavu její zdobí koruna ze dvanácti hvězd. Tyto hvězdy jsou milosti a ctnosti všech vyvolených Božích. Maria jest takofka středem stvoření. Do jejíh rukou vložil Ježíš všechny prostředky ku spasení potřebné; všickni Svátí kolem ní se shromáždují, kteří dílem její lásky a její ochrany jsou.

III. Maria přišla na svět se všemi osobními přednostmi. Nejen že Bůh ji dary svými obohatil, ale i vlastními zásluhami byla bohata hned v den narození svého.

Poklady zásluh nashromáždila si dle mínění některých zbožných ctitelů již v oněch devíti měsících, které v lůně matky své prožila. Ano i před narozením svým božským světlem úplně proniknuta byla; ona Bohu docela se obětovala; milovala ho láskou, o níž žádného pravého pojmu nemůžeme si udělati. Ó kéž by nám bylo bývalo dopřáno Pannu Marii při jejím narození duchovním okem viděti! V mysli její bylo nejjasnější světlo, v srdci jejím nejhoroucnější láska, ve vůli zcela nepodmíněná oddanost; žádný tvor neměl nikdy takového narození.

Již v kolébce své byla předmětem lásky nejsvětější Trojice, obdivu andělů. Kdo pak jest ten významenaný tvor, tak pravili vespolek, který o prvním dnu života svého tak četnými ctnostmi obdařen, tak velikou slávou ozdoben jest?

A zlí duchové strachem se chvějí; vidí, jak Maria proti nim povstává jako dobře sešikované vojsko k bitvě; cítí potupu z porážky náčelníka svého a předvídají onen hrozný boj, který toto dítě jednou s nimi svede: Jako šik spořádaný.

Církev jása radostí. Vidíme, jak naše osvoboditelka přichází; její narození oblašuje nám narození Spasitele našeho. Ano, radujme se: „Narození Tvé zvěstovalo radost celému světu“. (*Nativitas tua gaudium annuntiavit universo mundo.*)

My zvláště máme se radovati, že Maria nám chléb života přináší, a od tohoto dne pozdravujeme ji jako

ranní červánek Eucharistie, vímet, že Bůh z ní podstatu těla svého a krve své vezme, kterou nám ve velebné Svátosti své lásky dáti chce.

První mše svatého Petra.

Hned po hodu Božím Svatodušním, praví učený kardinál Bona ve svém překrásném pojednání o liturgii, slavil svatý Petr, jako hlava církve svatá tajemství ve večeřadle jerusalemském za přítomnosti apoštolův a věřících, kteří jeho kázáním obráceni byli. Vznešená Matka Spasitelova byla beze vší pochyby přítomna. „Duchovní město Boží“ vypravuje vidění, ovšem zbožně vymyšlená, o první mši svatých apoštolů. Den před tím šla Panna Maria v průvodu andělův a svatých žen, aby večeřadlo, ve kterém její nejsvětější Syn poslední večeři slavil, připravila a vyzdobila. Připravila také nekvašený chléb a víno, jehož ku posvěcení třeba bylo, dále pak mísu a kalich, ve kterém Spasitel sám způsobu chleba a vína proměnil. Vykonavši tuto práci, probděla celou noc na modlitbách a ve vzbuzování nejvroucenějších úkonů lásky, pokory a díků činění. Svatý Petr obětoval nejsvětější oběť. Maria klečela při ní v jednom koutku večeřadla, v Boha docela jsouc pohřžena. Když sv. Petr Tělo Páně přijal a po něm ostatní apoštolé, kteří kolem něho stáli, neal Tělo Spasitele nejblahoslavenější Panně, která jej přijala, obklopena jsouc anděly, v obdiv a úctu pohřženy. Není možno všechny účinky vylíčiti, které svaté

přijímání v Panně Marii způsobilo. Bylať láskou božského Syna svého docela zanícena. (Duchovní město Boží, III. díl, 7. sv., 7. kap.)

Povzbuzení. Obětujme ovoce mše svaté Bohu skrze ruce Panny Marie !

Střelná modlitba. Pozdravujeme Tebe, o Maria, která nám Chléb života, nejsvětější Svátost, přinášíš.

5. den.

Obětování Panny Marie ve chrámě.

I. Panna Maria neměla dětství, jak dle obyčejného významu tohoto slova bývá; neměla nestálosti a nevědomosti dětské. Brzy v dětství svém poznávala již Boha a získávala si zásluhy; všechny duševní schopnosti její směřovaly k Bohu a v něm také spočívaly; Bůh byl jejím životem. Jen tělo její bylo tak slabé a malé, jako jiných dětí. Jakmile Maria sama choditi mohla, prosila rodičů, aby jí dovolili do chrámu jíti, tehdy byla tři roky stará. Tam byla přijata do počtu Bohu zasvěcených panen, a zůstala dvanácte let ve chrámu. O tom životě jejím nevíme nic, než že v úkrytu žila a ve všech otnostech se cvičila. Nábožní spisovatelé, svatí učitelé, jako Cedren, sv. Jan Damascenský vypravují, že nejvíce navštěvovala

nemocné děti, jim sloužila, je těšila. Povstala-li nějaká hádka, byla Panna Maria zavolána, aby strany usmířila a pokoj zjedнала. Žila docela prostě a vystříhala se všeho, čím by na sebe byla upozorniti mohla. Snížila se za nejnepatrnější služku všech; neodepřela ničeho a konala ještě více, než její malé družky od ní si přály. Andělé ji chránili a nebeští duchové ji obklopovali. Proto ďábel neměl k ní přístupu. Ona byla tou zamčenou zahradou, které nikdo nemohl otevřít, než jen nebeský ženich její.

II. V tomto skrytém životě svém má Maria naším vzorem býti. Bůh připravuje Marii v tajnosti a bez jejího vědomí k velikému poslání, které má vyplniti. Později bude Spasitel náš sám také připravovati se ku svému evangelickému poslání třicetiletým mlčením v Nazaretě; učenníky své však sám tři léta na tajemství nejsvětější Svátosti připravovati bude.

Úkryt a mlčení jsou duší velkých věcí. Spasitel náš ukrýval před satanem, že jest Synem Božím. Kdyby to ďábel zcela jistě byl věděl, byl by židů nikdy nepoukal, aby ho zavraždili. Satanovi bylo úplně neznámo, že ona Panna jednou Matkou Boží býti má.

Pokud nějaké dílo v úkrytu, světu neznámo zůstává, jistojistě roste. Jakmile ďábel je objevil a po světě rozhlásil, pak je napadá a ze všech sil proti němu bojuje. Jestliže zaseté símě často vyhrabáno bývá, pak nemůže klíčiti; musíme je v klidu nechati ležeti a zemi přikrýti. Chcete-li tedy duchovním způsobem růsti, pak skryjte

se, ať svět o vás nic neví, jinak ďábel mnoho bídy vám připraví, a vítr samolásky vás zničí.

III. Pán Bůh dlouho nás připravoval, hned od našeho dětství milostmi nás obdařoval, aby do večeřadla své Eucharistie nás uvedl. Z celého srdce za to mu děkujeme! A jakkoli tak mladí jako Maria jemu jsme se neobětovali, nalézáme se přece v dětství eucharistického života. Eucharistické hnutí začíná se vznášati. Spasitel náš volá nás jako první, abychom hnutí toho se zúčastnili.

Maria klaněla se Bohu ve chrámě v duchu a v pravdě. Modlitbami svými svolala příští Spasitele, ba vroucí touhou po něm příchod jeho urychlila. My, kteří jemu na oltářích přítomnému se klaníme, nevoláme k němu z daleka, jako Maria. On jest s námi, prodlévá tu mezi námi, máme ho stále. Napodobujte mlčení a skrytý život nejblahoslavenější Panny! Kéž by vám byla vzorem vašeho v Eucharistii ukrytého života! Dnes namáháme se, abychom jenom před světem něco platili. Chceme velmi rychle cíle dosíci a požívat. Čekati neumíme. Pomáháme-li rostlině ku vzrostu, co možná největšímu, přináší hned ze začátku mnoho plodů; ale potom brzy vysílí a v krátké době hyne.

Milujte tudíž prostý a skrytý život, skromné práce stavu svého. Za šťastny se pokládejte, jest-li svět vás nezná. Skryjte malý plamen lampy své pod kbelík; sebe menší průvan mohl by plamen ten shasiti.

Maria obětuje se Bohu rychle, docela, navždy. Obětuje se docela: obětuje ducha svého, srdce své, svobodu svou, sobě nenechává nic. Ó, obětujme se také my docela svátostnému Spasiteli, který pro nás také docela se obětoval. Jest snadno říci: Bože můj, já se Tobě docela obětuji; ale těžké jest, také to učiniti. Spoléhejme na jeho milost a modlitbu Matky své a častěji její tak dokonalou obět si připomeňme. Příklad její dodá nám zmužilosti a posily.

Neoddělujme nikdy Marii od Ježíše.

Když svatý Hyacinth z řádu Dominikánů slyšel, že Tataři proti městu Kievu, ve kterém bydlel, vytáhli, pospíchal do klášterního kostela, vzal ciborium, aby Pána a Mistra svého před bezbožností těchto nevěreckých barbarů uchránil. Když s pokladem svým ze chrámu pospíchal, veliká, těžká socha Panny Marie, která u dveří stála, třikrát na něho volala. Sv. Hyacinth s úžasem Panny Marie se tázal, čeho si od něho přeje, odvětila: „Můj milý Hyacinthe, Syna chceš před potupami barbarů chrániti a Matku pohanám jejich vydati?“ A když světec slabou silou svou se omlouval, která mu brání, aby tak těžkou sochu nesl, odpověděla Maria. „Kdybys jen měl trochu lásky, pak by ti bylo hračkou, abys mě odnesl; pros mého Syna, on ti zajisté tíži ulehčí.“ Tu vzal svatý Hyacinth ihned sochu a nesl ji tak lehce, jako kdyby květinu v ruce držel. Tak zbožná pověst.

S nejsvětější Svátostí na prsou a se sochou Panny Marie na rukou, šel bez obtíží kolem řad nepřátelských a šťastně přibyl do Krakova. (Rossignoli.)

Povzbuzení. Opakujeme bez ustání: Maria a Ježíš! Ježíš a Maria!

Střelná modlitba. Nalezli Ježíše s Matkou jeho, padli na kolena a klaněli se mu.

6. den.

Zvěstování.

Uvažujeme-li bližší okolnosti tajemství zvěstování, objevíme v Marii nejvznešenější ctnosti. Jakou ctí bylo pro ni, že vyvolena byla, aby na díle vtělení Syna Božího, na největším to díle Božím podíl měla.

Archaněl poslán jest od Boha, archanděl božské síly. Počne vyjednávat s Pannou. Jest to nejdůležitější posláni, které kdy nebeský posel vykonal. Anděl sestupuje s nebe na zemi, jsa plný slávy, krásný jako dennice, paprsky božskosti jsa obklopen.

Ke komu jde? Svět při zprávě o odcestování nebeského posla bezpochyby mezi bohatými a mocnými tohoto světa hledal by onoho šťastného smrtelníka, jemuž šťastné poselství přináší; svět totiž rád se domýšlí, že dokonalost jen u mocných a zámožných naléztí lze. Anděl

však ubírá se k pokorné, neznámé Panně, patnáct let staré, která za chudého řemeslníka řádně provdána jest a v chudičkém domku v opovrženém městě bydlí. Ubírá se k Marii! To zabanbuje lidskou pýchu. Vy všímáte si jen toho, co se leskne, vážíte si jen zlata a diamantů, ale při obecném soudu po nich jako po oblázcích choditi se bude.

Archanděl ubírá se tedy k Panně. Bůh mluví důvěrně jen s dušemi docela čistými. Odpouští hříšníku, ale spojuje se jen s čistotou.

Archanděl pozdraví Marii dříve. On jest skutečně menší, Maria jest zde svrchovanou Paní, a od té doby, co předmětem Božího vyvolení se stala, drží osud světa ve svých rukou. Jak mocná tedy jest tato mocná Panna!

Zdráva buď, milosti plná! Maria jediná jest milosti plná; my jsme plni bídy, následky to hříchu dědičného. Maria jest čistá jako slunce. Bůh stvořil ji ze zvláštní látky, maje při tom zvláštní úmysly.

Pán s Tebou. Ano, vždyť bydlí v čistém srdci Tvém, jako v ráji plném slasti, a ctnosti Tvé jsou libovonné květinčky, které před ním nejpráhlejší vůni vydávají.

Které hodiny objevil se anděl? U evangelistů toho se nedočítáme. Vykladaatelé Písma jsou toho názoru, že zjevení stalo se v půlnoci, v tom okamžiku, kdy jeden den končí a druhý začíná. Maria jest onen ranní červánek, který dělí tmu od světla. Maria právě se modlila, toužila

po příští Spasitele. Toto můžeme předpokládati bez obavy, že bychom se mýlili. Neboť Bůh obyčejně vnukne duším jako přípravu modlitbu, shodující se s milostí, kterou jim dáti chce. Modlete se také vy ve slavné hodině početí a narození Ježíše Krista, a ve spojení s Marií klaňte se Bohu, který za vás tělo lidské na se bere.

Maria se leká. Jest to vlastností panen, praví svatý Ambrož, že při příchodu muže se lekají a slov jeho se bojí. Maria také se lekla cti, které se jí dostává. Zasluhovala ji ovšem plnou měrou, ale pravá ctnost nestaví se na odív.

Anděl upokojuje Marii. Jest to podstatnou známkou božských zjevení, že z počátku strach působí, později však klid do duše vlévají, kdežto ďábelská zjevení naopak mírem začínají, válkou končí.

Počneš Syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Nebeské, božské jméno, kterého žádný člověk dáti nemohl, a které andělem s nebes přineseno býti muselo. Tento Syn bude mocný, bude nazýván Anděl veliké rady, Silný, Podivný. Panna Maria má takovou lásku k panenství, že hned nesvolí. „Jak,“ praví, „tajemství toto má se vyplnit? Pannou jsem a chei jí zůstat!“ Jaký to okamžik! Maria drží nebe i zemi v napjetí. Bůh jakoby čekal na svolení pokorné Panny, dále jíti nemohl.

Maria slyší slova andělova: „Moc nejvyššího Tebe zastíní a pannou zůstaneš, i když matkou budeš.“

A Maria odvětila: „Ecce ancilla Domini — Ejhle, já

dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.“ Ó významné, podivné, pokorné slovo!

Prvním slovem „*ecce* — ejhle“ vyslovuje úplnou ochotu svoji. „Jsem ochotna, staň se, jak Bohu se líbí.“ Jest to úkon dokonalé poslušnosti.

Maria nepraví: Aj, já matka Vykupitele, jakkoli v témž okamžiku jí byla. Svati jsou tím pokornější, čím více Bůh je povyšuje. Proto mohl také svatý Bernard právem o Marii říci: „*Virginitate placuit, humilitate concepit* — pro panenství své se líbila, pro pokoru svou Syna počala.“

Duch sv. dokonává pak v Marii své božské dílo. Svolení chudé panny změnilo tvář země. Bůh vrací se do svého majetku, začíná znovu s lidmi obcovati, a to mnohem dokonaleji a pevněji, než v zemském ráji.

Toto tajemství povyšuje nás do stavu šlechtického, přivádí opět Boha na zemi. Mimo to jest vnitřním tajemstvím, tajemstvím sjednocení se. Ve sv. přijímání Ježíš v jistém smyslu v nás se vtěluje a přijímání jest cílem jeho vtělení. Jestliže hodně přijímáme, pak souhlasíme s úmysly, které Bůh s námi má. Vtělení připravuje přepodstatnění (*transsubstanciaci*) a je napřed oblažuje. Maria nestala se matkou Syna Božího jen sama pro sebe; raduje se, že my na štěstí jejím účastenství máme. Spojme se tedy s ní, když Ježíše Krista přijímáme, pějme jí *Magnificat*. Pán učinil s ní v tomto tajemství veliké věci; činí ještě nyní veliké věci, jestliže k nám přichází.

Jak svatý Ondřej Korsini ve své pobožnosti k Eucharistii odměněn byl.

Sv. Ondřej Korsini, který pro ctnosti své a svatost svou již všude znám byl, na opětovanou žádost celého národa dal se vysvětit na kněze, ačkoli pro pokoru svou se zdráhal. Když den první mše sv. jeho se blížil, přáli si jeho rodiče, aby ji slavil v městském kostele s veškerou možnou okázalostí. Ale světec náš vymohl si od svého představeného dovolení, a slavil ji v osamělém, uprostřed lesa ležícím klášterním kostele, aniž kdo ze známých o tom věděl. Tam obětoval první mši sv., v lásku božského Spasitele úplně jsa pohřížen. Tento rozhodný způsob jednání byl Panně Marii tak milý, že hned po sv. přijímání jemu se zjevila a pravila: „Ondřeji, ty jsi mým služebníkem; vyvolila jsem tebe, chci sebe v tobě oslavovati.“

Naše dobrá Matka dává nám tímto projevem přízně poznati, že nic tak se jí nelíbí, jako láska i úcta, kterou jejímu božskému Synu prokazujeme, jenž z lásky k nám v nejsvětější Svátosti přítomen jest. (Bolland 5. února.)

Povzbuzení. Zdržme se každého slova i každé roztržitosti za přítomnosti nejsvětější Svátosti.

Střední modlitba. Plod života mého, Ježíš, jest dražší než všechno zlato a stříbro světa. (Eccles.)

7. den.

První ctitelka vtěleného Boha.

Hle, můj vzor, má Matka; Maria první klaní se slovu, které v lůně jejím člověkem se stalo! Jak dokonalým v sobě, jak milým Bohu a jak milosti plným o sobě a pro nás toto první klanění se panenské Matky muselo býti!

Jak velmi dokonalé muselo býti klanění se Panny Marie v prvním okamžiku vtělení Syna Božího!

I. Bylo to klanění se pokory a poníženosti, před vznešenou velebností Syna Božího, který za matku chudou Pannu si vyvolil, bylo to klanění se pokory a ponížeností s uznáním tak veliké lásky, kterou Ježíš jí a všemu lidstvu prokázal. Právě takový má býti první úkon, první pocit mého klanění se po sv. přijímání. Tentýž pocit měla sv. Alžběta, když uvítala Matku Páně, která k ní Spasitele, v lůně ještě skrytého, přinesla: (Odkud mně ta milost, kterou tak málo zasluhuji? Týž význam má také slovo setníka, do jehož domu Ježíš zavítal: „Pane, nejsem hoden.“

Druhým úkonem klanění se Panny Marie musel zcela přirozeně býti úkon radostné vděčnosti, že Bůh nekonečnou dobrotu lidem prokázal; úkon pokorné vděčnosti, že svou nehodnou, ale velice šťastnou dívku vyvolil, aby jí tuto zvláštní milost prokázal. Vděčnost Panny

Marie rozplývá se v úkony lásky a chvály; vychvaluje božskou dobrotu. Vždyť vděčnost jest srdcem lásky. Vděčný člověk rozšiřuje se takofka až k dobrodinci.

III. Třetím úkonem klanění se Panny Marie musel býti úkon odevzdanosti, odevzdanosti samy sebe, celého života svého do služby Boží: „ejhle, já děvka Páně,“ — úkon lítosti, že tak málo může, aby Pánu Bohu důstojným způsobem sloužila.

Jeho službě obětuje se docela, jest ochotna všechny oběti přinést, kterých Bůh od ní žádati bude. Takto jest šťastnou, že může jeho lásku oplatit, kterou vtělením svým člověčenstvu na jevo dal.

IV. Posledním úkonem Panny Marie byl bez pochyby úkon útrpnosti s bídnými hříšníky, k jejichž spasení Syn Boží člověkem se stal. Za ně přimlouvala se u jeho nekonečné velebnosti; byla ochotna za ně tresty trpěti, za ně pokání činiti, aby k Bohu se navrátili. Vyprosila jim toho štěstí, aby tvůrce svého, vykupitele svého poznali a milovali, jemu sloužili a takto nejsvětější Trojici chválu vzdávali, kterou jí dluhuje každý tvor, zvláště člověk. Ó, jak rád klaněl bych se svému Spasiteli! vždyť i já ho mám, jako Maria, ve svatém přijímání.

O, Bože můj, velice důležitou prosbu k Tobě vznáším! Dej mně Pannu Marii v její vlastnosti, jako ctitelku nejsvětější Svátosti za moji pravou Matku; popřej mně, abych účastným byl její milosti, jejího ustavičného klanění

se, kterým po celý čas se zabývala, když Tebe ve svém tak čistém lůně nosila.

Vím dobře, Bože můj, že by to bylo největší milostí života mého; budoucně chci se klaněti ve spojení s touto Matkou, ctitelkou nejsvětější Svátosti, s touto Královnou večeřadla.

Mešní roucho Panny Marie.

Sv. Bonnet, biskup Clermontský, věrný sluha Ježíše a Marie, odebral se večer před svátkem nanebevzetí Panny Marie do kostela sv. Michaela, aby tam noc v modlitbách probděl a na veliký svátek své milované Paní se připravil. Mezi tím, co vroucně se modlil, zaslechne s nebe krásný zpěv. Najednou byl celý chrám osvětlen a v prostorách jeho hlučelo to tak, jako když o velikých svátcích veliké davy lidu do něho se hrnou. Pln úžasu a jako bez sebe vidí světec, jak Panna Maria v zástupu andělův a panen ve processí až ke stupňům oltáře se ubírá. Panny a andělé pěli chvalozpěvy ke cti Boha a jeho Královny. Pak tázali se andělé, kdo bude svatá tajemství slaviti; Panna Maria odpověděla: „Sluha můj Bonnet bude je slaviti, který v úkrytu v tomto kostele se modlí.“ Andělé vyhledali hned světce, který leknutím v nejdolehlejší koutku kostela se uschoval. Pak oblékají ho v nádherná roucha a při mši svaté, kterou za přítomnosti Marie sloužil, mu assistují.

Když svatá obět dokončena byla, požehnala nejblahoslavenější Panna sluhovi svému a v upomínku za

milostnou návštěvu svou zanechala mu překrásné mešní roucho, které sama s nebe přinesla. Toto podivuhodné mešní roucho bylo před revolucí v Clermontu schováno. Jest tak jemné, tak krásné, že nikdo nikdy nemohl poznati, z jaké látky jest zhotoveno. Jest lehké jako perí, velmi lehounké a má tak drahocenné vyšívání, že jen prsty anděla nebo samé Královny andělů je zhotoviti mohly. (Bolland., 15. ledna.) Tak zbožná pověst.

Povzbuzení. Vykonejme svědomitě a dokonale díkůčinění po svatém přijímání ve sjednocení s Marií!

Střelná modlitba. Ó, Maria, tvého milovaného Syna jsem přijal, již ho od sebe nepropustím!

8. den.

Velikost Božího mateřství.

Maria, Matka Syna Božího, Maria, z níž narozen Ježíš: To jest ta vznešená chvála, kterou evangelium Marii vzdává. Duch svatý nechválí ani její dary milosti, ani její ctnosti; spokojuje se tím, že její velkou hodnotu ukazuje, totiž její božské mateřství. Poněvadž Maria Matkou Boha býti má, proto dostává se jí všech milostí, všech poct. Celou její velikost naznačíme, jestliže řekneme: Matka Boží.

I. Přichází, aby pokolení lidské pozdvihla, aby matce korunu cti vrátila, kterou Eva hříchem ztratila. Satan uloupil tuto korunu naší první matce, Maria navrácí jí zase čest. Přichází předobrazena byvší paními Starého Zákona: Juditou, Esther, Deborou; přichází jako královna, jako osvoboditelka. Když anděl jí se zjevuje, pozdravuje ji zvláštní úctou, an se ani neodvažuje jméno její vysloviti: „Ave, gratia plena — zdrávas, milosti plná.“

II. Eva hříchem svým ztrácí svobodu a moc svou: „Pod mocí muže budeš,“ praví k ní Bůh, za trest svedení. A od té doby byla žena otrokyní nebo v podruží mužově.

Hle, tu jest ta silná žena, matka v nejvyšším slova smyslu. Matka musí míti právo nad synem svým, a Matka poručí Ježíšovi. Ten, před nímž nebeské mocnosti strachem se chvějí, poslouchá Marii. Ona mu poručí, veřejně s ním mluví, a užívá práv svých jako matka: „Synu, proč jsi nám tak učinil?“ táže se ho, když byl v chrámě zůstal. (Luk. 2, 48.) Viz moc Marie! V Káni zbavuje pout moc Ježíšovu. Koruna moci jest tedy druhým privilegiem jejího Božího mateřství.

III. Mateřství propůjčuje Marii ještě korunu slávy. Eva ztrácí svou pýchou veškerou svou slávu. S hanbou vyhnána jest z ráje a v bolestech bude roditi dítky.

Maria porodí Spasitele v radostech; nezná bolesti mateřství. Spasitel opustiv lůno její, slávu svou v něm zanechal, a Maria jest Královnou, poněvadž Ježíše, Krále, porodila. Jest Královnou andělův a člověčenstva.

Králové budou jí království svá k nohám skládati. Národové budou u ní spásu hledati a všude, kde Ježíš trůn míti bude, bude také Maria trůn svůj míti. Oltář ke cti Panny Marie bude vždy státi po boku oltáře Ježíšova.

Hle, tu čest, moc a sláva Božího Materství. Maria jest všady ctěna; ona jest mocnou a slavnou v Ježíši a a skrze Ježíše: ona jest božskou Matkou jeho.

Mše svatá v nebi a Panna Maria.

Sv. císař Jindřich, který s manželkou svou, svatou Kunigundou, v úplné zdrženlivosti žil, aby čisté manželství Panny Marie s Josefem nápodobil, byl od nejblahoslavenější Panny v kostele Maria Maggiore zvláštní přízní vyznamenán. Když totiž jedné noci do tohoto chrámu se odebral, aby bez vyrušování rozjímati mohl, zjevil se mu Spasitel světa s Matkou svou a velikým zástupem nebešťanův. Ježíš Kristus sám obětoval mši sv., oblečen jsa v nádherná roucha; za jáhna měl sv. Vavřince, a sv. mučeníka Vincence ze Saragossy za podjáhna. Nebeští duchovní počali podivuhodně, krásně zpívati introitus mše sv.: *Suscepimus, Deus*. Potom pokračovali slovy: *Justitia plena est dextera tua* — Právice tvá jest plna spravedlnosti. — Při těchto slovech obrátil Pán Ježíš, Panna Maria i všichni svatí zraky své na zbožného císaře, aby mu na jevo dali, že spravedlnost první ctností

králů býti má. Po evangeliu dal podjáhen svatý text Pánu Ježíši, pak Panně Marii a potom na zvláštní příkaz Panny Marie také císaři políbiti, slovy: „Podej políbení pokoje tomu, jehož panenství mně tak velice se líbí.“ Po těchto slovech zmizelo zjevení, které v duši svatého Jindřicha nevyslovitelnou útěchu zanechalo a novou touhou ho nadechlo, aby za takovou přízeň ještě více než dosud dobré skutky konal.

Povzbuzení. Přijímejte často Ježíše ve sv. přijímání jako lék proti žádostivosti těla i k zachování čistoty srdce.

Střelná modlitba. Zdrávas Maria, ty duchovní ráji Boha, ve kterém neposkvrněná lilie, Ježíš, kvetla.

9. den.

Vnitřní život Panny Marie.

I. Maria, která všemi dary ozdobena, všemi ctnostmi obohacena a ve všech milostech dokonalá byla, ve světě s obyčejným vnějším se objevila. Jednání její nemají žádného lesku, ctnosti docela obyčejnými se zdají, život její plyne v mlčení, ve skrytosti, a evangelium nic o něm nevypravuje. Maria má býti vzorem života v Bohu s Kristem skrytého, který my svým chováním ctíme a

věrně nápodobiti máme. Chci vám totiž dokázati, že zákon svatosti, kterého Bůh v srdcích našich se domáhá, týž jest, kterého Maria poslouchala.

Církev pěje o Marii: „Všechna sláva dcery královské jest uvnitř.“ To jest podstatnou známkou svatosti Panny Marie, nic pro venek, nic, o čem svět by se dověděl, všechno jen pro Boha, jemu toliko má všechno známo býti. Při tom byla nejsvětějším a nejdokonalejším tvorem. Poněvadž Bůh Pannu Marii více než každý jiný tvor miloval, musela od jeho dobroty obdržeti nejbohatší a nejlepší milosti, nejdrahocennější osvědčení přízně. Otec udělil jí všechny ctnosti matky, Syn všechny milosti vykoupení, Duch svatý všechny milosti lásky. Avšak Maria vedla docela obyčejný, skrytý a neznámý život. Z toho bezpochyby následuje, že tento stav tichého a vnitřního života nejdokonalejší jest. Vnější, Bohu zasvěcený život jest méně dokonalý. Proto také Spasitel náš mnohem více ve skrytě zůstával, než na veřejnosti se objevoval. Všichni svatí tímto vzorem se řídí; kdo chce přítelem Boha býti, musí sebe samého se odřici, jako Ježíš a Maria.

II. A nyní táži se: Chcete býti svatými? Zajisté. Pak buďte dbalí života vnitřního. Jste k tomu povoláním svým jako ctitelé nejsvětější Svátosti zavázáni. Jak chcete bez tohoto vnitřního ducha se modliti? Jestliže před tváří Spasitele našeho ani okamžik bez knihy býti nemůžete, jestliže nic ze srdce svého říci nedovedete, co činíte pak při klanění se? Nebudete nikdy sami mluvíti, vypůjčte

si vždycky myšlenky a slova od jiných lidí? Ó nikoli; přičiňte se, abyste žili vnitřně. Každý nemůže býti jako Ježíš a Maria, ale každý může žíti dle své milosti a ctnosti, jinak nedosáhnete v modlitbě žádných útěch a vnuknutí, budete pozorovati, že jste u nohou Spasitele našeho chladní a nespokojení. Kdo chce se klaněti, musí se vnitřně klaněti. Musíme s Bohem rozmlouvati, musíme se ho tázati, na odpověď jeho čekati, v něm se radovati, v jeho společnosti, v jeho službě šťastnými se cítiti. Člověk potřebuje nutně, aby rád a důvěrně s Bohem obcoval. Kdo však chce lásku Ježíšovu naleznouti, musí vnitřní život vésti. Co však znamená vnitřní život vésti? Milovati ze všech sil, abychom s Ježíšem rozmlouvati, s ním žíti mohli. Avšak Ježíše nelze ušima slyšeti a tělesnýma očima viděti, on mluví jen ku sebrané duši. Ježíš žije v nejsvětější Svátosti život úplně vnitřní, nevstupuje do duše tak, abychom ho viděli, ale obrací se přímo na duši, s ní toliko chce mluvit. Jestliže duše vaše v jeho přítomnosti se nerozplývá, pak jest to následkem toho, že Ježíš na ni nepůsobí; pak jest nějaká překážka mezi duší a Ježíšem. Ach, nemyslete si, že by Spasitel náš něco nepravdivého říci chtěl! On sice řekl: „Břímě mé jest lehké,“ ale to platí jen pro toho, kdo toto břímě v modlitbě a vnitřním životě nese. Bez modlitby a vnitřního života břímě toto bude vám těžké. Nevedeme-li život vnitřní, pak všechno v životě našem pokulhává. Ó, jak bych si přál, aby slovo na vás se

vyplnilo, které na P. Marii se uskutečnilo: „Království Boží jest ve vás,“ království ctností, lásky a vnitřních milostí. Potom začnete býti ctiteli a svatými. Tráva polní každého roku usychá, poněvadž nemá hlubokých kořenů, ale cedr, oliva, dub žijí stále, poněvadž jejich kořeny hluboko do země vnikají. Kdo tedy pevným zůstatí chce, musí až na dno proniknouti, až do svého vlastního nic. Tam nalezneme Ježíše. On sebe samého zmařil. (Fil. 2, 7.) Tu ho Maria našla. Ó kéž by tato dokonalá Matka mohla vám vyprositi, abyste jak ona v Ježíši živi byli! Kéž byste mohli jako ona vždycky v Ježíši zůstávati a nikdy od něho se nevzdalovati!

Maria jako prostřednice u Ježíše v nejsvětější Svátosti.

Zbožný bratr laik z řádu Františkánů v té době, kdy slavné sliby skládati měl, těžkým pokušením napaden byl, aby do světa se vrátil. Báł se, že by slibem na vždy se zavázal. Strach, že by po složení slibů jím nevěrným státi se mohl, přiměl ho k tomu, že den před slavnými sliby řeholní roucho svlékl. Než však odešel odebral se do klášterního kostela, vrhl se na kolena před svatostánkem, nad nímž socha nejblahoslavenější Panny se nalézala, a prosil vroucně Ježíše i Matku jeho, aby mu dovolila odejítí. Však nastojte! Panna Maria sestupuje se svatostánku a otvírá ciborium, z něhož krásné jasem zářící dítě vychází. Maria padá před Synem svým na kolena,

snažně prosíc: „Synáčku můj, měj útrpnost s ubohým sluhou naším!“ A Ježíš pravil: „Milá Matko, co chceš, abych učinil, když u mne zůstati nechce?“ Dobrotivá Matka odpověděla: „Synu můj, měj útrpnost s ním a uděl mu milost, aby u Tebe zůstal.“ Potom pozdvihl Ježíš ruku, požehnal bratrovi a přislíbil Marii, že chudého ře-
holníka nikdy neopustí.

Pak vrátil se Ježíš do ciboria. zanechav bratra silou a útěchou naplněného. (Nikolao Laghi Da Lugano, *Miracoli del santissimo Sacramento*, trat. I., c. LXXI.)

Povzbuzení. Žijme dle vzoru naší Matky ve sjedno-
cení s Ježíšem, který v nás přítomen jest!

Střelná modlitba. Ó Maria, pravá dcero velikého Krále, celá vznešenost tvá jest ve Tvém srdci, poněvadž Ježíš v tobě stánek svůj vyvolil.

10. den.

Skromnost, podstatný znak Panny Marie.

Skrytý život Marie má jeden znak, kterým od života Ježíšova se rozeznává. Na Marii nespatřujeme oně pokory, která nás v úžas a zahanbení přivádí, onu směs síly a slabosti, velikosti a ponížení, kterou v životě Ježíšově

obdivujeme. Život Panny Marie ubíhá vždy stejnoměrně, prostě a skrytě, jest to království pokorné, něžné skromnosti. Skromnost jest podstatným znakem její zbožnosti, její ctnosti a všech skutků.

I. Maria jest skromná, kdekoli na veřejnosti vystoupí. Neupozorňuje na sebe ani svým přisným jednáním, ani nápadnou nedbalostí, jest pokorná a něžná, jako duch Ježíšův, celé její postavení ve veřejném životě a všechno, čeho upotřebuje, staví ji na stejný stupeň s obyčejnými ženami.

II. Maria jest skromná ve světě. Přináší hned oběť v zátíší, odebrává se do daleké krajiny ku své tetě Alžbětě, aby jí blahopřála a sloužila. Tři měsíce zůstává její družkou, její pokornou služkou a jest štěstím tohoto významenaného domu. Maria vystupuje na veřejnost, když sláva Syna jejího toho vyžaduje; objevuje se na svatbě v Káni. Ani slovem sebe samu nechválí, nechlubí se, že jest Matkou Spasitele, nevynáší se mocí a slávou Syna svého, aby se v očích lidí povznesla; skromnost její jest příčinou, že věnuje se lásce k bližnímu a, jestli toho třeba, dle ní také jedná.

III. Maria jest skromná ve svých povinnostech. Plní je tichou myslí, bez přenáhlení a spěchu, vždy jsouc spokojena tím, co ji potká, vždy hotova jsouc k plnění nové povinnosti. Plní je onou stejnoměrností povahy, která žádných obtíží nedává na sobě znáti, a také žádné útechy nežadá, která zraky lidí na sebe nepoutá, poněvadž

všechno přirozené a obyčejné jest. Takto jest krásným vzorem pro toho, kdo jako Ježíš v Eucharistii žíti chce, pro ctitele, službě jeho zasvěceného. Celý život takového ctitele pozůstává ze skutků na pohled nepatrných, z malých obětí, které toliko Bůh znáti a odměniti má; jest to jeho radostí, aby Mistru svému stálým sebezapíráním se líbil.

IV. Maria jest skromná ve vší zbožnosti. Maria, povýšená na nejvyšší stupeň modlitby, kterého tvor dosíci může, Maria, žijící ve stálém osvědčování dokonalé lásky, vyvýšená nade všechny anděly, Maria, jež jako Matka Boží zvláštní řád mezi divy Božími zaujímá: slouží Bohu obyčejnou zbožností. Poslouchá, co zákon poroučí, slaví předepsané svátky, s věřícími koná své modlitby. Docela ničím na sebe neupozorňuje, ani svou skromností, kterou dovede skryti. Nic neprozrazuje dokonalost její zbožnosti, ano ani neobyčejnou rozdílnost ve zbožnosti.

Taková má také naše pobožnost býti: obyčejnou ve svých cvičeních, jednoduchou ve svých prostředcích. Pečlivě musíme se varovati každé nápadné zvláštnosti, tohoto jemného ovoce samolásky, jakož i všeho neobyčejného, co příliš snadno k marnivosti a sebeklamu svádí.

V. Maria jest skromná ve svých ctnostech. Má všechny ctnosti v nejvyšším stupni, koná všechny s největší dokonalostí, ale jednoduchou a obyčejnou formou. Její pokora spatřuje jen dobrotivost Boží a za všechnu přízeň, kterou od Boha dostává, jen vděčnost chudáka na jevo dává, vděčnost bez lesku a slávy, které svět

ani nepozoruje. „Může něco dobrého z Nazareta přijíti?“ Nikdo si Marie nevšímá.

Hle, tu jest to veliké tajemství dokonalosti: dověsti, abychom ji v úplné prostotě našli, dověsti, abychom ji docela obyčejným způsobem vypěstovali, abychom ji uprostřed lhostejnosti a netečnosti zachovali. Veřejné ctnosti hrozí veliké nebezpečství, pochválená a již napřed za svatou vyhlášená ctnost jest blízka pádu: květina, kterou každý obdivovati chce, bývá často rychle utržena.

Zamilujme si tedy tyto neviditelné ctnosti v Nazaretu, které na úpatí kříže povstávají, ve stínu Ježíše a Marie. Nemusíme se tak snadno báti ani bouří, které cedry lámou, ani blesku, který vrcholy hor zasahuje.

VI. Maria jest skromná ve svých obětech. Ona obětuje se tiše a mlčky, nenařká si, sebe sama nijak nepřeceňuje, poněvadž k velikým obětem povolána jest; neprosí, aby Bůh hořkosti těchto obětí zmírnil. Zůstává skromnou při nejistotě manžela svého. Místo, aby mu veliké tajemství, které v ní se stalo, zjevila, snáší jeho pochybnosti. Starost o to ponechává Bohu a jest klidnou v rukou jeho Prozřetelnosti.

Na křížové cestě provází Syna svého plna bolu, nenařká, nežaluje na Jerusalem. Na hoře Kalvarii, kde Maria neskonalejší bol snášeti musí, mlčí, a když se Synem se rozloučila, odchází jako matka hluboce zarmoucená, ale do vůle Boží odevzdaná.

VII. Maria jest konečně skromna ve své důstojnosti. To jest ten nejkrásnější triumf skromnosti Panny Marie. Nemá-li pak jako Matka Boží všechny nároky na holdování světa? Z důstojnosti své podržuje si Maria jen bříšně, jen oběť. Nikdy jí nespatřujeme, je-li Syn její oslavován, ale vidíme ji v jeho družině, jde-li o to, aby pokoření nebo bol s ním sdílela.

Chceme-li tedy dětmi této milostné Matky býti, musíme takorůzka její skromností se oděti a ji za denní předmět svého rozjímání zvoliti. To jest to dědictví, které nám Maria zanechává, její skromnost budiž pravidlem našich ctností. Ona prostota, která více po vyplnění povinnosti než po požitku touží, která Bohu více pro něho samého než pro útěchu vlastní slouží, lásku láskou splácí, ta budiž naším údělem, cílem našich snah, a podstatným znakem našeho života!

Božské zasnoubení.

Maria po ničem více netouží, než aby nás s božským Synem svým v nejsvětější Svátosti nerozlučně spojila. Když jednoho dne volebná matka Kateřina, ze řádu španělských Karmelitek, nejsvětější Svátost přijala a city nejněžnější lásky k božskému srdci se rozplývala, zjevila se jí Maria s Ježíškem na ruce. Maria vzala ruku svého božského Syna a vložila ji do ruky Kateřiny, aby ji takorůzka zasnoubila s božským ženichem jejím. Kateřina projevila hned smýšlení, které tohoto božského zasnoubení

hodné bylo, prosíc Ježíše, aby jí dovolil na jeho utrpení podíl míti. Tu podal jí Spasitel trnovou korunu, kterou čelo své ověncila a po celých třiaadvacet let, co ještě žila, nikdy neodložila, pyšnější jsouc na svůj diadem, než králové na své koruny, diamanty posázené.

Povzbuzení. Obnovme v životě svém skromnost Ježíše a jeho svaté Matky.

Střelná modlitba. Velebíme tě, o neposkvrněná Holubice, která nám přinášíš ratolest Ježíše, Syna Tvého, jenž nás od duchovní potopy zachrání.

11. den.

Maria v Betlemě.

Tajemství v Betlemě jest plné bolesti a lásky. Ježíš jest zde milostnější než na Kalvarii. Vnikněme do myšlenek Panny Marie!

I. Před narozením Syna jejího v oněch hodinách, které tento šťastný okamžik předcházely, sjednotte se s jejím očekáváním, zvětáte jako ona svou pobožnost a lásku, spojte se s jejím sebráním ducha, uče se z její duševní nálady, že máme Bohu tak sloužiti, jak on chce, a ne, jak bychom my rádi chtěli. Maria skutečně věděla z proroctví všechno, co Syn její měl vytrpěti; chystala

se, že mu bude sloužiti, jak by si přál, a že ho bude všady a ve všem následovati. Napodobujte tuto odevzdanost do vůle Boží, tuto pravou lásku! Maria zajisté se domnívala, že Ježíš v krásném paláci, nebo aspoň ve slušném příbytku se narodí. Avšak není tomu tak; narodil se v jeskyni, ve skalní sluji. Maria a Josef nebyvše od nikoho přijati, jsou přinuceni do jeskyně se odebrati. Bolest svatého Josefa byla zajisté veliká. Jeho, jakožto hlavy rodiny, péčí bylo, aby pro svatou rodinu příbytek našel, a můžeme pochopiti, jak velký byl jeho bol, když, jsa všady odbyt, Marii v tom okamžiku, kdy poroditi měla, do oné jeskyně vésti musel. Maria však byla šťastna, ač hanebné opovržení zkusila; měla Ježíše ve svém lůně a věděla, že on sám dopustil, aby byli zneuznáni a odbyti, že on je ku chlévu vedl, v němž se naroditi chtěl.

Takovým způsobem dosahuje Bůh cíle svého. Člověk jedná, hledá lidské pomoci, a když všechny prostředky vyčerpá, pak vede ho Bůh tam, kam ho vésti chce. Bůh dopouští, že člověk marně lidskou pomoc hledá, ale nenaleznuv ji, jemu se odevzdává a od něho jako Maria a Josef vésti se dá. V tomto stavu opuštěnosti pozoruje člověk tím dříve dobrotivost Boží; Bůh stará se pak o nás, a my přicházíme bez nepokoje k němu, jako děti k otci svému. Dopracujeme-li se dobrého výsledku, ukazuje-li se nám vláda Prozřetelnosti pochopitelným způsobem, pak nezustane naše láska stejná, pak snad budeme příliš spoléhati ve vlastní pomoc a ne v Boha.

Bůh osvědčoval Israelitům větší přízeň v poušti než v Palestině. A Ježíš byl milostnější v jeslích v Betlémě a v chudém domku v Nazaretě, než ve svém veřejném životě, uprostřed divů, které konal.

II. Když pak Ježíš se narodil, ó pochopte, jste-li s to, úkony klanění, holdování, pozornosti, které Maria Ježíši prokazovala. Maria, jaká to krásná monstrance. Velikou moudrostí od Ducha sv. byla zhotovena. Co jest krásnějšího nad Marii, soudíme-li jen dle vnějšku? Ona jest lilií údolí, která v neposkvrněné zemi vypučela. Maria jest ráj Boží. Vizte, jaká květina v něm kvetla! Ježíš, květina z rodu Jesse. Vizte, jaké ovoce přinesla. Ježíše, chléb vyvolených. Vstupte do duše Marie a uvažujte její krásu. Naleznete v ní krásu, která s to jest, aby věčně blaženými vás učinila, jestli ji skutečně poznáte. Bůh všechno vynaložil, aby Marii nádherně vybavil. Vizte tu monstranci vtěleného slova, vizte ten průplav, kterým Ježíš k nám přichází.

Ó zajisté, Eucharistie má počátek svůj v Betlémě v rukou Panny Marie; ona přinesla chléb, po němž člověčenstvo lační, a který je toliko živiti může. Ona nám tento výtečný chléb zachová. Ona bude beránka krmiti, jehož oživuje Tělo požíváme. Napáji ho svým panenským mlékem, krmí ho pro oběť; poznává již určení jeho, ví, že jenom k tomu účelu zde jest, aby byl obětován. Jest to vůle Boží, které ona docela poslušna jest, a nosí i připravuje na loktech svých oběť

na Kalvarii a na oltáři. V den oběti přinese svého božského Beránka do Jerusalema, tam bude ho spravedlnosti Boží za spasení světa obětovati. Maria jistě uslyšela z úst Syna svého toto slovo: „Otče, již nepřijmeš žádných obětí Starého Zákona, hle, tu jsem já!“ A Maria spojuje se s obětnou myslí jeho a s obětováním jeho.

III. V Betlemě však jsou také radosti. Pastýři, prosté duše pospíchají sem, aby Ježíši se poklonili. A Maria jest šťastna, když vidí ten prostinký hold a dary, které s dobrým srdcem jejímu Ježíši přinášejí.

Po několika dnech odvádějí mudrci daň svého klanění a obětují královské dary. Maria to jest, která jim Ježíše ukazuje, na loktech jejích ho nalézají.

Kolikrát mohli jste se radovati z téhož štěstí, jako mudrci! Jak šťastna jest milující duše, jestliže Ježíše s Marií nalezla. Ti, kteří svatostánek, kde odpočívá, znají, ti, kdož ho do srdcí svých přijímají, vědí, že obcování s ním má v sobě rozkoš, že útěcha jeho jest slastiplná, pokoj jeho nenahraditelný a důvěrnost lásky jeho nevýslovná.

Ježíše v rukou Marie naléztí, s cítěním Panny Marie se spojití, když ho k srdci svému tiskne, jak vzácný to okamžik! Jen škoda, že tak rychle uplyne, právě jako na hoře Tábor. V tom okamžiku zapomínáme na všechno, nepřejeme si ničeho, ani sebe. V tom okamžiku máme Ježíše a Marii.

Jak přičiněním Panny Marie svatyně nejsvětější se rozmnožují.

Jestliže Panna Maria tak četným ctitelům svým myšlenku vnuká, aby slíbili, že budou putovati a jí ke cti svatyně budovati, pak činí to bezpochyby s tím úmyslem, aby svatostánky Syna svého rozmnožila. Krásný toho doklad poskytují nám dějiny kaple Panny Marie Laus-ské, která v Alpách leží. Maria obrátila se ku zbožné pastýřce, kterou si vyvolila za nástroj milosti svých, těmito slovy: „Přáním mým jest, aby zde kostel ke cti přemilého Syna mého postaven byl, kamž mnoho hříšníkův a hříšnic přijde, aby se obrátili.“ Kostel byl vystavěn z haléře chudáka. Jindy pravila Panna Maria téže dívce: „Můj Syn dal mi toto místo k obrácení hříšníků.“ Vskutku nikdy, jak dějiny kostela Laus-ského dokazují, žádný hříšník toto posvátné místo neopustil, aby se byl nesmířil s božským Synem nejsladší Matky, který na něho ve svém svatostánku, tomto trůnu milosti a milosrdenství, čekal. (Dějiny zázraků P. Marie Laus-ské.)

Povzbuzení. Prosme Marii bez ustání, aby Ježíše nám dávala ráčila.

Střelná modlitba. Pozdravena budiž, Maria, Ty svatá Horo, na níž eucharistický beránek hojnou pastvu nalezl!

12. den.

Panna Maria obětuje Ježíše ve chrámě.

I. Spasitel náš neváhá veřejně Otcí svému nebeskému se obětovati. Matka jeho nese ho čtyřicátého dne po jeho narození do chrámu. Nese dítě své na rukou; ubírá se, aby je Otcí svému obětovala, a je za dvě hrdliček zase vykoupila. Ježíš chtěl za tato dvě zvířátka vykoupen býti, poněvadž jsou obrazem jeho čistoty a prostoty. Veliké tajemství se děje. Štěstí nejblahoslavenější Panny a její radosti tímto dnem přestávají. Poslyšte slova Bohem vyvoleného starce: „Položen jest tento ku pádu a povstání mnohých; tvou duši pronikne meč.“ Jak může nejsvětější Trojice, jak může Bůh ve své dobrotivosti tak bolestné tajemství chudé, patnáctileté matce zjevit, která z narození syna svého ješitě plna radostí jest? Jest to její první vycházka a tu dovídá se, jakou smrtí Syn její zemře. Maria pochopuje všechno. Od toho dne jest Kalvarie všady, kde Ježíš jest, v Nazaretě, v Egyptě; Maria vidí stále svého ukřižovaného Syna. Nemáme-li etnosti, pak nechává nás Bůh v jakémś druhu jistoty podporovati; vidí-li však duši, která ho skutečně miluje, pak pospíší si, aby ji křížem navštěvoval, aby slávy své v ní nabyl. Láska jeví se v utrpení. Maria každé utrpení ráda přijímá. Od nynějška se Synem svým bude si vypravovati jen o Kalvarii, o jeho utrpení a o smrti; má síly dosti, aby vytrpěla muky na hoře Kalvarii,

kteřé od nynějška tedy 33 let trvati budou. Chápete, co obsahuje slovo: „ukřiřovati,“ co znamená výrok: „Meč bolesti pronikne duři Tvou?“ Od této chvíle Maria vidí celé utrpení Syna svého, neustále na ně myslí; od tohoto dne jest Královnou mučeníkův.

II. Jaké naučení máme si vzíti z obětování Ježíše ve chrámě Pannou Marií? Odpověď: „Nemáme se Ježíři obětovati pro vezdejší pořitek, pro útěchy, pro jistý klid, pro nerušený pokoj. „Vezměte jho mé na sebe,“ praví Ježíř, „jest sladké a břímě mé jest lehké.“ Týž Ježíř však také řekl: „Kdo křiř můj stále za mnou nenese, není mne hoden.“

Co máme činiti? Ve sjednocení s Marií, naší Matkou, máme se Bohu obětovati, a útrapy, které na nás seřle, trpělivě snášeti. Duře, která Bohu chce se obětovati, dostává z počátku útěchu; kdo Bohu slouří, pocituje velikou slast. Jest mnoho duři, které světa se nabařivře, v němž jen sklamání zařily, ku zbořnosti se vracejí, aby v ní pokoj a útěchu nalezly. Tyto slouří Bohu tak dlouho, dokud jim oněch slastí okusiti dává; jestliže však před nimi se skryl, jestliže tento chléb dítek svých za jiný silněřší pokrm vyměnití chce, pak jsou znepokojeny, ztrácí mysl a upadávají do nepokoje. Namáhají se, aby vynalezly, čím tento trest zaviniy. Domnívají se, že zpovědi jejich nebyly upřímné, že svatá přijímání jejich byla nehodná. Příčinu této změny v sobě samých nalézti chtějí,

a poněvadž jí naléztí nemohou, ztrácejí mysl a na konec upouštějí docela od své zbožnosti.

Važme si velice útěchy Boží, radujme se, když Bůh nám ji posílá; ale výhradně jí nehledejme. Útěchy, milosti, které pocítujeme, pominou, jen Ježíš zůstává vždycky. Byli svatí, které Bůh velikými útechami a extasemi obdařil; co však také vytrpěli! Bůh časem naplňoval je útechou; tato byla odměnou za utrpení jejich a povzbuzením, aby z lásky k Ježíši ještě více trpěli. Utrpením se posvěcujeme, křížem, zkouškami duše se posiluje, všeho se odříká, nehledajíc vlastního upokojení, ale jen Boha samého.

To jest naučení, které nám tajemství obětování Ježíše ve chrámě hlásá. Žijme dle něho, chceme-li hodni býti vznešené oběti, o které neustále ve Svátosti rozjímáme, jakož i její Matky, která ji přinesla.

Hromnice na nebesích.

V „růženci sv. Dominika,“ jak Mikuláš Laghi vypravuje, čteme, že jedna mladá žena, jménem Lucia, která pobožnost k nejblahoslavenější Panně z celého srdce si zamilovala, a denně růženec se modlila, spatřila o svátku očišťování Panny Marie anděla v podobě zářícího mládence, který k ní promluvil: „Pojď, Lucie, na dnešní svátek povedu tě do překrásného kostela, kde rozkošné věci spatříš.“ A skutečně octla se v tak velebném chrámu, že nádhery jeho nebyla s to pochopiti. Svatá Anna se

sv. Magdalenou vzaly ji za ruku a vedly ji do středu zástupu ke stupňům trůnu Panny Marie. Vznešená Královna oslovila ji takto: „Poněvadž pilnou modlitbou mého růžence tak často mému Synu jsi mne představila, chci v odměnu za to tebe jemu představit.“ A v skutku viděla Lucie, jak Ježíš přišel, a pak jako velekněz jsa oděn, v její přítomnosti svatá tajemství slavil. Když okamžik sv. přijímání se přiblížil, přistoupil celý sbor nebešťanů ku svatému stolu; Lucie však neodvážila se k němu přistoupiti, poněvadž za nehodnou se pokládala, aby v čele těchto hostí nebeské hostiny se účastnila. Ale Maria vzala Lucii za ruku, podala jí první místo, sama pak na druhém přijímala. Potom vidění zmizelo, učinilo však na zbožnou služebnici Marie takový dojem, že ostatek života svého křesťanské dokonalosti zasvětila.

Povzbuzení. Obětujme ve spojení s Marií Ježíšovi, této oběti lásky, na našich oltářích všechno, čeho od nás žádá!

Střelná modlitba. Požehnána buď, Maria, ty úrodná révo, která jsi nám eucharistické víno dala!

13. den.

Život svaté rodiny.

Uvažujme život svaté rodiny, totiž život Panny Marie a sv. Josefa v Ježíšovi.

I. Ježíš byl středem lásky Panny Marie a svatého Josefa. Kde tělo, tam shromažďují se orlové; kde poklad, tam srdce. Ježíš byl středem těchto šťastných rodičů. Neusadili se trvale ani v Betlemě, ani v Nazaretě, ani v Egyptě. Měli Ježíše a s ním všechno; Ježíš byl domem jejich srdce.

Jak rychle vrátil se svatý Josef, musel-li odejít, s radostí do domu, ve kterém božské dítě se nalézalo! Neztratil ani okamžiku, vzdálen jsa od něho. Věděl, že Ježíš jest vtělené Slovo.

Právě tak jest Eucharistie mým domem, mojí rodinou, mým středem. Také já mám rád, jako Maria a Josef, jen u ní rád prodlévati.

II. Ježíš byl cílem života Panny Marie a sv. Josefa. Pro něho jen oba žili a pracovali. S jakou radostí pracoval dobrý sv. Josef, aby božskému dítěti a božské Matce jeho vezdejší chléb vydělal! S jakou radostí přinesl domů denní mzdu za práci svou! Jak příjemné byly mu jeho namáhavé práce, poněvadž je pro Ježíše konal!

Tak také eucharistický Ježíš má být cílem a radostí mého života, radostí a štěstím mé práce. A je-li pak

který život krásnější nad onen, který ve společnosti eucharistického Ježíše žijeme?

III. Ježíš byl ustavičným pokrmem života, spojení a lásky Panny Marie a sv. Josefa. Byli šťastni, když ho spozorovali, když ho slyšeli, když viděli, jak pracuje, poslouchá a se modlí. Dělal všechno dobře.

Zvláště byli šťastni, když mohli v srdci jeho rozjímati, úmysly jeho zkoumati, jeho smýšlení, pohnutky jeho ctnosti poznati. Viděli ho neustále, jak vnější okolnosti vyhledával, aby jimi důkazy své lásky k chudobě, své poslušnosti atd. dáti mohl; uvažovali úkony jeho ponížení a sebezapírání. Divili se věrnosti, jakou všechno ku slávě Otce svého konal.

Ježíš, Maria, Josef měli v celém životě svém jen jediný úmysl, jen jedno chtěli: nebeského Otce oslavovati.

Totéž mám také já činiti. Proto mám se spojit s Marií a Josefem, rodinného života jejich, jehož tajemstvím jen Bůh jest, se účastniti. Jak šťastna jest duše, jestliže rozjímá o životě svaté rodiny, o jejích slovech a skutcích! Ó, jak nebeské byly rozmluvy a modlitby v nazaretské chatrči!

Ježíš vysvětlil jistě Panně Marii a sv. Josefu všechno, co Písmo sv. o něm vypravuje. Vypravoval jim o hoře Kalvarii se všemi výjevy ponížení a muk, které vytrpěti musí. V rukou svých ukázal jim místo, kterým lžebý prohnány budou. Mluvil k nim o Církvi, o apoštolech, o náboženských rádech a nekonečné lásce své ke mně.

Nazaret stal se rájem druhého Adama a druhé Evy, nebem nejčistějších ctností, nejčistší lásky. Jak drahocenná vůně vystupovala k nebesům z tohoto překrásného místa, ve kterém Slovo člověkem učiněné, Matka Boží a spravedlivý Josef žili! Otec nebeský našel v něm své zalíbení, andělé se mu divili. Na tomto místě chci také já rozlítiti lásku ku zbožnému, Ježíši, Marii, Josefu zasvěcenému životu.

Panna Maria obstarala a provázela nejsvětější Svátost k umírající dívce.

Hodná, nejblahoslavenější Panně celým srdcem oddaná dívka, chudá sice statky tohoto světa, ale bohatá svou věrou, ležela na smrt nemocná; velice ji bolelo, že nemůže přijati tělo svého vroucně milovaného nebeského ženicha. Maria, tato dobrotivá Matka, přispěla jí ku pomoci. Zjevila se totiž ve průvodu velikého počtu andělů blahoslavenému Odeřikovi z Portu Naonis (Portenau ve Friaulsku) a pravila: „Na blízku mám služebnici, která umírá a velice touží po svátostech umírajících. Kněz fary, k níž patří, není doma. Chci, abys ho zastupoval. Já sama provedu tě ke kostelu a k nemocné; neboť chci při jejím posledním sv. přijímání býti.“

Světec poslechnu, vezme nejsvětější Svátost a zbožně ji nese. Maria ho provází. Obličej její skvěl se a zářil něžnou velebností. Kdož bude s to, aby úctu a lásku

vyličil, jakou Maria k Synu svému, ve svátostných způsobách skrytému, se rozplývala!

Nemocná přijme nejsvětější Tělo Ježíšovo za přítomnosti Panny Marie. Přemýšlení čtenáře přenechám, jak veliké byly útěchy, kterých stala se účastnou, a zdali se neviděla překrásně odměněna za to, že od této dobré Matky milého Syna jejího si vyprosila, kterého nikdy nezdráhá se dáti těm, kteří k ní se utíkají. (Rossignoli.)

Povzbuzení. Provázejme ve spojení s Marií nejsv. Svátost, kdykoli ji kněz k nemocnému nese!

Střelná modlitba. Ó, dobrotivá Královno, spatřujeme tě po boku Ježíše Krista, který v nejsvětější Svátosti přítomen jest!

14. den.

Utrpení Panny Marie.

I. Maria nemusela ani za hřích dědičný, ani za hřích osobní pykati. Bůh nevložil na ni jako na Ježíše břímě hříchů. Proč tedy pro příští smrt Syna svého po celý život svůj, zvláště však na Kalvarii tolik trpěla? Utrpení jest zákonem lásky. Láska k Ježíši byla příčinou mučeníství Panny Marie. A poněvadž více milovala, než kterýkoli jiný tvor, vytrpěla také převeliké muky.

Utrpení jest skutečné oslavování Ježíše v nás; snášením útrap pokračujeme v jistém smyslu v jeho utrpení a je dokonáváme. Konečně musí každé mateřství utrpením vykoupeno býti. Když Maria svého neposkvrněného Syna světu darovala, unikla sice tomuto zákonu; když však Matkou naší státi se měla a nás k milosti zroditi, tu zákona toho celou přísnost pocítila. Co pak Ježíš Kristus nevytrpěl, abychom „novým stvořením“ v něm byli? Maria bude u paty kříže státi a tam všechny muky utrpení v srdci svém snášeti, aby Matkou naší se stala.

Uvažme v srdci svém, jaké účastenství Maria na utrpení Ježíšově měla!

II. Maria viděla pomocí nadpřirozeného světla Ježíše v zahradě Gethsemanské, měla účastenství na jeho modlitbě, na jeho zármutku, na jeho smrtelném zápase; obě srdce v citech a v lásce úplně se shodovala.

Potom vidí, jak Ježíš od Jidáše jest zrazen, ode všech opuštěn, od Petra zapřen, jak jest bičován, posmíván; vidí ho před soudci opuštěného, bez obhájce. Ubohá Matka! Jak ukrutná musela pro ni býti tato úplná opuštěnost jejího Syna! Což nebude nikdo Ježíše obhajovati, ani přátelé jeho? Neodváží se nikdo veřejně vyznati, že ho zná?

Když pak svatý Jan přijde a podrobně jí vypravuje, co s Ježíšem se stalo, nemuselo tu srdce její hořem pukati? Spěchá do soudního domu, slyší rány bičování, vidí, jak Syn její vrahu Barabáša na roveň postaven

jest, slyší: „ejhle člověk“ a vzteklý křik bezbožného lidu: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Ach, ubohá Matka má jen slzy, aby ho z rukou žoldnéřů vyprostila.

III. Maria provází Ježíše na Kalvarii, provází ho na této bolestné cestě, která jeho svatou krví sbrocena byla. Srdce její, bolesti její spojují se s mukami jejího Syna v jednu a tutéž oběť, v jedno a totéž odevzdání se do vůle Otcovy.

Ježíš přišel na Kalvarii. Maria vidí, jak katané nelidsky a ukrutně oděv s něho strhávají; vidí ho, jak rozpjat leží na kříži, slyší rány kladiv, které nohy a ruce jeho probodávají. Jaký to pohled pro Matku! Také ona jest na kříž přibita.

Vidí, jak žoldnéři do výše ho zdvívají; sleduje ho zrakem svým. A sotva kříž v zemi upevnili, blíží se srdnatá Matka s přemožením všech překážek ku patě kříže jediného Syna svého. Tu ho pozoruje, v moře svých bolestí jsouc pohřžena; pociťuje každý bol Syna svého. Maria jest silnější než smrt; pro spojení své s Ježíšem trpí větší bolesti, než kdyby všechna mučení snášela.

Maria slyší každé slovo Syna svého; pamatuje si je, aby nám je zase pověděla. Vidí, jak krev jeho se řine, jak život jeho ku konci se blíží, slyší, jak žádá nápoje, není však s to, aby přání jeho vyplnila. Jaká to bolest pro Matku! A posléze slyší žalostné volání, že i nebeský Otec ho opustil. Její milovaný Syn posledně povzdechl. Co činí teď Maria? Bere do náruče jeho svaté

tělo, objímá ho něžností matky a klaní se mu věrou pravé křesťanky. Ona, Matka bez útěchy, ale odevzdaná do vůle Boží, pohřbívá mrtvé tělo jediného Syna svého. A pak jde samotná a opuštěná domů. Maria žítí bude ve vzpomínkách na bolesti utrpení, a tak své mučeníctví a slávu obnovovati, kterou bolestmi svými Bohu prokazuje. Půjde cestou bolestnou svého Syna, a první bude nás učiti křížové cestě, této pobožnosti, která u Ježíše tolik zmůže, pro duši pak spasitelná jest.

Ustavičná hora Kalvarie.

Maria plakala a trpěla u paty kříže. Co pak nyní pocituje, když vidí, jak Synu jejímu na našich oltářích ještě větších urážek a pohrdání se dostává, než na Kalvarii?

Sestra Marie Krucifixa z Palmy na Sicilii, slyšela v tom okamžiku, když jeden kněz se chystal, aby svato-krádežné mši sv. sloužil, blas trouby, jako hromu, který tato slova pronesl: „pomsta, trest, bolest!“ viděla pak anděla s mečem, aby nešťastníka probodl. Když slova konsekrační pronášel, zdálo se jí, jako kdyby se Ježíš, jako tichý beránek, zuby tohoto vlka roztrhati dal. Když pak bylo sv. přijímání, zachmuřilo se nebe, andělé plakali. Maria stála po boku Syna svého; plakala, jakoby pohřbívána byla v nesmírný bol, který jí smrt nevinného Syna jejího způsobila, jakož i duchovní záhuba tohoto nevďěčného syna, který se odvážil Ježíše s takovou ukrutností obětovati. (S. Lig., Selva.)

Povzbuzení. Usmířujme vším možným způsobem v jednotě s Marií svatokrádeže, kterých se lidé proti Eucharistii dopouštějí!

Střelná modlitba. Ó, Matko lásky a Královno mučedníkův, dej, ať též pocítujeme tvé převeliké bolesti pro zneuctění tvého Ježíše v nejsvětější Svátosti přítomného!

15. den.

Maria po z mrtvých vstání Syna svého.

I. Jako Maria se Synem svým na kříži umírajícím trpěla: tak žila také po jeho z mrtvých vstání z jeho štěstí a z jeho radostí. Život Marie řídil se vždycky dle života Ježíšova a v něm se zrcadlil.

Komu platila první návštěva z mrtvých vstalého Ježíše? Bez pochyby jeho Matce. Slušelo se, aby ta, která více než kdokoli jiný oběti smrti jeho se účastnila, nyní také první zprávu a první milost a první radost o jeho z mrtvých vstání přijala. Jí zjevuje se slavně a vítězně Spasitel, jakmile z hrobu povstal. Se slzami ji opustil, s radostí k ní se vrací. Jaký to okamžik pro Marii, když z mrtvých vstalý Ježíš ji objal s veškerou úctou a láskou, jaké zasluhovala! Co se událo při tomto šťastném shledání! Nevíme toho sice z Písma svatého, ale můžeme si nejkrásnější věci představit. Jak asi slavné

bylo přijetí v malé světničce Panny Marie! Ježíš ukázal se bezpochyby Matce své v celé kráse oslaveného těla svého. Žádný apoštol neviděl ho v takové kráse, jako Maria. Poznávání duše jest poměrně s její svatostí. Maria zajisté znala dokonalost jeho lásky, jeho štěstí; ona viděla slávu jeho Božství, poněvadž theologové tvrdí, že časem k tomu povznesena byla, aby na Boha tvář v tvář patřila. Pán Ježíš mluvil s Marií; ukázal jí oslavené rány své, které s tolika slzami líbala, když tělo jeho bylo s kříže sňato. Z ran na rukou i nohou vycházely paprsky; čím více jednotlivé údy trpěly, tím více zářily. Maria je líbala s velikou láskou a pociťovala zdroje milostí, které při tom z nich vycházely. Maria viděla srdce Ježíšovo. Pán Ježíš ukázal jí srdce své, z něhož plameny lásky šlehaly. A Maria byla celá svatou láskou naplněna. Jestliže sv. Jan již při poslední večeři ze srdce Ježíšova tak hojné milosti obdržel, co máme teprve říci o Marii? Ona pochopila tu ještě dokonaleji, že utrpení a sláva před Bohem jest jedno a totéž! V mysli Mariině však

II. Spasitel náš nenavštěvoval Marie samotou: ve průvodu jeho byli všichni svatí, kteří s ním z mrtvých vzkříšení byli: všichni patriarchové od Adama až ku sv. Josefu a ku kajícnému lotru. Všichni přišli u vítězo-slávě po boku svého Krále, aby Královnu svoji pozdravili. Adama a Eva, kterým Bůh tuto dcera, tuto Matku Messiášovu zaslíbil, směli k nohám jejím se vrhnouti; po Pánu Ježíši měli jí co děkovati, že odpuštění dosáhli; ona jim dala

Spasitele. A ku všem blahopřáním odpověděla bezpochyby chvalozpěvem Magnificat: Velebiž duše má Hospodina, poněvadž shlédl na nízkost dívky své. S jakou úctou, s jakou láskou navštívil ji sv. Josef, jakož i sv. Joachim a Anna? Pohled nejblaboslavenější Panny musel beze vší pochyby tyto Svaté největší radosti naplniti. Konečně opustil Ježíš matku svou, aby se k Magdaleně a apoštolům odebral. Zajisté, že před svým nanebevstoupením často ji navštívil, aby ji spatřil a všechny žalostné i radostné události smrtelného života svého s ní si připomínal.

III. Mlčení evangelistův o těchto zjeveních i ostatním čase života Panny Marie dává nám pěkné poučení. Maria měla po vyplnění úlohy své skrytý život vésti, měla zůstat ve skrytosti, aby byla vzorem nábožných duší a patronkou pokorného a skrytého života. Úloha Panny Marie po z mrtvých vstání jejího Syna jest jen úlohou lásky a modlitby. Zdá se, že Pán Ježíš život Panny Marie pro sebe zachoval; chtěl ji míti jen pro sebe.

Jest však ještě jiný důvod. Ježíš ukryl se ve Svátosti, skryl se v ní ještě více, než za svého smrtelného života; Maria měla tento stav napodobiti. Tento skrytý život jest nejdokonalejší. Jako Ježíš ve Svátosti slov, pohybu, viditelné činnosti docela se zbavil, tak neměla také Maria veřejně vystoupiti. Poněvadž Ježíš sám zajatcem se učinil, proto zasvětila se Maria skrytému a bohumilému životu. Bez toho skrytého života Panny Marie nemohli bychom my ctitelé nejsvětější Svátosti v Marii svůj vzor nalézt.

Avšak Maria, tato ochránkyně a skrytá služebnice nej-světější Svátosti, jest naší Matkou, a její život naší milostí.

Jako světla i tepla stále přibývá, čím více slunce ku středu oblohy vystupuje, tak byla Maria den ode dne dokonalejší. Její poslední léta byla tak dokonalou láskou naplněna, že si toho ani představití nemůžeme.

Z mrtvých vstání Syna jejího způsobilo v Marii div odloučení se ode všeho stvoření a nepřetržitého obcování s Bohem. Následujte v tom Matky své! Buďte pamětlivi, že život váš je tím dokonalejší, čím je skrytější, že přikrytý oheň dlouho se udržuje, odkrytý naopak brzy shasne. Jest málo těch, kteří tento život sebezapírání chtějí, poněvadž jest poslední obětí samolásky; ale tento život jest údělem duší, které jako Maria jen Pána Ježíše milují a jen jemu známy býti chtějí.

Ráj za jednu mši svatou ke cti Panny Marie.

Jeden pověstný zloděj neučinil v životě svém nic jiného dobrého, než že jednou v sobotu se postil a týž den mši svatou ke cti Panny Marie na ten úmysl obětovati dal, aby v hodince smrti se obrátil. Vizte, jak daleko milosrdenství této dobré Matky sáhá! Zjevilaf se onomu nešťastníku a pravila, že Ježíše za spásu duše jeho prosila a jemu vymohla, aby opět slova lítosti vysloviti mohl, která by ho spasila. Brzy potom byl chycen a na smrt odsouzen. Maria bděla nad ním a rozpomněla se na mši svatou, kterou k její cti dal obětovati. Mezi

tím, co na popraviště byl veden, vyprosila mu Maria na Pánu Ježíši tu milost, že do srdce jeho takovou lítost vštípil, že vyslovení pěti slov: „Pane, buď milostiv mně hříšnému“, odpuštění všech hříchův a věčné blaženosti dosáhl. (Mikuláš Laghi, poj. IV., kap. 78.)

Povzbuzení. Žijme v jednotě s Marií život vzkříšení, který Ježíš v nejsvětější Svátosti žije!

Střelná modlitba. Zdávas buď, Maria, ty nádobo z ryzího zlata, která sladkost samu obsahuje, Ježíše v hostii, mannu našich duší!

16. den.

Maria, Matka naše ve večeřadle.

I. Naším krásným povoláním jest, abychom zvláštním kultem života Panny Marie ve večeřadle uctívali, tento život, který službě a úctě velebné Svátosti docela zasvěcen byl. Jejím duchem a její láskou musíme býti prodechnuti, abychom Spasiteli mezi námi přítomnému dokonale sloužili. Chceme-li totiž býti dobrými sluby nejsvětější Svátosti, musíme býti zbožnými, ucelivými dítkami Panny Marie. Není to žádné bezcenné právo, které nám Ježíš na srdce Marie dal; touto závětí lásky zaujímáme jeho místo v srdci Panny Marie, takže tato dobrá Matka od této chvíle nás jako své vlastní dítky miluje.

Osvojte si tedy ducha Panny Marie; její duch jest týž jako duch Ježíšův, ona ho čerpala z jeho božského zdroje; jest tedy také jeho milosti plná, aby vám ji sdělila; ona jest jedině pravým a dokonalým obrazem jeho ctností. Po celou dobu své třiatřicetileté práce upírala zraky své na Božský vzor. Ona má v moci všechna tajemství Spasitele pro lidi; nekonečnou lásku jeho nám sděluje. Ó, jak něžně, jak obětavě miluje nás Maria! Miluje nás, jak jen která dobrotivá i mocná matka milovati by mohla.

II. Jejím velikým posláním jest, aby pro Ježíše nás vychovala; to jest to poslání, které jí Ježíš na Kalvarii dal.

Když Maria s Ježíšem u paty kříže byla by si přála zemřít, zdálo se jí, že Ježíš, poručiv ji svatému Janu, k ní praví: „Obětí svou stanu se Spasitelem a Otcem veliké rodiny veškerého člověčenstva; ale opuštěné dítky její potřebují matky; miluj dítky tyto, jako mne jsi milovala, jako já je miluji. Z lásky k nim stal jsem se člověkem; z lásky k nim můj nebeský Otec Tebe za Matku moji vyvolil; za ně dávám rád svou krev a svůj život. Miluji je více než oni sebe a dávám jim všechno právo, které já sám na mateřskou lásku Tvou mám, všechno, co pro ně vykonáš, má pro mne vykonáno býti. Do rukou Tvých kladu ovoce vykoupení svého, spásu člověčenstva, péči o Církev svou, službu Svátosti své lásky. Vychovej mi pravé ctitele v duchu a pravdě. Kéž by se Mně klaněli, jako ty jsi se klaněla; kéž by

mně sloužili, jako ty jsi sloužila, kéž by mě milovali, jako ty jsi mě milovala!“

To byl poslední odkaz Ježíšův, psaný jeho krví, schválený od Marie, božské Matky jeho.

Ona vystoupila s Ježíšem na Kalvarii, aby tam s ním zemřela; sestupuje s učeníkem, svým přijatým synem, se svatými paními, svými dcerami, a ubírá se do večeřadla, aby tam před nejsvětější Svátostí křesťanské mateřství své započala.

Panna Maria bude Ježíši jeho čestný dvůr vychovávat, a zaopatří mu služebnictvo.

Jestliže také vy do večeřadla jste vstoupili, jste-li tak šťastni, že nejsvětější svátost milujete a jí se klaníte, pak máte za to děkovati — nepochybujte o tom — Panně Marii. Ona vás zachovala čisté v ruchu světa; ona vás vedla ke stupňům eucharistického trůnu.

Děkujte za to z celého srdce této dobrotivé Matce. Jí jste díkem zavázáni za všechny milosti života našeho, zvláště pak za naše povolání.

Maria jest Matkou mojím!

Každý dobře ví, jak něžnou láskou sv. Stanislav Kostka k Panně Marii lnul. Když se kdosi po příčině jeho vroucí lásky tázal, odpověděl se slzami v očích pohnutým hlasem: „Ona jest Matkou mojím!“ Než do Tov. Ježíšova vstoupil, těžce se roznemohl a poněvadž u protestanta bydlel, nechtěl nikdo pro kněze dojíti, který by

mu nejsvětější Svátost přinesl. To působilo srdci jeho hroznější muka, než nemoc sama, která na těle jeho hlodala. V této bolesti obrátil se s prosbou ku sv. Barboře, patronce umírajících, a modlitba jeho byla vyslyšena. Světice tato zjevila se mu ve průvodu andělův a přinesla mu sama předmět jeho touhy, nejsv. Svátost oltářní. Maria však bděla nad dítětem svým; chtěla mu viditelným způsobem zjeviti, kdo jest ten, kterého pod způsobou chleba přijal. Zjevila se mu s Ježíškem na rukou a položila pak nejdražší poklad svůj na jeho postel. Jak velikou lásku, úctu a útěchu musel tento mladý světec pocítiti! Od téhož okamžiku nastal v nemoci jeho obrat k lepšímu, a za krátkou dobu byl zase docela zdrav. (Život svatých, 15. listopadu.)

Povzbuzení. Prokazujme Naší milé Paní nejsvětější Svátosti úctu a lásku jako hodné dítě!

Střední modlitba. Ty, ó Matko milostná, živíš dítky své chlebem nesmrtelnosti.

17. den.

Maria, naší učitelkou ve večeradle.

I. „Synu, hle, Matka tvá!“ Když Maria z úst Ježíšových toto pro nás tak útěchuplné slovo slyšela, byla by bolestí snad zemřela. Jak! Učeník za Mistra, Jan za Ježíše, tvor za Syna Božího! Ale Matka Páně tomuto nařízení z lásky se podrobuje. Ona přikrývá nás krví a zásluhami Ježíše Krista a miluje nás láskou nekonečnou, takže štěstí své v tom by našla, kdyby mnoho let na zemi zůstala, aby nás láskou svou a přebohatými milostmi svými živila, bez ohledu na svou nesmírnou touhu, aby co nejdříve se Synem svým ve slávě nebeské spojena byla.

Posláním Panny Marie jest, aby naše křesťanské vychování uskutečnila. Ježíš získal nám všechny poklady milosti. Maria má z nich jen bráti a rozdávat. Ježíš nemůže ve stavu slávy s námi prodlévati, poněvadž bychom se ho báli. Ovšem, že ve Svátosti jest přítomen, ale láska jeho zbavuje ho v ní veškeré vnější činnosti a svazuje ho pouty, aby byl všem lidem přístupnější a milostivější. Než hle, tu naše Matka! Ona má v moci své tajemství jeho srdce a jeho života; ctnosti Ježíšovy přináší nám blíže, ukazují nám je v milostném zevnějšku, takže je snáze napodobujeme.

Ó, jak líbezná jsou slova Ježíšova, slyšíme-li je z úst Panny Marie! Jak líbezná budou vznešené ctnosti

jeho, jestliže Maria nám je ukazuje! Jak milostný jest Ježíš, kterého Maria nám ukazuje! Jak snadné bude vychování, máme-li tak dobrou učitelku!

II. Maria Ježíše v nás počne, vychová a zdokonalí. Ona počíná Ježíše v nás. Otec dal jí Syna svého, aby nám ho darovala. Svět nebyl hoden, aby slovo bezprostředně od Boha přijal. Maria stala se naší postřednicí při vtělení Syna Božího. Tento úřad stále ještě zastává. Nikdo nepozná Ježíše Krista i neplní svatý zákon jeho, nikdo nezachová víry, která nás blaženými činí, než toliko na přímlovu Panny Marie. Jejím posláním, které věrně plnila, jest, aby Ježíše nám dala. Z jejích rukou musíme ho přijati, jinde marně bychom ho hledali. Ježíš dále roste v nás jen pomocí Panny Marie. Pod Jejím mateřským dozorem Ježíš rostl; téhož zákona musíme také my poslušni býti. Z evangelia se dovídáme, že Ježíš zvláštní milosti své skrze Pannu Marii a s ní udílí. Skrze ni posvěcuje Jana Křtitele; před očima jejíma oslavuje Otce svého, a stává se naším vzorem v Nazaretě; ku prosbě její posilňuje víru svých učenníků v Káně Galilejské. Konečně na kříži světuje jí naše vychování. Skrze Marii Ježíš v nás se zdokonalí. Zdokonalení Ježíše v nás jest obzvláště dílem Ducha svatého. Jako však tento Duch lásky mistrné dílo své, vtělení Ježíše s Marií vykonati mohl; tak požaduje také spolupůsobení Marie, aby Krista v nás vychoval. Čím více Marii v některé duši nalézá, tím mocněji působí. Tažte se všech svatých

duší, které velikou láskou k Ježíši rozníceny jsou, odkud lásku čerpaly, a odpovědí vám: „Od Marie“. Není-liž Maria Matkou krásného milování? Zdaliž nepochopila ducha Ježíše v celé jeho plnosti? Ano, ona jest dokonalým obrazem Otce.

Ona má právo, aby rodině ducha dala. K tomu účelu nechává všechny vlastnosti a ctnosti božského Syna svého nejčistšíma rukama svýma projíti, činí nám je příjemnějšími a povzbuzuje nás k následování. Láskou Panny Marie dospíváme až ku svatosti Ježíšově; žijeme-li ze svatosti Panny Marie, žijeme také ze svatosti Pána Ježíše.

III. Jak zajímavé bylo by zkoumati, jak Maria dítko s úmysly Ježíše obeznamuje, jak mladíka pro Ježíše velkomyslným a obětavým činí, jak ho ku prvnímu svatému přijímání a k volbě stavu svému přiměřeného a svatého života připravuje! Toto vychování mladíkovo má trvalý vliv na celý život jeho. A poněvadž nezištná láska vychování to dokonává, zanechává také dojem, kterého ani zbloudění s pravé cesty nezahladí, stav úcty a lásky, který často ještě tenkrát zůstává, když bezbožnost v srdci se zahostila. Velebná a zároveň dobrotivá postava Panny Marie všady v životě nás provází. Šťasten, kdo toto první vychování obdržel. Maria bude mu pákou, která ze hříchů ho pozdvihne; srdce jeho bude vždycky pro ni láskou tlouci.

Maria vychovává také křesťanskou pannu. Od dětství vštěpuje jí svou zbožnost, svou lásku k Ježíši; v srdci

jejím vzbuzuje svatou ctižádost; ukazuje jí svou neposkvrněnou lilii a dělá jí z ní korunu. A k sobě ji volajíc praví: „Ó, dcero má, budiž lilii, budiž nevěstou mého božského Syna, daruj mu srdce své a přijmi panenský prsten jeho. Pozoruj mou korunu, dědictví mé lásky k panenství, a buď ve dvojím ohledu mojí dcerou!“

Tak vychovává, chrání a brání Maria panny: Maria jest jejich Královnou.

Hle, jak Maria vychovává! Ona činí zbožnost lehkou a příjemnou. Co v prvních dnech Církve konala, to koná ještě nyní. Apoštolé měli nejsvětější Svátost jako my; prvního vychování však nedostává se nám od otce. Vychování, které mateřské péče postrádalo, následek toho pocituje. Vychování, které dostáváme jenom od otce, jest přísné; vychování, které Ježíš a Maria nám dávají, jest láskyplné. Svědkem toho jest sv. Jan. Kéž by nás Maria k Ježíši vedla, kéž by nám dopřála, bychom Ježíše poznali a milovali; v tom právě spočívá naše svatost a naše štěstí.

Maria miluje Ježíše v nás.

Máme-li Ježíše v srdci svém, pak nás obzvláště miluje, jelikož milovaného Syna svého v nás vidí.

Když abatyše svatá Opportuna zemřítí měla, žádala si tělo Páně přijati. Pobožnost její při sv. přijímání byla tak veliká, že nejen Ježíš převeliké důkazy své jí dal, ale také viděla, jak Maria u lůžka jejího stála, ji těšila

a v posledním boji sílila. Dobrá abatyše poručila jí své dcery a blaho kláštera. Pak rozpřáhnuvši k Marii své rámě, jakoby ji objati chtěla, vypustila v jejích mateřských rukou tiše a s odevzdaností do vůle Boží ducha. (Mikuláš Laghi, II. poj. 47. kap.)

Povzbuzení. Prosme snažně Marii, aby všichni umírající nejsvětější Svátost hodně přijali!

Střelná modlitba. Zdráva buď, Maria, ty nebeský oblaku, který Eucharistii, jako blahodárnou rosu po celém světě rozšiřuješ!

18. den.

Panna Maria ve večěradle.

Pojďme za Matkou svou do večěradla, poslyšme naučení, která nám dává, dostává je od svého božského Syna, s nímž dnem i nocí ve styku jest. Ona jest věrným obrazem jeho srdce a jeho lásky. Milujme Marii jako děti, pracujme a modleme se před jejíma očima, budme jejími oddanými dětmi! Skrze Matku budeme pak míti přístup k jejímu Synovi.

Poručte se tedy docela do moci Panny Marie. Myslete, mluvte, jednejte jako ona, napodobujte celý způsob jejího jednání, sdílejte s ní její utrpení.

Ctěte v Marii na stupních oltáře všechna tajemství jejího života, která byla jen zastaveními, vedoucími do večeřadla.

Hleďte v jejím životě ve večeřadle vzor a útěchu života svého! Ve večeřadle vidíte vznešenou Královnu jako ctitelkyni a služebnici nejsv. Svátosti. Klekněte si po boku Matky své, a klanějíce se pokračujte v jejím eucharistickém životě na zemi.

Přistupujete-li ku sv. přijímání, ozdobte se ctnostmi a zásluhami Panny Marie, a její myslí budete přijímati. Ó, jak šťastný bude Ježíš, jestliže ve vás obraz Matky své nalezne!

Pracujete-li pro rozšíření úcty k nejsv. Svátosti, spojte se s úmyslem a radostí Panny Marie; ona pracuje jen pro Ježíše v Eucharistii.

Jak bude vás Maria milovati, jestliže Synu jejímu věrně sloužíte! Jak bude vás ochraňovati, jestliže jen pro slávu Ježíšovu pracujete! Jak vás obohatí, jestliže jen z lásky k Ježíši žijete!

Buďte však skromní jak ona; rozpomeňte se na její skromnost před andělem a uvažte, s jakou skromností Synu svému ve Svátosti sloužila!

Buďte čisti jak ona; buďte pamětlivi, že by byla sama důstojnost božského mateřství nepřijala, kdyby lilii panenství svého nebyla mohla zachovati. Buďte pokorní jak ona, která nicotu svou docela poznala, i milosti Boží úplně se podrobila.

Buďte milostní a tiší jak ona; Maria byla něžným výrazem srdce Ježíšova.

Buďte obětaví jak ona; Maria milovala až na horu Kalvarii, milovala až do smrti. Na Kalvarii stala se naší matkou; ale tam stanete se také vy pravými ctiteli nej-světější Svátosti, hodni jsouce večeřadla, hodni jsouce Ježíše a Marie.

Obraz a skutečnost.

Nesmíme ani dosti málo pochybovati, že úcta, kterou obrazům Spasitele svého prokazujeme, a péče, s jakou je zdobíme, Panně Marii velice milá jest a často zázrakem odměněna byla. Ovšem nesmíme pro obrazy zapomenouti na klanění hodnou skutečnost, která jen víře se ukazuje.

Ctihodná služebnice Boží, Teresia Mexia z řádu sv. Dominika, velikou zbožností lnula k soše Ježíška, jak v ruku matky své odpočívá. Zdobila ji květinami, pokrývala ji drahocennými látkami a prokazovala jí všechnu pozornost, jakou jí veliká láska vnukla. Poslyšme, jak krásná poučení Maria jí dala! Když jednou Ježíškovi roucho velmi pečlivě pracované nabídla slovy: „Pojď, můj vroucně milovaný Ježíši, a přijmi toto roucho, které Tobě nehodná služebnice Tvá nabízí,“ opustilo dítě lokty matky své a sestoupilo s oltáře, aby přání Teresie vyplnilo. Tato oděla je krásným rouchem, nedbavši oltáře a svatostánku, kde Spasitel osobně přítomen byl. Tu zaslechla hlas, který pravil: „Teresie, jen obrazem se zabýváš. Proč na živého, skutečného Spasitele zapomínáš?“

Světice porozuměla tomuto upozornění; při veškeré pečlivosti o svou drahou sošku Ježíška věnovala od toho vidění největší péči zdobení oltáře a svatostánku. Svým přičiněním dostala pak tolik zlata a stříbra, že z něho nejkrásnější a nejbohatší svatostánek v celém Španělsku udělati dala.

Povzbuzení. Ozdobujme horlivě oltáře, na kterých nejsv. Svátost se uschovává, zvláště v chudých kostelích.

Střelná modlitba. Bůh Tebe, Maria, jako stánek svůj ozdobil, a proto bylo pro něho slastí v Tobě zůstávati.

19. den.

Život klanění se ve spojení s Marií.

I. Při bedlivějším uvážení důvodů, které Spasitele našeho pohnuly, aby nám Matku svou zanechal a sám ji opustil, myslím, že ten důvod jest nejpodstatnější, poněvadž slabosti a nestálosti naší nedůvěřoval. Spasitel náš bál se totiž, že by lidé ve Svátosti lásky na něho zapomenouti a nedbati ho mohli. Jak víte, dítě nehledá dlouho; nenajde-li hned, čeho si přeje, upustí od požadavku svého a běží k něčemu jinému. Toho bál se Spasitel u nás. A proto zanechává nám Matku svou, jejíž úlohou jest, aby nás ku svatostánku vedla. Nejblaho-

slavenější Panna jest tedy naší matkou, co se týká Eucharistie. Ona má nám nadpřirozený chléb života zaopatřiti a způsobiti, abychom si chleba toho vážili a po něm toužili. Její úlohou jest, aby z nás pravé ctitele nejsvětější Svátosti učinila. V Jerusalemě shromažďuje kolem sebe zbožné ženy, prodlévá mezi nimi, a každé z nich svou zvláštní přízeň věnuje. Vliv její šířil se na učeníky, na první věřící, jako pečlivá matka vychovala dítky své ku ctnosti a ku plnění povinností svých. — Co Maria tenkrát konala, to koná ještě stále pro nás. Ona nás vyučuje, v Eucharistii ukazuje nám našeho Spasitele, doprává nám podílu na své obětovné příchylnosti k němu a službě jeho; neboť všechno, co matka má, náleží také jejím dítkám. Maria jest matkou, ona nás vychovává. Chce-li dítě práci svou zanedbati, pak jest tu matka, aby je k povinnosti jeho pobízela; je-li nemocno, ošetřuje je; dítě jí nikdy neujde s očí, matka musí úlohu svou jako vychovatelka vyplniti. Maria to tedy jest, která vás vychovává, ona vnuká vám svůj způsob modlitby; ona modlí se s vámi; ona jedině může vás pravému klanění naučiti; mateřské srdce nejlépe dítěti svému porozumí. Není třeba, aby Panna Maria vám řekla: Pojdte se mnou klaněti se. Spasitel dal nám Marii, aby spojení mezi ním s námi zjednávala. Maria sprostředkuje první spojení s Ježíšem. Dítě jde samo od sebe nejdříve k matce, matka vede je k otci. Spasitel náš dal nám tedy Marii za Matku, aby nás především sama k sobě táhla. Dříve

ještě, nežli jsme znali nejsvětější Svátost, milovali jsme již Marii. Ona nás k sobě přitáhla, ona nás k eucharistickému životu vychovala. Musí tomu tak býti; pravdou zůstane, že jen ono povolání, jen ona pobožnost k nejsvětější Svátosti pravá jest, při které Maria působí. Dítě vyrůstá na loktech a na klíně matky své. Každé povolání musí projíti rukama Panny Marie, jestliže Srdci Spasitele našeho milé býti má.

II. Přemýšlejte o minulém životě svém. Lnuli jste velikou zbožností k nejblahoslavenější Panně, nežli jste se Eucharistii zasvětili? S velikou toužebností přáli jste si její čistoty a lásky; ačkoli jste neznali svátostného života Panny Marie, volali jste: „O, kéž bychom její ctivosti měli, abychom Ježíši sloužili!“ To bylo první působení Panny Marie ve vás. Jednali jste jako malé dítě. Nemůže-li matku svou za ruku vzít, chápe se její zástěry nebo kraje jejího roucha. Odloučí-li se na okamžik od ní, pak myslí, že je ztraceno. Matka jest stále střediskem; člověk cítí v sobě potřebu, aby s ní žil a bydlel. Nejblahoslavenější Panna není jako svatí, kteří jen jisté milosti tu a tam vyprošují; Maria vymáhá všechny milosti a to bez ustání. Ona jest Matkou, která dítěti slovo předřikává, které Otci se líbí; ona připravuje jídlo dle chuti Otcovy. Rozumíte, co tím míním? Chei vám říci: Klaňte se Spasiteli svému ve společnosti Panny Marie, žijte s ní, žijte u ní. Poněvadž Spasitel za vychovatelku vám ji dal, proto neklaňte se mu bez ní. Zvolejte: „Dobrá Máti,

provázej nás; matka doprovází vždycky dítě své; bez Tebe nedovedeme Synu Tvému nic říci!“

Představte si, jak Maria ve večeřadle klečí, vizte, jak svému, ve Svátosti skrytému Synovi se klaní! Jak milé mu bylo, co k němu mluvila! Jak dovedla srdce Syna svého dojati! Poklekněte tedy po boku Marie; nepokoušejte se jíti sami, ale držte se Marie, jen jednou s ní se klanějíce a jeden a tentýž hold jak ona přinášejíce! „Ó Ježíši, my neumíme klaněti se, avšak obětujeme Tobě díla a city Srdce Tvé a své Matky; neumíme klaněti se, ale opakujeme její modlitby za hříchy, za obrácení světa i za všechny potřeby církve.“

Takto potěšíte také Srdce Panny Marie; ona pak ukáže vám Spasitele oslovujíc ho: Viz, Synu můj, jak v těchto duších opět ožívují, jak se Tobě v nich a skrze ně klaním.

Kéž by Maria život náš řídila, kéž by nás k Ježíši vedla! Chce jen slávu božského Syna svého a vaše štěstí.

Maria povzbuzuje ku svatému přijímání.

Panna Maria tak velice si přeje, abychom tak často jejího božského Syna, tento zdroj všech milostí, přijímali, že sama jednoho hodného mnicha k častějšímu sv. přijímání povzbuditi chtěla, jenž pro veliký strach Boží hostiny účastniti se nechtěl. Když týž ku sv. přijímání nábožným slyšením mše sv. se připravoval, spatřil v rukou kněze místo hostie Ježíše samého, jak visí na kříži a z ran

jeho nohou mnoho krve teče. Tímto viděním byl mnich tak velice polekán, že se neodvážil ku stolu Páně přistoupiti. Po mši sv. trval pod dojmem leknutí svého na modlitbách. Tu zjevila se mu neposkvrněná Panna, a tázala se ho, proč tělo jejího milovaného Syna nepřijal. Zbožný bratr odpověděl, že takové milosti za nehodna se pokládal. „Ale kdy,“ odvětila Matka Boží, „budeš hoden, abys takovou Svátost přijal? Pros Syna mého, aby tě připravil, a nezameškej příště již nikdy svatého přijímání.“ (Mik. Laghi, III. poj. I. kap.)

Povzbuzení. Připravujme se pečlivě, jak jen můžeme, mezi mši svatou na svaté přijímání!

Střelná modlitba. Pták nalezl hnízdo své; Ty, o Maria, nalezla jsi večeradlo a s radostí v něm zůstáváš.

20. den.

Maria klaní se velikou věrou a úctou.

Jak mnoho dalo by se mluvit o životě klanění se Panny Marie ve večeradle! Mnoho let žila na tomto místě, kde Ježíš nejsvětější Svátost ustanovil, kde první svůj svatostánek si postavil. Maria zaměstnávala se toliko tím, že Ježíši v eucharistickém životě jeho se klaněla a jemu

čest vzdávala. Největší část dní i nocí trávila před svato-
stánkem; tu byl její Ježíš, její Syn a její Bůh.

I. Jestliže opustila svou chudičku světničku, aby
k pobožnosti se odebrala, počala již cestou klaněti se; šla
s myslí sebranou vážně a skromně, se sklopenýma očima.
Takto připravovala se na návštěvu u Syna svého. Při-
šedši před Syna svého padla velikou zbožností a hlu-
bokou úctou na kolena. Její vnějšek byl při tom úplně
spořádaný. Tělo její bylo vzpřímeno, ruce sepjaty nebo
na prsou skříženy; byla-li sama, pozdvihla je prosebně
k Synu svému a upřeným zrakem k němu pohlížela.

II. Maria klaněla se pak nejživější věrou. Klaněla
se Synu svému pod jinou způsobou skrytému; její láska
však pronikla mrak a táhla ji ku svatým nohám, které
nejhlubší úctou ctíla; táhla ji k jeho svatým a velebným
rukám, které chléb života posvětily a nosily. Žehnala
svatým ústům, která velebná slova pronesla: „Toto jest
tělo mé; toto jest krev má.“ Klaněla se Srdci láskou
planoucímu, jemuž my za nejsvětější Svátost děkovati
máme. Maria byla by mohla před božskou, ve Svátosti
jako zničenou velebností v nic se pohroužiti, aby jí ve-
škerou povinnou čest a holdování vzdala.

III. Klanění se Panny Marie bylo vroucí. Z čisté
lásky zasvětila se docela svému eucharistickému Synovi.
Vždyť láska nezná žádných podmínek, žádných výsad;
láska ani na sebe nemyslí, ani pro sebe nežije; ona jest
sama sobě cizí a žije jen pro Boha, kterého miluje. Panna

Maria všechen zřetel obrátila na nejsvětější Svátost, jako na své středisko, na svůj hlavní cíl. Zdroj milostí utvořil se mezi srdcem Ježíšovým v hostii a srdcem Marie klanějící se. Tu klaněl se tvor dokonale Bohu svému.

IV. Po příkladu Panny Marie s největší úctou vrhni se na kolena; seber ducha svého, jako Maria, utíkej se pod její ochranu; klaň se Spasiteli onou pokorou, onou vnitřní a vnější zbožností, která duši podivuhodně k andělské službě klanění se připravuje.

Klaň se Ježíši pod eucharistickým závojem, který před očima tvýma i svaté človenství skrývá, věrou Panny Marie a církve svaté, těmato dvěma matkama, které ti Spasitel v lásce své dal; klaň se pak Božství Ježíše Krista, jako kdybys osobně ho viděl a slyšel; neboť živá víra vidí, slyší, dotýká se s větší jistotou, než smysly samy.

Poučení Panny Marie o uctivosti před nejsvětější Svátostí.

Sv. Veronika Milanská v oktávu Božího Těla r. 1489. v duchu do nebe nesena byla v tom okamžiku, ve kterém v jejím klášteře procesí se konalo. Anděl Páně zjevil se jí a poučil, jak neobyčejně krásně na tomto místě slávy tento svátek se slaví. Mezi jiným pravil, že o tomto dnu všichni nebeští duchové v bílých a červených rózách překrásného lesku okolo trůnu Beránka stojí; jedni zpívali velebné chvalozpěvy, druzí oblaky vonného kadidla ze

zlatých kaditelnic k němu vystupovati nechávali. Ve středu jich nalézala se Panna Maria. Všichni svatí přicházeli a vrhli se vždy dva a dva na kolena před Spasitelem, hold svůj mu přinášejíce. Mezi tím sedla si Maria po pravici Syna svého na trůn, který jí sv. Jan nabídl. Když všichni nebešťané Ježíši Kristu se poklonili, postavili se v kruhu, kolem jeho trůnu. Pak předstoupila před něho Panna Maria, vrhla se třikrát na kolena a hlubokou úctou jemu se klaněla. Tímto zbožným viděním chtěla nás poučiti, s jakou uctivostí máme si počínati, když ve velebné přítomnosti jeho se nacházíme.

Povzbuzení. Chovejme se vždy uctivě před nejsvětější Svátostí!

Střelná modlitba. Ó, Maria, která jsi Pánu a Bohu ve Svátosti přítomnému s uctivostí sloužila, budiž naší učitelkou při této přemilé službě!

21. den.

Díkůčinění Panny Marie.

I. S úkonem pokorné, prostinké víry klanění se spojila Maria srdečné díkůčinění. Když totiž v pocit božské velikosti a velebnosti se pohroužila, pozdvihla se, aby o jeho poníženosti a kráse uvažovala a ji požívala. Maria

vzdávala Ježíši díky za nekonečnou lásku, kterou nám darem svým, nejsvětější Svátostí, prokázal.

Jak šťastna byla Maria, když jí Ježíš před poslední večeří oznámil, že hodina triumfu lásky jeho udeřila, že chce velebnou Svátost ustanoviti, ve které neustále mezi námi přítomen jest, takže každý věřící jako ona může jemu se klaněti, jej přijímati a hojné milosti obdržeti. „Po tomto daru, kterým moc a dobrotu svou vyčerpávám, nemohu lidem nic jiného dáti, nežli sebe.“

Po této radostné zprávě vrhla se Maria k nohám Ježíšovým a plna vděčnosti klaněla se převeliké lásce jeho ke všem lidem, ale zvláště k ní, nehodné služebnici své. Přislíbila také, že ve velebné Svátosti jemu klaněti se bude, a byla s tím srozuměna, že hodina odplaty její se prodlužuje, aby jako ctitelka nejsvětější Svátosti na zemi zůstatí mohla.

II. Toto díkůčinění obnovovala Marie každý den při modlitbách svých ve večeřadle. „Jak dobrý jsi, Spasiteli můj,“ zvolala, „jak dobrý jsi Pane můj a Synu můj! Jak mohl jsi člověka tak velice milovati! Jak mohl jsi mu více dáti než dostati, více ho milovati, než poznati může; něco nalézt, co srdce jeho nikdy nebude s to pochopiti? Z lásky ku člověku vyčerpáváš svou moc a dobrotu.“

Maria vzdala pak díky každé mocnosti duše, každému údu Spasitelovu, které k ustanovení nejsvětější Svátosti spolupůsobily; obětovala mu celou lásku svou.

S jakým zalíbením asi přijal Ježíš tento první hold Matky své, první vůbec, který Svátosti jeho vzdán byl!

Jak asi radovalo se Srdce jeho z toho, že Marii k útěše její svátostnou svou přítomnost zanechal! Pro Marii toliko byl by Ježíš nejsvětější Svátost ustanovil. Mělyť úkony jejího klanění a díkůčinění větší cenu v očích Ježíšových, než holdování všech svatých dohromady.

Díkůčinění Panny Marie bylo dále Ježíši proto velmi milé, poněvadž vděčnost nade všecko jemu se líbí. Na tuto čeká zejména zvláště od nás. Při díkůčinění zvláště uznáváme převelikou dobrotu jeho, vlastnost, kterou za pozemského života svého zvláště na jevo dal. Poklekněme rádi u nohou jeho, a prodlévejme u nich hodně dlouho.

Děkujme Ježíši skrze Pannu Marii! Dítě přijímá dary, ale matka za ně děkuje. Bude-li naše díkůčinění spojeno s díkůčiněním Panny Marie, bude dokonalé a Srdci Ježíšovu velmi milé.

Panna Maria přisluhovala knězi.

Jest něco neobyčejného, viděti, jak andělé oběti mše svaté hold svůj vzdávají. Co bychom však řekli, kdyby nám dovoleno bylo viděti, jak Královna andělů sama velebným tajemstvím účtu svou prokazuje! Maria přisluhovala také při mši sv., jak z této pověsti, dosud málo známé, poznáváme.

Když jeden zbožný kněz mši sv. obětoval, ministrant, který mu ministroval, odešel po obětování na chvíli do

sakristie v domnění, že v pravý čas se vrátí, aby při praefaci odpovídal. Přišel však pozdě. Kněz, který nepřítomnosti jeho nespozoroval, počal praefaci; a tu k velikému úžasu přítomných socha Rodičky Boží, nad svato-stánkem se nalézající, jasným a zvučným hlasem odpovídala: Amen; Et cum spiritu tuo; Habemus ad Dominum atd. Dobrý kněz uslyšev tyto odpovědi byl tak překvapen, že jen s velikou tíží ve mši sv. pokračovati mohl.

Možno-li pak na nebi i na zemi ministranta nalézti, jehož nábožnost přibližuje se svatosti té, která svou velikou uctivost k velebnému tajemství oltáře na jevo dáti chtěla.

Povzbuzení. Modleme se neustále k Marii za kněze, ministranty a kostelníky, aby uctivě a pobožně své svaté služby konali.

Střední modlitba. Ó, Maria, Tebe, dokonalou služebnici Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti, velebíme.

22. den.

Eucharistické rozjímání Panny Marie.

Přirozeným následkem klanění se a díkůčinění jest rozjímání, které jim síly a dokonalosti dodává. Eucharistické rozjímání jest pohled, který duše na svátostného Ježíše upírá, aby dokonalosti jeho poznala, dobrotu jeho v usta-

novení nejsvětější Svátosti spatřila, pohnutkám, které Vykupitele k tomu přiměly, se naučila, oběti, které tím na sebe vzal, zkoušela, lásku, která ho při tom roznítla, ocenila a daru toho si vážila.

I. Prvním plodem eucharistického rozjímání jest soustředění myšlenek na Spasitele našeho. Máme uvažovati jeho vznešené dokonalosti, jakož i nekonečnou lásku, kterou nám neocenitelným darem nejsvětější Svátosti prokázal. Tento pohled na neobyčejnou lásku, kterou nám Ježíš ve přípravě, ustanovení a stálého trvání velebné Svátosti na jevo dal, vynucuje nám obdiv, chválu a lásku. Duše vychází takofka sama ze sebe, aby s božským předmětem svého rozjímání se spojila. Rozjímání jest tudíž podstatnou částí klanění se; jest ohniskem jeho.

II. Maria trvala před Eucharistií v takovém rozjímání, kterého ani řeč lidská, ani andělská vysloviti nemůže. Jediný Ježíš Kristus, který jeho předmětem byl, znal cenu jeho. Maria znala nejlépe tu lásku, kterou Ježíš v ustanovení nejsvětější Svátosti na jevo dal. Znala boje, které ustanovení této Svátosti Srdci jeho připraví, boje jeho lásky proti nevěře a lhostejnosti většiny lidí: boje jeho svatosti, proti bezbožnosti, rouhání se Bohu a svatokrádežím, jichž předmětem Eucharistie měla býti. nejen od bludařů, ale i od svých přátel; boje jeho dobroty proti nevděku křesťanů, kteří zanedbávají ve svatém přijímání ho přijati, a kteří tak jeho nejlepší milosti, jeho nejlaskavější pozvání odmítli. Ale láska Ježíšova

zvítězila nade všemi těmito překážkami: „Až do krajnosti lidi milovati budu, a zloba jejich nebude s to, aby do-
brotu mou zeslabila a překonala.“

Maria sledovala všechny tyto boje; obětí těch se zúčastnila. Při klanění svém v paměti znova si je oživila; připomenula je Vykupiteli a velebila lásku, která ho vítězem učinila.

III. Jako Maria, má také každý ctitel nejsvětější Svátosti z veliké úcty až k jejímu zdroji sestoupiti, totiž k obětem, které tato Svátost od lásky Spasitele našeho vyžadovala. Táhne-li nás láska jeho na Kalvarii, pak táhne nás ještě více jeho láska ve večeřadle a na oltáři: jest to láska, která se neustále obětuje. Pohled na tyto boje a na toto vítězství naučí ctitele nejsvětější Svátosti, čím on tak dobrotivému Bohu povinován jest. S Marií, božskou Matkou svou, bude totiž Ježíše v nejsvětější Svátosti velebiti a jemu za takovou lásku děkovati. V životě svém všechny ony etnosti konati bude, které Spasitel v nejsvětější Svátosti obdivuhodným způsobem stále ukazuje. Velebiti bude hlubokou pokoru Spasitele, která tak daleko jde, že pod svatými způsoby takofka sama sebe ničí; velebiti bude Spasitele, že své slávy a moci se odřekl, a zajatcem člověka se stal; velebiti bude jeho poslušnost, pro kterou za služebníka všeho lidstva se snížil. Marii zvolí si za Matku eucharistického života, aby mu pomáhala prakticky v něm se cvičiti. Bude ji milovati a jí se svěřovati, jako Matce ctitelů nejsvětější

Svátosti: název to, který jí samé nejdražší a Synu jejímu nejmilejší jest.

Jakou cenu má mše svatá ke cti Panny Marie.

Veliká hříšnice i v prostopášnostech svých ze zvyku jednou denně „Zdrávas Maria“ se modlila; mimo to dala jednou v sobotu ke cti Panny Marie a k vyprošení její ochrany v hodince smrti mši svatou sloužiti. Když pak tento hrozný okamžik se přiblížil, ukázal se najednou ďábel, mstivý skřek ze sebe vyrazil a žádal její duše. Ale Maria rozpomenula se na mši svatou, kterou tato hříšnice k její cti obětovati dala. I vytrhne ze spárů satana duši, kterou tento již pevně držel, slovy: „Ty obludo pekelná, nevíš, že tato duše denně ke mně se modlila, a mši svatou k mé cti obětovati dala?“ „To jest pravda,“ odvětil ďábel, „ale jakých zločinů se dopustila!“ „Věz,“ pravila Maria, „že kdo mně se odporoučí, nemůže býti ztracen.“ A hned uprchl satan se vzteklým skučením, jsa touto odpovědí docela poražen. A Maria radostí záříc, vzala duši slavně vybojovanou s sebou do ráje nebeského. (Mik. Laghi, 79. kap.)

Povzbuzení. Modleme se bez ustání k Marii za rozšíření úcty k nejsvětější Svátosti!

Střelná modlitba. Ó, Maria! nikomu se Ježíš tak nesvěřil jako Tobě.

23. den.

Smírná modlitba Panny Marie.

I. Maria klaněla se svému milovanému Synu, jako ustavičné oběti, která bez přestání na oltářích našich obětována jest a hříšníkům milost i milosrdenství stále zjednává. Maria klaněla se Spasiteli na této nové Kalvarii, kde jeho láska ho ukřižovala. Obětovala ho Bohu za spásu nové rodiny své a pohled na ukřižovaného Ježíše s otevřenými jeho ranami obnovil v její duši mučeníctví soucitu jejího. Domnívala se, že při mši svaté Ježíše na kříži vidí, jak za velkých bolestí a potupení krev svou proudy proléval, a jako oběť lásky své zemřel, od lidí i svého Otce byv opuštěn. Maria, která svému přítomnému Pánu a Bohu se klaněla, prolila mnoho slz za ty, kteří této přesvaté oběti žádné ceny nepřikládají, jakož i za ty, kteří se odvažovali z oběti, která před jejich očima a za spásu jejich obětována byla, smích si tropiti a ji opovrhovati.

Maria byla by ráda za takovouto urážku smrti svou pykala; vždyť nešťastníci, kteří se jí dopustili, byli jejími dětmi. Jako nejlepší Matka vinu dítek svých na sebe bere, utrpením za ni pyká, na stupních oltáře samu sebe obětuje, a pro tyto hříšné dítky o milost a milosrdenství prosí.

II. Maria klaněla se stavu zajatce, který Ježíš přijal, se svatými způsobami nerozdílně se spojiv; ona rozjímal

o jeho slavném těle, o jeho nohách, o jeho svázaných rukách, o jeho jazyku bez řeči, o jeho těle bez vnějších rozměrů.

Ó, mlčenlivosti božská, jak výmluvnou jsi pro srdce mé! Svaté údy Spasitele mého, nyní jste mně ještě dražší, než tehdy, kdy hřeby na kříž přibity jste byly, nebo hrobové roucho vás zahalovalo. Zde poutá vás na věky láska, abych svého přemilého Ježíše druhem zajetí svého za této zemi učiniti mohl.

III. Maria klaněla se skrytému stavu Božství a člověčenství Ježíšova ve Svátosti jeho. Obé bylo zahaleno, aby člověk nelpěl na kráse a slávě těla jeho, ale svobodně až ku Božství Slova pronikl. Skrývat se Ježíš, aby víru člověka oživil, srdce jeho očistil, lásku jeho k Bohu roznítil.

Maria klaněla se Ježíši svému s plnou odevzdaností; pozorovala za mrakem krásu tohoto slunce, které žár svůj na jevo dává teplem, jež do srdce našeho vlévá, a světlem, jež do duše naší rozlévá.

Maria ctíla tento skrytý život Ježíšův tichým, bluku vzdáleným životem. Největší část času svého vynaložila na odprošování Syna svého za nevděčné lidstvo. Před svátostným zmařením se Ježíše chtěla také sebe zmařiti. A skutečně, Maria svůj přirozený život v Ježíši přeměnila, jako chléb v Ježíše Krista proměněn bývá.

Když Spasitel Matku svou takto u nohou svých viděl, byl potěšen, ačkoli lidé ho opustili. Měl zalíbení

v obětech, které tak velkomyslně byl přinesl, tomuto stavu zmaření sebe dal přednost před slávou svou. Maria, Matka jeho a Matka všech ctitelů nejsvětější Svátosti, nahradí mu všechno, a Ježíš měl z tohoto zadostučinění Matky své nevýslovnou radost.

P. Maria varuje před nedbalým sv. přijímáním.

Pověděli jsme již několik slov, která Rodička Boží ku ctihodné matce Marii z Agredy o svatém přijímání pravila. Zde budeme vypravovati, co jí jednoho dne zjevila.

„Jestliže tak velikou lásku k bližnímu jsem měla, pak poznej z toho, dcero má, jak veliká byla láska má k Pánu samému, když u oltáře jsem ho přijala. Povím ti tajemství o tom, co prvně mně se přihodilo, když Pána svého z rukou svatého Petra jsem přijala. V tom okamžiku dal mně Bůh tak mocnou a účinnou lásku, že srdce mé skutečně se otevřelo, a — dle přání mého — Synu mému místo učinilo, aby se v něm usadil, jako král na trůně svém. Pochopíš z toho, milovaná dcero, že kdybych ve slávě, jaké požívám, nějakou bolest trpěti měla, tato tím by mně způsobena byla, že broznou opovážlivost oněch lidí vidím, kteří se odvažují svaté tělo nejsvětějšího Syna mého buď s ohavnými hříchy a nečestmi, nebo bez pobožnosti a uctivosti přijímati, a že skoro nikoho nevidím, kdo by ceny svaté hostie vážiti si dovedl, kterážto nic jiného není, než Bůh sám, jež přijímáme buď k věčnému životu, nebo k věčnému zatracení. Proto boj se, dcero

má, tohoto nebezpečení; oplakávej je za veliký počet dítek církve; pros Pána za jejich spasení, a tím, že tohoto poučení dbáti budeš, učíš se hodnou, abys do tohoto tajemství lásky hluboce vnikla. Jdeš-li ku svatému přijímání, zapuď všechny myšlenky na světské věci, mysl jen na to, že chceš Boha samého přijati; čiň všechno, čím bys svou lásku, svou pokoru a vděčnost dokázala; a buď přesvědčena, že ještě vždycky daleko toho vzdálena jsi, čeho tajemství takové zasluhuje.“

Povzbuzení. Slyšme mši svatou s tím úmyslem, abychom ve spojení s Marií za hříchy těch zadost činili, kteří církevních příkázání nezachovávají!

Střelná modlitba. Ó, Maria, ty jsi ten pravý, tajemný stůl, s něhož Ježíše Krista, tento drahocenný pokrm duše své přijímáme!

24. den.

Prosebná modlitba Panny Marie.

I. Maria zasvětila se docela eucharistické slávě Ježíšově. Věděla, že nebeský Otec žádá, aby všichni lidé nejsvětější Svátost poznali a milovali; že Srdce Ježíšovo člověčenstvu všechny dary své milosti a slávy sděliti chtělo, že seslání Ducha svatého proto se stalo, aby království Ježíše Krista v srdcích lidských se rozšířilo a

zdokonalilo ; že církev jen proto založena byla, aby Ježíše světu darovala. Všechna přání Panny Marie směřovala tudíž jen k tomu, aby Ježíš ve Svátosti své dokonale poznán byl.

Na Kalvarii stali se lidé dětmi jejími; milovala je jako něžná matka, a chtěla, aby právě tak byli šťastni, jako ona. Srdce její plálo touhou, aby všechny lidi ku poznání Ježíše ve svaté Svátosti přivedla, srdce jejich láskou naplnila a viděla, jak jeho vznešené službě tělem i duší oddáni jsou.

Aby milosti této dosáhla, usmířovala stále Syna svého v nejsvětější Svátosti a před ní se modlila. V nesmírné horlivosti své po spáse duší zahrnula v modlitby své potřeby věřících všech míst a všech budoucích časů, kteří nejsvětější Svátost děditi a jí sloužiti budou.

Nejvznešenější úloha její záležela v tom, aby neustále se modlila za zdar kázání a prací všech apoštolů, i všeho kněžstva. Nemusíme se tolik diviti, že apoštolé tak lehce celé říše obrátili. Vždyť Maria prodlévala na stupních trůnu milosrdenství, aby dobrotivého Spasitele za ně prosila. Modlitba její obracela duše, a poněvadž každé obrácení ovocem modlitby jest, a modlitba Marie nemohla zůstatí nevyslyšena, měli apoštolé v této dobrotivé Matce svou nejlepší pomocnici. „Šťastný člověk, za kterého Maria se modlí!“

II. Ctitelé Eucharistie mají podíl v životě modlitby Panny Marie před nejsvětější Svátostí; jest to úloha nej-

vznešenější a nejbezpečnější. Jest to také úloha nejsvětější, poněvadž konání všech ctností obsahuje. Jest to také úloha církvi nejpotřebnější, poněvadž církev více ctitelů nejsvětější Svátosti než kazatelů, více mužů pokání činících než mužů výmluvností slynoucích potřebuje. Ano, za našich časů jest více než kdykoli jindy třeba duší, které svým sebeobětováním hněv Boží konejší, který plane proti denně se množícím zločinům národů; třeba jest duší, jež by svými ustavičnými modlitbami poklady milostí opět otvíraly, které lhostejnost zavřela; ano, třeba jest pravých ctitelů nejsvětější Svátosti, to jest velikomyslných, obětavých duší. Shromážďují-li se čteně kolem božského vůdce svého, pak jest Bůh veleben, Ježíš milován; pak bude společnost lidská opět křesťanskou, bude pro Krista vybojována apoštolatem eucharistické modlitby.

III. Apoštolat Panny Marie záležel dále v němém, ale velmi přesvědčivém kázání uctivosti. Toto kázání musíme si vzít k srdci, a duše, která si přeje, aby Eucharistie poznána i milována byla, bude toho ve spojení s Marií pečlivě dbáti

S jakou skromností a uctivostí počínala si tato dokonalá ctitelka před nejsvětější Svátostí! Před ní chovala se jako andělé před božskou velebností. Živou věrou jsouc prodechnuta, a v božskou přítomnost Ježíše jsouc pohřížena, nikoho kolem sebe ani dost málo si nevšímala. Kdykoli před Ježíšem se objevila, byla slušně oděna. Za-

nedbaný oděv, neslušná postava ukazuje malou víru a nepořádné srdce.

Maria zůstávala před Pánem a Bohem svým tak dlouho klečeti, jak jí možná bylo. Klekáním projevujeme klanění se. Pokleknutí jest holdem těla a pokorou víry. Na kolenou u nohou Ježíšových, tam jest místo lásky.

Uctivost na svatém místě, zvláště před nejsvětější Svátostí, má býti veřejnou ctností všech ctitelů Eucharistie. Tato úcta jest slavným vyznáním víry, jí dostávají ctitelé milost pobožnosti a horlivosti. Bůh trestá vždycky neuctivost, které v jeho svatyni jsme se dopustili, tím, že víru a zbožnost naši zeslabuje. Kdo neuctivě, neslušně před Spasitelem naším si počíná, ten diví se neprávem chladnosti své v modlitbě, ba zasloužil by, aby s hanbou ze chrámu vyhnán byl.

Budme tedy přísní v zachovávaní uctivosti. Chování naše budiž ctnostné. Zachovávejme co nejsvědomitěji mlčení. Ostříhání smyslů našich budiž dokonalé! V kostele musíme míti oči jen pro Ježíše Krista; tam není místa pro zábavu, tam jest Kristus všechno. Dvořeníné mají zraky své jen na krále obráceny, ctí jen krále. Světáci vidouce hlubokou, zbožnou úctu ctitelů nejsvětější Svátosti, budou nuceni říci: Zde jest něco velikého! Slabí a vlažní za svou malomyslnost a vlažnost budou se stydět a Ježíše Krista opět vyznávat. Slovo pohne, příklad táhne.

Maria připravovala dítě na první sv. přijímání.

Dítky k tomuto důležitému okamžiku života vychovati, srdce jejich pro božského Spasitele připravit, jest beze vší pochyby nejmilejší úlohou Panny Marie.

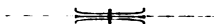
Kterási matka měla jednoho dne vidění: u kolébky dítěte svého spatřila nejsvětější Pannu, která na dítě se usmívala a jeho malé lůžko květinami pokryla. Když Alexander Bertius, tak se totiž dítě jmenovalo, mluvit mohl, první slova, která promluvil byla: „Ježíš a Maria“. Rostl takofka u oltáře. Ale přece cítil v sobě silnou náklonnost ke zlému. Tu rozpomenul se tento chlapec teprve asi pětiletý na přízeň a sliby Panny Marie; opatřil si důtky a mrskal jimi své něžné údy. Maria připravovala ho na první sv. přijímání. Když slavnostní okamžik se přiblížil, zdálo se Alexandrovi, že srdce jeho se otevřelo, a Ježíš citelným způsobem v něm se usadil. Vzpomínka na tuto událost tak mocně ku svatostánku ho upoutala, že jen s tíží od něho se vzdaloval, a že v celém městě „dítětem hlavního oltáře“ nazýván byl. Maria dávala mu všechnu mateřskou lásku na jevo; obracela listy knihy, v níž studoval, v nemocech mírnila jeho horečku, postel květinami pokrývá. Takto laskavou přítomností Panny Marie byv ochraňován, nezúčastnil se nikdy světských radovánek nebo nebezpečných zábav.

Dětství a mládí uplyne vůbec v nevinnosti a čistotě, jestliže ochraně Naší milé Paní nejsvětější Svátosti své

řeno bylo. Takoví mladi lidé budou pak věrnými dětmi církve a všemi ctnostmi ozdobení občané nebes.

Povzbuzení. Modleme se za všechny, kteří prvně ku svatému přijímání jdou, a za katechety, kteří je vyučují!

Střelná modlitba. Pozdravena buď, Maria, která apoštolátem modlitby své nade vším bludným učením o Eucharistii jsi zvítězila.

25. den.

Apoštolat Panny Marie.

I. Duše, která od Eucharistie živa jest, má především zaměstnávat se zájmy velebné Svátosti. První osoba Bohu nejdražší jest kněz. Kněží nám tuto Svátost udělují, jimi k nám přichází. Od kněží dostává Ježíš svátostný život, který slávě Otce svého zasvěcuje, jimi jest Bůh více oslavován, než od všech věřících, i těch nejzbožnějších: kněžím dal Bůh všechna práva svá, všechnu moc svou.

Maria modlila se nejvíce za kněze; prosila snažně Pána, aby počet kněží rozmnožil, aby národům svaté kněze, muže rozvícené horlivostí po spáse duší daroval. Ano, Maria chrání kněze svou mocnou rukou, oroduje za ně u svého Syna, kněz jest zvláště milovaným dítkem Marie.

Již ve mládí vychovává ho ku zbožnosti, chrání jeho nevinnosti, udržuje ho v horlivosti, vede ho ke stupňům oltáře a podává ho biskupovi, jako jednou Ježíše ve chrámě obětovala. V jeho těžkém studiu, v bojích a svízích, které stav kněžský sebou přináší, dodává mu myslí. Kněz, kterého Maria vychovala, jest dobrým, svatým knězem, v němž Bůh zalíbení má.

II. Maria spojuje se s knězem a skrze něho pokračuje v úloze své, mající za předmět duše a Ježíše Krista. Vtělení Syna Božího stalo se v Marii a skrze Marii; v ní Slovo vzalo na se tělo; v rukou kněze a ku slovu jeho stává se Ježíš pokrmem duší našich.

Důstojnost Matky Boží nemá sobě rovné; Maria jest Matkou Krále, proto jest Královnou andělův i lidí. Kněz jest takoruka otcem eucharistického Ježíše, duchovním králem duší, jest jako nadpozemská bytost, která od Boha všechny milosti přijala, jimiž nebe otvírá i zavírá.

Maria živila kdysi Ježíše; povinností jest, aby vzrůst Ježíše Krista v duších podporoval a udržoval, až v něho proměněny jsou.

Maria má jako Matka nad Spasitelem naším všechna práva, která mateřství vůbec propůjčuje. Kněz má také přímou moc nad osobou Ježíše Krista. Maria jest mocná jen skrze Ježíše. Tak také kněz jest mocný jen skrze milosti, které mu Ježíš dává; Ježíš dává se sám do moci kněze, aby mu v jeho pracích dal větší moc.

Avšak Maria může knězi jeho privilegia v jistém smyslu záviděti. Ona nosila slovo tělem učiněné jen devět měsíců v lůně svém: kněz naproti tomu nosí ho neustále, každého dne, způsobuje, že Ježíš vtělení své obnovuje. Moc, chléb a víno v tělo a krev proměňovati, spočívá v jeho kněžství, jako slunce, které každého dne své teplo a světlo dává.

Maria porodila Spasitele ve stavu slabosti a smrtelnosti, porodila ho pro kříž: kněz nechává ho na oltář sestupovati, ale ve stavu slávy: slávy jeho nevidíme sice očima svýma, avšak anděle ji vidí. Eucharistie jest slunce, které nebi jasně září, zemi však zastřeno jest.

III. Povinnosti kněze a Marie k Eucharistii a k duším jsou tytéž.

Úřad kněze záleží v klanění se a v apoštolatu. Kněz jest především ctitelem, strážcem nejsvětější Svátosti. Jest především mužem modlitby: „My však trvati budeme na modlitbách a při službě slova.“ Kněz musí se sjednotiti s obětí, kterou obětuje, a na stupních oltáře vnějši apoštolat svůj začíti.

Maria ve večeřadle jest — dle úřadu svého — ctitelkou nejsvětější Svátosti, tu se klaní a pečuje o eucharistickou poctu; tu obnovuje čest uraženého Boha, těší Ježíše, jehož lásku lidé zneuznali. Otcí obětuje Ježíše, Ježíši ukazuje svou mateřskou čest, Duchu svatému duše, jeho podíl a jeho chrámy, aby je obnovil a láskou svou roznítil.

Hle, co věrný kněz při klanění se Pánu a Mistru dluhuje!

Druhý úřad kněze záleží v tom, aby národům Ježíše Krista hlásal. Také v tomto ohledu jest Maria mocnou ochránkyní kněze. Ona vychovala Ježíše a tajemství života jeho zjevila apoštolům a evangelistům; o něm neustále mluvila a vynasnažila se, aby lidé v okolí jejím ho milovali; byla horliítkou pro Ježíše.

Hle, co kněz činiti má! Má kázati, Ježíše v nejvyšší Svátosti ve známost uváděti, jeho úctu, jeho říši s neunavnou horlivostí šířiti. Kéž by jen v této činnosti k Marii se obrátil, která kněze zvláště miluje; miluje je pro slávu Boží a pro spásu duší, jichž apoštoly jsou.

Kněz musí plniti povinnosti k této laskavé Matce; nesmí za nikým zůstatí v její úctě, ve vroucí lásce, kterou jí dluhuje, v horlivé snaze své, aby úctu její rozšiřoval.

Jestliže tedy nejvyšší Svátost skutečně milujeme, jestliže chceme, aby všady o ní se kázalo, aby všichni národové jí se klaněli, pak prosíme neustále Ježíše skrze Marii o horlivé ctitele, o apoštolské dělníky. Sláva nejvyšší Svátosti a spasení duší závisí od hodných kněží.

Láskyplné zachránění kněze Marii.

Dva kněží, kteří v kraji Albigenkých cestovali, spatřili chrám Páně; ačkoli to bylo za času veřejného pronásledování, a každý toho nejhoršího od oněch divokých kacířů báti se musel: chtěli přece mši svatou sloužiti,

k čemuž hlavně pohnuti byli vzpomínkou, že jest sobota; v tento den měli totiž ke cti Panny Marie mši svatou sloužiti. Jeden z nich obětoval již mši svatou, když tu přijdou Albigenští, od oltáře ho strhnou, za nadávek jazyk mu vyříznou, a polomrtvého ležeti nechají. Druh jeho donese ho jak opatrně jen může do sousedního kláštera, kdež oba laskavě přijati jsou. Večer před svátkem Zjevení Páně vznikla v ubohém němém knězi, který mnichy zpívati slyšel, vroucí touha, aby s nimi zpívati a mši sloužiti mohl. S tímto vroucím přáním obrátí se k Panně Marii, a tato nejlaskavější Matka zjeví se mu s tím údem v ruce, kterého byl zbaven, a praví k němu: „Milý synu můj, poněvadž tento úd jsi ztratil a tolik vytrpěl, ano bez ohledu na veliké nebezpečenství mši svatou ke cti Ježíše a mé oslavě sloužiti jsi chtěl, proto dávám ti tento úd zase zpátky.“ V témž okamžiku pocítil tento dobrý kněz, že jest uzdraven, a jasným hlasem zpíval díkůčinění ku chvále Ježíše Krista a jeho milosrdné Matky.

Povzbuzení. Modleme se bez ustání, aby Bůh hodné kněze povolal, a prokazujeme kněžím nejobětavější a nejuctivější lásku!

Střelná modlitba. Ó, Královno kněží, sešli dělníky na vinici božského Syna svého!

26. den.

Božský ženich a Král srdce.

I. Maria při klanění svém dala si na tom záležiti, aby Ježíše těmi jmény velebila, která jeho vládu nad srdcem lidským nejdokonaleji označují.

Maria klaněla se Ježíši v jeho vlastnosti, jako ženichu duší. Spojení jest cílem lásky. Když Ježíš v nejsvětější Svátosti podstatně se nám dává, spojuje se s našimi dušemi jako se svými drahými nevěstami. Jako ženich dává jim své statky, své jméno, své srdce, sama sebe se vším všudy, ovšem s tou podmínkou, že duše jemu také docela se věnuje. Duše, nevěsta jeho, má jen pro něho žíti. Ježíš jest žárlivý Bůh. Běda tomu, kdo ho o tuto nevěstu olupuje!

Maria, Matka Ježíšova, slavila svatbu přemilého Syna svého s radostí. Jako kdysi v Káni Galilejské snoubencům v chudobě a nesnázi pomohla, tak nyní věrnou duši všemi ctnostmi ozdobuje, aby ji Ježíš sebe hodnou našel. Nejlepší příprava ku svatému přijímání stává se zajisté za pomoci Panny Marie. Či není to věc matky, aby dceři své k oddavkám krásný šat zaopatřila? Kdo však ocení péči, jakou tato dobrotivá Matka o nevěsty Pána nejsvětější Svátosti má, zvláště pak o čistotu srdce, aby zalíbení milovaného ženicha jejího na nich spočívalo.

Avšak Ježíš jest také ženichem církve svaté, jejíž plodné panenství jej Otcem nového pokolení dítek Božích činí. Proto klaněla se mu Maria také jako ženichu církve svaté a církev jako dceru svou milovala. Maria byla by ráda za církev život svůj obětovala; hájila, chránila ji stálými modlitbami svými, s radostí účastnila se jejího rozšíření a její utrpení bolestně dotýkalo se jejího srdce; Maria trpěla s církví a pro církev. Jako totiž byla Matkou církve, tak byla také její dcerou; jako nejposlušnější dítko poslušna byla sv. Petra a sv. Jana, i všech kněží. Svaté obřady měla u veliké úctě, ve spojení se všemi dětmi církve klaněla se Ježíši, bohoslužby a liturgických modliteb se účastňujíc. Ó, jak krásné bylo klanění, které Maria s věřícími na stupních oltáře konala. Nebe zajisté nad ním plesalo. Bylať Maria v církvi jako slunce mezi hvězdami. A Bůh musel zemi milovati a Ježíš svůj svatostánek.

II. Maria klaněla se dále Ježíši jako Králi. Nej-světější Svátost jest zajisté královstvím Spasitele; jí vládne v srdcích lidských a v celé lidské společnosti. Bez nej-světější Svátosti nemůže pravda vítězství slaviti. Jestli pravda přesvědčiti a pohnouti má, pak Eucharistie musí jí sladkosti propůjčiti. Pokud člověk ku sv. přijímání nepřistoupil, nezná požitku a sladkosti víry. Potkal Ježíše na cestě, rozmlouval s ním, ale dobře ho nepoznal: toliko nejvyšší Svátost Ježíše v celé jeho moci a v celém jeho světle, jakož i všechna tajemství víry mu zjevuje.

Ježíš Kristus jest proto v Eucharistii Králem pravdy. On jest také Králem ctností. Potřebuje Eucharistie, aby duši úplně ovládala. Třeba jest, aby Ježíš sama sebe mně dal, aby lásku svou mně podmanil a mně říci mohl: „Synu můj, daruj mně srdce své!“

Maria klaněla se Ježíši, jako svému Králi, neklaněla se mu jen jako uprchlíku do Betlema nebo do Egypta, jako ukřižovanému Králi svému na Kalvarii, nýbrž ve stálém kralování jeho, povýšenému na trůně slávy a velebnosti, ačkoli zastřen jest, jsa nezranitelný šípy svých nepřátel, slavný v triumfu své lásky. Maria viděla, jak uskutečňuje se slovo anděla řkoucího: „Kralovati bude v domě Jakubově na věky, a království jeho nebude konce.“ Viděla, jak trůny nejsvětější Svátosti se rozmnožují; každé město, každá vesnice byla dvorem jeho, a nabízela mu palác k obývání; viděla, jak působením Eucharistie ve světě všechny ctnosti kvetou, které královskou korunu Spasitele tvoří.

Ó, kolik modliteb ze srdce Mariina ve večeradle za eucharistickou říší Ježíše Krista k nebi vystupovalo! Viděla, jak v jednotlivých stoletích úcta k Eucharistii se vzdmáhá, a jak láska Ježíšova na všech stranách vítězství slaví. Ježíš měl nekonečně milován býti; láska jeho měla nalézti soucitná srdce, která s ním svět obnoviti měla.

O, Božský Králi, vládni jako dříve nejvyšší Pán mým srdcem a mým životem, jako srdcem Matky své jsi vládl! Kéž by pravda Tvá byla mým praporem, ctnosti

Tvé moji zbraní, Tvá láska mým heslem a eucharistická sláva Tvá ovocem mého vítězství.

To jest má vroucí modlitba, kterou k Tobě skrze Marii, Královnu večeřadla a Matku ctitelů nejsvětější Svátosti, vysílám.

Milosrdná Královna očiště.

Nejúčinnějším prostředkem, kterým duším v očiště pomáháme, jest máe svatá. Jestliže však nekonečné zásluby krve Ježíšovy rukám Marie odevzdáváme, aby je těmto drahým trpícím bratřím k jejich ulehčení rozdělila, pak můžeme s větší jistotou dobrý výsledek očekávat.

Zbožný mnich zjevil se po smrti své jednomu ze svých starých soudruhův a řekl mu, že v mukách očišťovací se nalézá, že sice málo trpí muk smyslných, ale mnoho proto, že na Boha tváří v tvář patřiti nemůže. Prosil ho, aby převora požádal, aby sám při mši svaté jednu modlitbu na jeho úmysl připojil. Druh jeho pospíšil si, aby prosbě vyhověl, a převor spatřil duši milého bratra, radující se a plesající pod pláštěm Panny Marie, která s jásající tváří jako slavnou kořist své lásky ji s sebou do nebe vzala.

Povzbuzení. Prosíme Pannu Marii neustále za rozšíření eucharistického království Ježíše Krista po celém světě!

Střelná modlitba. Ó, neposkvrněné Srdce Marie, ve kterém nebeský ženich zalíbení své našel, rozněť v nás lásku, která tě ztravuje.

27. den.

Eucharistie středem života Panny Marie.

I. Maria žila eucharistický život Ježíšův. Láska chce pospolitý život. V Betlemě a Nazaretě zúčastnila se Maria chudého a skrytého života Ježíšova, v Egyptě jeho pronásledovaného života, později, když po Judsku chodil, jeho apoštolského, posléze jeho bolestného života. Jak tím spíše musela také eucharistický život božského Syna svého žít! Vždyť tento život je souhrnem předehlého. Maria vedla za pomoci Eucharistie úplně vnitřní, skrytý, mlčenlivý, odloučený život; Ježíše měla při tom jen za svědka a důvěrníka. Život její plyne ve vděčném rozjímání o nejsvětější Svátosti. Toto rozjímání sílí jejího ducha, naplňuje její srdce, které žádného jiného přání a žádné jiné potřeby nemá, než aby Syna svého vždy více milovalo a jemu docela oddáno bylo. Samotné tělo Panny Marie má účastenství v radosti a nebeském pokoji tohoto života. Tělo její jest úplně duchovní: „Srdce mé a tělo mé plesají v Bohu živém.“

II. Toto eucharistické rozjímání jest více činné než trpné. Duše oddává se v něm ustavičně Bohu, za vždy sladšího dojmu dobrotivosti jeho, za neustále vzrůstající vroucí lásky, která srdce očišťuje, osvobozuje a těsněji s nejsvětější Svátostí spojuje. Sebrání mysli jest první podmínkou tohoto rozjímání. Duše, která prosta jest všech

nezřízených hnutí myslí, jde přímou cestou k Bohu, jako magnetická střelka vždy k severnímu polu směřuje. Duše, která v Ježíši sebrána jest a v něm odpočívá, žije z jeho pravdy, dobrotivosti a lásky. Dlouhá modlitba nedělá jí žádných nebo jen nepatrných obtíží, poněvadž — všeho jsouc prosta — Pána svého následovati může, nic jí netísni nebo někam jinam nevolá, a poněvadž tajemství, o kterých rozjímá, všady nerušeně promyslití a do nich vniknouti může. Vidí věci v jejich skutečné pravdě, v Ježíši Kristu. Sebrání myslí a rozjímání zostřují zrak duše.

III. Jak dokonalé bylo asi rozjímání Panny Marie před nejsvětější Svátostí při veliké víře její, při čistotě jejího života, při dokonalé lásce jejího srdce! Jistě, že nerušila roztržitost, tato horečka duše i srdce, pokoje, který nalézala v milovaném Synu svém. Její duše, více s Ježíšem spojená nežli s tělem, které ji skrývalo, pila dlouhými doušky živou vodu milosti a lásky. Zapomněla na zemi, aby s jediným Ježíšem zůstávala.

Kéž by ctitelé nejsvětější Svátosti s Marií spojení jsouce trpělivého a vytrvalého sebrání myslí a rozjímání dbali byli! Kéž by se vynasnažili, aby z počátku Ježíše spíše poznali, než okusili, neboť láska rodí se z uznané pravdy a milost osvícení má větší cenu než největší milost sladkosti a útěchy; pravda zůstává, pocit pomine. Šťastná duše, která jako Maria lásku Ježíšovu pochopuje, která

po ní vroucně touží a bez ustání o ni se modlí! V té duši jest království Boží.

Živé ciborium.

V životopise*) Marie Eustelly, přijímám „Anděl Eucharistie“, čteme tato slova: „Na slovo vzatí spisovatelé tvrdí, že nejblahoslavenější Panna po z mrtvých vstání božského Syna svého denně svaté tělo Spasitelovo přijímala, a že svátostné způsoby neporušené v jejím srdci od jednoho svatého přijímání ke druhému se zachovaly.“

Nejblahoslavenější Panna zjevila tento div abatysi Marii z Agredy. Uvedeme zde několik slov služebnice Boží. Hospodin učinil tento div takto: „Když nejčistší Panna tělo Páně přijala, nevnikly svátostné způsoby do žaludku, kde stravení přirozeného pokrmu se stává, aby se nespojily s nepatrnou stravou, kterou naše vznešená Královna ob čas požila. Nejsvětější Svátost vnikla do srdce Mariina jako za odměnu za krev, kterou toto při vtělení Syna Božího dalo, aby nejsvětější člověčenství Ježíše Krista připravilo. Svaté přijímání jest takoruka rozšíření vtělení Syna Božího; bylo tedy slušno a spravedливо, aby Maria v tomto rozšíření novým a zvláštním způsobem účastenství měla, poněvadž se vtělením tohoto věčného slova co nejúžeji spojena byla.“ (Tajemné město, III. díl., VII. sv., 8 kap.) Tak zbožná pověst.

*) Učený kardinal Villecourt životopis tento přečetl a schválil.

Povzbuzení. Modleme se k Panně Marii za věrné vytrvání nevěst, které Ježíši život svůj v klášteře a ve světě zasvětily!

Střelná modlitba. O, Maria! Jako malé dítky prosíme Tebe o svátostného Ježíše, tento duchovní pokrm duše naší.

28. den.

Život spojení Marie s Ježíšem.

I. Maria žila v Eucharistii. Ten, kdo skutečně miluje, myslí, touží, jedná, raduje se nebo rmoutí se v milované osobě; ona jest přirozeným středem života jeho. Ježíš také řekl: „Kde jest poklad tvůj, tam jest také srdce tvé;“ a k apoštolům svým pravil: „Zůstaňte ve mně, zůstaňte v mé lásce, jako já zůstávám v lásce Otce svého.“

Maria žila tedy v božské Eucharistii, ve středu lásky své. Všechny její myšlenky, slova i skutky z ní vycházely, jako všechny paprsky ze slunce vycházejí. Eucharistie byla věštnou, které o radu se tázala, milost, které následovala.

II. Ježíš žil v nejsvětější Svátosti též život lásky, který ho za času pozemského života jeho zmařil. Ve svátostném stavu svém neustává Otci svému v nejhlubší

pokoře se klaněti. On jest ještě stále prostředníkem a orodovníkem za blaho lidí u božské dobrotivosti.

Maria spojila se tedy s modlitbou Ježíše Krista. K modlitbě připojila zásluhy ctností, kterých Spasitel náš v nynější době ve stavu slávy již nevykonává. Stavů ponížení Ježíše ve svátosti následovala ctností a úkony pokory, stavu obětování jeho svým utrpením, stavu smíření úkony dobrovolného umrtvování sebe. Aby Maria skrytý život Ježíšův ctíla; zmařila sebe a vynasnažila se, aby ničím jiným nebyla než lidským zjevem, jehož bytost v Ježíše Krista proměněna jest. Maria jest také tak chudá, jako Ježíš ve Svátosti, ba ona jest chudší, poněvadž nedostatků zakusiti může, které chudoba v zápětí má. Jest poslušná jako Ježíš a ctí svátostnou poslušnost jeho, podrobujíc se bez výminky všem služebníkům církve; a v následování slepé poslušnosti své cítí se zcela šťastnou. Slovem: Maria dopodrobna následuje eucharistického života Ježíše Krista. Ještě více, Maria obnovovala v Eucharistii všechna tajemství života Spasitelova tím, že každého dne znovu na ně se rozpomínala.

III. Takový má také býti život ctitele nejsvětější Svátosti, jestliže v Eucharistii modlití se chce. Abychom pak k tomuto životu sjednocení s Ježíšem dospěli, musíme oné samolásky býti prosti, která jen samu sebe vidí, k Ježíši jen sama o sobě mluví, o svém osobním prospěchu, a svých vlastních záležitostech, nikoli však o Spasiteli a slávě jeho a starostlivostech božského Srdce

jeho; která nedovede klidně a tiše jeho nohy objímat, s ním toliko spokojena býti a nic jiného si nežádati, než jen jeho. Musíme toho života prosti býti, který nemá trpělivosti, aby ho vytrvale poslouchal, ale najatým dělníkům nás podobnými činí, kteří netrpělivě na mzdu čekají.

Ježíš má velmi málo ctitelů, kteří vědí, že dostatečně odměnění jsou a za šťastné se pokládají, jestliže jim jen popřáno bylo u něho prodletí, kteří jen tím se zaměstnávají, aby jemu jako andělé v nebi, jako Maria ve večeradle sloužili. U nohou svých skoro jen žebráky nebo nemocné spatřuje, kteří o pomoc ho prosí. Naproti tomu lidé dobře dovedou v paláci se dvoriti, a u krále prodlévati, aniž něco jiného dělají, nežli že přítomností svou milostivému králi čest vzdávají.

To jest říše smyslů, a taková služba není nám obtížná. Na eucharistickém dvoře Ježíše Krista jest říše jeho lásky, lidé však mají před touto říší strach, vyhýbají se jí a chtějí pryč: Ježíš jim nepostačuje; domnívají se, že ještě něco mimo Ježíše míti musí.

Maria nespustila nikdy s myslí eucharistickou přítomnost Ježíše Krista; jednala jen když on tomu chtěl, domnívala se, že s dostatek jest zaměstnána, když u nohou jeho prodlévá, že s dostatek odměněna jest, když má Ježíše.

Nebe na zemi.

Včera zmínili jsme se o zbožném ústním podání, dle kterého Ježíš v Marii pod svátostnými způsoby

stále přítomen zůstával. Jest to tak velebný div, že také dnes u něho se zastavíme. Jak řečeno, není to nikterak předmětem víry, nýbrž jen zbožná pověst, která však dobře nám znázorňuje vzácný poměr božského Syna k Matce jeho i ve stavu svátostném.

„Maria viděla v srdci svém tělo svého nejsvětějšího Syna brzy přeslavné, brzy přirozenou krásou svého svatého člověčenství oděné; skoro neustále poznávala všechny divy, které nejsvětější Svátost v sobě chová. Nejvíce vážila si toho, že věděla, jak veliká zalíbení nejsvětější Syn její v tom nalézal, aby v čistém srdci jejím pod svátostnými způsoby zůstával, a z toho pocítovala větší slast, než kdyby ve společnosti svatých byla.“

„Nevýslovnou radost měla Maria z úcty a klanění, jaké nebeští duchové jejímu Synu, ve svátostných způsobách v lůně jejím skrytému, prokazovali. A poněvadž předvídala nedbalost lidí v prokazování povinné úcty nejsvětější Svátosti, ohětovala jeho Božské velebnosti hold nebeských duchů, kteří toto tajemství pocity nejvroucnější uctivosti velebili.“

„Ó, podivuhodné, jediné mistrné dílo nekonečné moci! Svatá Panno, Ty tvůrci svému přiljemnější nebem jsi byla, než ono nebe, které přibytkem svým učinil! Onen, jehož nesmírné prostory pojati nemohou, v Tobě toliko se uzavřel a nalezl slušný trůn nejen ve Tvém panenském těle, ale i v nesmírném oboru Tvého ducha a Tvé lásky.“ (Duch. město, III. díl, 8. kap.)

Povzbuzení. Vynasnažme se, abychom ve spojení s Marií před svatým přijímáním mysl svou úplně sebrali!

Střelná modlitba. Ó, srdce Marie, velebný trůn skrytého Boha, nade všechna nebesa budiž vyvýšeno!

29. den.

Dokonalá služebnice nejsvětější Svátosti.

I. „Aj, já dívka Páně,“ pravila nejblahoslavenější Panna; a po celý život svůj měla tuto službu stále na mysli. Ona jest nejkrásnějším vzorem naší eucharistické služby. Její služba ve večeřadle zaujímá celý život její. Maria tu obnovuje všechny své životní poměry, všechny své milosti; její ctnosti dosahují tu své nejvyšší dokonalosti, která ji nebes a nevýslovné slávy hodnou učiniti má. K tomuto poslednímu článku života Panny Marie má se připojiti služebník nejsvětější Svátosti.

Duch služebníka Ježíšova záleží v obětovné lásce k nejsvětější Svátosti za pomoci ducha a ctností nejblahoslavenější Panny.

Jest to obětování sebe. Služebník Ježíšův neobětuje se, aby byl dokonalý nebo šťastný, aby si nějaké duchovní blaho neb krásný ráj zjednal; on obětuje se z lásky; obětování sebe chce toliko jednu věc: radost působiti a

povinnost svou plniti. Spasitel náš nežádá od nás, abychom mu jen v duchovní správě sloužili, ale praví k nám: „Abych na svůj trůn lásky vystoupil, musím ctitele míti; bez ctitelů nemohu slavnostně vystaven býti, proto zůstanete u mne, budete mými ctiteli, zůstanete upoutáni k mé osobě, budete pro mne, jako já budu pro vás. Svě vlastní vůle úplně se odřeknete, já ji chci míti pro sebe; svých vlastních prospěchů docela se vzdáte, já se budu o ně starati. Král chce služebníky své učiniti šťastnými, ale nepoví jim, co bude činiti. Pole, o které pečovati máme, jest Spasitel náš sám, on jediný; podržuje nás pro sebe a chrání nás. A v čem záleží odměna tohoto sebeobětování? V tom, že žijeme v bezprostřední blízkosti Krále, jemu se líbíme a jeho milenci jsme. Sloužíme Králi k jeho vlastní slávě, a my sami ve všem do pozadí ustupujeme.

Toto sebeobětování má býti obětí nejčistší lásky. Nejsvětější Svátost zatlačí všechno; Ježíš dává se celý, chce také nás celé. On však dává nám pocit radosti a štěstí, které celým životem se táhne. Jest něco velkolepnějšího, než k Eucharistii, ku klanění se připojení, k přibuzným Ježíše Krista býti? Vstupte tedy s radostí a s láskou do této služby.*) Láska miluje více službu Ježíše Krista, než svůj vlastní klid. Pospěšte jako Maria ku klanění se Ježíši, který na vás čeká!

*) Toto platí o kongregaci Eucharistických, jejichž povoláním jest, nejsvětější Svátosti stále se klaněti.

II. Služba Spasiteli našemu jest naším údělem s nejblahoslavenější Pannou. Jste k tomu povoláni, abyste sloužili jemu, a nikoli sobě. Člověk ovšem musí dáti pozor, aby užíval výrazů, které slabou představu této vznešené služby by vyjadřovaly. Nemáme říkati: chci svou službu konati; nikoli! tak mluví všichni úředníci; ale: chci Spasiteli našemu sloužiti. Mezi těmito dvěma myšlenkami jest veliký rozdíl. Dvořenín může ovšem říci: sloužím králi. My naproti tomu říkáme: sloužím Spasiteli našemu. Tímto způsobem nebereme zřetel na sebe, sami ustupujeme do pozadí a Spasitele našeho stavíme do popředí.

Tato služba obsahuje rozličné úkony, jako při mši svaté, totiž klanění se, slavnou bohoslužbu, které osoby jeho přímo se týkají. Jiné týkají se jeho domu, vydržování jeho služebníkův. Ale všechny jsou úkony královské služby Spasiteli našemu. Při konání jich musíme Spasitele na očích míti, pro něho musíme pracovati.

Úctě nejsv. Svátosti máme se věnovati. Jakou úctu jsme jí dlužni? Všechno, co dobrého konáme, od ní máme odvozovati, ne jako bychom to sami ze sebe konali. Máme býti služebníky nejsvětější Svátosti oltářní jako Maria, bez veškeré ziskuchtivosti, sluhý, kteří službě Ježíšově docela se věnují.

Jak krásný to název! Jest to ten, jemuž Maria přednost dala, jest jediným názvem, který sobě přivlastňuje. Když pak tento název Matky své přijímáte, musíte také povinnosti převzít, které s ním spojeny jsou,

a ctnosti konati, ku kterým zavazuje. Všichni lidé zahrnuti jsou ve chvalozpěvu: „Magnificat — Pán shlédł na ponížení své služby.“ Co bychom řekli o služce, která by ve službě pána svého vybíravou býti, která by pro sebe jistý čas vymíniti si chtěla?

Shrňte tedy všechny ctnosti P. Marie ve večeradle: jsou to jen úkony klanění jejího. Maria klaní se všemi ctnostmi svými, klanění zaujímá celý život její.

Ježíši v nejsvětější Svátosti v duchu a ctnostmi Naší milé Paní nejsv. Svátosti sloužiti, to jest život služebníka nejsvětější Svátosti; jeho heslo zní: „Všechno pro službu Ježíšovu ve svátosti ve spojení s Marií.“

Anděl Eucharistie.

Jest známo, jak obětovnou láskou a něžnou zbožností k nejsv. Svátosti chudá služebnice, Maria Eustella, krásného jména „Anděl Eucharistie“ si zasloužila.

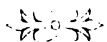
Majíc dle ustanovení svého faráře sakristii na starosti, konala s největší uctivostí a ochotou ony překrásné práce, které bohužel na mnohých farářích najaté osoby s tak nepatrnou uctivostí vykonávají.

Když jí poprvé dovoleno bylo, aby připravila, čeho ke mši svaté třeba jest, tu radost duše její rovnala se hlubokému pocitu její nehodnosti. Proto psala: „Mám radost z té myšlenky, že já jako Panna Maria službu chrámovou na starosti mám, pokud povolání mé tomu dovoluje, a tato myšlenka moji vděčnost znovu osvěžuje.

Abych však práce té hodnou byla, musela bych tak čistou býti jako Maria, od níž já tak vzdálena jsem. Ó, Bože můj, nemyslím dostatečně na účet, který tobě za všechny prostředky spasení skládati musím! Zaměstnávám se toliko požitkem štěstí, které z toho svatého zaměstnání mám. Kéž by mě Hospodin takovou čistotou ozdobiti ráčil, která čistotě andělů podobna jest, abych v takové blízkosti k Pánu andělů přistoupiti a tak často ho přijati směla.“ (Život Marie Eustelly.)

Povzbuzení. Věnujme se skutkům eucharistického kultu, napodobující Pannu Marii, služebnici Ježíšovu ve večeřadle.

Střelná modlitba. O Maria, Matko krásného milování, dej, abychom Ježíše v nejsvětější Svátosti tak milovali, jako Ty jsi ho milovala!

30. den.

Vítězosláva Panny Marie.

I. Maria byla v den svého nanebevzetí všemi milostmi korunována. Z toho zajisté můžeme se radovati. Matku svou neztrácíme, ale posíláme ji napřed, aby nám místo připravila a práv nad Srdcem Ježíšovým dobyla. Můžeme k Bohu takto volati: Bída naše jest veliká; ó, tato země

jest slzavým údolím; avšak země tato posílá Ti to nejkrásnější, co má, div, o němž nemohla ani mysliti, že ho vykoná: Marii, Matku Tvou. Shlédni na nás okem svého milosrdenství pro tuto požehnanou lilii naší zahrady, kterou Tobě podáváme; jest ona nejčistší a nejkrásnější z celé zahrady.

Ale sláva Panny Marie jest zároveň slávou Ježíše Krista. On nalézá opět Matku svou, jest znova Synem pro její přítomnost. Ježíš miloval tak velice Matku svou, jak by mohl od ní se odloučiti? Učinil to jen z lásky k nám, poněvadž za matku nám ji dal, bylo spravedlivé, aby nám tohoto nevýslovného daru užiti dal. Avšak přišel čas, aby dar svůj zase si vzal. Ježíš sám vyhledává Matku svou. Maria zemřela láskou; touha, aby Syna svého viděla a s ním úplně spojena byla, učinila konec životu jejímu. Ježíš připravuje jí slavný příchod. Co děje se v tom okamžiku, kdy Ježíš a Maria v nebi se setkávají! Znáte dobře štěstí matky a syna, kteří po dlouhé době opět se vidí. Ježíš si přál, aby Matku svou viděl: hle. Matka jest tu!

II. On sám uvádí ji do slávy nebeské, jest jí dlužen odměnu. Maria žila po celý život svůj v chudobě a zapomenutí; přišel však okamžik, aby ctí a slávou korunována byla. Maria vchází do nebe s leskem, jehož nikdo nikdy neviděl. Vchází zvláštní, jen jí otevřenou branou; nemohla vstoupiti branou obyčejných vyvolenců. Tvoří-li dvanáct apoštolů dvanáct bran nebeských, pak jest Maria

královskou branou nebeské vlasti. O, vznešená a slavná bráno! Jak dobře dělá, kdo se snaží, aby branou tou prošel! Plníme-li přikázání Boží, pak jistě nebe dojdeme, ale ještě lépe jest, jestliže milosrdenství Panny Marie se odporoučíme. Milosrdenství snaží se jen zachraňovati. Vstupte za pomoci milosrdenství a nespolehejte se příliš na své vlastní skutky a plnění přikázání! Zkoušejte se podrobně, pak se přesvědčíte, jak nedokonale přikázání plníte.

Ježíš vede Matku svou za ruku až ke stupňům trůnu Božího. „Hle, Otče, ta, kterou jsi mně dal zasnoubiv si ji, aby mně člověčenství moje dala.“ A Otec korunuje ji, jako Královnu, Matku a Prostřednici. To jsou její tři nejkrásnější názvy. Než v koruně Panny Marie skvějí se tři perly zvláštním leskem; jsou to perly její pokory, chudoby a utrpení.

III. Na zemi byla Maria tvorem nejpokornějším, v nebi jest tvorem nejvznešenějším. Jestliže tam povýšena jest na trůn, který u trůnu Syna jejího nejbližší stojí, pak stalo se to proto, že více než kterýkoli jiný člověk pokoře jeho se přiblížila. Byla pokládána za hříšnou dceru Evinu, ta, která skvrny dědičného hříchu nikdy neměla; židé pohlíželi na ni jako na ctižádostivou paní, na ni, která nikdy ani jediného slova ve svůj prospěch neproněla.

Nikdo nebyl tak chudý, jako Maria, a nikdy nebyla chudoba tak záslušnou, jako chudoba Matky Krále nebes i země. Aby však chudobu Ježíšovu napodobila, pracuje v Nazaretě, chudobně žije v Egyptě. Co jest chudšího,

než dům v Nazaretě? Spravedlnost Vykupitele našeho dluhuje Matce své odměnu. A takto dědí všechny zásluhy a milosti Syna svého; má je úplně ve své moci; všech milostí spasení svého stáváme se účastnými pomocí Panny Marie. Ona jest bohatá z bohatství samého Boha. A kdyby spravedlnost Boží neodporovala přání jejího mateřského srdce, pak by brány pekelné byly brzy zavřeny. Ďábel musel by se přiznati, že svým vítězstvím nikdy není jist, dokud člověk, jehož Maria chrání, ještě dýše. Svým úpěnlivým, ustavičným orodováním vynucuje na Bohu milosti milosrdenství a odpuštění zatvrzelým hříšníkům.

Konečně, jestliže štěstí s utrpením poměrné jest, pak nikdo není tak šťastný, jako Maria. Neboť nikdo tolik nevytrpěl a takové lásky neměl jako Maria. Bůh nikterak jí neušetřil, nechal ji trpěti stále mučeníctví; předpovědění Simeonovo ztrpčovalo všechny její radosti. Od této chvíle zastupovala Maria Syna svého, který ještě příliš mladý byl, aby trpěti mohl. U paty kříže stojí pak u Ježíše nejbližší, aby nejvíce trpěla. Poněvadž ji Ježíš v nebi nejbližší u sebe míti chtěl, proto jí více než koho jiného s utrpením a ponížením svým seznámil. Věru, Bůh korunoval Marii ctí a slávou jako mistrovské dílo své lásky. Nad ní jest jenom Bůh! V lásce své připomíná si Maria, že jest naší Matkou. Před námi vstoupila na nebesa, aby nám přístup do nich usnadnila. V poslední hodince naší přijde, aby nás takorůzka za ruku držela, jestliže pomocí její se dovoláváme.

Zaopatření Panny Marie.

Zbožný Gerson praví, že Ježíš ve průvodu svého nebeského dvora s nebe na zemi sestoupil, aby Matce své Svátosti umírajících udělil, a místo kněze při posledním vzdechu jejím přítomen byl. Maria byla také u Syna svého v hodince smrti jeho, slyšela poslední vzdech jeho na kříži; bylo tedy spravedlivé, aby Ježíš Matce své tutéž službu prokázal. A čteme-li o mnohých svatých pannách, že jim Ježíš sám tělo své přinesl, pak můžeme si to s větším právem představit i o Marii, která nejvyšší měrou všechny milosti svatých v sobě sjednotila. Vizte Marii na jejím lůžku, svatými apoštoly obklopenou! Tělo její jest zesláblé mocnou její láskou, obličej její se usmívá. Tu Ježíš ve kněžském rouchu, obklopen zástupem andělů jemu sloužících, podává Matce své svatou hostii s pohledem a výrazem lásky, který by býval s to, abychom radostí a zanícením zemřeli. A Ježíš pravil k Matce své: „Celá jsi krásná, přítelkyně má!“ Maria odpovídá: „Umírám ráda, poněvadž jsem Tvou krásnou tvář viděla,“ a Ježíš odvětl: „Pojď, s Libanu, choti má a Matko má, pojď, budeš korunována!“ Jak krásný obraz!

Tato slova Ježíšova roznítily v srdci Marie takovou lásku, že duši od těla odloučila, aby u vítězoslávě do nebe donesena byla.

Povzbuzení. Připravujme umírající ku přijetí svatých Svátostí! Povolíme, dokud ještě čas, kněze! Starejme

se, aby Spasitel náš u chudých slušným způsobem přijat byl!

Střelná modlitba. Ó, Maria, dej nám každé doby eucharistického Ježíše, nyní i v hodinu smrti naší!

31. den.

Zasvěcení se Naší milé Paní nejsvětější Svátosti.

I. Na konci tohoto krásného měsíce, který jsme Tobě, Naše milá Paní nejsvětější Svátosti, zasvětili, po rozjímání Tvé velikosti, Tvé eucharistické služby ve večeradle, zbývá nám, abychom Tobě docela se zasvětili, abys nás v našem povolání jako ctitele Eucharistie řídila a vedla.

V ruce Tvé skládám své povolání a vznešené povinnosti, které stav můj mně ukládá.

Povolání mé jako ctitele nejsvětější Svátosti jest krásné, poněvadž mě na vždy ke službě velebné osoby Ježíše Krista v jeho božské Svátosti poutá. Jest to povolání, které všechna ostatní převyšuje, poněvadž mně právo propůjčuje, abych se bez sprostředkování jiných lidí k božskému Spasiteli odebral. Jest to vznešené povolání, poněvadž na zaměstnání andělů ve službě Ježíše Krista, a smím-li říci, i na zaměstnání Panny Marie účastenství mám. Avšak toto povolání vyžaduje zvláštních

vlastností, pravých ctností, aspoň obyčejné čistoty, a já ničím dobrým nemohu se vykáhati! Mám naopak jen chyby, špatné zvyky, ve mně jest jen samá samoláska; nemám pokory, tichosti, ducha sebezapírání; neumím ani dobře se modlit, ani prospěšná rozjímání konati; mám jen mechanickou zručnost v modlitbě, jen několik nejasných představ o ctnosti.

Ach, Bože můj, který ve službě své všechno bys míti měl, co veliké, velebné a svaté jest, jak mohl jsi mě vyvoliti, mě slabého, ubohého, nicotného tvora, mě plného bídy, pokrytého jizvami svých hříchů, ještě docela malomocného od starého člověka, který ve mně žije?

Jak smím se odvážiti s anděly bydleti, v též domě jako Tvá božská Matka prodlévati, v její společnosti a Tvé svaté přítomnosti se zdržovati?

Ó Maria, moje nebeská Královno a Boží Matko, nemohu přijati vyznamenání, abych byl šťastným sluhou Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti, nedáš-li k tomu své svolení, že mě budeš vychovávati, povznášeti, svým duchem, svými ctnostmi a svými službami odívati, jestliže Ty mě za dítko své nepřijmeš, Ty, Královno a Matko služebníků Ježíšových, Ty, která jen pro Ježíše žiješ, která nás jen v Ježíši a pro Ježíše miluješ!

Do rukou Tvých, dobrotivá Matko, skládám své povolání a výchování k němu. Tobě se odevzdávám, dej mě Ježíši. Od Tebe, dobrotivá Matko, Ježíš božský Mistr můj se zalíbením mě přijme a mě milovati bude.

II. Je-li povolání mé jediné toho druhu, pak také povinnosti jeho jsou vznešené. Mám žítí v klanění se, na stupních Božího trůnu. Před eucharistickým trůnem mám to činiti, co andělé a svatí konají a po celou věčnost v nebi konati budou, totiž nekonečnou dobrotu jeho chváliti, nesmírné milosrdenství jeho velebiti, lásky jeho děkovati, slávě jeho se zasvětit, za hříšníky se obětovati, v horlivosti pro rozšíření království jeho sebe zmařiti.

Mám stále žítí s Ježíšem v hostii přítomným, jako nejblahoslavenější Panna v Nazaretě a ve večeřadle, jako svatí ve slávě nebeské. Nemám ho opustiti, než abych bližnímu sloužil a ho poslouchal: Mám úlohu jako rozjímající Magdalena, která s Královnou apoštolů ve večeřadle před svatostánkem se modlí a modlitbou svou svět obrací; mám úlohu jako svatá Terezie, sv. Kateřina Sienská i všechny ty svaté duše, které ustavičný apoštolát modlitby a oběti konají.

Mám docela zvláštním způsobem vnitřní a skrytý život Ježíše v nejsvětější Svátosti oslavovati, život, který i zbožným a svatým lidem neznámý jest. Mám býti zapomenut od svých přátel, opovržen od světa, mám umřít všem a všemu, abych svobodněji a čistěji s Ježíšem v Bohu žil.

Avšak, jak budu s to, abych sám tak vznešené povinnosti vyplnil? Jak smím se odvážiti, abych k Ježíši se přiblížil a jemu sloužil?

Ale poněvadž Ty, moje dobrotivá Matko, jsi se ponížila, abys učitelkou mojí byla, dovoluješ mi, abych s Tebou Ježíši se klaněl, Tvými chválami ho blahoslavlil, Tvými modlitbami ho vzýval, Tvými rukama mu sloužil, Tvým srdcem ho miloval, Tvou svatostí ho velebil. Učiň mě svým učelivým žákem, abych od Tebe se učil Ježíši v duchu a v pravdě se klaněti.

Vyznám Ti veřejně a upřímně své chyby. Vyznám Ti svou nevědomost, k Tobě budu o svých nepatrných vědomostech, o svých malých výsledcích mluvit; Tobě odevzdám malé květy strasti, které jsem nasbíral, a Ty odevzdáš všechny Ježíši a mě s nimi.

Toliko pod touto podmínkou doufám, že budu pravým sluhou nejsvětější Svátosti. Bože můj, shlédni na pokorného sluhu svého; staň se dle Tvého milosrdenství a Tvé dobroty, která nemá mezí!

Naše milá Paní nejsvětější Svátosti, Ty Matko a vzore ctitelů Eucharistie, oroduj za nás, kteří k Tobě se utíkáme!

OBSAH.

	Strana
Předmluva	3
Přípravné rozjímání	5
1. den. Maria, Matka ctitelů Eucharistie	15
2. den. Neposkvrněné Početí a svaté přijímání	20
3. den. Výbava neposkvrněné Panny	25
4. den. Narození Panny Marie	30
5. den. Obětování Panny Marie ve chrámě	34
6. den. Zvěstování	38
7. den. První ctitelka vtěleného Boha	43
8. den. Velikost Božího mateřství	46
9. den. Vnitřní život Panny Marie	49
10. den. Skromnost, podstatný znak Panny Marie	53
11. den. Maria v Betlémě	58
12. den. Panna Maria obětuje Ježíše ve chrámě	63
13. den. Život svaté rodiny	67
14. den. Utrpení Panny Marie	70
15. den. Maria po smrtvých vstání Syna svého	74
16. den. Maria, Matka naše ve večeřadle	78
17. den. Maria, naší učitelkou ve večeřadle	82
18. den. Panna Maria ve večeřadle	86
19. den. Život klanění se ve spojení s Marií	89
20. den. Maria klaní se velikou věrou a úctou	93
21. den. Díkůčinění Panny Marie	96

	Strana
22. den. Eucharistické rozjímání Panny Marie	99
23. den. Smírná modlitba Panny Marie	103
24. den. Prosebná modlitba Panny Marie	106
25. den. Apoštolát Panny Marie	111
26. den. Božský ženich a Král srdce	116
27. den. Eucharistie středem života Panny Marie	120
28. den. Život spojení Marie s Ježíšem	123
29. den. Dokonalá služebnice nejsvětější Svátosti	127
30. den. Vítězosláva Panny Marie	131
31. den. Zasvěcení se Naší milé Paní nejsvětější Svátosti . . .	136

